

2. peld. Telys*.

(Flh_{1-2, 7} lev. hasonmár.)

OSZK

Országos Széchényi Könyvtár

OSZK

Országos Széchényi Könyvtár

OSZK

Országos Széchényi Könyvtár

A' KERESZTYÉNI
TÖKELLE-
TES ELETRE

INTŐ TÍZ HÉTRE REN-
delte tet nyolczuan Elmékedések;
Tanuságokkal, es könyörgésekkel.

Kristus JESVS szennedéséről,
külömbféle üduősséges
dolgokról;

A' Szent Írásból.

*Midőn Isten fia valna, meg tanulta azekből, a'
mihet szenvedet; az engedelmességet; és meg-
alduztatván, örök hálaifigynek oha lő, mi-
en ő neké engedlőnek. (Hebr. 5.)*

NYOMTATTA BECHBE
FORMIKA MATÉ, M. DC. XXXIV.

Pastor, Rex, Mystes; pavi, viciq; litavi:
Agnos, hostem, me; corpore, morte, cruce.

Recogitate eum, qui talem sustinuit à
peccatoribus adversus semetipsum
contradictio .m. Heb. 12.

ORATIO S. FRANCISCI.

ABsorbeat quæso mentem meam &
cor meum Domine, ignita & melliflua vis
amoris tui, ab omnibus, qua in mundo sunt;
ut amore amoris tui moriar, qui amore amo-
ris mei dignatus es mori. Qui vivis & re-
gnas in unitate spiritus sancti Dei. Per
omnia sæcula sæculorum, Amen.

AZ NEMZETES ES
NAGYSAGOS GROF NYARI
KRISTINA ASZONYNAK. A' TE-
KENTETES és NAGYSAGOS Grof.
Galántai ESZTERHAS MIKLOS,
Magyar országi Palatinus szerelmes házastár-
sának, bódog borsos életet, és kedvösséget
kívának adatni.

Minek utánna Moyses negy-
uen nap és negyuen éjjel be-
szélt volna az Istennel; le-
száluán a' Sinai hegyről, nem
tudgya vala (azt mondgya az irás) hogy szar-
vas volna az orczáia az Úr beszéde társal-
kodásából. Azaz, nem vette észébe, hogy
fényes volna az orczáia. Látván pedig Aron
és az Isráel fiai szarnas orczáit, félnek vala
közé járúlni. (Exod. 34.) Es a' mint Sz. Pál
Szól: Nem nézhetnek vala az Isráel fiai a'
Moyse orczájára, az ő ábrázattyának dichő
sege miá. (2. Cor. 3.) E' külső iel által, nem

A a

egy-

egyebet akart az Isten jelenteni, hanem a' belső fényességet, mellyet az Istennel való beszéllésből vőtt vala Moyses: mert a' mint alá ualó gondolatokat foglal elméjébe, a' ki alá való gaz emberekkel nyáiaszkodik; így a' ki bőchületes és tőkélletes emberekkel beszéll, tőkélletesbeket; a' ki pedig az Istennel, Isteni gondolatokat forgat elméjébe, és az Istennek malasztyáual fénylik. Tudnia kel pedig minden keresztyén embernek, hogy az Imádság nem egyéb, hanem az Istennel való beszéllés és nyáiaszkodás, az melly által a' lélek az Istent nézi, és az Isten a' lelket. És azokáért a' ki illendőül imádkozik, az Istennel való társalkodásból, tündöklék belől.

De az igaz és foganatos imádság Két képpen lehet. Auagy csak szívből 's gondolkodásból: auagy szívből és szolásból. Az első imádságot mely csak szívből és gondolkodásból áll, a' Sz. Atyák, inkább iaualliák és aiányák, hogy sem a' szolás által való imádságot, ha szinten a' szíűnek figyelmezése volna is a' külső szolás, es száj mozgásban. Mert a' ki szájáual imádkozik, és a' Soltárokat oluassa, auagy énekli, rövid idő alatt fokot végez el, de azoknak velejére,

re, 's izire a' mellyeket oluas, nem iut; bár ércheis a' mit oluas: 's hát a' kinemis érti a' mit száíáual mond, michoda izit érezheti az imádságnak? Kedues lehet ugyan az ő imádsága Isten előtt, de mondám, annak ueleiére nem iuthat. A ki pedig szíuébe lépik, és chendefen elmélkedik; az mindenekre szorgalmatosan figyelmez. Azokáért nagyob előmenetelére vagy on embernek, hogy ha a' Kristus szenuedésének chak egy czikkeletről elmélkedik áitatosan, hogy sem vgyan azon időbe kétszer által oluasnais fietséggel az egész Palsiot. Hasonló a' szolásnak imádsága a' nyári zapor esőhez, a' mely nagy zugással alá rohanik, és a' föld színét meg mossa, de nem hat a' föld gyomrába. A' szíu-nek pedig imádsága, és a' mély elmélkedés, hasonló a' lassu, és lengedező esőhez, mely többig tart és lé hat a' földbe, es azt meg reszegituenn és neduesituén alkolmatossá téfzi a' gyümölcshőknek és viragoknak nemzésére. Bizonyos légyen pedig abban minden ember, hogy soha senki e nélkül az elmélkedő imádság nélkül, a' lelki életre, a' tökelleteiségnek egy garádichara sem léphetik. Mert mi az oka hogy sokan, gyakorlyák ugyan a' gyonást, és a' mennyire az

emberi gyarlóság szennvedheti szorga-
 tos kézülettel járulnak a gyonáshoz és az
 oltári szentféghez, de azért ha ennéhány nap
 múlva meg térnek, semmi iobbulásokat nem
 láttjuk? Es a' mi nagyob sok Nőtelen
 emberek szüntelen forgattyák az irást,
 gyakran áldoznak, nincsgondgyok felesé-
 gekre, gyermekekre; mindaz által az Isteni
 szercetben oly hidegek, s a' világj dolgok-
 ban oly buzgók; és talám oly kézfek a' ha-
 ragra, az irigységre, a' fősuénységre, tobzó-
 dáfra &c. hogy külömbség ő közöttök és a'
 világi emberek között, nem láttatik lenni?
 Nem egyéb az oka hanem hogy nem szál-
 lanak a' szivekbe, nem elmélkednek napon-
 ként az örök dichőségéről, az örök kárhozat-
 ról, az Istennek iclenlétéről, a' iöuendő ret-
 tetetes itiletiről. Nagyob gondot uiselnék
 a' külső emberre, hogy sem a' belsőre. A'
 mint a' kaszállás után ujóbban neuelkednek
 nőnek a' fűvek; a' borotválás után a' szakáll,
 és a' hai: mert ezeknek a' gyökere meg ma-
 rad; szinten hasonlőkeppen ha a' bűnnek
 gyökere ki nem irtatik, ugyan azon bűnök
 vjokban chiráznak, ujúlnak. A belső imád-
 ság az elmélkedés szaggattya ki a bűnöknek
 gyökerejt mellyek a' szíűben lappangnak.

A' színből származnak a' gonosz gondolatok, szemtelenségek, gonosz szem, Káromlás, kevelység &c. (Marc. 7.) Ott vannak a' bűnöknek gyökerei. Azért int a' bölch: Minden őrizettel tartsd meg a' szívedet mert abból származik az élet. (Prov. 4.) Ha a' színből származik az élet, gondot kell reá viselnünk hogy el ne foggyon, benne a' szeretet hogy hideggel megne hallyon: (mert semmi ugy nem árt a' szívnak mint a' hideg.) Viszont semmi tűzet nem szolgáltathat jobban az Elmélkedésnél. Halljuk a' Királyi Profetát: *Az én elmélkedésemben fel gyúlad a' tűz.* (Pf. 38.) Mint a' rozdás kemény vas a' tűznek erejétől meg tűzeshűl, meg tisztul, és minden felé kevéssé munkával, haol; ugy a' bűnbe meg hidegült homalyos lélek, mihént a' meg nevezet kemenczében vettetik; mihént magát meg isméri, és elmélkedik a' hitnek mély ágazatiról, ugymnit Vrunknak szenvedéséről, a' mennyei bódogságról, a' pokolnak kinnyairól; fel geried ottan az ő szíve és nem csak hailando léfzen a' ióra: hanem, ugyan néminemű képpen meg olvad, mondam a' belső imádság által, az elmélkedés által. Példát adot üduőzítőnk erről, az ő dichőséges színe változásokor; Ki

fel mene a' hegyre (ugymond S. Lukách) hogy imádkoznék. És midőn imádkoznék, az orczájának ábrázattya más színű lön, és a' ruháia feirré és fényessé. (Luc. 9.) Meg chelekedhet-e volna ezt Vrunk imádság nélkülis, de az imádságban akará ábrázattját el változtatni, hogy meg mutattá, mely nagy erő volna az imádságban a' léleknek el változtatására. Az *Imádság* befelvénn Moyses, el változék az ő orczáia: a' lélekis imádkozván az Istennel beszélve, elmélkeduén chendese, el változik, és a' napnál fényesb, a' honál feirb leszen.

Ez az oka hogy a' Solyosmának elmondása után a' mi szerzetünkben (a' mint egyéb szerzetekben is bizonyos időben) minden nap *Meditacio* az az, elmélkedés vagyon, leg alább kétszer. És erre nem chak a' Sz. Ferencz Szerzete, hanem az Sz. Klara Szerzete is köteles. És hogy az elmélkedés hasznos legyen, szükség arra két kiualtképpen való dolog. Először a' készülés, mert meg vagyon írva. (Eccl. 18.) *Ne imádság előtt készítsd el lelkedet, és ne légy mint az Istent kisértő ember.* A' mint azért a' Kiralynak békeséges türelset kisértene, a' ki készületlen menne eleibe; és bé menuén sűveget sem vetne,

vetne, sem térdet feiet nem haitana, és nem tudná mit mondgyon; Hasonlóképpen midőn mijs készületlen járunk az Istennel való beszélgetésre; az Istent késértjük, és a' mint meg vagy on irua: *az úr meg nem halgattya.* (Pf. 108.) Készülnünk kell tehát az imádságra. *Először* meg vizsgálván lelkünk isméretit, hogy halálos vétekbe ne legyünk, mellyet meg nem bántunk volna, és meg nem akarnánk gyonni. Ha pedig felebaratunk ellenis vétettünk volna, leg aláb szándékunk által meg kell békélnünk. mert erről paranchozatunk vagy on. (*Matth 5.*) *Másodszor*, egy keués ideig gondolkodgyal, kichoda az a' kiuel akarsz szolnj, es ki vagy te? Ha azért imadkozni és elmélkedni akarsz, meg gondold, hogy az égh, a' föld, a' tenger, a' napnak, szépsége, az Angyaloknak dichősége, és az egész világ, csak olyan az Istenhez képest, mint egy *bainali harmat* (Sap. 11.) Mi vagy tehát te, a' ki a' világnak egy kichiny részecskéie vagy. Meg alázuán azért magadat az Isten palotája es széke előtt, mongyad Abrahammal: *Szólok az úrnak. por, és hamu léuén.* Mondám hogy készülni kell az elmélkedésre. *Másodszor*, a' ki hasznosan akar elmélkedni, szükfég bizonyos dolgot venni

eleibe, és arról elmélkedni, hogy ide tova ne buidoslék a' gondolat. Noha pedig sok félc dolog szolgál az elmélkedésre; de hasznosb nem lehet a' mi űduőzítők szennuedésénél. mert vrunknak egész éléte (*ugymond Sz. Basilius de constit. Monach*) nem egyéb egy tisztá tükörnél, és minden iószágos chekedeteknek tökelletes példájánál, mellyet szemlélni kell mindennek, a' ki Istenesen és szentül akar élni. Mert azt mondgya Sz. Peter (1. Pet. 2.) *Kristus szennedet mi érettünk, néktek példát hagyvan, hogy kövessétek az ő nyomdokot.*

Nem chag meg mutattya ez a' tükör a' bűnőknek Szennyét, de segittis azoknak el tőrlésekre. Ki lehet keuély, hogy ha elmélkedik amaz alázatoslagra, midőn az Angyaloknak kiralya, a' dichőségnek Vra, el szennvedé, hogy a' lator Barabbas nálánál nagyobra bőchűltetnék, es ő a' keresztfára fűggesztetnék meztelen a' gyalázatos szennvedésre? Ki geried akar mely kis boszufáger-tis a' haragra, ha meg gondollya Vrunknak békeféges tűréset annyi sok féle kinokban? Ki lehet kegyetlen felebarattyához és irgalmatlan, meg tekintvén Vrunknak vállán a' világnak terhét? Ki nem hordozza az enged-

gedelmességnek igáiát, látván az Isten Fiá-
nak engedelmességét mind a keresztnak ha-
láláig? Ki nem utálja meg a' világnak gaz-
daglágát, dichőségét, gyönyörűségét, ha fi-
gyelmez a' Kiralyok kiraliának, e' világ Vra-
nak oly szörnyű meg vetésére, midőn a' ke-
reszt fán nem volt egyéb kirali széke az a-
kaszto fánál; nem egyéb koronája, a' tő-
visnél: nem egyéb étke, hanem epe és ec-
zet; nem más vduar népe, hanem a' kereszten
függő két lator; Mas vigasztalója ennyi in-
ségiben nem volt az embertelen chufoloi-
nál, kik haitogattyák vala feieket, monduán:
*Vab, a' ki az Isten templomat el rontod, és har-
mad napra azt fel építed: szabadichd meg ma-
gadat?* Vailha minden nap szemlélnők a' mi
lelkünk ábrázattyát! könnyű volna a' boszu-
ságot el nyelni, iózanon, igazán elni, O me-
ly tiszták volnának a' mi chelekedetink!
meg látnók ebben a' tükörben a' mi lelkünk-
nek makuláit, és könnyhullatásnak vízéuel,
meg mosogatnók. Ihon azért mely sok féle
iószágos chelekedet tündöklék a' Kristus Je-
s vs szenuedélében, és mennyi haszon szar-
mazik annak elmélkedéséből. Azt tanít-
tya *Albertus Magnus*. Hogy hasznosb na-
ponként valamit elmélkedni a' Kristus szen-
vedé-

védéséről, hogy sem minden pénteken kenyérrel vízzel bőitólnj, avagy az egész Soltar könyvet által oluafni. Jól mondgya azért Sz. Bernard: El járhatom az eget és a földet, de sohul téged meg nem talállok, hanem a' kereszten; ott nyugszol, ott aluszol délben. Innen meg tetezik hogy nincz könyeb és hafznosb által útax littenhez való járuláfra, az ő ismeretire, a' Krisztus szenuedéséről való, elmélkedésnél.

Ez lőn az oka, hogy először ugyan az én lelkj előmenetelemért ez előt ennehány esztendővel, ennehány elmélkedéseket szedegetnék a' tudos emberek írásiból, a' Krisztus sz. szenuedéséről. Ezt meg tudván az előttem iaró Provincialis Minister, és olvasuán inte Atyai szeretettel, hogy a' közönséges hafznót tekéntuén, nyomtatnám ki, Gondolkodásban iuték mind a' két Provinciában való együgyű Atyafiakról, és főképpen a' Sz. Klara szerzetében élő, es naponként szaporodó Szűzekről, kik a' deák írásból nem elmélkedhetnek. Noha pedig chekély tudományom, és vékony tehetélgem tartoztatot, de bizakoduán a' meg fészitetet Vr Jesus, segítségében, (a' ki nélkül semmit nem chelekedhetünk. Joan. 15.) szívet vőttem

tem é kis munkának fel vállalására.

Es hogy bizonyos rend tartatnék ebben az elmélkedő könyuechkeben, a' Hétnek napaira osztottam az elmélkedéseket Vrunk szennedéferől. Mint hogy pedig külömböző dolgokban és újságokban gyönyörködik az emberi elme, és chak hamar meg unnya azon egy dolognak gyakorlását: Vrunk szennedéferől való elmélkedések után, irtam más féle elmélkedéseket is a' sz. írásból, úgy hogy ezekben az elmélkedésekben, tíz hetig foglalhattyák magokat és viszont el kezdetik, nem chak a' szerzetesek, hanem a' világi állapotban élők is. Mert még a' természet törvényébenn is olvassuk Isákról, hogy *kiment vala a' mezőre elmélkedni. a' napnak enyészeti felé.* (Gen. 24.) A' Királi Profeta, noha az ország gondgyáual volt meg terheltetve; mind az által, éjjel nappal gyakorlotta az elmélkedést. *Es elmélkedtem éjjel szinemben; és gondolkodtam, és meg sópróttam az én lelkemet* (Ps. 76.) Ismét: *Ha rólad emlékeztem az ágyamon, reggel rólad elmélkedem: mert én segítőm voltál.* (Ps. 62.) És viszont: *Mely igen szeretem a' te törvényedet Iram: egész nap én elmélkedésem.* Im érted hogy Sz. David világi ember lévén, éjjel, reggel, egész nap

nap elmélkedet az Isten parancholatiban; te nem akarsz egy fertál oraig elmélkedni?

Tartozik minden ember elmélkedni. Mert még az ő törvénybennis parancholat volt erről. *El ne távozzék a' törvény könyve szájától: hanem elmélkedgyél arról éjjel és nappal, bogy meg őrizd és meg chelekedd mind, a' mik meg írtattak abban.* (Jof. 1.) Azert a' mint Ekklesiastikus szól: Bódog ferfú, a' ki, a' maga igazságáról elmélkedik, és értelemmel gondolkodik, hogy az Isten minden felé néz. (Eccli. 14.) Te is keresztyén lélek a' mellyék e' könyvechkében vannak: *Ezekről elmélkedgyél, ezekben légy: hogy a' te elő meneteled nyilván legyen mindeneknél.* (1. Tim. 4.)

Mivel pedig a' Nagyságod áitatosfága, méltoztatta új esztendei aiándék gyanánt, ezeket a' világosságra kívánczó Elmélkedéseket, az egyigyű Magyar keresztyéneknek lelki uigasztalásokra, szólni: hogy elsőbennis Nagyságod részefülne ezeknek örömében; méltán siettek a' Nagyságod kegyes Anyai óltalmának ólében, végig viselvén Nagyságodnak halhatatlan emlékezetre megmaradó nevét. Enis azt kívánom, hogy a' JESVS Krisztus szenvedésének Elmélkedése és apolgatása által, el változzék Nagyságod: belső

belső képpen ugyan az Istennek meg bőch-
ülhetetlen malaszttyával fényeskeduén; kül-
ső képpen dichéretes példa adásával. És az
után a' közönséges utólsó el változáskor,
testébenn is meg változzék 's meg újullyon,
a' meg felfiztetet J E S U S Krisztusnak fényes-
séges teste hasonlatosságára. *Bechben, Bó-
dog Afzony havának 16. napján. M.DC.XXXIV.
szentendőben.*

Nagyságod alázaator Káplánya.

F. M. K.

TANV.

TANVSAG A'
KRISTVS SZENVE-
DÉSÉRŐL VALÓ ELMÉL-
KEDÉSRL.

Hogy ha sok féle lelki gyű-
mölchöt akarsz nyerni, Vrunk
szenuedésének emlekezetiből-
ennéhany dologról kell gondol-
kodnod.

Először a' Kríztus szenvedésének nagy
voltáról. Tudgyad azért az Anyaszentegy-
ház Doktorjnak tanításokból, hogy a' Kri-
stus faidalmi, mellyeket szenuedet, nagyob-
bak és folyosbak voltak, e' világnak minden
faidalminál, a' mellyek voltak, és lesznekis
ez után. Ezt pedig meg érted négy kjvált-
képpen való okokból. *Első ok* az ő szerete-
tinek nagy volta, mely által meg akarván
ninket váltani, tökélltetesen akart eleget ten-
ni, minden bosházásokért és vétkekért, mel-
lyek az Isteni méltóság ellen történtek.
Második ok: Mert a' Kríztus minden vigasztalás

lás nélkül szennvedet, ugy annyira, hogy az ő
 tulajdon Attyától, sőt magátul is el hagyat-
 tatot. Ez a' mit mond a' királi Profeta (Pl. 87.)
Olyan löttem mint a' segítség nélkül való ember.
a' halottak közet szabados. Azert kiált bé re-
 kedet szóval. (Matth. 27.) *En Istenem én Iste-*
nem, miért harrál el engem? Abban az orá-
 dóban, Vrunk szent embersege tellyeséggel
 egyedül hagyattatot a' kja szennvedéseknek
 szabiai közöt, nem lévén semmi, az mely cny-
 hitette volna az ő el szennvedhetetlen fäidál-
 mit. El nem hagyta ugyan az Istenfég az em-
 berseget, tekintvén az eggyeségre, hanem,
 tekintvén a' segítségre. Sok Mátyrok vigan
 és bátran mentek a' szennvedésre, mert volt.
 első vigasztalójok, és ő benne a' szereret-
 nek erejéből nagy vigasztalas származot.
 Kristus Vrunkban pedig természet fölöt való
 mód által, és kiváltképpen való chuda tétel
 által, minden segítsegek tartoztatua voltak,
 hogy a' szennvedésnek pohárát, vigasztalá-
 nak egycittése nélkül inná. Harmadik ok az ő
 gyöngye szűz szent testének alkotása volt, me-
 ly fogantatot a' Sz. lélektől, és vétetet a' Bo-
 log szűz Anyának tisztaságos véréből. Eg-
 zert a' mennyivel gyengébb volt, annyival
 szennvedőb, (egymond Sz. Bonan:) Negyedik ok

a' halálnak mivólta volt minden ezközőknek tekénteliből, mellyek Vrunk szenvedésekor estek. Vgy hogy azoknak minden Nemek, egyegy martyrilag gyanánt voltak.

Ha reá figyelmezt, tizenket szörnyű kín-szenvedést talál sz. *Az első* a' halállal való tusakodás, és a' verrel való veritekezés, mely az egész testén ala folyt szinten a' földre: melynél, világ teremtelétől fogva nagyobb álmélkodásra való chuda nem történt. *Második* az volt, hogy az ő tulaidon ranituánya által, oly alá való áronn adatot kézbe, oly embertelen és kegyetlen ellenfélinek. *Harmadik*, hogy oly fokaig keze hátra kötözze, mint egy lator, a' közönséges úczákon föl's alá hurczoltatott. *Negyedik* az ő rettenetes ostromozása, az alá való szolgáktól, anyaszült meztelen álván az uduaron. *Ötödik* a' tővis koronának goromba talalmánya, melyben, egyűt volt a' nagy gyalázattal, a' megmondhatatlan fáidalom. *Harodik* az ő fokféle gyalázattya, káromlása. Az ő nyakonverése, pökdősése, arczúl chapása. Hol bársonyba, hol feier ruhába öltöztetik vala, chufolván mint egy bolondot. Néha szemeit, bé kötven artzúl verik vala, monduán: *Profiáld meg, kichoda a' ki téged írtot?* Nádat ad-

nakol

annak vala kezebe, térdet haitnak vala, a' nad-
 dal vervénn a' feiét, üdvözlík vala mint egy
 adhamis áll orozás királyt. Végezetre a' ke-
 refztet vállára adván, mint egy hires neve-
 slatrot az úczákon a' közönséges szénuedő he-
 llyre tafzigallyák vala. *Ki látot ennyi sok féle*
keresztésűt egy emberen? Hetedik nagy szen-
 vedése az ő nagy meg vetése volt, midőn az
 istennek fiánál nagyobra bőchüllék a' gyil-
 kos lator Barabbált. Ihon, a' ki által minde-
 nek élnek, a' ki mindéneket teremtet; oly-
 gán meg vettetet, hogy házontalanbnak
 tartatnék é világön, és méltatlanbnak hogy
 éllyenis a' gyilkos latornál. *Nyolczedik,*
 hogy a' fok ostromozás által meg szaggatator
 állán, kellett a' nehéz kereszt fát ki vinni a'
 városból a' hegyre. Ki hallotta hogy valaki
 állán hordozta volna az ő akasztó fáját?
Kilenczedik, ő maga a' kereszt, mely minden
 keresztényeket meg hallad. mert lassú er-
 tesfedelmes halál; úgy hogy sokkal bódog-
 toak, a' kiknek feiket vészik, avagy az akasztó
 állán meg foitatnak. Az ő sebei szüntelen új-
 láltak a' keresztén a' testnek le chüggése, és
 sebéhezfége miá. Ez az oka hogy oly hatalmas
 martyrflágot szenvedet, hogy a' fájdalomnak
 nagy voltá miá, halálos seb nélkül, szárai meg

törése nélkül, halna meg. *Tizedik*, hogy az ő ellenfégi közzül senki ő raita nem szánakodot, maga oly igen meg szaggatatot vala a' kinokba, hogy ha az út lélen fekűt volna egy eb a' kivel ezt mivelték volna; az által mēnőknek szivek eset volna raita. *Tizenegyedik*, hogy az ő Martyrfágának ideien mind ielen volt az ő artatlan Anyja, és latta az ő keferűsegit, mellyeket szivében érzet a' szent ségez Szűz. *A tizenkettődik és utolsó szenvedése*, egy meg mondhatatlan nagy kegyetlenég volt, midőn tudni illik az ő vérbe kevert sz. teste tizenket orakor a' fán függene, midőn a' vereség, éhség szomiúság után gyomra meg száradot volna, és egy ital vizet kérne; nem chak nem adának, de a' helyet epét és eczetet nyuitának! Mi lehet ennél kegyetlenb dolog? Ama' gazdagnak a' pokolbéli langba, nem adaték egy chóp viz, de a' helyet nem vőtt mérget. Az lsten fiának nem chak meg tagattatik a' mit kér, de a' helyet ollyat vészén, mely által az ő kinya őregbedik.

De nem chak ez vala a' Kristus szenvedésinek vége, nagyobbak valának itatra, nem testi, hanem lelki szenvedési: Más lélkj keferáteis volt, melyre az ő lelke feszítettet va-

alja. Ebben a lelki keresztségben előtte forgottak a' világnak mind az elmúlt, a' jelen való, és jövőendő fok bűnei, mellyekert szenvedet; ezeket oly nyilván látta, mint ha mind jelen előtt lettenek volna. Látta fokoknak hálá adat, a' bánfágokat, és kárhozattyokat; és nevezetesen a' Szidoknak következő szörnyű bánfágokat az ő gyilkosságokért, és mind ezek inkább fanyargatták, hogy sem a' szenvedésnek kelyhe. Ha az elől számlált okokat megfontolod, eszedbe veheted mely kegyetlen vesztésbe és fájdalomba volt a' mi édes-
És ez legyen az első gondolkodás.

AZ MÁSODIK GONDOLKODÁS
 legyen a' bűnnek súlyosságáról. Mert azt tanítják a' szent Doktorok, hogy a' bűn volt oka Vrunk fok szenvedésnek. mert gyógybaránt nem kellett volna meg halni. In-
 men tanuld meg mely méltán kell minden embernek irtozni a' bűnöktől, és bánkodni a' meg történt vétkekért: Mert nyilván tanítja Sz. Pál, hogy a' bűn által ísmég meg fel-
 zittuk magunknak az Isten Fiat, és chufnak arattyuk: (Hebr. 6.) mert bizonyára a' kevé-
 tyiségünkkel tövissel koronázzuk ő sz. Felségét; a' mi hiúságinkal barsonyba öltöztetjük; a' imni tobzodásunkal, epével és eczettel itat-

tyuk; végezetre a' mi engedetleniségünkkel, kezeit és lábait a' kereszthez szögezzük: mert tudnunk kell, hogy hatalmuk nem létt volna Vrunkon a' hohéroknek; hogy ha a' mi bűneink kézbe nem adták volna. *Volszort* tanuld meg, hogy ha az Attya az ő eggyetlen, egy Fiában az emberi nemzetnek bűneit illy rettenetes és hallatlan vereségekkel büntette; Hogy ha az ő tulajdon fiának nem enged, a' ki kezéünk volt; mit chelekeszik a' bűnnek gánéiában heverő embereknek? Hogy ha a' zöldellő fán ez történt, miléfszen a' szárazon?

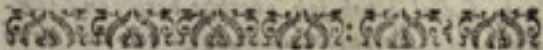
Azokaért őrizd magad minden bűntől, és gondolkodgyál mindenkor a' Krisztus életéről, és az ő sz. életét kövesse. Mert csak úgy gondolkodgyál, hogy a' tökéletes keresztyén élet nem az, a' melyben most a' világot látod, hanem az a' mellyet vifelt űduőzítónk, és az ő tanítványi, kiknek haboruságok mely nagy lett legyen, meg mondgya. Sz.Pál. (1. Cor. 4.) *Mert chodája löttünk* (ugy-mond) *a' világnak, és az Angyaloknak, és az embereknek. Mind ez oraig ebezünk, és Szomjubo-zunk, és mezítelenek vagyunk, és arczul verettetünk, mind e' világnak szeméti létünk, mindenek mosléki mind ez ideig.* Ez, óh én lel-

kem

kem a' keresztyéni élet: A' keresztyéni élet pedig az, melyben éltek a' Martyrok, Konfessorok, a' fok Szent Remeték, Barátok, és minden szentek; kikről így szól Sz. Pal. (Hebr. 11.) *Némelyek pedig chufolásokat, és üereségeket szenvedtek, annak fölötté fogtságokat és rölöczőket: meg kövezettek, elvagdaltattak, meg kísértettek, kardal meg ölettetuén meg baltak, széllel iáltak juh' s kechke bőrökben, székéldvén, szorongattatván, kikre nem volt méltó é világ.*

Ez a' keresztyéni életnek tulaidonsága, mellyet tanít az Evangeliom, és a' mellyet a' föld kerektségébe hozot üduőzítónk. Melyről ha méltán gondolkodol, szünetlen valo kereszt, hogy tudni illik e' sanyaruság által alkotmasztosb lehessen ember az Ilté fia képenek hasonlatosságára. Ez a' kereszt erőfittj és vigasztallja a' szenteket minden háborúságokban, hogy vigan szenvedgyék a' bolzúságokat, a' szegénységet, vereséget, üldözést, éhséget, szomiuhfágot, hideget, mezeitelenséget, a' vilagi nyomorúságokat, és az Evangeliomi életnek sanyaru voltát. Mind ezekben erőfitti őket a' Krisztus keresztinek emlékezete. Innéd származtak a' Martyrok, innéd rendeltettek az Apostolok: Ez adot erő

a' Konfessoroknak: Ez tanította a'Szűzeket,
és minden szenteket; Ez a' kereszt segített és
vigasztal mindeneket az ő haboruságokban.
Ez ideig elmélkedél oh en lelkem Vrunk.
Izenvedéséről közönségesen: immat szám.
szerént figyelmezz az Ur J E S V S Krisztusnak
szenvedésire.

KRISTVS VRVNK

Szenvedéséről.

Patris Sapientia veritas

Divina.

Tyának bölchesége, Isteni igazsága.
Krisztus ember fogaték, vechernyének
ideien.

Az ő tanítványitúl hamar el hagyat-
tatek.

Sidoknak, eladaték, és meg sanyargattaték.

ELső oran Vr J E S V S Pilátushoz viteték,
Hamis tanúságokkal igen bé vádoltaték,
Arzúl nyakán vereték, kötözve viselteték,
Az, mint profétálatot, arczája pókdősteték.

Harmad

H Armad orán *Ur* **JESVSZT** feszíteni kiálták,
 Chusolván öltöz teték vörös bársony ruhába,
 Sz. fejét meglyuggaták tövű koronával,
 Kereszt fáját viselé gyötrelmének helyére.

H Atod orán *Ur* **JESVSZT** kereszfához szegezék,
 Kínnyában szominhozván epével itattaték,
 Fügüénn Tolvajok között, ezekhez hason-
 littaték,

Bal felől való genyett latortól megvettetek,

K Hencz orán *Úr* **JESVS** ez világból ki mélék,
 Szent Attyát fön kiáltuán, lelkét neki ajánlá,
 Egy vitéz dárdájával oldalát által veré,
 Föld akkor megrendüle, Nap meg homályo-
 sodék,

K Eresztől le vétetek *Vechernyenek* idején,
 Az erő reitva vala Istennek elméjében,
 Illyen balált szenvedé életnek orvossága,
 Ah, hányattá fekünek, menynek koronaja.

K Ompletának idején koporsóban tétetet,
 Kristusnak nemes teste, életnek reménsége,
 Kenettel meg kenetek, irájok be telének:
 Örök emlékez etbe szenvedési legyenek,

E Zt a rónid folyosmát szent ájtatossággal,
 Néked *Krisztus* ajánlom keserves chaitással,
 Ki érettem szenvedetél szentféges buzgó-
 sággal,

Légy neké vigasztalom halálomnak óráján,

ELSŐ HETEN, HETFŐN.

ELSŐ ELMELKEDES.

 * * * AZ OLTARI SZENT- * * *
 * * * fégnek Rendeléséről. * * *

V *Runk szenvedését, a' Stabat mater nó-
 tájára rendeltetett Versék előzik meg.)*

K Érlek én szarándok lelkem,
 Tégedis halandó testem,
 Érehetek egyget velem.

I Gyekezem Istenemnek
 Szolgálnom én teremtmőnek,
 Világ Feiedelmének.

E Bbenn a' szarándokságban,
 Penitencia tartásban,
 Lésezek lelki bánatban:

Mert-

Mert hogy lehetne vig keduem,
Midőn szenved Feiedelmem,
Tővis alatt en feiem?

A Nap, a' Hóld, Föld, 's Kősziklák,
Vrunk halálat siratták:

(*A' chudák bizonyitják.*)

A Békefégnek Angyali.
Iltennek kedues szolgálai,
Tudtak akkoron sirni.

K Oporfók meg nyilatkoztak,
A' halottak fel támadtak,
A' városban láttattak.

C Hak a' fidók örvendeztek,
Ó bűnökben dichekedtek:
De ezért meg fizettek.

E N Krisztus szent haláláért,
Szűz Anyja epefégéért,
Sirok; 's meg halok ezért.

E Z utan lefzz kötés myrta,
Ennékem a' világ vra,
Mindenek meg váltóia.

E Mlőim közt fog mulatni,
En lelkeimmel nyáiaszkodni,
Mint Iegyefével lakni.

M Eg pőkdőstetet orczáját,
Tőviskéltsz. kaponyáit,
Ostoroztatot tagiát;

K Ezén lábán szegek helyét,
Vérrel festet sebes testét,
Es oldala mély sebét;

K Önyhullatásommal mosom,
Nagy szerelemmel apolom,
Ólelettel száraztom.

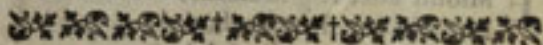
H Aláláról elmélkedem,
Róla el nem felelkezem,
Mig tart én pihenésem.

E Végre, gyakran, íz. testét
A' Szentlégbbe, és sz. vérét,
Vészem emlékezetért.

M Ert ez lelkemnek étele,
Szarandokságom költsége,
Vitezségem fegyvere.

O Rók életem zállagia,
Reménységem biztatója,
Hitemnek koronája.

A Ki nem részesül ebben,
Nem lesz öröksége menyben,
Lesz része gyötrelmemben.

P É L D Á K.

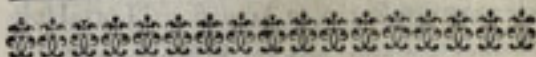
M Időn Abraham nagy győzedelme-
nyereséggel meg tért volna, régy ki-
ralyt-

ralyt meg győzvén, az Attyafiaval Lottal sok rabokat szabaditván; azt olvasiuk (Gen. 4.) hogy ki ment eleibe a' Sodomai király. Melkisedek pedig a' Salemi király, kenyeret és bort hozta, és tizedet ada Abrahamnak mindenekből. Ez a' Melkisedek Pap példazta Vrunkat, és az ő mostani áldozattya. Ezt világos igékkel tanította Sz. David. (Psal. 109.) *Te vagy örökke meg maradandó Pap, Melkisedeknek rende szerez.*

Második példája Vrunk Krisztus ielen létének az oltári szenttségben volt az ő törvénybéli makula nélkül való bárány, melyet az Isten parancholattyaiból áldoztak a' Sidok. (Exod. 19.)

Harmadik példája az Oltári szenttségben a' Krisztus Sz. teste ielen létének a' Manna volt; mellyel a' pusztába Negyven esztendeig táplálta Isten a' Sidófágot. (Exod. 16.) Ezt üdüzitőnk maga tanittya. *A' ti Atyáink (ugymond) Mannát öttek a' pusztába és megboltak. Ez a' mennyből alá szállott kenyér, hogy, ha valaki abból eszik, meg ne haljon.* (Joan. 6.)

†

PROFECZIAK.

Az Angyalok kenyerét ötte az ember. (Pl. 77.)
*Afzaltat készítettél én előttem, azok ellen kik en-
 gem haborgatnak. (Pl. 22.)*

*Emlekezetet szerzet az ő chelekedetinek, az
 irgalmas és könyörülő Vr: eledelt adott az őtet fé-
 lőknek. (Pl. 110.)*

*Ha valaki kisdéd, öljön hozzáám. Söjjetek el
 egyétek az én kenyeremet, és igyátok a bort, mel-
 lyet néktek egyelűtettem. (Prov. 9.)*

E L M É L K E D É S E K.

*Z egymás szerető Atyafiak közöt
 szokas, hogy minek előtte egymástul el
 vállyanak, egy nap vigan lakianak.
 Vgy a' mi üdvözítőnk, el akarván
 valni az ő szerelmes tanítványitul és
 barátitul, kívánna kívánta az utolsó husvéti bá-
 rányt vélek megenni, hogy vélek vigadhatna, és
 az után az ő szeretetinek szállagiat, és maga
 örök emlekezettit hadná-
 nekik,*

Gondollyad, hogy midőn a' világ Vra,
 a' halálhoz közelgetne, mint egy meg
 haló chelédes ember, testamentomat.
 tön, és az ő testének és vérének draga öröksé-
 gét szerelmes fiai közzé osztá. Nem táplál
 unmar Manna eledellel, sem a' kősziklából
 származó vízzel, mint az ő törvénybe chele-
 kedék Moyse által: de, az ő igaz testének
 elevenítő kenyérével, és vérének igaz italá-
 val. Lásd ez a' hatalmas mennyei Király, a'
 dűchőségnek Vra, mennyire szeretet minket
 alá való bűnös chelédit! Mert nem chak meg
 aiándékozot minden teremtet állatokkal;
 nem chak Angyalokat rendelt őrizetűnkre;
 de hogy meg mutatná az ő buzgó nagy sze-
 relmét, magát akarta adni, mennél jobbat,
 nagyobbbat és méltóságosbat nem adhatot..
 Bizonyára nagy aiándék a' ki magát valaki-
 nek adgya: de úgy adni a' mint Vrunk adta.
 magát, föllül hallad minden adakozást. Nem
 elég volt hogy, Királyunk és Vrunk lenne:
 a' mely dolgot nagyra bőchűlvén a' kirali
 Profeta, így ízól vala: *Bódog nép kinek vra az*
ő Istene. (Pl. 143.) De annak föllötte Atyánk
 lőtt, Atyánkfia, Barátunk, Iegyesünk, mel-
 lyet az emberi értelem meg nem foghatot,
 és szív nem kívánhatot. Eledelül adta azért
 magát

magat a' kegyes JESVS, váltáságúlis, hogy végre jutalomúl adgya magát, mellyel meg elegítetvén az ember, ugymint a' mennyei gyönyörűségnek béusfeges patakiával, többet immár ne kívánhaſſon.

De, vedd eszedbe az időt, mikor rendelté legyen ezt a' Szentléget az ő nagy szerelmének ki nyilatkoztatásáért; a' midőn né-melleyek epét és űrmőt kezíttetnek úala néki, ő akkor mézet, és gyönyörűfeges Mannát szerze. Oh természet fölöt való élő kenyér, bizonyára Angyalok kenyere: ki adgya nekem, hogy téged méltan vehesselek, és akar-chak egyszer elégítem meg, szívemnek éhező kívánságát? Te vagy ama-mennyei harmat, ama kívántatot cſő: mellyet szomi-„ hoz vala a' Profeta monduán: *Egek har-matozások onnan felől, és a' fellegek elöspögiék az igazat: nyilatkozzék meg a' föld, és teremje az édenzölte.* (II. 45.) Te vagy ama' io akaratból való cſő, ama' gyönyörűfeges Manna, mellyet eſőül adtal a' te örökfegednek, mi nekünk, kik az éhség miat elfogyatkozván buidosunk vala évilágnak nusztaſágába. Te vagy ama' bor melytől itt őrlech Salomon. *Egyetek harátjait és igyattok, és részegüljétek meg szerelméſim.* Oh mely győ-

gyönyörűséges ez a bor! mely nagy fokára
 ga reitetet a lelki örémnek és gyönyörűsé-
 nek è mennyei ételben és italban! Mely józa-
 mon és gyönyörűségelen részegit meg, a Kri-
 stus szerelmének bora! De ezt csak azok ér-
 iszik, a' kik tiszta, alázatos, és áitatos szível
 lisznak e' szeretetnek pohárából.

Ébregy fel én lelkem e' világi rothadan-
 doságnak porából, 's gondolkodgyal a'
 magad állattyáról, ki vagy: és gondollyad,
 honnét érdemletted, hogy részefülnél ebben
 a' nagy lakodalomban. Mert itt, az Angya-
 lok asztalánál ülsz. Vgyan azon tálból táp-
 altatol ő magával az Istenel, melyben ké-
 zét nyiuitya: a' holot a' felső dolgok a' leg-
 alfókkal, a' földiek a' mennyieikkel, a' terem-
 tő a' szeretet kötele által a' teremtet állathoz
 szerkezteti magát; mit mondgyak többet?
 a' halando ember, Istenel egy lélsen!

ELSŐ TANVSAG.

Kristus, vévén a' kenyeret, először
 hálát ada az Atya Istennek; így mi-
 nek előtte az óltári szentséghez já-
 rólunk, hálát kell Istennek adnunk,

és imádfág's áitatóffág által lelkünket el kell készítenünk.

I I. T A N V S:

E világi szerenchétlen háboru történetekben, hálát kell Istennek adnunk, a' mint. űduőzítónk vévén á pohart (mely az ő szenedéfét jelentette) hálát ada és meg álda.

I I I. T A N V S:

Minek utánna Vrunk az ő poharából inniok adot volna az Apostoloknak, azt fogadá, hogy új bort innának véle az ő országába. Mijs, ha a' világi szenedékek poharából iszunk, (mely a' Kristus hoz hasonlóvá tészen) a' más világon az ő Isteni örömében, részesülünk.

I V. T A N V S.

Mjvelhogy Angyalok kenyerének nevezj magat Vrunk ez óltárj szentfében; azon kell lennünk, hogy kövessük az Angyali tisztágot.

I M A D S A G.

V. Vram balgásd még az én könyörgésemet.

R. Es az én kiáltásom tuffon előáve.

Véghe

VÉghetetlen hálákat adok néked. Vram
 JESVS Kristus, ezért a' megbőchülhe-
 tetlen jó téteményedért, mely által ve-
 lem akartal maradnj ebben a' szenttségben,
 d hogy eledelem lennél, orvosfágom, és lelki
 vigasztalóm. Adgy malasztot, hogy tökel-
 letes tisztasággal és ájtatossággal járuljak
 mindenkor e' mennyei szent ételhez; hogy
 annak ereie által, nagyobb buzgósággal és
 tökéletességgel járjak életemnek minden
 napjaiban a' te szolgálatodnak után, és vé-
 gre, ennek az örök dűchőség zállagának ereie
 által iuthassak a' mennyei Öreb hegyére a' te
 sz. országodban. Amen.

AAZ ELMELKE-
 IDESBEN TÖRTÉNT FO-
 gyatkozásokért való Bulchús Imad-
 ság. (Leo X.)

A' Szentféges és elválaszthatatlan
 Háromságnak, a' meg fészítetett
 Vrank JESVS Kristus emberfé-
 gének; a' Bódogfágos és dichő-
 féges

féges szűz MARIA termésének, és épségének; és minden szentek közönségének, legyen örök dicséret, tisztesség, erő, és dicsőség minden teremtet állattúl, és nekünk bűneinknek bochánattya örökken örökre. Amen.

Bódog a' szűz MARIA méhe, mely hordozta az örök Atyának fiát: és bódogok az emlékek, mellyek szoptatták az Úr Kristust.

Mi atyánk &c. Űduőz legy MARIA, &c.
(Ez az Bulchús Imádság minden Elmelkedésnek bé fejezésére szolgál.)

K E D D E N

II. ELMELKEDES.

Kinek

Kinek nevére föld, 's az égh,
Térdet hait pokol, és mélyfég,
Minden feièdelemfég.

Kit dichérnek az Angyalok,
Imádnak hatalmaflágok,
Rettegnek vraságok;

Intésére meg rémülnek,
Egek oszlopi reszketnek,
Kő szálok repedeznek:

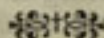
Térdre eset mint a' szolga,
Tanituányok lábát mosta,
Törülvénn szárogatta.

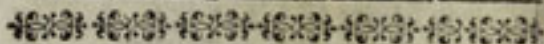
Oh Isten méltóztatása,
Judas lábátis meg mosta,
Ki őtet el árulta!

Intuén penitencziara,
Élete iobbittására:
De nem lón ő hasznára:

Mert vólt az őrdög törében,
Fősvenyységnek őrvényében,
Inimár pokol tűzében.

Kristus alázatoslágát.
Mi kövessük tanittását;
Az után bodogfágat.

P É L D Á K.

Minek előtte József Pátriárka az ő Attyafiait asztalához ültette volna Egyiptusba, Lábakat előbb megmosatta. (Gen. 43.)

Moyzes meg mosta előbb vízzel Aaront és az ő fiait, minek előtte az Egyházi ruhákba öltöztetné, őket. (Leu. 8.)

ELMÉLKEDÉSEK.

Gondold meg mint szeretette V-runk Krístus mind végig az ő híveit, és szeretetinek ueghetetlen nagy voltatól meggyőztetuen, el annyira megvetette magát, hogy az embereknek tisztatalan lábak mosogatására, szállana; hogy magát az embereknek eledelül adná. Lásd mint ülnék egy más után a tanítványok, és az Vraknak Vra, (kinék nevében, minden térd meg haitol) szent térdejt meg haitotta, és terdre esuen a lábak szennyet mosla, meg mosuán, szárásztya és chokollya!

Elmé-

Elmélkedgyél arrólis, mely nagy álmélkodásban voltak azok az együgyű tanítványok, latuán a' világ Vráta lábok előtt leborulua. Es először is Simon Péter, (kiből nagy alázatosság volt) latuán Vrunkat lábai előtt térdepelni, a' félelem és chudálkozás miá fel kiáltá: *Vram te mosdóde nekem lábaimat?* Mintha ezt mondotta volna: Te a' Felséges Istennek Fia vagy, te a' világnak vra, én előtttem méltatlan szolgád előtt terdre eső!

Edes Simon Péterem mit chudálkozol? Bizonyára, hogy ha úgy ismérnéd Vrunk szerelmének nagy voltát, és űduósságednek végzetlen kívánságát; a' mint isméréd az ő méltóságát és Istenfégét; nem láttatnék nagynak, hogy a' ki a' mi szeretetünkért lezállott a' szolgálai abrázatnak fel vételére, most szolga módon az emberek lábát méltoztatik mosnj.

I. T A N V S A G.

Köveffük az Apostolokat, és azon igyekezzünk, hogy kezünk es feiünk tiszta legyen; azaz, hogy chelekedetünkben és erkölchünkben, legyen szenttség, tisztaság; és igyekezetünkben igazság.

II. T A N V S.

Gyakran kell meg mosnunk a' penitenczia és gyórkor gyónás által, a' gonosz kívánságoknak és a' világi szeretetnek szennnyét, a' milelkünknek lábairól; hogy Kristus Vrunkal részünk legyen.

III. T A N V S.

Akkor mossuk felebaratinknak lábokat Vrunkal, midőn imádkozunk a' bűnbűsződő emberekért; midőn ellenünk véteteknek örömeit meg bochátunk; midőn jó példa adásunkal, és intésünkkel a' bűnőknek el távoztatására vezérlyük egy mást.

IV. T A N V S.

Midőn láttjuk Vrunkat az utólsó helyért, vetekedni tanítuanyával, és a' láb mosására vetni magát, mint egy alá való rabot; pirúlljon orczánk midőn mi földi férgek nem akarunk izolgálnj, avagy engednj még azoknakis, a' kiknél alachonyb renden valóok vagyunk, inkább kívánuuánn a' mi böchületünket.

V. T A N V S.

A zoknak nem lesznek részek Vrunkal, a' kik nem akariak a' dorgálást és intést el szenvedni, akár az előtők járojektúl, akár lelki Attyoktúl; és a' kik nem engednek az Isténi ihléseknek,

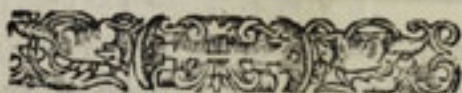
I M Á D S A G.

*V. Vram halgasd meg az én könyörgésemet.
R. Es az én kiáltásom iusson elődbe.*

V ram JESVS Kríztus, ki a' kevélyeket eleitől fogva le veted, és az alázatosokat fel emeled. Tudtad hogy nem fogadtod, hanem természet szerént való fia voltál az Istennek; és hogy hatalmat adot néked menyben, és a' földön; tudtad a' te háládatlan árulódot Judást; mind az által dűchőségnek Királya léven, a' szolgákkal szolga akartál lenni, hogy alázatosságra taníttanál és szeretetre. Oh edés JESVS OM. oh bölcheséges mesterem; a' ki azt mondád tanítványid előtt. *Ha én meg mostam a' ti lábaitokat, V. és mester léven; ti is tartoztok véle hogy egyike a' másik lábait meg mossa: Adgy malalza-*

tot nékem melly által kívánkozzam minde-
neknek szolgálnom, mindenek lába alá vet-
tetnem. Kérlek a' te nagy alázatosságodért,
hogy mind a' két szeretet lábainak meg tisz-
tittása által, Sz. Felfégednekis szolgállyak
felebaratomatis, segitchem.

(A' fogyatkozásokert könyörögy. (fol. 33.)

S Z E R D Á N.

III. ELMELKEDES.

✠ V R V N K IMÁDSÁGÁRÓL ✠
✠ es szomorúságáról a' kertben. ✠

Nagyobb chudát nem olvasott,
Ez e' világ nemis hallott,
Szemeivel sem látot:
Vrunk orcáján a' vérnél,
Ő verittekezésénél,
Hofzszu szenvedésénél.

Midőn

M időn készült a' halálra,
Meg mondhatatlan kinokra,
A' magas kereszt fára,
L átuán az egész szenvedést,
Ostorozást, és pökdösfést,
Chufolást nyakon verést,
N ép háláadatlanágát,
Verének meg tapodását,
Maga meg utálását;
I erusalemnek romlását,
Sidó ország pusztulását,
Sok nemzet kárhozattyát;
G ondolkodván mind azokról,
Vér verítették orcájáról,
Földre folyt ruhájáról.
N em származtatták a' szegek,
Ezt a' vért sem a' tövislek,
Sema' sok vereségek.
A z ő szege és tövisse,
Volt akkor a' világ bűne,
Lelki meg felzittése,
O h én lelkem te is azért,
Bánkodgyál sok bűneidért,
'S Krisztus szenvedéséért,
M ert a' mint szenvedésének,
Társá lélsz most keresztinek;
Vgy lélsz esz örömének.

P R O F E C Z I A K.

*Epített környülem, és környül vót engem
epével, és munkával.*

*De midőn kiáltok és könyörgökis, ki re-
kesztette az én imádságomat. (Thre. 3.)*

*Vártam a' ki együtt bánkodnék, és nem volt:
és a' ki meg vigasztalna, és nem ta-
láltam. (Psf. 68.)*

E L M É L K E D É S E K.

Ondold meg, hogy az Isten fel-
tévén a' m'j testünk erőtlensé-
gét, és bűneinknek fájdalmát,
és keferülégit, vgy mutatta ma-
gát igaz embernek, mintha el-
felelkezett volna Istenfégeről, teremtet-
lattól akart bátoríttatni.

Oh Istennek Angyala arra nefsze, a lá-
bad alatt le borultra a' földön, kit mi fölöt-
tünk menyben, rettegéssel imádtok és tisz-
teltek minnyájan? Azt erősítede a' harczra,
a' ki néked egyedül igaz erősítő és vigasz-
talód?

Elmélkedgyél én lelkem a' te üdvözítő-
nek

ennek szorongatásáról a' kértben, és vedd el-
szedbe, hogy Vrunknak bódog lelke, előb-
birtakart láthatatlan keresztre feszíttetni, osto-
troztatni, épét, és eczetet költeni, minck
előtte ezeket a' test szenvedné. *Eliás*
előtte forgatta azokat a' sok kínzókat,
mellyek reá rohannak vala a' jövendő éjjel,
és az után. *Másodszor* előtte jutnak vala
mind azok a' bűnök, a' mellyek el multak és
el leendőek valának az Istennek tisztessége ellen.
A Harmadszor előtte forgot a' Sidoknak és sok
keresztyéneknek hálaadatlanságok, a' kik az
ő drága sz. vérét meg tapodgyák vala iöven-
dőben, és el szenvedhetetlen pokolbéli kino-
kat, örökre kell vala szenvednyiek. *Vége-
re* előtte jut vala amaz éles tör, mely az ő
ártatlan sz. Annyának lelket meg iária vala:
és mint hogy az Atya Isten után senkit egy
nem szeretet, mint az ő sz. Annyát; ezokáért
az ő Annya keferűségének fegyvere előb jár-
ta által az ő szivét, és az ő szive, által hatott
az ő Annya szivébe. Azért ebben az epe-
ségben és keferűségben az ő testéből véres
veritek származot, és oly béúséggel folyt,
hogy homlokáról, orcájáról, a ruháian a
földre esnék, és azt asztatná!

En édes JESUSOM, minémű bánat lé-
hetet

hetet az, michoda sulyos terh, minémű ne-
héz betegség, hogy á veríték helyet, vért-
facharna belőled? Bizonyára a' te véghetet-
len szereteted, és irgalmasflágod szerzet né-
ked oly nagy bánatot: az én bűneimnek
terhe volt ama rettenetes Sotu, mely által a'
te ártatlan testedből mint egy szőlő gerezd-
ből úgy folyt á vér: végezetre á mi halálos
vétkünk kényszeritet, olyan keiserű orvosflág
ot szerzenj.

Szánakodgyál én lelkem á te szerelmes
JESVSODON. Lásd mint fekszik orczájára,
borulua á földön, mert nem birhatták immár
á lábai, tetétől fogva talpig vérrel izzaduán,
Ninch segítője, ninch á ki szentféges orczá-
ját meg törüllye, á ki ruháját meg változtat-
ta, avagy á ki ilyen végfő szükségében chak
kissebb vigasztalással segittené. Te pedig
tuduán hogy te erőtted iutott é szorongatás-
ba, hogy ha veredet ki nem onthatod é-
rette, akarchak, szánakodásodnak könnyhül-
latásáual öntőzd orczádat. Es hogy ha oly
kemény á te szived, es oly szárazok á te sze-
meid, hogy könnyhullatást nem adhatnak, mé-
gis, mégis kívánságoddal könnyuezz, és á kö-
nyhullatásfőként, mutasd űduőzítődnek, az ő
véres veritéket.

I. T A N V S A G.

V runk példáiából a mi tulaidon akaratunkat hadgyuk el, és vessük az Isten, akaratya alá, győzzük meg az érzékenységek kívánságátis, és holdultassuk a lélek hatalma alá. Légyünk az imádságba állhatatosak, hogy a mint üduőzítők, úgy mijs mennyci vigasztalást és erősítést, vegyünk.

II. T A N V S.

H ogy ha oly ifzonyatosak a világi szenvedések, hogy csak a gondolkodásis azokról, véres verjetekeket sorolt Vrunkból: minémű veritékkel izzadnánk, ha valóban gondolkodnánk azokról a kin szenvedésekről, mellyek várnak minket, avagy pokolba, avagy a Purgatoriumba? a holot a szenvedés meg hallad minden világi szenvedéseket.

III. T A N V S.

H ogy ha az Atya Istennek erőssége, az ártatlan J E S U S oly nagy lelki szorongatásban volt, a halállal való tufakodásban; gondold meg, minémű lelki szorongatásban léfzünk mi abban a szem pillantasban, midőn meg halunk, midőn meg ismériük a mi erőtlens-

erőtlenségünket, bűnös voltunkat, üdvösségünkben bizonytalan voltunkat? Azokáért úgy éllyünk, hogy abban a' rettenetes költözésben vigasztalásunk legyen, és segédmunk, a' mint Vrunk Krisztusnakis volt az ő halála előtt.

IV. T A N V S:

Vrunknak imádkozásakor Angyal jelent meg, biztatuán őtet; így az aitarosán imádkozoknak ielen vannak az Angyalok: és noha néha el nem vészik a' mit kérnek (*mert talám nem hasznos*) de ninchenek Angyali vigasztalás nélkül.

I M A D S Á G .

*V. Vram halgasd meg az én könyörgésemet.
R. Es az én kiáltásom iuffon elődbe.*

Kérlek Vram J s s v s Krisztus, a' kertben fel vőtt nagy szomorúságodért, a' véredért mellyel verittékeztél, a' te buzgoságos imádságodért, és mindeneknek fölötté a' te véghetetlen szeretetedért, mely, mind ezekre kényszerített; adgy malasztot nekem az imádságra, hogy minden kétséges és ellenkező igyemben, hozzád folyamiam: és mi-

Nézd a' dűhős farkasokat,
Mint készittik agyarokat,
Bárány ellen fogokat!

Meg kérduén kit keresnének?
Réműlvén hátra menének,
Es a' földre csének.

Nem titkolá Istenségét,
Meg gyógyituán *Malkus* fülét,
Tiltuán Péter fegyverét.

Emberiségét sem titkolá,
Mert ám magát kézben adá.
Meg fogák: mert akará.

Té áruló fősvény Judas,
Hol a' méltó hálá adás?
Mit ielent a' chokolás?

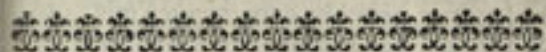
Kristus néked testét vérét.
Adta; mosuánn lábad szennyét,
Hogy vennéd dűchőségét.

Té pedig meg eitélére
Vermet ástál; és vérére
Pénzt vettél gyötrelmére.

Rosf volt lelked ismérte,
Mert a' fősvényiségnek töre,
Órdög kezében eite.

Hogy ha őkrödet árulnád,
Harmincz pénzen el nem adnád,
Mind Vradat el adád

Rofzzúl kereskedő kalmár,
 Erfény hordozó orv Sáfár,
 Gehennában fizetsz már.

P É L D A.

Joab a' David király seregének fejedelme,
 eleibe mène Amasának, mondván:
 Egésséggel atyamsia, és meg fogá jobb
 kezével az Amasa állát, mint ha meg
 chokolná őtet; és azonba oldalába
 üté a' kardot, és megöle. (2.Reg. 20.)

P R O F E C Z I A K.

Az ember kívül békeségem volt: a' ki kenyé-
 remet észj vala, nagy chalardságot
 mivele raltam. (Ps. 40.)

Meg áldoztatot, mert ő akarta, és meg
 nem nyitotta a' száját. (Isa. 53.)

ELMÉLKEDÉSEK.

HÁTUÁN JESVS az ő ellenségeit, reitekbe nem mégyen mint a Bérés, hanem mint a jó pálszor bátran eleikbe mégyen: mert nagyobb gondgya volt a' mi életünkre, hogy sem a' magáéra.

Óh áldot JESVS, hol vagyon immár ama' félelem mely szivedet el foglalta vala, hol a' fohaszkodások, a' szorgalmaztató rettegés; a' halálnak, ama rettenetes ifzonyúsága? Ez előtt egy kevesfé, az ellenség tavúl létebe, szomorú voltal mind a' halálig: most pedig midőn előtted orditnak mint az oroslányok, szomjuhozuán vérednek ki ontását, el nem ájulsz, nem félsz; sőt bátran eleikbe mégy. Oh én kegyes JESVS OM, mely nagy nagy szeretet az, mely a' te szivedet úgy el változtatta, hogy sietve mennél a' halálra, én érettem alá való fertgért!

Gondold meg mely kegyes Atyai módon szol Judásnak. *Barátom miért iöttél?* Minthá mondotta volna: Ezt érdemlettem tőled? Vétettemé ellened, midőn előtted le térdepletem, midőn lábaidat meg mostam,

mostam, midőn drága testemet és véremet, adtam néked? Lásd hány képpenn akarja a Judas el általkodot gonosz akarattal, valami emberfégre édesíteni. Először, barátjának mondgya, másodikor szeretetből ielenti, az ő chelekedetinek rútágát, hogy magát eszébe venné. *Chók által árulod el az ember fiat?*

Oh irgalmáflágnak Attya, hogy ha az áruló hamis, lator szolgával ily szeretettel bánsz mit chelekefszel a te szerelmes barátiddal, a kik tellyes szível téged kéresnek, és kívánnak, néked szolgálnak?

Vedd eszedbe keresztyén: Vrunknak kegyes szólása oly rettenetes volt az ő ellenfélinek, hogy midőn azt kerdené tőlek: *Ki keresztk?* és azt felelné: *En vagyok.* Hátra menének, és nagy rettegéssel a földre esének: Mi lészzen itilletnek napián, midőn minden hatalmával és méltóságával, el iő az ő gyilkosinak büntetésekre, midőn orditt mint az orofzlány, monduán: *Mennyetek el átkozottak az örökké való tűzbe.* (Matth. 25.)

I. T A N V S A G.

Mivelhogy Judas Vrunka el hatta, oly gonoszlágra vetemedet, hogy a Krisztus

stus árulója lenne, és az ördög szolgainak vezére: Ekképpen, a ki az ő hivatalából ki fogy, a bűnőknek méltóságába esik.

II. T A N V S.

Békeséggel kell szenvednünk a bőszuságokat, akar ki által legyenek azok, ha barátunktól léfszenekis: a mint Vrunk el szenvedé az ő tanítuánya chalárdságát.

III. T A N V S.

Ami ellenséginknek és karomlóinknak nem kell gonoszt kívánnunk, kemény szóval sem kell őket feddenünk, hanem chendesenn, és szeretettel: mert Vrunkis ezt mivelé a Sidokkal és Judással.

IV. T A N V S.

Oíiuk magunkat a világtól, mert áruló, es hamis. Midőn gazdagfággal ékesitt, akkor hizelkedik; midőn gyönyörűséget és örömet ad, chókölget; midőn tiszteféggel kínál; ölelget: és ilyen modon tettető hamis barátságával, az örök halálra viízen hanem vigyázunk.

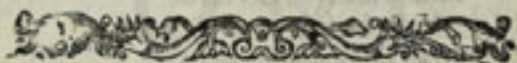
I M A D S A G.

Vers. Vram halgasd meg az én könyörgésemet.

Resp. És az én kiáltásom insson elődbe.

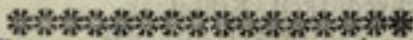
Kérlek Vram **J**esus Krisztus azért a te szeretetedért, mely elszenvedtette veled az áruló Judas chokoláfát és öleletét, hogy az én chelekedetemben, mellyekkel Sz. Felfüggednek szolgálók, iáriak színlés nélkül való igazságban: felebarátomhoz légyek szeretettel, mindenkor jóval fizessék a gonoszért azoknak, a kik ellenem vétnek. Amen.

(Az Elmélkedésben történt fogyatkozasokért mond el az imádságot. fol. 33.)

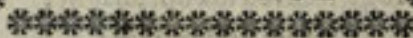

P É N T E K E N.

V. ELMELKEDES.

V R V N K A R C Z Ű L
C H A P Á S A R Ó L.

Az ég és föld irtózzanak,
Arczúl verésen Krisztusnak,
Atya ábrázattyának;

Kit egy hizelkedő szolga,
Ördögnek, rossz, moslék rabja,
Ok nélkül arczúl chapa,

Serafimok, Kerubimok,
Angyalok és Arkangyalok,
Kik Istennek szolgáltak;

Kik az első szülötteteket,
Egyiptusba még élétek,
A népet meg verétek;

Kik Luczifert le vetétek,
Sodomát meg égetétek,
Faraot meg élétek;

Mi az oka hogy halgattok,
Midőn szenved ti Vratok
Es bosszút nem allotok?

Tudom, hogy üduősségünkért,
Halgat Kristus; 's tijs azért,
Mennyei épületért,

Bé kell telni az irásnak
Szenvednj kell a Kristusnak.
Váltóságokért sokaknak,

Mert róla Profétaltatott,
Hogy szenved sok bosszúságot;
Orczája gyalázatot.

4438)1(4438

P E L D A.

Midőn Mikeas Proféta igazat mondana Akab királynak; előjárula Sedecziás, és arczúl chapá Mikeást, hogy úgy szollot volna. Az után tömlöczbe veték, és taplálak ötet nyomoruság kenyerével, és szorongatás vizével, (3. Reg. 22.)

P R O F E C Z I A K.

Adta orczáit az ötet verőeknek, be telik gyalázatokkal. (Thren. 3.)
Reám tátották száiokat, és gyalázzván orczámat verték. (Job. 16.)

E L M É I. K E D É S E K.

NÉzd a Latrokat miként őtülnek Vrunk rablásának, mint a győzedelmek a praédának. Lásd mely igen sietnek véle a Városba, és hogy által uttyok lenne, el hagyván az utat, járatlan, tövisses, kemény úton vonnyák, hol bal kéz felé, hol jobb

kézfelé rángatván; ki tafzigallya, ki veri: hogy siessen. Es mint hogy kötözve lévén nem siethetet, kényszeritetett a földre esni.

Gondollyad, miképpen kerdezték az ő tudományáról a kevély Pap előt, azt, a ki nek az Atya minden iteletet adot. Es midőn nagy chendesen felelne, és az ő maga ellenfégivel bizonyitana, az ártatlan bárány nagy gyalázatos arczul chapást, szenved: mind az által, meg nem haborodik, nem haragszik, boszú állásra kezét ki nem nyvitya. Nem bochát az Istentelenekre tüzet, mint regen Illyés (4.Reg. 1.) nem szaggattattya el őket fene vadakkal, mint Elisæus, negyven két gyermeket a meduékkal. (4.Reg. 2.) Nem nyeleté el a földel, mint Moyses Abiront &c. (Num. 16.) hanem békeféggel szenvedtünk a gyalázatot.

I. T A N V S Á G.

Nem illik meg haborodnunk, hogy hamis vélekedésbe vagy on valaki felőlünk: csak ne vádollyon lelkj ismértünk. Mert Vrunkis a ki igazság és bölcheség, karomlást szenvedet.

II. T A N V S.

Midőn kérdeznék Vrunkat a tanítványi felől; mint hogy nem dichirheté őket; halgatni akart. Teis felebarátodat úgy oltalmazd, hogy semmit felőle ne szóly, hanem csak a mi az ő dichiretire szolgál, és egyebek hasznára.

III. T A N V S.

Kristust akkor arczúl veriük, midőn gonoszt chelekekszünk, avagy el hadgyuk a jót emberek tekintetiért és barátságáért, nem gondolva az Isten tisztességével, és felebarátunk segítségével.

I M A D S A G.

Vers. Vram halgasd meg az én könyörgésemet.

Resp. Es az én kiáltásom jusszon elődbe.

Kérlek Vram J E S U S, mivel hogy az alá való szolgátul arczúl chapást szenvedtél, adgy malasztot, hogy soha semmi kesértet által boszúságára senkinek ne igyekezzem. Engedd, hogy háláadó legyek, mindenkor szívemmel szeresselek, szájjammal dichirielek, chelekedetemmel, végig hiven, szolgállyak, minden boszúságot el szenvedgyek, és a te szerelmedért kész legyek arczúl cha-

Eőket egy szóval sem feddé,
Magát elöttök nem mente,
Kaifas sem érdemlé.

Mert iőttvala ő szenvedni,
Mi bűneinkért fizetni,
Azért akart halgatni.

Szent orczáiat befődőzték,
Kezeit hátra kötőzték,
Hogy bátrabban verhetnék.

Némely pőkdőste orczáiat,
Némely szaggatta szahállát,
Őköllel verte hátát.

A'tőbbit meg nem mondhatom,
Kőnnyebb Krisztussal bánkodnom,
Bódog Afzonnyal sirnom.

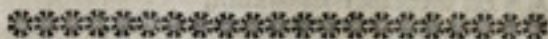
Az volt a' Sidok orája,
A' fetétségek hatalma,
Mint Prunk meg mondotta.

Azért adá a verőknek,
Orczáját, és pőkdőfőknek,
Magát ellenséginék.

Olyanná tőtte orczáiat
Mint igen kemény kősziklát:
Gondolhatod sok könnyát.

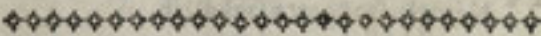
Oh ember tanuly halgatni,
Ha kedved Krisztust követni,
Es véle uralkodni.

Bódogok à kik szenvednek,
Boszúfáért nem fizetnek,
Isten fiai lélnnek.

P É L D A.

*Két hamis tanúkat támasztának a' vénnek,
és a' fő emberek Naboth ellen, hogy az ő
igazságábā halálra adgyák. (3. Reg. 21.)*

P R O F E C Z I A K.

*Hamis tanúk tamaduán, a' miket nem tudok
vala kérdezik vala tőlem. (Psal. 34.)*

*Alnok nyelvel szólottak ellenem, és gyűlöl-
seges beszédekkel környűl vőttek engem.
(Psal. 108.)*

*Es lők mint a' nem halló ember: és a' kinek
szájában ninchenek ellen mondások.
(Psal. 37.)*

*En meg váltottam őket: és ők hazugságot
szólottak ellenem. (Of. 7.)*

EL MÉL-

FI. MÉLKEDÉSEK.

Zemléld mint all a' dűchőségnek
 Vra mint egy ártatlan bárány, a'
 gonosz tanách forralók között,
 mint a' kegyetlen farkasok kö-
 zöt: kezei kötve vannak, a' nya-
 kánn kötél, orczája meg kékült a' fok arczúl
 chapások miat: és ötet Annas, mint a' halál-
 ra méltot, Kaifáshoz a' fő Paphoz küldi. Itt
 mingyárt fokban vadoltaték a' hamis tanúk
 által: *Ő pedig halgat és semmit nem szól vala.*

Halgat az áldot JESVS Kaifas előtt:
 Először az igazságért, mert a' feleletet sem a'
 személyek nem érdemlették, sem a' miről
 kérdezkedtek. Halgat másodszor a' szerez-
 tetért: mert szenvedni iőt vala érettünk.
 Nem akart mentségekkel élni, hanem halga-
 tással szenvedet minden vádolást, meg ve-
 tést, szidalmat, mellyeket a' mi bűneink ér-
 demlettek vala. Vegezetre halgat mint
 igaz orvos Doktor, ki a' betegséget ellenke-
 ző orvossággal kergeti. Mert Adam méltan
 feddetuén, menté magát, és e' mentséggel
 vétkéet őregbitté: Kristus pedig ártatlan vá-
 doltatuán, halgat és nem menti magát; hogy
 az ő ártatlanságával és halgatásával Adam
 vétkéért eleget tönne.

I. T A N V S A G.

A fő emberek egyet értének Vrunk halálára, az együgyű kőtség pedig követte Vrunkat. Ihon a' méltóságban minémű alkolmatofság vagyon a' veszedelemre. Itild azért mennyivel könnyebb az alázatosoknak és együgyűeknek, az üdvösséget megnyerni?

II. T A N V S.

Ha kívánnjuk hogy Isten előtt igaz úton járjunk, fülhegyre kell vennünk az ellenünk agyarkodók nyelveskedését: inkább illik halgatással felelnünk, és szenvedéssel győzedelmessé lennünk.

III. T A N V S.

Ha hamisan vádoltatunk, legyen vigasztalásunkra Krisztus Vrunk példája. Gondolkodjunk az ő mondásáról (Matth. 5.) *Békedok lesztek, midőn átkoznak riteket az emberek. Örüljétek és örvendözétek: mert a' ti jutalmotok béúséges mennyeekben.*

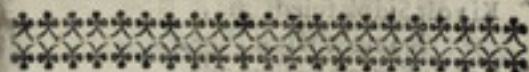
I M A D S A G.

Eram halgassd meg etc. fol. 32.

Vrami

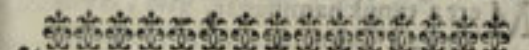
Vram JESVS Kriſtus, ki az én ſzeretete-
 mert káromláſt akartál szenvedni, adgy
 malasztot, hogy igazságban járjak min-
 denkor te előtted, és ſoha ſelebarátom ellen
 ſe szóláſommal, ſe iteletemmel hamisſágba-
 ne eſſem; ſőt más ember tiſzteſégét úgy ſze-
 reſſem mint a' magamét. Es viſzont akar
 mit mondgyanak ellenem, békeſéggel szen-
 vedgyem és alázatoſſággal a' te ſzerelme-
 dért; meg iſmérueſ, hogy méltó vagyok bű-
 neimert minden ſzidalomra és dorgáláſra.

(*A' fogyat közfokért mond el az Imádſágot.*
fol. 34.)

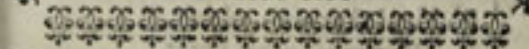
V A S Á R N A P O N.

VII. ELMELKEDES.

VRVNK VADOLASAROL

Pilatus előtt.

Sok káromlás, taglás után,
 Fő Papok Sinatot tartuán,
 (Nagy pénteken, virraduán)

E

Kötvé

Kötvé viuék Pilátushoz,
Krisztust, a' pogány biróhoz,
Hogy szólna halálához.

De az ő vádolásokat
Fontolvánn; menté Vrunkat,
Meg vetuén panaszokat.

Monduán: okot nem találok
Ez emberbe, kit vádoltok,
Jobb, ha el bocháttjátok.

Ha, el bochátod, mondának,
Nem léssz barattya chászárnak,
'S kedvek telék Sidoknak.

Pilatusnak nincz mentése,
Ki volt Sidok feiedelme,
Római chászár képe.

Midőn Krisztust kézben adá,
Halálra sentencziázá,
Szörnyen ostromoztatá:

Mert a' tanúk hamiságát,
Tudta a' Sidok haragiát;
'S Krisztus ártatlanságát.

Mégis hozatuán medenczét,
Födözni akarvánn vétkét,
Meg mofa véres kezét.

De Vrunkat kézben aduán,
Barabbást meg szabaditván,
Gonoszsága lőn nyilván.

'S mine

S mint hogy cháfzár graciaiát,
 Hogy sem törvény igazságát,
 Inkább szerette magát;
 C háfzártól sem bõchülteték,
 Szám kivetésre üzeték,
 Bűnében el kárhozék.

P É L D A.

Darius király sciedelmi és tisztartói, irigykedvén Daniel ellen, hogy eleikké helyezettet volna, patuart indították ellene, hogy meg öletnek. (Daniel, 6.)

P R O F E C Z I A K.

Meg élesítették mint a' kardot az ő nyelveket, meg vonták a' kéz íját a' keserű dolgot. (Psf. 63.)

Alnok nyelvel szollottak ellenem és gyűlöletes beszédekkel környül vőttek engem: és ok nélkül ostromlottak engem. (Psal. 108.)

Örizetet vetettem a' számnak, mikor a' bűnös ellenem állana. (Psf. 38.)

ELMÉLKEDÉSEK.

Gondold meg miként állot a' Világ Vra a' Pilatus itilő széke előtt, mint egy ártatlan Iuh, a' ki a' mi üdvösségünkert áldozatra adta vala magát. Az ő dühös ellenségei a' Sidok mint az ordító oroszlányok kegyetlen szemmel nézik vala, fogókat chikorgattyák vala de a' kegyes J E S V S ál vala, alázatos szemeivel a' földet nézvén, készülvén meg innya a' szenvedésnek pohárát.

Három dologról vádollyák vala. *Először*, hogy fel fordította volna az ő nemzetiségeket. *Másodszor* hogy meg tiltotta chászárnak az adó adást. *Harmadszor* hogy magát királynak mondotta lenni. Óh hamis nyelvek! Nem iőtt Kristus, hogy észvesztő szerzene a' köllég közőt, de hogy minket magához foglalna, és a' ti fiaitokat egybegyűitené, a' mint a' Tlk szárnyai alá gyűiti az ő chirkéit. Nem azért iött, hogy a' Chászár adóját el foglalná, mert ő mondása: *Adgyatok meg a' mi a' Chászára a' Chászárnak*;) hanem hogy adnátok meg a' mivel Istennek tartoztok, ezért iött, és magát nekünk adta. Vélgazetre nem iött, hogy mint egy király szolgálat

gálat alá haitana bennünket, hanem el hagy-
van országát, é földön szolga ábrázatba öl-
tözet, hogy minket mennyei örökösökké
rendelne.

I. T A N V S A G.

Miért nem engednénk a' mi előttünk já-
róknak, ha szinte fogyatkozásban
vannakis, látván az Isten fiat oly nagy
alázatosann állani Pilatus előtt? Es miért mi
földek és hamuak nem engedünk hozzánk
hasonlóknak, midőn láttyuk hogy a' meny-
nek és földnek birája a' fidoság birája hatal-
ma alá vetette magát?

II. T A N V S.

Ha valami jó chelekedetünket gonoszra
magyarázza valaki, gondolkodgyunk
Krisztus Vrunkról, a' ki igazság lévén, gonosz
tévő hitetőknek hívattatott.

III. T A N V S.

Hitetőknek vádollyák a' Krisztust azok, kik
meg bánták az ő ihlést, és szolgálattját,
kiváukozván a' világi nyáiaságra.

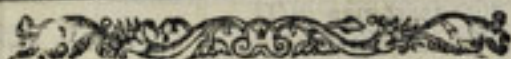
I M A D S A G.

Vram halgasd meg. &c (fol. 32.)

Kérlek Vram J E S V S Krisztus a' te nagy alázatosfagodért és szenvedésedért; ki az élőknak és halottaknak birája lévén, a' hamis bíró előtt akartál állani, és annyi hamis vadolásokat és káromlásokat hallani a' te ellenségedtől. Adgy malasztot, mellyel békességelenn szenvedhessek a' világi emberek-től minden szidalmat és gyalázatot: és engeddd aztis, hogy ne mentsem fogyatkozasimat, és vétkeimet; hogy méltó legyek a' te malasztodra, mellyet el reitesz a' kevélyektől, és aiándékosz az alázatosoknak.

(Imadkozás a' fogyatkozásokért, fol. 33.)

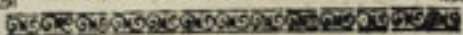

MASODIK HÉTEN, HETFŐN.

IIX. ELMELKEDES,

✠ V R V N K M E G C H V F O L ✠
 ✠ tatáfaról Herodesnél. ✠

A tyának örök igéiét,
 És dűchőségének fényét,
 Szépségének tükörét;

M indeneknek teremtdiét,
 Minden tudománynak kinchét,
 Istennek bölcheségét;

K evély Herodeshez vivék,
 Herodesnek igen tetczék,
 Szóvalis bőchülteték;

C hak azért hogy ő előtte,
 Valami chuda tétéle,
 Múlatfágot szerzene.

D e semmi chudát nem látta,
 Kríztus Vrunk chak halgata,
 Szószólást sem kívánta.

Jesust azért meg utálá,
Herodes, és az vduara,
Ottann megis chufola:

Mert fejrben öltözteté,
Pilatushoz viszfia küldé,
Mint esztelent, neveté.

Valaki elől találta,
Avagy által menuen, látta
JESUST; minden chufolta.

Igy chufolá régen Noét,
A' gonosz Kamó szülejét,
Látuán ő részegségét.

Kristustis feier ruhába,
Meg részegította vala,
A' szeretetnek bora.

Azért lön chufia mindennek,
A' fido és pogány népnek,
Egész Jerusalemnnek.

Ez után más öltözetben
Láttják a' fényes földhőben,
Krustust ítélő székben.

Láttják, és megis sirattyák,
Monduán: ti magas kősziklák,
Esetek ránk minden fák.

Ne halljunk a' bíró szavát,
Az ő rettenetes átkát,
Ne lássuk ő orczáját.

P E L D A.

*David királyt bolondnak tartá, és meg chu-
soló Akis, a' Geti Király (1. Reg. 21.)*

P R O F E C Z I A K.

*Föl állottak a' föld királi, és a' feiedelmek
egybe gyűltek az úr ellen, és az ő Krisztu-
sa ellen. (Psf. 2.)*

*Nevetseggé lőttem minden népem előtt, azok
énekévé nap eslig. (Tren. 3.)*

E L M É L K E D É S E K.

Sidoknak eggyik vádolások Vrunk
ellen az vólt Pilatus előtt, hogy fel
lázasztotta és fel háborította
volna a' népet, Galilæátúl fogva
Sidoságig. Halván azért Pilatus

Galilæát, és vélvén Herodes vraságából va-
lónak lenni, hozzá küldötte, hogy halálában
ne részesülne, és menekednék meg a' sidok
busittásáért. Latuán pedig Herodes Jessus,

igen örüle, nem azért hogy szeretné hanem, hogy valami chuda tételét láthatná. Vrunk pedig sem chudát né tőn mint afféle fertezett ember előtt, sem magat nem menté, sem segitféget tőle nem kere; Minekokáért a' fel fualkodot Herodes, bolondnak itélé az Atya Istennek bölcheségét, úgy mint, a' ki az előtt nem vraság kívánásból, hanem bolondfágból kiáltatta volna magat, David fiának és királynak. Es hogy iobbann meg chufolhatná, feiér ruhába öltözteté, és így küldé vízfza Pilatushoz.

Midőn azért feiér ruhába, kötözve vinnék az uczákon, minden felől a' chudáraitnak vala, és látuan hogy a' Pilatus szolgai minden gyalázattal illernék Vrunkat; a' varasbelickis, szidgyák vala, némelleyek fárral, kővelis haigáluan nevetik gunyollyák vala: mert ez volt az 3 oráiok, és a' ítetések hatalma.

Oh melly üdvösséges dolog ez világon, Vrunk példájára meg utáltatnunk, es bolondoknak tartatnunk! Mert a' bölcheségnek ki merithetlen kút feiét, e' világon, némelleyek ördöngöfnek mondták, (Luc. 11.) *Az ördög fejedelme által húz* (ugymond) ördöngösköt. Némelleyek tobzódónak, rézgegsnek:

Imé

Imé (ugymond) *a' zabáló ember. és a' bor ivó.* (Matth. 11.) Némellyek káromlonak, mint hogy Isten fiának mondotta magát, és bűnbochátónak. A' pogány Pilatus előtt, ország kívánonak, hitetőknek, partütőknek vádolták. Chak a' volt még hatra, hogy ennyi kislebség szenvedés után, bolondnak is tartanak.

Gondold meg én lelkem, melly el vetetöt volt e' világon a' te meg váltod, a' menyeknek öröme, a' dűchőségnek királya. Ezt a' Jerusalemlé úczain kötözve hordozták, hurczoltak, bolondnak tartották; a' köteleket, mellyel kötözve volt, egy felé más felé is rángattak. Pironkodgyál fel fualkodot bűnös ember, ki a' gané hordó edényt, a' te bűdös testedet, a' férgek fészket, sok színű gyöngéöltözetekkel ékesgeted: holott a' dűchőségnek vra, te eretted feiér chuf ruhában öltöztetik, mint bolond az uczákon chufoltatik.

I. T A N V S A G.

Ha a' iambor Istenfélő keresztyéneket, meg utállja a' világ, örülniek kell. Mert a' kit a' világ dichér, ielensége az ő felleltégének. A' világ szokása az, hogy a' iókat gyalázza, a' roszszakat dichérie. Ez meg történt Vrankan.

II. T A

II. TANVS.

Az Isten szolgainak nem kell irtózniok az alá való egyigyű öltözettől: mert Vrunk még a' bolond öltözettől sem irtózat mi crettünk.

III. TANVS:

Nem eleg volt Herodesnek Vrunkat meg chufolni, de annak fölötte chuf ruhába viszfza küldötte, hogy egyebekkelis chufoltassa. Herodest követik a' kik meg itélik, és rágalmazzak felebarátt'yokat.

IMÁDSAG.

Vram balgasá meg &c. (fol. 32.)

Kérlek Vram JESUS hogy a' ki az Atyának bölchesége lévén chuf ruhát hordoztál, és meg chufoltattal; adgy malasztot minden világi tiszteleteknek, és nagy neveknek meg vetésére; és hogy a' te szerelmedért alá valófágra igyekezzem. Tanich a' világ okosságának meg vetésére, (mert bolondfág előtted) néked legyen dichéret es tiszteflég örökké. Amen.

(A' fogvatkozásokert könyörögy. (fol. 33.)

KED-

2. K E D D E N.
IX. ELMELKEDES.

VRVNK OSTOROZ.
tatásáról.

O h én lelkem, teremtdédrt,
Mennyei völegenyedért,
Es meg dúchóittódért;

O ltózzél most gyász ruhába,
Meny Pilatus udvarába,
Sirván könyvezz magadba.

A Romai pogány szolgák,
Az ártatlan J E S U S T fosztyák,
Veszszőzik, 's ostromozzák.

N inch senki oltalmazója,
Mellerte ninch szofzolóia,
Ninchen szánakodóia.

A h, ki gondolhatta volna,
Hogy az Istennek vállára,
Valaha ostor szálna.

C hak a' genyet bűnbeliek,
Az üdőben veszfűzöttetek,
Fertezetes gaz népek.

H a Romai volt valaki,
Noha alachon rendbéli
Nem vólt szabad veszfűzőzni.

D e itt, a' mennyei vrát,
Igen nehéz sántó alatt,
Látod ostorok alatt.

T őrvény szerént ostorozás
Bűnért volt illy szégyen vallás:
Chak harmincz kilencz chapás.

K ristus chapása számosb vólt,
Őt ezer, négy száz, negyven vólt.
Es erre oka nem vólt.

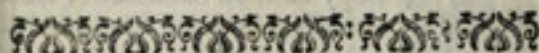
A lába talpatúl fogva,
Egészleg benne nem vala,
Tetejéig seb vala.

N em volt színe's ékelege,
Orczájának tekéntete;
Kit meg nem törülhet.

S zent orczája el reitetett,
Meg vtáltatót, 's vettetet,
(Mint meg örvendőltetett.)

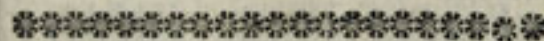
I télted volna poklofnak,
Menyből ostoroztatotnak
(Ha hisz Izaiának)

En már többet nem szólhatok.
 Könyhullatással ázadok,
 Bódog, Afzonnyal firok.

P É L D A.

*Jeremias Proféta az igaz mondásért meg
 veretet, tömlőczőztetet kalodába tete-
 tett. (Jer. 20.)*

P R O F E C Z I A K.

*Egész nap ostromoztattam, és io reggel az én
 vereségem. (Psal. 72.)*

*Az én testemet a' verőknek adtam, és az én
 orczáimat a' tépőknek. (Is. 50.)*

*A lába talpától fogva teteiégig, nincs ő
 benne egség. (Is. 1.)*

*Es mi őtet mint egy poklosnak alítottuk, és
 az Istentől meg ostromoztatotnak, és meg
 aláztatotnak. Ő pedig meg sebesítettetett
 a' mi hamisságinkért, meg rontatott a'
 mi bűneinkért. (Is. 53.)*

E L M É L.

E L M É I. K E D É S E K.

I gondolkodhatot volna arról, hogy az Isten hátára oltor szállana, és az egeknek Vra, mindenneknek teremtetője annyira meg alázná magát, hogy oszlophoz kötöztetnék, és mint egy rab avagy lator meg veretnék? Ezeket pedig mind meg chelekedte a' te bűnődnek súlyosága óh en lelkem, és az Isteni méltóság szeretetinek nagy volta. Oly iszonyu volt a' mi sebünk, hogy ilyen keserves és kegyetlen orvossággal kellene gyógyítani.

Elmélkedgyél melly embertelenül vonnyák le vrunkról az ő ruhait, a' kegyetlen poroszlók: miként szenved maga meg fosztását, és eggyet sem szól az embertelen, szemtelen szolgáknak. Nézd mint áll meztelen az emberek fiaí fölöt ékes természetű, J E S V S a' fok gaz uduari pogány szolgák előtt!

Lásd mint kötöztettek nagy faidalammal az oszlophoz, azok a' kezek, mellyek az eget forgattyák, és a' föld kerekfégét tartják. Veszszőkkel és szörnyű oltorokkal oly dühösséggel fenekedtek az eggyügyű bárány teste ellen; hogy midőn irgalmasság nélkül

enne-

ennehányszor kezdenének az ostromozáshoz,
 és az előbbi sebeket az utólsókkal fokasítá-
 nák és nagyobbították; abból az ártatlan-
 testből a' vér patakia szinten a' földre foly-
 vala.

Óh ki gondolhatná meg annak a' gyöngé-
 sz. testnek fájdalmait? Hol egy felé hol más
 felé haitogattya vala fájdalmas feiét, a' sa-
 nyaruság alá vettetett J E S V S; szemlélvén,
 könyvező irgalmas szemeivel a' kegyetlen-
 szolgák között hol egyiket, hol másikat,
 hogy megtalálna valamellikbe emberiséget és
 irgalmaságot; de látta vala hogy együl
 egyig örvendeztek az ő nyomorúságán.

Szemléld óh lelkem és légsd a' nyomo-
 rult J E S V S T, kinek testében nincsen épség a'
 sebek miá. A' lába talpatúl fogva teteiég
 nem volt ő benne egésség. Méltán hívja őtet
 IIsaias Profeta, *fájdalmak férfjának*.

Edes J E S V S O M mit vétettel, hogy il-
 lyen sanyaruság alá vettetnél? En vagyok
 ama' gonosz tévő, én vagyok, a' ki oka vol-
 tam a' te eladásodnak: En öttem meg a' sa-
 nyayú szőlőt, és a' te fogaid vástak meg: En
 vagyok az a' lopó a' ki kezemet ki nyvitot-
 tam a' meg tiltott gyümölcsre; és te fizetéd
 a' büntetelt a' melyre nem tartoztál, Erről iő-

vendőlt a' királi Proféta: *A' mit el nem ragadoztam, akkor meg fizettem. (Psf. 68.)*

I. T A N V S A G.

Miként lehet hogy valaha kevéldedgyünk, avagy öltözetünkben gyönyörködgyünk, avagy méltóságra vagyodgyunk és egyebektől bőchülteffünk, látvann a' mi Istenünket, nagy gyalázattal, mezítelel ségbe mi érettünk?

II. T A N V S.

Ha Kríztus el akarta az oltorozást szenvédeni ellenségitül; mentül inkább vigann fel kell vennünk az előttünk járóktól a' feddést és boszuságot, (mellyet néha az Isten reánk bochát;) tudván azt hogy az előttünk járó minket szeret, és érettünk számot ad.

III. T A N V S.

Mint hogy Vrunk példájából az idő szerént való sanyargatás, icle a' következő dűchőségnek: és lehetetlen mind itt, 'f mind a' más világon vigasztaltatnunk; örüllünk, és kívánnjuk e' világon az oltorozást Kríztussal, hogy a' más világon dűchőségében részesüllyünk.

I M A D.

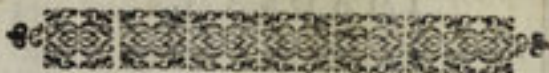
IMADSA G.

Vram balgafá meg, &c. (fol. 32.)

Vram JESVS, mivelhogy az én szerete-
temért nem irtóztál meztelen az osz-
lophoz kötöztetni, és mint egy alá való
szolga verettetni, ostromoztatni; kérlek, erő-
sítsd meg a' te malasztodba, mely által béke-
séggel el szenvedgyek minden ostort az én
bűnömért. Es a' ki az én kívánságimnak 's
parancsaimnak adósságát a' te szűz testedből
akartad megfizetni: tanícs ez után, hogy
száz én bűnös testemet zabolázzam, és osto-
mazzam, hogy a' kemény élet által holdul-
lyon a' lélek engedelme alá.

*(A' fogyatkozásokért mond el az imád-
ságot (fol. 33.)*

2.

S Z E R D A N

X. ELMELKEDES.

M időn volna Kristus teste
Sok sebekkel terheltetve,
Vérével bé festetve;

E zzel nem elegendének
Hivei a' Luczifernek,
Úi kinokat szerzének.

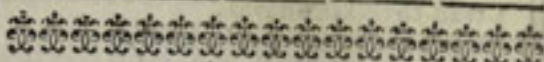
K ristus azért vitézektől
Szenvede vduari néptől,
Pilatus hire nélkül.

B arfony ruhát adtak reá,
A' végre, hogy a' ki látná;
Chuf királynak tartaná.

K ezében nádat adának,
Hogy már ninc orízága annak,
Mint pártra lázzasztónak.

Ottan

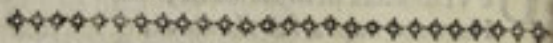
Ottan tővis koronával,
Fájdalmas nagy gyalázattal,
Koronáznak nagy kinnal.
A z ifzonyu koronába,
(*Illy hallatlan találmányba,*)
Hetven két tővis vala.
A zt akkor feiében verék,
Sz. orczáit meg vérezék,
Kaponyáit meg sérték.
E zt Pflátus nem formálta,
Sőt mas ember sem gondolta,
(*Illy szokás nemis vala.*)
E nnek kegyetlen Mesteré,
A' kevélyek feiedelmé,
Volt pokol műhelyébé.
D e Vrunknak nem árthatot,
Harmad napra fel támadot,
Menyben koronáztatot.
E llenfégit mind meg giőzte,
Pokol táborát meg verte,
Luczifert meg kötözte.
K ristus tővis koronáért,
A' kopot bársony ruháért,
Es a' rossz üres nádért;
A dd, az élet koronáját;
Halhatatlanág ruháit;
Tárházad gazdagfágát.

P É L D Á K.

Abrahám, akarván fiát aldozni, imé az Angyál még szólítja, hogy kezét ki ne nyvitáná a' gyermekre. Fel emelé Abrahám szemeit, és látá háta meget szarvainál fogva a' tövisfák közöt, egy meg akadt köst, és azt aldozá a' fiáért. (Gen. 22.)

David király futuánn Absalom elöt, mezit labiarván, és bé burított fõvel, imé Seimei atkozodik vala ellene, és kőveket hagyjáál vala reá. (2. Reg. 16.)

P R O F E C Z I A K.

Mennyetek ki és lássatok Sion leányi Salomon királyt a' koronában, mellyel meg koronazta őtet az ő anyja, Cant. 3.

Deveséggé löttem egész nap, minnyáian ebüfolnak engem. Hallottam sokaknak szidalmazásokat, és környös körül a' rettentéseket, (Jer. 20.)

E L M É L K E D É S E K.

Inek utánna Pilatus akarattyából az ártatlan JESVSZT meg veszfűzőték volna; az ő pogány szolgálai akarván magoknak egy mulatságot indítani;

Pilatus fogialatósága alatt, (ezék az Őrdög tagjai) az egész sereget egybe hitták, hogy minnyájann Vrunk ellen, ugymint el hagyatott, nyomorúlt, és minden szenvedésre meg fogatott ember ellen eggyet értenének. És azokáért a' rettenetes veszfűzés után, hallatlan, és szokatlan új kínzást gondoltak, hogy Vrunkat tövis koronával koronáznák Pilátus uduarában, mint ország kívánó hamis Királyt; Azok azért egy rossz, szakadozott vörös bársony ruhat adának reá, a' kezében pedig a' királi Istáp helyet, nádat; ielentvén, hogy üres volna az ő országais, mint a' nád. Térdet haituán előtte, orcáját pökdőfik vala, monduán: *Üdvöz légy Sidok királya.* Akkor a' tövis koronát feiébe verve, le foly vala haján, orcáján az ő sz. vére. Ki gondolhattya meg az ő gyöngye feiének fájdalmát? Itt tölt bé a' mit régen példában chelekűék Abraham, áldozván a' koft a' he-

gyen, mely szarvainál fogva a' tövisék között meg akadt vala. Láttuk Krisztusnakis mint ártatlan bárálynak Sz. feiét a' tövisék között, a' ki ma is a' hegyen áldoztatik. Ki hallot teremtetéstől fogva ilyen szörnyű koronát? Ki találta föl ezt a' kegyetlen mesterfiséget, melly által az ember kinlodgyék, 's gyaláz tassékis? Ezt bizony Pilatus nem parancholta; a' Romaiaknál sem volt ez a' szokas; soha a' Sidoknál sem történt. Te találmányod volt ez, te pokolbéli chalárd ördög. *Te, a' ki király vagy a' kevélységnek minden fiaian,* te akartad a' dűchőségnek királyát chulfa tenni, te koholtad a' gehennának Műhelyében, Vrunknak a' tövis koronát. De semmit nem árthattál pokolbéli kegyetlenség. Mert ezek a' tövisék a' te szemeidet megvakittyak, és minékünk üdvösséges orvosságot szereznek, és Krisztus Vrunknak fényességnek sugatává változnak.

Óh én lelkem szemléld a' te Iegyesedet abban a' barsony menyegzőj ruhában, és a' vér ontó tövis koronában: mert ezek által jelent az édes J^hs^{vs} az ő véghetetlen szeretetét. Lásd az ő sz. vérének piros rózsáiból kötöt zöld koszorviat, mellyet feién hordozot a' te eljegyzésednek napján. Hallyad
mint

mint zörget a te szivednek aítáján, mondván:
Nyisd meg én iegyedem, könyörűly az én fá-
dalmimonn. mert véres *harmattal rakva a'*
fejem, és a' haíam az éjjeli hóppókkal, (mellyek a'
te bűneid:)

I. T A N V S Á G.

Nem volt elég szenvedni Kristus Vrunk-
nak egész testével, hanem feiével is
szenvedet, hogy fizetne a' mi engedet-
leniségünkert, mellyet chelekekszünk nem csak
az Isten parancholatinak meg szegésében,
hanem a' mitulaidon akaraturunkbannis.

II. T A N V S.

Tővis koronát hordoznak Kristussal kik bé-
keséges tűréssel szenveduén a' világi ké-
férteteket és boszúságokat, szoros es tövises
vton iárnak az üdvönlégre.

III. T A N V S.

A' kik keresztyéneknek tartják magokat,
és leg kisebb boszúságot sem akarnak el
szenvedni, nézzenek e' bekeséges tűrésnek
tűkőrére, és a' tövissel meg koronázott fő
alatt ne legyenek kényes gyöngé
tagok.

I M A D S A G.

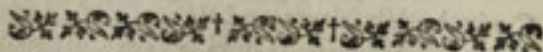
(*Vram halgasd meg. &c. (fol. 32.)*)

Vram JESVS Krisztus, a' ki igaz király lévén elakartad szenvednj a' hamis pártos királyok bélyegét, azt a' fájdalmas és gyálázatos koronát, mellyel méltatlanul meg tréfáltattál az alá való szolgálótúl: önh malasztot szívembe, hogy valófáigolann érezsem, es sirassam azoknak a' szenvedéseknek keسرűségét, mellyet üdvösségemért felvőttem. Engedd, hogy az én lelkem mindenkor érezze sérelmém sok bűncimnek, mellyek okot adtak a' te szenvedésidre: hogy minek vtánna penitencziát tartok azokért, el vehessém a' te tövis koronáért, a' dűchőségnek koronáit. Amen.

*Mond el a' fogvat közfőkert az Imad:
fol. 33.*

Ezt Isaias hogy látta,
 Lélekben; pokloznak hitta;
 Bőchűben sem tartotta.
A köffég azért hogy látta,
 'Schuda tételétis tudta;
 Elbochátotta volna:
De a' Papok gonofzfága,
 Azokat el almitotta;
 Vélek eggyűt nem szánta.
Barabbast add (ugymond) nekünk
 Ezt feszichd meg hogy ha vétünk;
 Vére maradgyon raitunk.
Ekképpen meg szabaditta
 Barabbast, ki gyilkos vala:
 JESVSZ halálra adá.
Pilatufnak ninch mentsege,
 Judással vagyon gyötrelme,
 A' kénköves fördőbe.

PROFECZIAK.

*Oh ti minnyáian, a' kik által mentek az
 úton, figyelmezzetek és lássatok, ha va-
 gyone sajdalom mint az én sajdalmom.
 (Thren. 1.)*

Néztük

Néztük őtet, és nem vala tekintete: és
mintha el reitetett az orczája, és meg
útaltatott, azért nemis bőchültük őtet.
(Iſa. 53.)

Lőt nekem az én örökfegem mint az orosz-
lány az erdőbő: ellenem szollot. (Ier. 12.)

ELMÉLKEDÉSEK.

Nnyi gyötrés és taglás után, teté-
től fogva talpig vgy annyira meg
szaggattatott öt ezer, negy száz,
negyven hat sebmiat, úgy el vál-
tozott vala az üdvözítő JESVS
ábrázattyában; hogy Pilatus elegendőnek
vélné csak a' tekintésetis a' Sidok kemény
szíve meg lágittására. Azért a' nép eleibe
vivénn, a' honnan meg láthatnák, a' meg ne-
vezet, kopott bársony ruhát fogván meg
mutatá Vrunk meztelen, sebes, véres testét,
és monda: *Ihon az ember.* Ihon a' kiről
azt mondgyátok, hogy Isten fiának mond-
gya magát, nézzétek vagyone Istenfégnak
valami icle ő benne: valamit raita láttok el
vetett alá valo embert ielentnek. Lássátok
mineniű koronát hordoz. Nem kell ettúl
félne-

félnetek hogy király legyen, a' kinek emberi ábrázattya ninchen.

Aldot JESVS kinek volt sohais oly aczél és barom szive, a' ki ellenféget ilyen fanyarú állapattyan látván, haragiát meg nem enyhítené, és valami könyörületességre ne indulna? Egyedül találattál, a' kinek infégenn senkinek szive fel nem indulna, avagy szana kodnék.

Ébregy fel oh én nyavalyás lelkem. *Ihon az ember, a' kit sok időtül fogva óhaitottak, ki azért iött, hogy véréből fordót chinállyon, s teged meg törőszfzön, meg gyogichon.* *Ihon az ember, a' ki Isteni ábrázatban lévén te éretted emberré lött, a' ki először téged hasonlatosságára teremtuenn, most hozzád hasonló lött, hogy az Isteni természetbe részesiché.* *Ihő az ember, a' ki példáiával egyenes utát tanít az üdvösségre, a' mely az alázatosságban, a' megvetésben és békeséges türesben vagyon.* *Ihon az ember, a' ki az örök Atya néked aiandékon adot, hogy az ő árán meg vedd a' mennyei örökséget.*

I. T A N V S A G.

Ha meg gondollyuk meg vetését az Angyalok királyának, nem fölötteb törődünk

dünk azon; minéműi letbe légyen felőlünk
a' világ.

II. T A N V S.

I hon az ember tudni illik meg sebesítettve.
Illyen vagy oh ember lelkedben a' bűn ál-
tal, tellyes sebekkel és fáidalmakkal.

III. T A N V S.

Ha üdvözítőnknek nyamorúságos teken-
tete az ő ellenségit meg nem tartoztat-
hatta a' gyilkosságtól: akar csak minket.
tartoztatlan a' bűnöktől, kik az ő tagjai va-
gyunk.

IV. T A N V S:

A zok mutattyák Vrunkat meg ostorozot
vérbe kevert állapottyában, a' kik el ha-
gyválnn hivatalokat, Krisztust meg vetuén,
botránkozással mutattyák magokat a' vi-
lágnak.

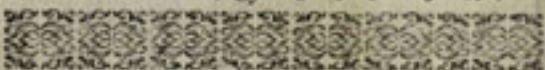
I M A D S A G.

Vram balgasd meg &c. (fol. 32.)

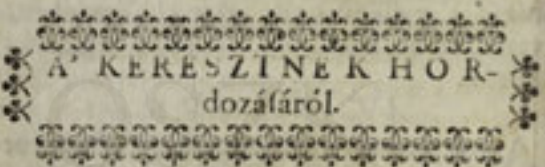
K érlek Vram J E S V S Krisztus, hogy a' ki
illy nagy gyalázat szenvedésével akartál az
én szeretetemért meg mutattatni Pilatus ál-
tal ellenségednek: adgy nékem malasztot,
hogy lelki szemeimmel nézven a' te eleven
aláza-

alázatoslágodnak és szeretetednek tűkőrére,
tellyes szívbből kívánnyak te éretted meg
vettetni, és semminek tartatni e' világon.

(Imádkozzál a' fogvatkozásokért. (fol. 33.)

2. P É N T E K E N
XII. ELMELKEDES.

S zűzeknek szűz királyneje,
Úrnak szolgáló leánya,
Isten fiának Anyja:
S zemléld kit vízfűnek halálra,
A' magas Kalvariára,
Mint bárányt áldozatra;
K inek vállánn a' keresztfá,
Feiénn a' tövis korona,
Orczáján, vér, és torha:
E ze, az Istennék Fia?
Eze, az Embernek Fia?
Eze Sidok királya?

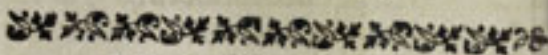
Eze,

Eze, a' kit Nazaretben,
 Szűzen, fogadtál méhedben,
 Es szültél Betlehemben?
Nem szólhat a' kegyes Anya,
 Szívét éles tör szaggattya,
 Mint meg volt Profétalva,
Péter, eze a' kit láttál
 Tabor hegyén társaiddal?
 És a' két Profétával?
Midőn volna dűchőségben,
 Hónál feiérb öltözetben,
 Orczája fényességben?
Péteris halgat bánkodván,
 Mert vétkezet többet szolván;
 Mesterét meg tagadván.
Nékünkis iobb most halgatnunk,
 Vrunkat bánkodva néznünk,
 Sz. Annyával követnünk.

P É L D A.

*Isaak a' hegyre mennenn a' bol áldoztat-
 nek, az áldozat fűt bátán viszi vala.
 (Gen. 22.)*
*Az ő törvényben egy makula nélkül való
 G boriút*

boriút áldoztak a' tabor kívül, a' bűnnek el törléseért. (Lev. 4.)

PROFECZIAK.

David háza külbát a' vállára adom, és megnyitja, és nem lesz en a' ki bé zárja. (Is. 22.)

Kisded született nekünk, és annak fejedelemsége az ő vállán vagyon. (Is. 9.)

Mint a' juh vitetik a' halálra, és megnémiül mint a' bárány az őtet nyiró előtt. (Isa. 53.)

ELMÉLKEDÉSEK.

BÉ szokták szemeket földni a' szegény halálra mendőknek: a' Hóhéris hátul áll midőn valakit nyakazni akar, hogy tudnya illik a' szegény bűnös meg ne remüllyen, el ne ájúllyon látuán a' fegyvert. Vrunknak, nem hogy szeméit bé földték volna, de annak fölőtte a' kereszt fát vállára adták, hogy a' szive és a' szemei előb fezítettnek

nek meg, és kinlódnának hogy sem a' teste.
 Es nóha erőtlén vala a' sok verefégek miá;
 mind az által örömet adá vállát a' kereszte
 alá, és így mégyen vala, penitencziát tartuán
 a' mi bűneinkért, és a' földet sz. vérével önt-
 őzi vala.

Ott láttad volna az igaz Isákot határt
 hordozni a' fát, az áldozatnak helyére; és
 A. Abráhamot is a' tűzzel és a' fegyverrel. Mert
 a' mi üdvösségünk szeretetinek tüze, és az
 A. Atya igazságának fegyvere, é ket dolog adta
 V. Vrunkat áldozatra.

Nézd mint mégyen a' nagy terh alatt,
 térdei reszketvén, a' földre hálván, véres
 orczával, feiében meg tartuán a' tövis koro-
 natát.

Oh én gonoszságimnak el viselhetetlen
 terhe! Az én bűneim építettek Vram J E S U S
 a' te hátadra azt nehéz terhet; az én bűnei-
 mért sebesítettél meg; az én gonoszsági-
 mért rontattál meg; az én békeségem fégyel-
 mére vagyon raitad.

 I. T A N V S A G.

Ha szereted a' te üdvözítődet örömmel
 hordozd a' keresztedet és kövesd őtet.

G 2

A mi-

A' midőn Vrunk leg nagyob uigasztalás nélkül szűkölködött, meg terhelte, ki terelést a' szeretetnek kariait, és nagy örömmel fogadá a' kereltet.

II. T A N V S:

Ne véld magadat bódognak, ha kerelt, és szenvedés nélkül vagy. É világon az emberek között senkit jobban nem szeretett Isten, Krisztusnál és a' Bódog szűz MARIANÁL, de az ő szeretetét azzal jelentette meg, hogy leg súlyosb kereltéssel terhelte. A' mint a' Ferfiak között nagyob nem volt és szentebb a' Krisztus JESVSNAI, és az Afzonyok között a' Bódog szűznél; úgy, nemis léfzen e' földön valaki, nagyob keferűségben és fanyarúságban, Krisztus Vrunknál, és a' bódoglágos szűz MARIANÁL.

III. T A N V S.

Akar honnét érkezzék a' kerelt, a' háborúság; csak Chendes elmével hordozd, és az Istenért; üdvösségedre szolgál. Hogy ha bűneidért szenveded, a' jó latornak kereltét hordozod; ha pedig ártatlan vagy, inkább örül, mert tökéletesben követed üdvöztöt. Haszontalan dicsírni a' kereltet, és azonba a' szegénységet, a' gyalázatot,

zatos, és háborúságot nem szeretni. Nem
 léfzen Krisztussal részek, a' kik Krisztussal nem
 hordozták a' kereszttét: nemis lehetnek a' vi-
 gasztalásnak társai, hanem voltak a' háboru-
 ságnak és keresztnak társai.

I V. T A N V S.

Ki menuén Krisztus a' kereszttel Pilátus há-
 zából a' Kalvária hegyére, ott hatta a' ru-
 hákat, mellyeket Herodes, és a' Pilátus szol-
 gái reá adtak vala: Így a' szerzetesek és min-
 den egyhazi személyek, ki menuén a' világi
 állapotból, hogy lelki hivatalokban hordoz-
 zák a' parancholatoknak gyönyörűséges igá-
 ját; el kell hadnyiok a' világnak minden
 fesslet erkölchét és szokását, és a' Krisztus ru-
 háiban kell öltöznök, mellyek az ő iószágos
 chelekedeti.

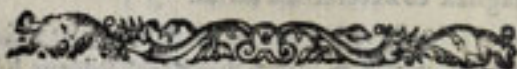
Vram halgassd meg. &c. (fol. 32.)

I M A D S A G.

Vram J E S V S Krisztus, a' ki vigan hordoz-
 tad válladon a' fát, mellyel, a' szeretet-
 nek tűzével éguén aldoztatnál érettem;
 engedd, hogy téged követuén, békeséggel
 és örömeft túriem az ellenkező dolgokat,
 mellyek e' világon történnek; és a' munkát

mellyet a' te szolgálatodban kell gyakorla-
nom; hogy midőn a' háborufágoknak tárfa-
lészek, légyek a' mennyei vigasztalá soknakis.

(Imadkozzál a' fogyasztásokért, fol. 33.)

2. SZOMBATON
13. ELMELKEDES.

KRISTVS MEG MEZI-
telenítettéről.

Ki az eget Nappal, Holddal,
A' búidosó Plánetakkal,
Tündöklő chillagokkal;
Erdőket zöldellő fákkal,
A' Völgyeket forrásokkal,
Gyönyörű madar szókkal;
Föld színét sok virágokkal,
Föld gyomrát, ezüst arannyal,
Gyémántal, fű szerzámmal;
Sok gyümölcsel a' kerteket,
Szőlő gerezdel hegyeket,
Halakkal a' vizeket;

Embe-

Embereket okossággal,
Madarakat szép tollakkal,
Barmokat vastag taggal;
Felékesítette bölchen,
Illendőül ő Nemekben,
'S meg tartya ő rendekben:
Ruháitúl meg fosztatik,
Keze, lába szegeztetik,
És fára függesztetik.
Hogy anyaszült meztelen,
Három óraig kereszten,
Fügiön a' vas szegeken.
Oh melly kemény ágyad lészen,
Beteg JESVSOM a' hegyen,
A' kemény vas szegeken!
Fiednek selyem vánkosa,
Lészen a' tövis korona:
Oh fájdalomak férfia!

~~~~~

PÉLDA.

*Josfet az ő bátyjai megfosztották köntő-
setől, és egy száraz ő kútban eresztvén,
rubáitát vérbe keverék, és az Attyának
küldék.*

 PROFECZIAK.

El ösztötták magoknak ruházatimat, és a' ruhaimra sorfot vetettek. (Psf. 21.)

ELMÉLKEDÉSEK.

Nem szokás hogy ruháioktól meg foszszak a' szénvedésnek helyen a' halálra sentencziaztatott emberek mezitelen öllýék meg, *(hanem az igen gonosz ténőket.)* a' mint Vrunkal chelekedtek, az alá való moslék emberek, kik meg fosztuán ötet ruháit a' Kalvaria hegyén és mezitelen hagyván, szeme láttára, gyalázattyának nevelkedésére, sorfot vetének ruháiára, gúgolván szegénységet.

Nem olvasunk semmi ilyen embertelen chelekedetet a' két látor felől; nem fosztották meg őket ruhájoktól, meg sem chűfolták mint Vrunkat. Oh oktalán kegyetlenség! Minek utánna meg szaggatták volna Sz. testét, el szaggaták ruháiátis, és a' varratlan köntőfere koczkát vetének, kié légyen. Hogy

az írás

az írásbételnék (ugymond Sz. János) *Elősz-
ták az én ruháimat ő magoknak: és a' kántósomre
sorsot vetének. (Psal. 21.)*

Óh Krisztusnak nagy alázatosfága, a' ki
ilylly élhetetlen rossz emberek kezében ada-
tott, hogy az ő együgyű szegény ruháival ily
szorgalmatos gondal osztozodnának! Men-
nyire szállott alá az éghnek magassága! Óh
édes JESVSOMNAK nagy békeféles tűrése,
ki látván szemével ezt a' dolgot, halgató; és
meztelen állot annyi nagy sokaság előtt.

I. T A N V S Á G.

Jót kell chelekednünk azokkal, a' kik min-
ket boszúsággal illetnek, a' mint Vrank az
ő meg feszítőinek meg fizete ruháinak el-
osztásával.

II. T A N V S.

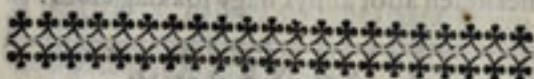
Nem kell meg háborodnunk, hogy ha az
Istennek szeretetiért a' mi nevünk és-
marhánk külső ruháit szaggattya valaki, chak
tarchuk meg éppenn a' jószágos chelekedet-
nek és az artatlanfágnak belső ruháját.

I M Á D S Á G.

Vram halgassd meg, (fol. 32.)

Vram JESVS Kríztus, mivelhogy én is bűneim által egy voltam ellened a' meg fészítők között, adgyad, hogy részefül-lyek a' te meg bűnhülhetetlen szeretetednek drága ruhájában, hogy ezzel be fűdőzvén az én mezítelenségemet, és bűneimnek ochmánságát, halálomnak óráján bátran álljak előtted, és a' mennyei menyezgőből ki ne rekesztessem.

(A' fogatkozásokért mond el az Imád: fol. 33.)

2.

V A S Á R N A P.

XIV. ELMELKEDES.

VRVNKNAK MEG FÉ-
szittéséről.

Kiad vizet én fejemnek,
Könyhullatást szemeimnek.
Epeséget lelkemnek?

MIdőn a' világnak Ura,
Fűggesztetett kereszt fára,
Gyalázatos halálra!

Midőn

M Időn Istennek szüléje
Vagyon nagy keferűségbe,
Epeleg tengerébe.

M Időn a Nap ő orcáját,
Bé földte világosságot,
Gyászolván Isten Fiát;

Föld oszlopi megrendűtek,
Kősziklák meg repedeztek,
Sidokra nehezteltek.

Mert a' betegek orvosát,
Á halottak támasztóját,
Á vakok gyógyítottját:

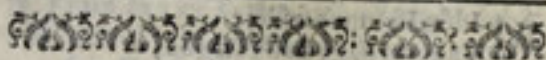
Minek utanna meg verték,
Pőkdősték, vérbe keverték;
Meg feszítvén meg őlték.

Akkoron ketté szakada
Á templomnak suorláltya,
Világ volt nagy homályba.

Az Angyalok is chudálták,
Urunk halálát hogy látták,
'S kefervesen siratták!

Kiád azért én fejemnek
Könyhullatást szemeimnek?
Epeféget lelkemnek?

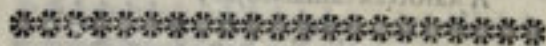
Hogy siratván Sz. halálát,
Láthassam fel támadását,
Örömet, bódoglását.

PÉLDÁK.

Réz kigyót csináltata Isten Moyses által,
 hogy fel emelné, és a' ki azt meglátná,
 a' kigyok sertésetül meggyógyulna. (Num.
 21.)

Iosef Patriarka két gonosz tévedő közé vet-
 tetett a' tömlőczbbe. (Gen. 39.)

PROFECZIAK.

Meg liggatták kezeimet és lábaimat, meg
 számlálták chontyaimat. (Ps. 21.)

Michoda sebek ezek a' kezeid közepin? Es
 mond: Ezekkel sebesíttettem meg azok-
 nak házába, a' kik szeretnek való en-
 gem. (Zach. 13.)

Es a' bűnösök közé számláltatot. (Is. 53.)

ELMÉLKEDÉSEK.

Minek utánna az embertelen hóhérok Urunkat ruháitól megfosztották, és sebeit megújítták, mellyek a ruhájához ragadtak vala; meg ragadván sz. kezeit és lábait, kemény vas ízegekkel által vérték, és a keresztfához szegeztek, és fel emelven a tizenöt lábni magas keresztet, nagy erővel talzították, a kőből ki véselt veremchékében: Meg rendült akkor az ő sz. teste, és a kezeinek s lábainak sebeitől búsféges vér folyt. Oh mely rettenetes kint szenvedet Urunk, midőn gyöngé kezeit és lábait által szegeztek és a keresztet vele egygűt fel emelték.

Ki mondhattya meg a meg keseredet Bodog Afzónynak szenvedését, midőn mindenik pőről útése az ő szívére hatott: midőn a faidalomnak nagy volta a meg feszítetett fiának képét szívére metczi vala úgy hogy egygűt szenvedne, fiával egygűt feszítenék meg.

Nézzed óh en lelkem Bódog Afzónnyal a te teremő Istenedet az ő halálos ágyán a kemény keresztfán, miként fűg a kemény

vas szegeken! Ha lábainak fájdalmát akarja enyhíteni, és a' kariain tartya magát; a' kezei szakadoznak: ha pedig a' kezeit akarja seggíteni, a' lábaira chüguénn; (iai nékem) mely igen nevelkednek a' lábak sebei! Ninch a' ki segitche a' magas fánn. Ninch a' ki sz. orczáját meg törüllye.

Óh édes I E S V S O M mely el hagyatott, mely nyavalyás, mely igen szegény voltál te akkor! nem volt hova haitanod a' tövis korona alatt szenvedő fájdalmas fejedet: oly mezitelen, hogy testeden csak egy czérna fonál sem volna: a' mint mezitelen jöttél é uilágra, úgy akartal kijs menni é világból; jelentvén, hogy é világ néked nem tetszet, és a' világnak semiét el nem vitted. Óh én meg váltom a' ki egy vagy az Isteni személyek között; ime két lator között látlak. Á ki a' Tábor hegyen vagy fényességben láttattál a' két Sz. Proféták között; imé a' Kalvaria hegyén sebekkel meg szaggattatott, meg pögdöstet, meg gyaláztatott, meg hivatott testedet, két lator között szemlélem. Most estél Uram bizonyára a' latrok kezében, a' ki a' mennyei Ierufalemből, ez álhatatlan Ierikoba alá szállottál.

I. T A N V S Á G.

T Ellyeséggel le kell vetnünk az ő embert az ő chelekedetivel, hogy tulajdó szerezetünkül meztelenek lévén, köveflük a' meztelen I E S V S T.

II. T A N V S.

A' Kik az Isteni szolgálatra szentelték magokat, meg kell testeket feszíteni a' vétkekkel, és kívánságokkal.

III. T A N V S.

A' Mint Krisztus a' mi szerzetünkért két lator között meg feszítettet, úgy nekünk is meg kell feszítettünk két lator között, a' test és világ között. Mert a' kik test szerént élnek. Istennek nem tetezenek. (*ugymond Sz. Pál*) Es a' ki é világnak barátja akar lenni, Istennek ellensége lesz. (*ugymond Sz. Jakab.*)

I M A D S Á G.

Vram halgassá meg. (fol. 32.)

K Érelek Uram I E S V S a' te nagy szerelmedért, mely által mint egy ártatlan bárány oly kegyetlenül akartál meg feszíttetni, és testedben szaggattatni: hogy veled én is feszíttessém meg, a' szerzetnek szegével, úgy
hogy,

hogy, a' te szerelmedért tökéletesen meg feszítettvén a' világnak; semmit ne tudgyak, semmit ne kívánnyak, hanem tegedet én lelkemnek jegyesét, a' te példadra é vilagon meg vettessem, fanyargattassam: hogy a' más világon juthassak te veled á te fel támadásod dühösségének, részébe.

(A' fogyatkozásokért imádkozzál. fol 33.)

III. HET FÖN.

XV. ELMELKEDES.

VRVNKNAK MEG CHVFO-
lásáról a' keresztfán.

H Áláadatlan Sidóság,
Mit véthet az igazság,
Az Isteni méltóság?
H Ogy hozzá illy kemény szível,
Lennél illy kegyetlen séggel,
Oktalan dühösséggel.

Hogy

I H Ogy nem chak meg feszitenéd,
De boshúnalis illetnéd,
Halalakor nevetnéd?

I E Ó te éretted Faraor,
Meg veré mind az országot,
'S téged meg szabadított.

A' tengeren száraz lábbal,
Altal hozot gazdaglággal,
Egyptus foszlattyával:

T E pedig ötet kötözve,
Pogány Pilátus kezébe,
Adtad meg feszítésre.

I E Ó téged táplált Mannával,
Köböl forró jó itallal;
Te pedig epés borral.

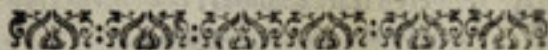
A' Teruhád meg nem kopott.,
Negyven esztendeig tartot.,
Nem adot semmi gondot.;

T E ruhájátúl meg foztád,
Es mezitelenül hagyád,
Kereszt fára akasztád.

I E Ó Királi koronával,
Bőchüllőtt űri lüappal,
Földnek minden javával.

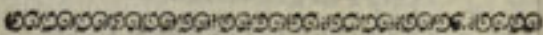
I D E, te tővis koronával,
Koronáztad gyalázattal,
Chúfoltad űres náddal.

J Ai azért néked Sidofág,
 Reád szál sok nyomorúság,
 Számkivetés, és rabfág.
N Em lesz országod, 's királoed,
 Oltárod és áldozatod,
 Chak méltó gyalázatod.

P E L D A.

*Noë meg részegedvén a' bortúl meg mezite-
 lenüle az ő Sátorában, melyet midőn lá-
 tot volna Kám, meg chufolá meg mutat-
 ván az Attyafiainak. (Gen. 9.)*

P R O F E C Z I A K.

*Minnyaián a' kik láttak engem, megchu-
 foltak engem: ajakokkal szollotak, és
 fejeket haitogatták. (Psf. 21.)*
*Gyalazattá löttem nekik: láttak engem, es
 az ő fejeket tekergették.
 (Psf. 108.)*

ELMEL-

ELMÉLKEDÉSEK.

Hallatlan dühösségek volt a' Siodoknak üdvözítőnk ellen, kik meg nem elégedvén azzal, hogy sok vereségek után meg feszítettek, hanem halálának orájánisszédűsítették. Fel's alá járnak vala a' kereszteselőt a' kevély Papi Fejedelmek tekergetvén ölféjeket, és nevetvén Krístust egygyüt az irás tudokkal: és valamit hallottak vala Urunktól midőn őket tanította, azt mind trágárságra fordittyák vala. Óh dögletes nyelvek! Óh ördögi gonoszság! Hallatlan ez a' szenvedés. Akkor, a' midőn még a' fertelmes latrokhozis valami emberiségnek és irgalmaságnak jelenlégét mutattyák az emberek; meggyedül Krístust fosztyák meg minden emberiségtől és szánakodástól.

Azt mondgyák vala (az ördög ingerbűléseből, a' ki ezébe vővé hogy el vész az ő országára Krístus halála által) *Ha Israél Királya, szálljon alá mostan a' keresztről.* Sőt ne szálljon alá hogy ha Israél királya: mert immár a' keresztes felett vagyon az ő Királi méltóságának, Pilátus keze írása. Azokáért igen illeendő dolog, hogy, ha Király, a' kereszten

H 2

marad-

maradgyon, és az ő országa pálczáját el ne hadgya: mert irua vagyon, hogy az Úr a' farról uralkodik és Pilatus Királi Titulusát irt a' keresztről. Azért fölötte illendő, hogy, ha Király, tehát áthatatofan maradgyon a' kereszten, és az ő országának istápiát el ne hadgya, se az országa titulufát: méltóságos nevet.

Óh én édes I E S V S O M mint lett volna dolgunk, hogy ha a' fok boszúság kényszeritet volna a' keresztről le szállanod. Meg maradtál azért, hogy az áthatatofágnak és szenvedésnek példája lennél. Meg maradtál a' kereszten, hogy a' te megmaradásoddal lágitanád, és kedvesse tennéd a' keresztet. Mert mivel hogy menyország laitorjája, fölötte ne héznek tetszet volna minékünk, hogy ha elől nem mentél volna.

I. T A N V S A G.

Tudgyad, hogy midőn valami jó chelekedethez kezdsz, azon mesterkedik az ördög, hogy le szálly a' keresztről, jó szándékat el hadgyad: de ne halgassd tanachláit, hanem mind holtig maradgy Krisztussal a' kereszten.

II. T A

II. T A N V S.

Mint hogy Krisztus Istenfia volt, nem illet, le szállani a' keresztről, hanem fel menni az Attyához: Így nem illik, hogy az Isten szolgái le szállyanak a' fogyatkozásokra, hanem iószágos chelekedetről iószágos chelekedetre mennek, szinten a' tökéletességnek tetejére.

III. T A N V S:

Noha láttatunk a' kéfértetekben és szorongatásokban Istentől el hagyattatni; de nem kell kétségben esnünk. mert vigasztalás és segítség nélkül nem hágy.

IV. T A N V S.

Mostis nevetik a' Krisztust, kik az ő bűnökben dichekednek, mellyekkel ő magát a' Krisztust meg feszítették újobban (*ugymond Sz. Pál.*)

I M A D S A G.

Vram halgass meg, &c. (fol. 32.)

Kérlek Vram J e s u s Krisztus, hogy a' mint a' kereszten a' chufolást és boszuszágot el akartad érettem szenvedni; adgy nekem is malasztot, hogy semmi kéfértet által, avagy emberi tekéntetért, a' te szolgálatod-

nak és penitencziámnak kereszttét el ne hagyjam az ellenkező dolgokban mellyeket üdvösségemért reám bochatász. De a'te szolgálatodban, és hivatalomban, álhatatosan végig meg maradgyak.

(A' fogyatkozásokert könyöröggy. (fol. 33.)

III. KEDDEN.

16. ELMELKEDES.

Oh tőredelmes szűz Anya,
Kinek szivét búfultába,
Hegyes tőr által iártá.

Engedd most veled sirhaslak,
Meg feszültön bánkodhaslak,
Könyhullatással ázzak.

Kereszt mellet veled légyek,
Fiad kinnyával epedgyek,
Sebérel sebcsedgyek.

Ág

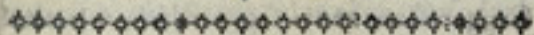
Oldafa

Oldala sebében lépick,
Véréuel meg részegüllyek,
Sz. szerelmével éghick.

Kereszte engem örizzen,
Halála elevenitchen
Malasztya üdvözitchen

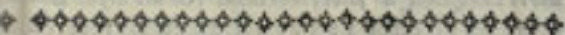
S z. malafztnak annya engedd,
Midőn bűnos testem semued,
Lelkem éllyen te veled.

P É L D Á K.

Jonas Profeta a tengerbe vettetvén, el nyel-
lettetik a Czet haltúl, és három nap
's három éjjel vólt a bal gyomrába. (Ió. 2.)

Joséf meg halván Agypthusba, nagy tiszteffel, és drága kezetekkel temettek el. (Gen. 50.)

PROFECZIAK.

Dicbőseges léfzen az ő koporsója (If. 11.)

Az also verembe töttek engem: a' setétség-
be, es a' halál árnyékába. (Ps. 87.)

A' verembe esett az én életem, és követ rőt-
tek reám. (Thren. 3.)

E L M É L K E D É S E K.

Gondolkodgyál most Vrank Anyának keferülegéről: mert midőn a' keresztről Krisztus holt tett le vőttek volna Nikodemus és Arimatiai József, és drága ke-nettel, bánkodva, sírva kennék; midőn az Ő Sz. Fiának meg-kékült orczáját nézné, és a' fok verések helyét, véres szemeit, a' tövislek szaggatását: annyi segyver jária vala által szivét, a' mennyi sebeket lát vala Sz. Fiának meg szaggatót testén. Ezt iővendőke vala Yén Simeon, monduán: *Es a' te lelkedet segyver által jária.*

Szemléldén lelkem, miként fekszik a' kertbe a' te szerelmese a' virágok között. Most halljad amaz igiket: *Támogassatok engem virágokkal, vegyetek környúl engem almákkal, mert lankadok a' szerelemmiá. (Cant. 2.)* Bizonyára én edes J E S V S O M az én szeretetemért lankadsz. mert a' te én hozzám való szerelmed hozott téged a' halálra, és a' kő alá helyezettet. Éltedben álhatatosan szeret-tel, holtod után pedig édesdeden. Mért éltedbe, fájdalomba és kín szenvedésbe szültél engem, midőn a' te szerelmed, tövisleket, segeket, gyalázatot, keresztet kívánt, az én le-

lelkemnek váltóságáért. Holtod után pedig meg válván lelkemet, édesdeden szerettél. mert viragokat és a' íoszagos chelekedeteknek illatit kívánod a' te szeretetednek nyugodalmáért. Oh én lelkem, hozz a' te jegyednek szeretetnek rósját, hogy szerelmedért lankadgyon, hozz alázatosságnak ivoláját, tisztaságnak liliomat, és minden íoszagos chelekedeteknek illatit: mert ezek között nyugszik, tápláltatik, a' te edes jesszfodnak szerelme.

I. T A N V S A G.

Tisztosítsd meg a' gyónás által magadat én lelkem, hogy tiszta lelki isméretednek gyólcu ruhájába takard Vrunk szentéges teltét.

II. T A N V S.

Szeresd a' szegénységet, elégedgyel meg kevéssel, ne telhetetlenkedgyel, ne örül az elmulandó birodalomnak. Jhon a' te Jegyesed szegény volt születésekor, szegény életbe; holta után más koporfojába akart tétetni.

I M A D S A G.

Vram halgassá meg &c. (fol. 32.)

H 5

Kérlek

Kérlek téged Afzonyom Szűz MARIA
 kéry nékem a' te Fiadtúl egykevés myr-
 rat, mellyel az ő szentféges teste meg
 kenettetett, hogy szivemnek keserűségével
 sirathassam veled eggyüt az ő keserves halálát
 és szenvedését. Es mivelhogy érettem annyit
 szenvedet; énis hasonlóképpen az én teste-
 met, és renderlen indulatimat, fanyargat-
 hassam, és őtet hasonlóképpen fel ékesíthet-
 sem a iószagos chelekedeteknek drága ke-
 netivel, keresztyeni tökelleteslégekkel, hogy
 időien hozzam a' te áldot sz. fiad, és nyugod-
 gyek lelkemben mint egy illatozó kertben.
(Imádkozzál a' fogyatkozásokért. fol. 33.)

*****
 *****

III. SZERDÁN.

17. ELMELKEDES.

*****
 VRVNKNAR DÚCHÓSE
 ges fel támadásáról.
 *****

EZ a' nap, mellyet az szerzett,
 Ki nagy Pénteken szenvedet,
 Keresztre feszítettet.

Kik

K It az ő választot népe,
Ada pogányok kezébe,
Méltatlan szenvedésre.

M Eg változott állapotra,
Örökre fordult nagy kinnyára,
Mény és föld őtet áldgyára.

E Ó gyalázatos halála,
Fordult halhatatlanságra,
Örök nagy bódogságra.

F Eltámadot harmad napra,
Rabok szabadittására,
Pokol kárvallására.

M Ar ő fel magasztaltatott,
Ördög, halál szégyent vallott,
Mireánk áldás szállott.

M Ert az ő fel támadása,
A hivek fel támadása,
Es örök bódagsága.

M Ost azért illik vigadnunk,
Énekelnünk örvendeznünk,
Hálálatokat adnunk.

M Ert ez a' nap mellyet szerzett,
Kimi érettünk szenvedet,
'S az után örvendezet.

A' Ki jól akar vigadni,
Úi életben kell öltözni,
Bűneiből fel kelni:

Mert ha mégis bűnben élünk,
 Es annak véget nem vetünk:
 Kristus nem használ nekünk.

Kérünk véred érdeméért,
 I E S U S fel támadásodért,
 Üdvözíts szerelmedért.

~~~~~  
 P E L D A K.

Minek utánna Jónás a' halgyomrában három nap és három éjjel lőtt volna, ki vetteték a' szárazra. (Ion. 2.)

Aluán Samson Gáza városába, és környül vetetven az ellenségitül; fel kelvén, ragadá a' kapunak mint két aítáját, és vállára fel tévén, a' hegy tetejére vivé. (Judic. 16.)

~~~~~  
 P R O F E C Z I A K.

En aluttam és mély álomban voltam; és fel kéltem, mert az Ur meg tartot engem. (Psf. 3.)

Mert a' lelkemet pokolban nem hagyod: sem nem engeded a' te szentedd rothadást látni. (Psf. 15.)

Serkeny fel dichőségem, serkeny fel soltárom
és czitárá: fel serkenek jó reggel. (Psf. 56.)

Minemű sok és gonosz háboruságokat mu-
tattál nékem: és meg térvén, meg eleve-
nitettel engem: és a' föld mélységéből is-
meg visszsa hoztál engem. (Psf. 70.)

Ne örvendezz vaitam én ellenségem, hogy im-
el eslem: fel kelek minek utánna a' se-
tétben ülők. (Mich. 7.)

E I. M É L K E D É S E K.

Armad napia vala immár, hogy a'
mi üdvözítőnk meg szaggattatott
meg rútitatott sz. tettét a' hideg kő
alá helyheztették, és orczáját
gyólchal befődték vala. De láid
immár az ő meg változott állapotát, a' ki
fel kiált mondván. *Szrafiomat öröme fordított-
tad nékem el szaggattad a' sükomat, és környül
vettél engem vigasaggal.* (Pl. 19.) Meg tért a'
győzedelmes lélek, környül vétetvén a' sz.
Atyákkal, és az Angyaloknak számlálhatat-
lan fokaságával, nagy győzedelemmel és di-
chőséggel fel támadott halottaiból az életre.

Gondolkodgyál, a' bodog lélek mi-
képpen reszelítette a' tettet: az ő dichőséges
iegy

iegy ruhájába, a' napnál nagyobb fényességbe
öltöztetvén a' testet. Mind az által a' mi
váltásunknak bizonyfágaért, és hozzánk va-
ló irgalmaságának serkegetéséért, meg akar-
ta tartani, kezeinek lábainak és oldalának sz.
sebeit, mellyeknek mint egy draga kövek-
nek, és tiszta kút főnek tekéntetek vigasz-
tallya az egész mennyei Ierusalemet.

Méltán örvendez é mai napon az Anya-
szentegyház, énekelvén: *Ez a' nap, mellyet az
Úr szerzet: örvendezzünk és vigadgynuk azon.*
(Pí. 117.)

Nézd immár a' nagy Patriárkát Iose-
fet, miként jő ki a' setét tömlőczből, a' mely-
be ártatlanfágaért és jamborlágaért vettetet
völt: és a' halandóság hajanak el nyirése u-
tan, halhatatlanfágnak ruhájába öltöztetik,
es egész Egyiptusnak úrává rendeltetik.

Nézd Sz. Dávid Királyt, a' ki meg győz-
vén amá' kevély Filistaeust győzedelmien
megtér.

Nézd a' Iuda nemzetiségéből amáz erős
oroszlanyt, ki minek utánna el nyugodot
volna az ő barlangiába, és senki fel nem mer-
te volna költeni: ő maga magát fel támasz-
tya, ki jő, és dichőléges kiáltásával a' poklot
meg tapodgya, a' földet meg remitti.

I. T A-

I. T A N V S A G.

H Ogy ha meg rendült a' föld az Angyalnak jelenléteré, a' ki nagy vigasztalásért szálla alá: mi módon fog meg rendülni a' Krisztus jelenléteré, midőn rettenetes állapotban alá száll menyből itilni, és bűntetni a' bűnösöket?

II. T A N V S.

M Enuén a' sz. Afzonyok Urunkat megkenni kételkedni kezdenek, ha el hengerithetnéke a' követ a' koporsó aitajáról; de mindazon által menvén, el hengerítve találák az Angyal által. Ugy a' te nehezségedben meg maradj alhatatosan, ne kételkedjél, és víszsza ne tégy, és néked is segítség érkezik Istentől, és könyűvé tévzi minden nehezségedet.

III. T A N V S.

K Ristus fel támadván el hagyá a' koporsót, és ott tovább nem maradt: Így a' midőn fel támadunk a' malasztanak életére, el kell távoztatnunk a' bűnnek alkolmatosságát, midőn hogy tellyeséggel el hagyván a' bűn koporsójának bűnösségét, igazán fel támadgyunk a' Krisztussal.

IV. T A

IV. T A N V S:

AZ ÚR IESVS Kríztus a' fel támadásnak dichőségere nem jutott külömben, hanem az oltoroknak sanyarúsága által, az c-pének keferűsége által, és a' keresztnak gyalázattya által: Így, ne véld, hogy a, mennyei hazának dichőségébe juthás külömben, hanem é világnak háborúfagi által, és a' kéferteteknek farkallása által. A ki ő utánna akar menni, tagadgya meg magát, 's hordozza az ő keresztét, és kövesse őtet.

I M A D S A G.

(Vram halgasd meg, &c. (fol. 32.)

Kérlek téged Uram IESVS Kríztus, a' te szenvedésedért és fel támadásodért, hogy a' minként el szakasztván a' halálnak köteleit, fel támasztottad magadat az életre; úgy az én lelkem a' te fel támadásodnak ereje által, el szakasztván a' halalos verkek köteleit, mellyekkel meg kötöztetik; támasztassék fel a' malasztanak életére, hogy ez után az életnek újságában járván, viragozzék minden jó chelekedetbē, csak a' mennyei örökké meg maradandó dolgokat keressé, és nem azokat,

házokat, a' mellyek a' földön vannak. És vé-
gre a' közönséges fel tamadáskor úgy üichd
meg az en testemet hasonlóvá téven a' te di-
chóséges testedhez, hogy éppen meg újul-
ván, éllyek, es uralkodgyam veled Vram Je-
sus Kriitus, én Istenem, mind örökké. Amen.
A' fogatkoz asokért mond el az imád: (fol. 33.)

III. CZÖTÖRTÖKÖN.

8. ELMELKEDES.

VRVNK MEG IELENÉSE-
ről B. Afzonynak.

z. Lelek Isten Iegyese,
léssének drága vesztzeie,
Irgalmaflág szúléie:
W es határt az epefégnék;
Keferülés tengerének,
Es a' gyász öltözetnek.
I egy immár örömnék Annyá,
Lelkünknek vigasztalóia,
Afzonyunk szűz MARTA.

Harmad napi hívott virág,
Meg újult, mint zöldellő ág:

Kinek örül a' világ.

Fel támadot, a' mint várád
Dűhőféged, és czitarád;
Sóltárod, és koronád.

A, halál's az ő fulákia,
El nyeletet nincz ártalma:
Mert fiad volt halála.

Pokolnakis réz kupvia,
El rontatot a' vas rúdgya;
Fiad volt harapása.

A, iók mind meg szabadultak,
A' gonoszok ott maradtak;
Judással ott kinlodnak.

Sz. Fiadnak nagy sok kinnya,
Örökre fordult bánattya,
Meny, és föld őtet áldgya.

Ez nap nagy örömnék napia,
Azért örvendezzünk raita,
Veled egygűt szűz Anya.

El ne felekezzeél rólunk,
Kik most veled kesergettünk,
Nycrd meg hogy veled éllyünk.

3028) (3028

P É L D A.

Az erős Sámson elszaggatván az oroszlánt, annak a szaiava lópes mézet találta, és az attyához s anyyához intván, részt ada nekik. (Judic. 14.)

P R O F E C Z I A.

Oroszlánnak kölyke Juda, a pradára felmentel fiam: meg nyugodván lefeküttél mint az oroszlány, ki költi fel őtet. (Gen. 49.)

E L M É L K E D É S E K.

Noha az irás nyilván nem jelenti, de a' kerefztyén Anyaszentegyház tanította hogy a' mi iduőzítónk, dichőféges fel támadása után először az ő Sz. Annának jelenti meg: mert írva vagyon (Joan. 14.)

A' ki szeret engem, szeretetlik az én Atyámtól, és én is szeretem őtet, és meg jelentem neki magamat.

mat. Senki bizony e' földön buzgólagosban, és áitatosban Vrunkat nem szerette Bódog Afzonymúl; illendő volt azért, és ugyan az igazság kívánta, hogy először ő részesülne Sz. Fia fel támadásának örömében, hogy először neki jelentené meg magát.

El temette vala szívet egygűt S. Fiával, el temette vala minden vigaságát a' Bódog Szűz M A R I A. Noha nem kételkedet Sz. Fiának fel támadása felől, de sirattya vala sok szenvedesit és gyalázattyát, és keserves halálát. Harmadnapra jutván pedig, tudgya vala hogy Sz. fia fel támad, és akkor mely elmélkendésben foglalván magát, fiának meg téréséért könyörög vala az Atya Istennek. Oroszlányhoz hasonlonak mondom tekintuén az ő erősségére & bátorságára, mert az ő fokazkodásinak ordittásával a' Jüda nemzetiségeből valo Oroszlánt fel költi vala, monduán: *Serkeny fel én dicsőségem, serkeny fel feltárom, és ezítarám, (Psal. 56.)* És mint hogy a' Proféta által ezt mondotta vala Vrunk: *Ió reggel fel kelek.* Nem hallasztá az ő meg térését, fel támadá és fel támadása örömében részesítte mindenek előtt Sz. Anyját, az ő parancholattya szerént: *Tiszteled a' te anyádat, és az anyádnak fokazkodásáról el ne felekezze, (Eccl. 7.)*

Tud-

Tudgya vala az okos szűz hogy *ió el*
veiteni a' kiraly tiskár. (Tob.12.) Es azért
 senkinek semmit nem szollot Fiának fel tá-
 madásáról, mig nem ő maga magát egyebek-
 nekis meg ielentené, és külső tanúk által hír-
 dettetné.

I. T A N V S A G.

Tartozik minden ember szüléiére gondot
 viselni, és ha kívántatik táplálni: Vrunk
 erre példat adot, midőn a' keresztfán,
 tanítványának aianlá meg keferedet özvegy
 Annyát; es fel támadása után meg vigasztalá,

II. T A N V S:

Ha látni akarod Vrunk meg dichőült fényes
 testét, és fényességében részésülni akarsz,
 világoskodgyál molt Bodog Aszonnal a' *ió*
 chelekédetekben, és senkit gonosz életeddel
 meg ne botránkoztas.

III. T A N V S.

Ne dicheckedgyel se nemzetfégedben, se
 lelki vigasztalásidban. mert por és hamu
 vagy. Tanúly halgatni, Bodog Aszónyal, és
 ha szolnod kell, keveset szoly: mert *ideie va-*
gyon a' halgatásnak ideie a' szolásnakis. (Eccl. 3.)

IMADSAG.

Vram halgasd meg, &c. (fol. 32.)

Oh kegyes Szűz MARIA engeszteld a' mi édes üdvözítőnket, a' ki harmad năpra a' bé pechéteit koporsóból tulajdon ereieiből fel tamador, és téged szerelmes szűz Annyát meg vigasztalt. Te a' mi Afzonyunk vagy, mi a' te szolgaid. Te egyedül (a' mint Ester Afverult) meg engesztelted az Arya Istent, és malasztot nyertél szemei előt. Jusson efzedbe kegyes Afzonyunk, hogy mi érettünk f' mi közzülünk magasztaltattal fel; te Nénénk vagy, anyánk vagy. És mint hogy malasztot nyertél mijs ő kegyes Afzonyunk nyeriünk malasztot te általad az irgalmaságnak Attyánál, és minden vigasztalásnak Istenénél, a' te Fiadnal, a' mi meg váltónknal, az Úr JESVS Krisztusnál, hogy részefülünk mijs az ő fel támadásának és bodogásának örömében.

(A fogyatkozásokért imádkozzál, (fol. 33.)

III. PÉNTEKEN.

XIX. ELMELKEDES.

A' KRISTVS KÖVE-
téséről.

A' ki én utánnam akar iőni, tagadgya meg
magát, és hardozza az ő kereiztét. (*Lnc. 9.*
Matth. 16.)

Ez az én szerelmes fiam, kiből nekem jól kedvem tölt, őtet halgassátok. (Matth. 17.)

A ki én utánnam akar jöni, tagadja meg magát, és hordozza az ő keresztes, és kövessen engemet. (Matth. 16.)

Példát adtam néktek, hogy a' miként én chelekedtem, ily úgy chelekedjétek. (Ioan. 13.)

A ki azt mondja hogy ő benne lakik, neki is úgy kell járni, a' mint ő járt. (1. Ioan. 2.)

A keresztyén nevet hiába viseli, a' ki a' Krisztust nem követi. (Aug. de vita Christi. tom. 9.)

Nem igaz tanítvány, a' ki mesterét nem követi, sem igaz kép, a' mely nem hasonl az ő alkotójához. (Chrys. hom. 4. in 1. Matth.)

I. T A N V S Á G.

Két kiváltképpen való oka van, hogy az Isten Fia emberre lőtt. Első, hogy mindenkét szenvedvénn érettünk, a' mi bűneinknek rabságából meg szabadítottana. Ő pedig meg sebesítettet a' mi hamisságunkért (Is. 53.) Második oka, hogy nem csak a' tudománynak segítse által, hanem példát adásávalis, a' szentségre gerjesztene; hogy nagyobb bátorlással követnők, mind az igaz

az igaz Urat, 'sa' kegyes Atyát (*Edmond Sz. Agost. ser. 8. de Temp.*)

Ez azért a' keresztyen embernek igaz tökéletessége, hogy a' Krisztust derék akarattal kövesse: mért tudny illik, ő Fejünk, mi tagok vagyunk, ő Fejedelem, mi vitézek; ő vezérünk, mi tanítványok. Es senki ne rettegien, meg se haborodgyék, mondvan: miképpen lehetlen, hogy földi edények az Iktent követ-hessük? Nem paranchollya Krisztus, hogy őtet abban a' méltóságban kövessük melyben ül mennyekben az Atyának jobján, sem a' chuda tételeknek érejében: hanem csak abban a' mellyeket itt a' földön érettünk föl vött. Nem mondgya: Á ki a' tenger hátán nem jár, nam méltó én hozzám: és a' ki negyednap halottakat nem támaszt nem lehet az én tanítványom. Nem mondgya: Bódogok a' kik jóvendőt mondanak, és chuda tételekkel tündöklének: mert ezeké mennyeknek országa. Mit mond tehát? *Tanulmányok tölem, mert szelid vagyok, és alázatos szívű.* (*Mat. 11.*) És: *A' ki nem viseli az önön keresztét és utánnam nem jó, nem méltó én hozzám.* (*Luc. 14.*) És: *Bódogok a' szegények, bódogok az együgyűek, bódogok a' kik sírnak, bódogok a' kik üldö-zést szenvednek az igazságért: mert őkék mennyeknek országa* (*Mat. 5.*)

II. T A N V S.

EZ a' keresztyeni tökéletesség, hogy hasonlatosok légyunk a' mi fejünkhöz, kinek tagjai vagyunk. Kinek követésére önnön maga int: *Legyetek tökéletesek, mint a' mennyei atyátok tökéletes.* (Matth. 5.) Es az Apostolis: *Meg gondollyátok azt, a' ki maga ellen a' bűnöktől ily ellen mondást szenvedet, hogy meg ne fáradjatok, lelketekből elfogyatkozván.* (Heb. 12.)

Mint az Álchok palotát akarván építeni, először az egész épületnek hasonlatosságát papírosra iriak nagy mesterfégésen, mellyet szüntelen szemek előtt tartnak, hogy a' szerént munkálodgyanak: Szintén így a' mennyei Atya, a' mennyei romlásnak palotáját föl akarván építeni eleven kövekből az emberekből; minden jóságos chelekedetnek tökéletes példáját akarta meg mutatni az ő eggyetlen egy fiában, kívánván az ő fia képe hasonlatosságára lenni mindeneket. Es így tellyes akarattyának képét az ő fiában le ábrázolta, hogy a' kik a' mennyei épületre valok vagyunk, ahoz szabjuk életünket: (Rom. 8.) *Nézzvén a' hitnek el közdőjére, és el végezőjére a' JESUSNA, ki eleiben vővén az örömet, elszenvedte a' keresztet, meg vervén a' gyalázatot.* (Heb. 12.) Á végre ugyan hogy szabadittonk lenne,

lenne, 'spéldánkis: *Mert a' kiket* (ugymond Sz. Pál.) *elvértudot, elis rendelt hasonlókka lenni az ő fia ábrázattyához.* (Rom. 8.) Hogy ez meg lehetne, az ő fiát küldötte hozzánk az Isten. De, minémű ábrázattyát mutatta nekünk az Isten fia? Megvetet, nyomorúlt, keresztre feszítettet ember ábrázattyát mutatva, a' kihez hasonlóva légy. Egész élete keresztr volt ő néki. Az ő születése helye Istálló; alég születet, és ottan halálra kereszttet: Születvén, nem aranyas bőchőben, nem barsony puha vánkoson, hanem kemény szalmán fekütt. Gyermekségét, 's Ifjúságát, faradtságba és szűkölködésbe mulatta. Bizonyfágunk ő maga: *Szegény vagyok* (ugymond) *én, és munkákba Ifjúságomtól fogva* (Psal. 87.) Mihént predikálni kezdet; gyalázatot, nevetést, és minden féle boszúságokat szenvedet. Nemelleyek kőveket ragadnak vala, hogy megköveznek; nemelleyek a' hegy tetejére viszik vala hogy alá vetnék. És végre minden boszúságoknak bé fejezésére, keresztfán hal meg; más koporsójába temettetéék. Es a' mint szenvedni kezdet minek előtt születnék, úgy meg nem szűnt szenvedni hólta utannis. Mert hólta után mondák: *Amá hitető* (Matt. 27.) Ezt az ő fia képét adta Isten hogy követésük.

fűlk. Illyen ruhába jár a' mennyei király Udvár népe, ez a' szín nem egyéb a' fok féle szenvedésnél. Bizonyára Urunk Krisztus élete chupá keresztt és Martyrság volt, 'ste pedig nyugodalmat és gyönyörléget kereszsz?

III. T A N V S:

NEm elég a' keresztyén nevet viselni, szükség hasonlóká lennünk az ő fia ábrázattal. (Rom. 8.) Az a' keresztyén, a' ki mindenben követi a' Krisztust, mint irua vagy on: Á ki azt mondgya hogy a' Krisztusban marad, úgy kell annak járni, a' mint ő is járt. (ugymond Sz. Agost. *de vita Christiana.*) Á keresztyén néu (ugymond) az alázatoslágnak, békés türelnék, tiszta életnek, ártatlanlágnak, neve. Az a' keresztyén, a' kinek szívében a' gonoszság helyt nem foglal; a' ki senkinek nem vét, lőt mindennek, követvén Krisztust segítségére igyekezik. Mert a' ki (ugymond) valakinek ártani akar, hazud, ha keresztyennek mondgya magát. De te azt véled keresztyénnek, a' kinek kenyerével az ehező nem tápláltatik; a' kinek italával senki szomiuhsága meg nem óltatik; kinek asztalát egy szegény sem isméri: kinek bailéka a' lat egy idegen sem nyugszik; kinek posztó-
javal

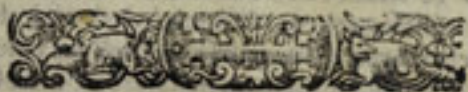
javul egy mezitelen sem ruháztatik; kinek segitféggével egy szegény sem tápláltatik. Tavúl legyen, hog ez ilyen kerelztyénnek mondassék.

I M A D S A G.

Vram halgasd meg, &c. (fol. 32.)

OH minden tökéletességnek tiszta tüke re Uram I E S V S Krisztus, kiben a' bölcheségnek és tudomanynak minden kinchei el reitve vannak; kinek tellyes vóltából vóttünk minnyájan, malasztot a' malasztért. Engedd nekem azt a' malasztot, hogy tegedet kövessék, te benned légyek, ellyek, mozogjak, minden jószagos chelekedeteknek követője legyek, hogy minden érzeken-ségimmel néked szolgállyak, követőd lehessék, teremtet állat az ő teremtetőjenek, szolgál az ő Uranak, tanítvány mesterének, fiu kegyelmes atyának. Té veled akarok alázatos I E S V S járnom. Nem akarok kevéldednem, ahol te meg alázod magad; se úlnom, ahol te állasz én királyom, és én Istenem; nem akarok gyönyörködésben lennem, ahol te én fejem gyötrettetől; se bochúltetni, ahol te a' gyalázatot választottad. És (azt mondotad) nem keresem az én dűchőségemet, va-
gyon

gyon a' ki keressé: azt kívánom én is, vagy egyem, vagy igyam, mindenecket a' te dúchősegedre chelekednem; é jelen való, rothadandó, elmulandokat, megutálnom; mennyei meg maradandokat szomjuhoznom; magamat tellyesfeggel akaratomhoz szabnom, és mindenecket a' te irgalmas kezedből vennem mennyei malasztod által. Amen.

III. SZOMBATON.

XX. ELMELKEDE S.

A SZENTEK ELETENEK
követeséről.

Szeressétek az Urat minden szentei: mert igazságot keres az Úr, és búsfégesen megfizet a' kevélyen chelekedőknek. (Psf. 30.)

Az igazak pedig örökké szül birták a' földet: és azon laknak örökkön örökké. (Psf. 36.)

Őrizd meg az ártatlanságot, és nézd meg az igazságot:

ságot: mert maradéki vannak a' bekeféges embernek.

Azok illik igazán a' Martyrok örömet, a' kik a' Martyrokhoz példát követik. Mert a' ki a' mennyire lehet követni nem akaria a' Sz. Martyrokat; az ő bódogságokra nem juthat. (ugymond Sz. Agoston. Ier. 47. de Sanct. Indvan, hogy a' mint társok vattok a' szenvedésben, úgy lesztek a' vigasztalásbannis. (2. Cor. 1.)

L. T A N V S:

A Mint az égbe, a' két nagy világosítottok kívül, sok chillagokat adott a' teremő Isten, hogy minékünk világosittanának éjjel; szinten úgy az Anyaszentegyházbannis, a' Krisztus, es Bógos Afzony kívül, sok szenteket adott, a' kik vezérink lennének a' mennyei Jerusalemben élő utunkon. Ezeknek példájokra kell azért figyelmeznünk, mint a' homályos helyen világoskadozó követnekre (2. Pet. 1.) a' kik sok szenvedések által, a' világi tisztelgésnek a' testi gyönyörűségnek ellene mondván, jutottak az örök bódogságra. Ezek között némellyek meg köveztettek, el vagdaltattak, meg kísértettek, kardal meg ölertetvén meg öltek, széllel jártak juh'iskechke börtökben, szűköl-

szűkölködvért, szorongattatván, nyomorgattatván: kikre nem volt méltó a világ; a pusztákban buidostak, a hegyeken és barlangokban, és a föld üregiben. (Heb. 11.) Efféle fok szenvedéssel vették el a megmaradandó örökkéget, példat adván minnyajunknak a kik részefülni akarunk az örömökből.

II. T A N V S.

Gondold meg, hogy (a mint Sz. Iakab Apostol szól. c. 5.) ezek hasonlóak voltak mi hozzánk. *Illyes* (ugymond) *hozzánk hasonló ember volt, szenvedhető: sőt ezek között cselein bűnözők is voltak, úgy mint Sz. Pál, Maria Magdolna, Sz. Mathe, de az után, Istennek malafiztya által szentekké lőttek, hogy eizünkbe vennők minemű az ember a természet által, és vízfönt mely nagy lehet a malaszt által. De, úgy gondolkodgyál, hogy azok munka nélkül nem jutottak a malasztra: mert sok vigyázással, imádsággal, testnek fanyargatásával nyerték a mennyei ajándékot. És el hidd, hogy semmi malaszt nem száll a lelekbe hanem csak az imádság és testi fanyargatás által. Szüntelen kell magunkat őriznünk minden bűntől, nyelvünket zabozván,*

állván, szemeinket bé hunuánn, gondolatinkat foitogatván: mert *a' ki a' kichinyeket megveti, lassan lassan el esik* (Ecel: 19.) Azokáért minden őrizettel tarch meg a' szivedet: mert abból ízármazik az élet. Tavoztáld el tőled a' gonosz száját, és a' ragalmazó ajakok, távul legyenek tőled. (Prov. 4.)

III. T A N V S.

HA követni akarod a' szenteket, szükség a' jószágos cheleketekben végig meg maradnod, mert egyedül chak az üdvözl, a' ki végig meg marad (Matth. 10.) Nem kell az istennek malasztyával hivalkodnod, nem kell talentomot el reitened, hanem naponként kell kérned, a' malasztnak nevelkedését: az *ősvénye* (ekképpen) *mint a' fénylő világosság, eleb elebb mégyen és nevelkedik mind a' teljesség napig.* (Prov. 4.) Nagy tusakodással és erőfeszítéssel jutottak a' szentek a' jószágos cheleketeknek hegyére, és minden akadályokat meg győztek, szüléjeket, rokonfágit, jószágokat, és minden feslet erkölchőt.

Annakokáért ha a' jószágos chelekedésekkel akarsz bévelkődni, és a' szentek ősvényin a' bódogfágra jutni; halljad Sz. Pált: *Munkálkodgyál mint a' Krisztus* **I E S V E N A K**
K jó vité-

jó vitéze. Senki az Istennek vitézkedvén nem elegyíti magát é világi dolgokba hogy annak kedveskedgyék, a' kinek meg probálta magát. Mert a' ki baivivásban tusakodik, meg nem koronáztatik, hancin ha törvény szerént tusakodik. (2. Tim.2.)

I M Á D S A G.

Vram halgasd meg. &c. (fol. 32.)

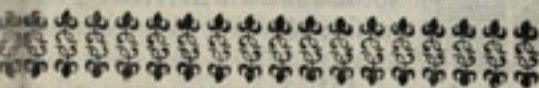
EN meg váltó Uram, ugy vagyon hogy te vagy az út, az igazság és az élet, és vezé-
rünk a' mi szarándogságunkban, a' men-
nyei örökké meg maradandó diadólégre,
mind az által a' te szenteidetis úti társul és i-
gazgatóul adtad minékünk. Kérlek a' te vég-
hetetlen irgalmaslágodért adgy oly malafz-
tot, mellyel őket álhatatosan kövessék, igaz-
alázatoslággal, szeretettel, és a' több jószá-
gos chelekedetekkel, a' mellyeket a' te szent-
akaratom én tőlem kíván. Szivem szerént,
igyekezem ugy rendelnem életemet ez után,
hogy a' te Isteni méltóságodnak, és szentek-
nek színe előtt meg ne szégyenüllyek, remén-
lemis én por és hamu, hogy nyerek oly ma-
lafztot, hogy a' jószágos chelekedetekkel fel-
ékesítve, hordozhassam a' te sz. nevedet.

Engedd

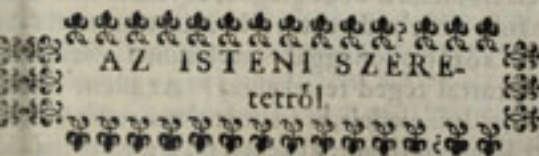
Engedd azért én Istenem hogy követhessem
 ma' meg dichőült szenteknek nyomdokát,
 hogy a' leg kisebb fogyatkozásokot is el tá-
 voztathassam, és a' te parancsolatidnak után
 nem ne tikkadgyak: mert senki meg nem ko-
 ronáztatik a' te választott szenteiddel, hanem
 a' ki törvény szerént tufakodik: senki bé nem
 mégyen veled óh lelkemnek vőlegénye, az
 törökké való menyegzőbe, hanem a' ki álha-
 zatosan várja a' te el iöveteledet. *A' ki végig
 meg marad, az üdvözül.* (Matt. 10.) Légy velem
 azért es segély edes J E S U S O M hogy ülhessék
 annál az asztalnál a' holot által menuén, fel-
 vedze szolgálj a' Szenteknek.

Mond el a' fogyatkozásokert az Imad: fol. 33.)

III. VASARNAPON.

21. ELMELKEDES.

AZ ISTENI SZERE-
 tetről.

K Ichoda mint a' mi Ur Istenünk, ki a' magas-
sággban lakik és az alázatosokat nézi
menyben és az földön. (Psal. 112.)

Hálát adgyanak néked Uram minden alkotmá-
nyid: és a' te szenteid áldgyanak téged. (Psal. 144.)

Mert nagy vagy te és chudákat chelekedő: te
vagy Isten egyedül. (Psal. 85.)

Dicheriék az ő nevét az éneklő karban: dobbal
és orgonával énekellyenek neki. (Psal. 149.)

Kevesebbé szeret téged Uram, a' ki te veled vala-
mit szeret, a' mit éretted nem szeret. (Ang.
lib. 10. Conf. c. 29.)

I. T A N V S A G.

EA semmi parancholatunk nem
vólnais az Isteni szeretetre, a' ter-
mészet törvénye, kényszerittene
arra. Mert ő előb szeretet min-
ket, (1. Ioan. 4.) Először szeretet, mert mikor
nem volnánk teremtet minket maga haszna-
nélkül, chak szinte a' mi hasznunkért, hogy
részesülnénk a' bódogfágba, és vele uralkod-
nánk. Kichoda azért a' ki a' teremtet álla-
tok között okossággal, értelemmel, szabad
akarattal téged fel ekesitet? Az Isten. Ki
szolgáltat eledelt, ki ad bort a' nedvességből,
ki ad gyümöleht, ki neveli fel a' meg rotha-
dot

budot búza magot? ki ad első alkalmatos idő-
 dbe? Ki alkotta a' fényes napot hogy nappal
 világoskodgyék, a' holdat, a' chillagokat,
 hogy éjjel világositchanak? Az Isten. A' ki
 noha az ő állattýában láthatatlan, de min-
 den teremtet állatok hirdetik az ő ióvultát,
 szeretetit, és méltóságát. *Az egek beszélik*
az Isten dicsőségét. (Psal. 18.) Az egész világ
 olyan mint egy írott könyu, hirdetvén az
 Isten dicsőséget. A' teremtes által azért sze-
 retet minket, és az ő ismeretire és szeretetire
 int, úgy hogy mentse senkinek nem lehet
 a' ki Isteneről el felelkezik. *Mert az ő látha-*
atlan dolgai, a' világ teremtet állatitúl azok ál-
tal a' mik láttak meg értetvén, meg láttatnak, az ő
örökké való ereie's Istenségei: úgy hogy menthe-
zetlenek legyenek, (Rom. 1.)

II. T A N V S.

Másodszor meg mutatta Isten az ő szere-
 tetit az embernek meg váltáfában az ő
 szenvedése es halála által. Es mint hogy
 csak a' keresztyének értik ezt a' meg fogha-
 tatlan szeretetet, nagyobb szeretettel tarto-
 zunk hogy sem a' pogányok. Azokat az okos-
 ság és a' természet szerent való igazság kén-
 szeritti, hogy magokat annak adgyák, a' kitől

lettenek: minket a' a' hit inkább unszol a' na-
 gyob szeretetre. Mert nagyob szerelmét
 tudgyuk Istennek, nem csak a' teremtesben,
 hanem a' meg váltásbannis. Vedd észedbe
 azért, hogy midőn az ember nagy méltóság-
 ban rendeltetett volna (mert minden álla-
 toknak vra volt) a' tisztességét, nem érté,
 hasonlították az oktalan barmokhoz, és
 azokhoz hasonló lön. Nagy változás volt
 ez, midőn a' barmok Vra, hasonló lön a' bar-
 mokhoz: és maga erejével az előbbeni álla-
 pattyára nem iőhetet, hanem az a' ki egy igé-
 jével teremté a' világot, emberré lön, és sok
 méltatlan szenvedés által az Istalóból az Ő
 palotájában emelé az embert. Azért, *aian-
 lya Isten az, ő szeretetet mi hozzánk: mivelhogy
 mikor bűnösök volnánk Krisztus meg ből mi éret-
 tünk.* (Rom. 5.) Mivel fizetsz azért ember
 mind azokért a' miket vőtél Istentől. Ha
 éppen tartozol magadat adni a' lételért, mit
 adsz az újobban lételért a' meg váltásért?
 Mert ha ezerszer adhatnádis magadat, mi
 vagy az Istenhez képest? A' ki téged szere-
 tet, kinek nagy volta véghetetlen; a' ki-
 nek bőcsége számlálhatatlan; kinek sze-
 retete föllül hallad minden értelmet: ez a' ki
 téged szeretett óh én lelkem, és úgy szeretet
 mint

mint az Angyalokat, öröktől fogva szeretet.
 mert ő mondása: Jeremiás Profétánál: Örök
 szeretettel szerettelek téged; azért vontalak
 magamhoz könyörülvén. (c. 31.) Tehát
 csak a' természet oktatásából is tartozunk az
 Istenet szeretni, azt, a' ki minket szeretet; és
 nagy szeretet hogy egyetlenegy fiát adná
 értünk.

III. T A N V S.

Miképpen kel tehát szeretnünk a' teremtet
 és meg váltó Istent? Meg felel Sz. Ber-
 nard Doktor (de diligendo Deo) Az Isten
 szeretésének modgya, mérték nélkül va-
 gyon. Szeret az Isten, és tellyes voltából sze-
 ret, mert a' tellyes Sz. Háromság szeret. A-
 zert te is tellyes voltodból szeresled, mert a'
 természetnek törvénye is erre serkeget: hogy
 a' kitől vetted a' mi vagy, annak adgya-
 d egészszé magadat. Ugy kell Istent szeretned,
 hogy az ő szerelméért kész legy el hadni va-
 lami a' test kedvel; ugy kell szeretned, hogy
 kész légy inkább meg halni, hogy sem el tö-
 kellett akarattal ellene véteni. A szeretetnek
 mértéke a' jó, ugy hogy a' mi nagyobb jó, in-
 kább kell szeretni, a' kisebb jót, kisebbé.
 Mint hogy pedig valami az Isten kívül vá-

gyon, határ alatt vagyon, és csak egyedül az Isten véghetetlen és meg mérhetetlen; egyedül az Istent kell mérték nélkül szeretni. Egy szóval a' mennyire lehet, annyira szeressd, a' te mértéked, légyen az akarat. Tellyes szivedből, úgy hogy nagyobb igyekezetet egy dologra se rendely, mint erre. És ezt ne úgy érched hogy magadat 's felebarátodat ne szeressd; és hogy az Isten kívül semmit ne szeress, és hogy úgy szeressd, a' mint szerethető. Itt a' halandóságban az nem lehet, hanem a' tökéletes bódogságba lészén, midőn az Istennek szeretetiben olvadunk, és ő véle egy lélek lészünk. Á mint a' tűzes vas hasonlő a' tűzhez a' maga abrázattyát el hagyván; úgy abban a' bódogságban, minden emberi indulat meg mond hatatlan módon el olvád ő magába, és tellyeséggel az Isten akarattyában öntődik, és ő véle egy lélek lészén. De most úgy kell szeretnünk, hogy halálos véteken ne efsünk: mert a' bűn és az Isteni szeretet egyyűt nem lehetnek. Á kinél az en parancsolatim, és azokat meg tartya, az a' ki engem szerét. (Ioan. 14.)

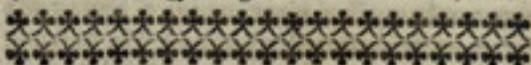
I M A D S A G.

Vram halgassd meg, (fol. 32.)

KI ád nekem tollakat mint a' galambnak,
és

és rőpüllők, és meg nyugfzó te beñed én Iſte-
nem? mert hol talállok nyugodalmat hanem
chakte benned? a' kiből, a' ki által, és a' ki-
ben vannak mindenek; a' ki egyedül meg
mozdulhatatlan, öröktől fogva valo, kegyel-
mes és gyönyörűféges vagy. Hova mégyen
a' vak hanem te hozzád, örök vilagosság, a' ki
meg világosittasz minden embert? Mivel e-
légedik meg az én ſzivem, hanem te veled,
oh igaz meg elégedés? Ha gyönyörűféget ki-
vánók, te meg mondhatatlan gyönyörűleg
vagy, es kívánatos. Ha ſzépſéget óhaitok,
ſzep vagy én ſzerelmesem, fejér és piros, ékes
ábrazatu az emberek fiaí főlöte, a' kit kíván-
nak az Angyalok látni. Miért hadnálak el te-
ged minden jónak és ſzépſégnek kútfejét, és
mennék a' bé omlott kútakhoz, mellyek meg
nem tarthattyák a' vizet, az az, a' hiuſág alá
vettetett teremtet állatokhoz? Ha hálznót
keresek, te vagy az én igaz nyugodalmom ör-
ökkön örökké, te vagy elmém gyönyörköd-
déſe, és dichekedéſe. Ha ſzeretni akarok,
miert nem az engem ſzeretőt a' leg nagyob
jót? Óh meg mondhatatlan, határozhatat-
lan és meg mondhatatlan ſzeretet, a' ki en-
gem a' világ teremtéſe előtt ſzeretettel, a' ki a'
teremtet állatokban ezer módon hirdeted a'

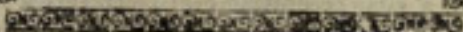
te hozzám való szeretetedet. ! Óh én Uram
 Istenem ne hadgy el, ne felelkezzél el rólam :
 ne engedd hogy soha rólad el felelkezzem .
 Rövidüllyön meg inkább az én életem, hogy
 sem mint te nálad nélkül éllyek , és haragod-
 ban legyek. Adgyad hogy ohaichalak min-
 denkor meg gondolhatatlan gyönyörűség ;
 mindenkor szomiuhozzalak elő kűt fő ; min-
 denkor szeresselek lelkemnek édes vőlegé-
 nye ; mindenkor éllyek néked, oh én életem ;
 mindenkor meg emlekezzem rólad örök sze-
 retet . ; mindenkor apolgassalak lelkemnek
 kariaival , és el ne bochássalak miglen meg
 mondhatatlan örömmel lássalak , és meg elé-
 gedgyem, te benned meg olvadgyak, egy le-
 gyek veled, és magambá meg szűnnyek lenni.
(Mond el a fogyakozásokért való Imads: fol. 33.)

I V. H E T F Ő N.

22. ELMELKEDES.

AZ ATYA FIVI SZE-
 retetről.

Ez az én pararcholatom, hogy szereffétek egy mást, a' mint szerettelek titeket. (Ioa. 15.)

Ha emberek és Angyalok nyelvein szólaksz, Szeretetem pedig ninchen, olyá löttem, mint a' Zengőréz. (1. Cor. 13.)

Valamig egynek az én legkissebbik atyámsiai köz-
ről chelekedtetek nék chelekedtetek. (Mat. 25.)

I. T A N V S A G.

A' Te felebarátodban gondolkod-
gyál az Istenről, és a' te felebara-
tod miként foglaltatott az Isten-
hez, és a' Krístushoz a' természet
által; mivelhogy az Istennek al-
kotmánya, és képe s szolgajais; a' malaszt
által pedig az ő fia, és Krístus Urunknak, at-
yafia, vitéze, temploma, és oly baráttya,
hogy az ő vérét és életet adta érte, és kész
jobbban adni ha kívántatnek. Ezt meggon-
dolván illiké hogy valami fogyatkozásért el-
hidegenedgyél tőle. Meg utálodé a' szantó
őföldet, ha történetből konkoly nevékedik
enne? El vetedé a' pénzt hogy ha nem finum
arany? Hogy ha magadra vigyáznál, többet
szalálsz, a' mellyért meg vetteél, és megis vet-
etől itiletnek napián, hogy ha felebaráto-
sálat meg itiled; hogy az mely mértékkel
mériz,

mérsz, viszsza méretteffék néked. Az Isten láttya a' te fogyatkozásodat, mindaz által el nem veszt, el nem hágy, sőt kér és zörget, vedd nyájaskodni kész mint atyafiával, vitézével, szerelmes fiával, és magát adni ételül italul. Azért lehete, hogy te az Isten képét meg útald, 's haragudgyál arra, a' kit Isten szeret?

I I. T A N V S:

N Agy eggyeségnek és szeretetnek kell lenni az emberek között: mert az Isten paranchollya, hogy kiki szeresse felebaráttját mint önnön magát, Es nem chak szeretnünk kell egymást, de ugy kell szeretnünk a' mint az Isten szeretet minket. *Úi parancholator adok (ugymond) néktek, hogy szeressétek egymást, a' mint szerettelek benneteket. (Ioan. 15.)* *Abból ismértünk meg az Isten szeretetét, hogy az ő lelkét adta mi érestünk: nekünk is lelkünket kell adnunk az atyánk fiaiért. (1. Ioan. 3.)* Szükség az eggyeségnek az igaz szeretetnek lenni, ezért könyörgött üdvözítőnk menybe menetele előtt: *Nem chak ő érettek könyörgők pedig, de azért kértis, a' kik hisni fognak az ő igéjek által én bennem: hogy minnyájan eggyé legyenek, a' mint te atyám én bennem, és én te benned, hogy ők is mi bennünk eggyé legyenek. (Ioan. 17.)* Vedd észre, hogy

hogy a' ki közöttünk egyenetlenséget forral
közönfő ellenfél az, az *ördög* az; miho-
bda bolondság azért egyet érteni örök vesze-
delmedre az ellenféllel? Szükség az eggye-
ségnek és a' szeretetnek meg maradni. Mert
a' tagok között az egy testben eggyeség va-
gyon; mennyivel inkább eggyeségnek kell len-
ni a' Krisztus testében az Anyaszentegyház-
ban. Az atyafiak természet szerént szeretik
egymást; minekünk pedig egy Atyánk va-
gyon, s egy Anyánk az Anyaszentegyház, egy
Vrunk vagyon a' ki egy emberből szaporított
bennünket. Egy a' hit, egy az Isten, egy a'
örvény, egy a' keresztség; egy az eledelünk
a' Krisztus JÉSVS Sz. teste és vére: egy az Is-
ten, a' ki mindeneket igazgat; ihol egy atya-
nak fiái vagyunk. Azt kérdi Malakias Pro-
feta (c.3.) *Valljon nem eggyé minnyájunknak az*
atya? Valljon nem egy Isten teremteté minket?
miért utálja meg tehát kiki közűlünk az ő at-
yafiát.

III. T A N V S.

Tanuld meg, hogy az atyafiúi szeretetet,
nem kell test szerént értened. Vagyon
szeretet azok közöttis, a' kik együtt laknak,
egy asztalról tapláltatnak; de ez a' szeretet,
az óktalan állatok közöttis meg találtatik:

mert szereti az ökrös az ökröt, a' kivel egy igát vont, és egy iárfólból őtt. Azért az atyafívi szeretetnek ollyannak kell lenni, a' minémű volt a' Krisztus szeretetimi hozzánk. *Hallyad Sz. Agostont. (Epl. 109.)* Nem testi hanem lelki szeretet legyen mi közöttünk. Ha a' szeretetnek vége, testi; barom szeretet az, icle a' barom életnek, nem az Isten fiaí koronájának. Az igaz szeretet azt kívánja, hogy valamit kívánsz hogy te veled chelekedgyenek az emberek, te is azt chelekedgyed mással; és valamit nem kívánsz magadnak, felebarátodnak se kívánnyad. Urunk Krisztus minket nem valami maga hasznáért szeretet, hanem ingyen. Te is felebarátodat, nem az el vőtt jóért, nem valami reménységért szeressed, nem a' rokonfágért, hanem az Istenért mint tennen magadat.

I M A D S Á G.

Vram halgassd meg. (fol. 32.)

Vram J E S U S Krisztus a' ki tüzet hoztál e' földre, és azt akarod hogy égyen; a' ki szerettél engem es az felebaratimat, és meg mostál a' te sz. véredbe: geriezd fel hideg szívetemet szeretetednek langiával, hogy téged szeresselek tellyes szíveimből, magadért,

dért, 's felebarátomat te éretted, úgy mint fiadat, tagodat, barátodat, atyadfiát. Tavúl legyen én tőlem, hogy a' közönséges ellenféggel egyet ércek a' te parancholatid ellen, hogy én gyűlöllyem felebarátomat, ha szintén ellenem vétettis. Tudom hogy csak az engem szeretőket szeretem, mellyet meg chelekefznek a' pogányokis, iutalmom nem léssen, 's atyám sem léfesz, ki a' te napodat fel támasztod a' iokra és gonoszokra: és első adsz az igazakra és hamisakra. A' te ieledet akarom hordozni hogy meg isméríék hogy tanítványod vagyok, a' ki a' hamisakértis meg holtál, és minket fiadat testeddel véreddel taplálsz: ki midőn szidalmaztatnál, nem szidalmaztál; hanem adod vala magadat a' hamisan itilőnek. Te lelkedet adtad én érettem, enis a' te malasztod által, felebarátomért adom; semmi gyűlöfőget nem viselek, hanem meg bochatok ellenem vétetteknek, hogy te is meg engedd az en nagy adosságomat, a' tízezer talentomat. Oh mennyei szeretet, én Istenem engedd, hogy maradjak te benned, és te én bennem: mert a' ki a' szeretetben marad, te benned marad, és te ő benne.

(Imadkozás a' fogyatkozasokért, fol. 33.)

IV. KED-

IV. KEDDEN.

23. ELMELKEDES.

AZ ISTENNEK IELEN-
létéről.

Közel vagyon az Úr azokhoz, kik töredelmes szível vannak: és az alázatos lelkeket megsegíti. (Psf. 33.)

Hová mennyek a' te lelked előtt? és hová fússak a' te színed előtt? Ha fel mégyek az égbe, te ott vagy: ha alá szállok pokolba, jelē vagy. (Psf. 138.)
Nincsen megszűné egyikünkétőlis, mert ő benne élünk és mozgunk, és vagyunk. (Aél. 17.)

Mindenek meztelenek és ki nyilatkoztatva vannak az ő szemei előtt. (Hebr. 4.)

Minden helyen szemlélik az Úr szemai a' jokat és gonoszokat (Prov. 15.)

* *

ELSŐ

E L S Ő T A N V S.

Az Istennek jelé létéről való gondolkodás minden bűn és kefértet ellen hatalmas orvosság. Mert ki volna az, a' ki a' Király előtt az ő ellenségevel egyget értene? Michoda adná magát rabságra látván a' Fejedelemtől nyuitot legítseget? *Az én szemeim megugyomond) mindenkor az Úrra: mert ő vonzza a' lábaimat a' töréből.* Reád néz az Isten mindenűt, szemléli lépésidet, ősvenyidet, ejjel napnál oly szorgalmatosan vigyaz reád, mintha az égről a' földről és minden teremtet állatokról el fetetkezett volna, és csak te reád vigyázna gondot. Valamit chelekedel, ő előtte chelekeded; és a' mit mivelsz, jobban láttya haladnál. Az Isten tellyeséggel szem *(ugyomond Sz. Agoston. Epl. III.)* mert mindeneket; tellyeséggel kéz, mert mindeneket chelekedik; tellyeséggel láb, mert mindenűt ellen vagyon. *Az Istennek szemei minden bűnen szemlélik a' iókat és gonoszokat. (Pro. 15.)* Gonoszokáért a' mit egy halandó feiedélem előtt nem akarnál chelekedni; michoda orczával chelekeded az előtt, a' kinek színe előtt ezerni emberen szolgálnak, és tíz ezerszer való szááz ezerni undarlanak? *(Dan. 7.)*

II. T A N V S.

Vedd iól efzedbe, hogy három módon
vagyon mindenűt az Isten; állattya szerént,
hatalma szerént, ielen léte szerént. *Elsőször*
állattya szerént: mert bizonyára mindenűt,
vagyon az egész tellyes sz. háromság minde-
nekbe sokkal igazábban és közelb, hogy sem
a' teremtet állatok ő magokban vannak.
Tellyes az ég és a' föld az ő dichőfégevel. Az
ő dichőfége pedig nem egyéb hanem az ő ál-
lattya éstermészete. A' mint a' lélek egész-
szen van az egész testbe, es mindenik tag-
ban egészszen, sokkal ielenb, hogy sem a' test
ő magába. Vgy az Isten egészszen vagyon az
egész világon, és egészszen minden helyen.
Másodször ielenléte szerént: mert minde-
neket által lát, ninc oly homályos dolog
ninc oly titok, mely az ő szemei előtt el re-
teződhetnék. *Harmadször hatalom szerént*
mert mindeneket tart, mindenekre gondot
visel, és valami vagyon; Ő tőle, ő általa, és ő
benne marad-

III. T A N V S.

E' három mód fölőt az emberi lélekben
más kepennis vagyon az Isten; Mert az ok-
talan állatokban ugy vagyó, hogy tőlők meg-

enne fogattassék, az okos állatok pedig közösen meg foghattyák az isméret által; a' jóktól pedig szeretet által is meg fogatik. Ezekben lévén, malasztot önt beléjük és mennyei aiándekokat. *A' ki engem szeret, meg tartja az én beszédemet, és az atyámis szereteti őtet, és hozzá járunk, és lakó helyt szerzünk ő nála.* (Joan. 14.) Oly chudálatos képpel vagy on ielen a' jókban, hogy egynek mondhattuk a' lélekkel, noha nem egy személynek, avagy egy állatnak. Mert *a' ki az Úrhoz ragazodik, egy lélek ő vele.* (1. Cor. 6)

I V. T A N V S.

Mint hogy a' mi édes Istenünk meg testet öltetvén eledelünké lőtt, ielen vagy on névelünk az oltári szentfégbennis, táplálván mindeket, és magában változtatván. Ezért mondá: *Imé én veletek vagyok mindennap, világ végezetig.* (Matth. 28.)

Ez így lévén oh okos emberi állat, fődde szemeidet a' teremtet állatokra, és csak az Istent számléld ő benne: ő a' ki néked vi-
 llágosít a' nap és a' hold által; ő a' ki gyönyörű étellel itallal táplál; ő a' ki énekel a' madarak által, hogy az ő dicheéretire hjjon; ő a' ki a' föld gyomrából ennyi számtalan sok

aiándékot szolgáltat, hogy meg ismérűén ió
voltának jelen létét őtet ohaichuk, néki szol-
gallyunk nem a' pokolbéli ellenségnék, a' ki
örök kinnal fizet.

I M A D S A G.

(*Vram halgasd meg. &c. (fol. 32.)*)

Oh irgalmas atya, és igaz bíró. Imé ér-
tem, hogy valami vagyon, én érettem
vagyom. Mindenek kiáltnak hogy el ne
felelkezsem rólad, a' ki meg nem szűnsz ve-
lem iot chelekedni, és haláadatlan állatod-
ról meg emlékezni: *Michoda az ember hogy
meg emlékezel róla? Pfal. 8.*) Oh embereknek
szeretőie, a' ki ily fok módon ielen vagy, mi-
ként történt, hogy a' mint tartoznám véle,
téged sem nem látlak, sem nem bőchüllek?
Mit chelekedgyem en segedelmem, én re-
ménységem, én dichőségem, én örömöm?
chak egyedül vigasztalhatfsz, erősíthetfsz. Jó-
vel, mutasd meg nekem a' te orczádat, és sze-
rezz nálam lakó helyt. Tégy engem, mint
pechétet a' sziveden, mint pechétet a' karo-
don, hogy rolad soha el fordicham lelki sze-
meimet, hanem szüntelen nezzem ielenléte-
det, oh én szemeimnek kívánsága.

(*Imádkozzál a' folytatásáért. (fol. 33.)*)

IV. SZER-

IV. SZERDAN.

24. ELMELKEDES.

A' BŰNRŐL.

Mint a' kígyó szinétől fűss a' bűnöktől:
oroszlány fogak a' ő fogai meg ölvének
az emberek lelket. (Ecclesi. 21.)

A' kívánság mikor fogad, a' bűnt szűli: a' bűn
pedig mikor véghez megyen, a' halált, nemzi.
(Iac. 1.)

A' ki bűnt chelekeszik, az ördögtől vagyon:
mert az ördög eleitől fogva vétkezik. Azert
jelent meg az Isten fia, hogy el roncha az ördög
chelekedetét, (1. Ioan. 3.)

A' bűnösökre törőket hint: tűz, és kénkö, és
szélvész az ö pohárok része. (Ps. 10.)

A' ti hamisságtók szerzetek el válást ti között-
etek, és az ti Istentek között: és a' ti bűnei-
tek reitették el az ő orszáját, előttetek hogy
meg ne halgatna, (Is. 59.)

I. T A N V S A G.

Vedd észedbe, oly sulyos oly utálatos a' bűn, hogy sem Angyal sem ember annak gonoszát tellyeséggel nem értheti, hanem egyedül az Isten, a' ki magát tökéletesen ismeri, ő ismeri mennyire ellenkezik az ő véghetetlen jó voltával. A' bűn azért az örök Istennek boszúsága, és az ő jó voltának meg útálása, és az ő igazságos akarattya ellenpartútés. A' bűn által ember az Istentől el fordul, és az alá való teremtet állathoz háziol. *Engem el hadtak az élő viznek kútfejét, és magoknak kutakat ástak; bé omlot kútakat, mellyek meg nem tarthatták a' vizet, (Jer. 2.)* A' bűn által Krisztus meg gyaláztatik, és a' mint Judas chelekűék, el adatik és Barabbáért el cheréltetik.

A' bűn a' malasztól meg foszt, és az Istennek szeretetétől. A' bűn a' lélek halála, kit egyedül az Isten támaszthat fel: gyalázatos betegség, mellynek orvoslására az Isten fia vérenek ki ontása kívántatot. A' bűn a' léleknek meg mondhatatlan utálatossága, mely őtet mint egy oktalan állatra tészí, midőn az okosság a' kívánság hatalma alá veti.

Minden halálos vétek, sok gonoszságot foglal magában. Az Isten ellen árultatás, mely által

által az ember az ő elméjének várát az Isten-
 őből el idegenitti, és az őrdög birtokában citi.
Szentség törés, mely által az Isten temploma
 megferteztetik: *mert az Isten temploma va-*
rozok, és az Istennek lelke lakozik bēnetek. (1. Cor. 3)
 AA' bűn lelki hazaság törés, melyet ember a'
 keresztségben fogadot; ezokáért hitit meg
 szegi, és a' teremtet állatokkal czimborál.

Egy szoval, a' bűn néminémű képpen
 véghetetlen gonoszság, mert meg foszt a'
 véghetetlen jótul, ugymint az Istentől. Es
 azokáért semmi teremtet állat nagyobb vesze-
 delmet embernek nem szerezhethet mint ő ma-
 ga magának.

I I. T A N V S.

Gondold meg kichoda a' ki vétkezik:
 mert a' semmiből teremtetet ember esik a'
 fok gonoszságba. Partútó fia a' kegyes atya
 ellen; halá adatlan szolga, a' gondviselő Úr
 ellen; alá való teremtet állat, mindenének
 teremtoie ellen. Az Istennek szorgalmato-
 san szolgálnak, és tökéletesen engednek a'
 mennyei uduarnak Fejedelmi, az Angyalok
 és szentek, egyedül az alá való földből alkot-
 tatot, fergek eledele, az ember ingerli chak
 haragra.

Te vétkezel óh ember, a' ki annyi sok emberekhez, annyi bőlcekhez, annyi hatalmasokhoz képest, csak nem semmi vagy. Ha magadat pedig hasonlítottad a' kilencz Angyalikarokhoz, és a' sok szentek seregéhez; semmi vagy. Mi léfűez hogy ha az egész világhoz, a' látható és láthatatlan állatokhoz hasonlítottad magadat? Ha meg mondhatni, semminélis kisebb vagy: mert az ég a' föld és mindenek az Istenhez hasonlítua, tellyeséggel *mint ha nem volnának ugy vannak: mint a' vedernek chóppe, és mint a' mérték nyelvének pontya alittattak.* (Ila. 40.) Mely igen semmi léfűzen az ember! 'S mégis illy semmire való oly bátran vétkezik az Isteni méltóság ellen, el felelkezvén mind az Istenről, 'f mind az örök kiról.

I I I. T A N V S.

Aztis meg gondold, ki ellen vétkezik az ember: mert az ellen támad a' ki őtet semmiből teremtetete, eggyetlen egy fiának vérével meg váltotta, az Anyaszentegyház gyülekezetiben hozta: a' ki naponként sok jóval látogattya, sok gonosztul óltalmazza: a' ki ennyi bűncit szenvedte sok ideig, és kész vízfűza fogadni mint az irgalmas atya. Ó min-

n mindenha ió mi hozzánk, mi pedig hálá adat-
lanok és gonoszak. Mit chelekedgyünk?
Hadgyuk el gonoszságunkat, és térjünk hoz-
za, monduán: *Aryam vétkeztem az ég ellen,
és te ellened: már nem vagyok méltó hogy fiadnak
hivataffam: tégy engem mint egyet a te béresid
közül.*

Az ellen vétkezik az ember, a' kinek szol-
gálnak az Angyalok, engednek minden álla-
atok, még az érzékenység nélkül való kis. és
ő örömeit hatalma alá vetik magokat. Egye-
bűl az őrdög és az ember gyűlöli, és meg veti
a' gyönyörűséges igát, és az engedelmeslé-
gnek könnyű terhét: és azokaért az ember el-
távozik az Angyaloknak és az engedelme-
teremtet állatoknak társaságától, és az őrdög
táborába szökik. Óh emberi vakfág!

Hogy ha ily hatalmas Úr ellen támad-
szál, bizony meg érdemled, hogy az egész vi-
álág rád támadgyon: meg érdemletted, hogy
a' föld el nyeljen, a' víz meg foichon, a' le-
vő ég, lehelletet ne engedgyen, a' tűz meg
mészízen, az Angyalok a' pokolbéli hohe-
roknak adgyanak, és pokolba vessenek.

Ez földgya minden halálos vé-
teknek.

I M A D S A G.

Verf. *Uram halgasd meg az én könyörgésemet.*

Resp. *És az én kiáltásom jusson elődbe.*

O H én szerenchétlen ember, ki szabadite meg engem a' halálnak testéből. Látom hogy e világ rakua törrel, és a' bűnnek alkolmatosságával. Valamely fele fordúlok, bátorságot nem látok, mert a' pokolbéli el-léniség tört vetet labaim eleibe. Tört vetett az aranyba, az ezüstbe, és mündenekbe a' mellyekkel nem jól éltem, nem jól gyönyör-ködtem. Tör az örökké, és a' testigyönyör-rűség. Az ördögnek nyila, a' harag, a' gyűlö-ség, a' bujafág. Jól mondgya az írás, *hogy tör között járok, és a' fájdalmasok fegyverin megyek.* Tört látok job kez felől, bál kéz felőlis. Jobb kez felől, a' világi szerenchét; bál kéz felől az ellenkezést. En lstenem é sok tör között imé meg fogattam, mert vétkeztem. El tévelyed-tem úram, mint az el vesztet juh, kérlek, ke-ressd föl a' te szolgádat, mert el nem felekez-tem a' te parancholatidról, úgy engem az i-gaz ösvényre, tanich el kerülni a' bűnnek számlálhatatlan alkolmatosságit; a' te kezeid alkotmányának nyvich ki jobb kezedet, hogy ne essem kisértetben: Mert kichoda a' ki el
kerül-

kerülheti ezt a' fok tört, a' fok verinek? Senki Uram, senki hanem a' kit meg segített. Hogy ha nem őrized az én lelkemet, heába vigyazok én annak őrizetén. Mert te vagy az én reménységem, oltalmazóm, segedelmem, üdvösségem, a' ki meg szabadithatsz a' vadászok töréből, a' fok bűnök undokfágából. Neked dicséret és tisztesség örökké. Amen.
(Mond el a' fogvatkozásokért az Imad's: fol. 33.)

IV. CHÓTÓRTÓKÖN.

25. ELMELKEDES.

*****
* A' BŰNNEK BŰNTETÉSERŐL. *
* környül állóiról, kárba eitéseről. *
*****

Mivelhogy halgadtad a' feleséged szavát, és ottel a' fáról átkozot a' föld a' te munkádban, fáradságokkal eszöl abból életednek mindē napian. És kiűzé Adamot. (Gen. 2.)
Látván az Isten hogy az emberek gonossága sok volna a' földön. Eltörlém (ugymond) az embert kit teremtettem a' föld színéről (Gen. 6.)

Sodoma

Sodoma és Gomorra kiáltása meg sokasodott, és az
bűnök igen megnehezédet. (Gen. 18.)

Bochata azért az Úr Sodomára és Gomorrára,
kénköves és tűzes esőt, és felforgatá ezeket a'
városokat, és mind a' környül való tartományt.
(Gen. 19.)

I. T A N V S A G.

Ember meg nem gondolhattya, és
soha meg nem mondhattya, mely
engesztelhetetlő gyűlöféggel űl-
dözi Isten a' bűnt; mind az által
a' büntetésekből valamennyire
láthattjuk. Az Angyalok egy kevélységnek
bűnéért, menyből ki kergettettek, és pokol-
nak örökké való kinnyába vettettek. Te pe-
dig sok szólásfiddal chelekedetiddel, nem
csak kevélységeddel, hanem több bűneidde-
lis lelkedet meg fertezted, 's még sem ret-
tegsz: de bizonyára büntetetlen nem ma-
radsz. Az arany chésze egy chöp méregért,
a' mennyei asztalról, el vettetett; 's veledé
hogy a' méreggel tellyes cherép edény arra
az asztalra helyheztetik, és nem vettetik in-
kább a' gehennába? Á Sátán egy bűnnel meg
terheltetue, mint a' villá más menyből le esék
(Luc. 10.) 's te számtalan bűnökkel meg ter-
heltetue, örök dűchőséget igiriz magadnak.

Az

Az első ember Adam az egész világnak királya, az egész emberi nemzetnek feje, az egy engedetlenségnek bűnéért, paradichomból kiszámkivettetik és meg bánuán bűnét kilencz száz estendeig tartot penitenciát; 's te el kértél engedetlenségedért a' büntetést?

Noé idejében az Isten az egész föld kerekét elárasztotta az emberek bűnéért közönséges viz öntözéssel el merítetté, és az egész emberi nemzetet nyolcz embertől meg válva, halálra adá. *Es szinnek fáidalmával belső képpen illetvén; elmondám (ugymond) az embert kit teremtettem a' föld színéről, az embertől fogva a' lelkes állatokig: mert bánom hogy alkottam őket. (Gen. 7.)* Az után Sodomát, és Gomorrhát a' környül való tartománnyal, a' bűnert fel forgatá, tűzzel és esővel meg emészte. (Gen. 19.) Mit mivel egy nyomorúlt bűnőssel, midőn egész városokat rettenetesen el rontot, hogy büntetetlen ne maradnának a' bűnők?

Mind ennyi büntetésekkel sem elégedett meg az Isten: mert hogy eleget tenne magának, az ő eggyetlen egy fiát küldé a' világra, hogy a' bűnőlkért kezes lévén, véghetetlen érdemével, és keserves szenvedéssel, 's halálával a' mi gonoszságunk adósságát meg fizetné. A király fia, az alá való rabnak vétkéért

ért akasztó fára vitetik : azért ha a' szolga meg nem jobbittya magát, miként fog bűnhődni? Oh ember nézzed a' kit epével és eczettel itattak, egész testét meg ostromozták, kezeit lábait szegekkel által verték, meg feszítették, meg ölték. Es mondgyad: *Ha a' zöldellő fán ezeket mivelék, a' szárazon mi leszen?* (Luc. 23.)

Gondold meg ember, hogy kevesebb bűnért sokan égnek pokolba, hogy sem mint a' te bűn id vannak. Téged mégis el szenved, magához hiu, főt barátságával kínál. Vaiha pokolból ki jöhetne egy el kárhozot lélek! mely szörnyű penitencziát tartana, leg kisebb időt sem választaná a' bűnre.

I I. T A N V S:

Gondold meg miként súlyosodik a' bűn mert vetkezőn lelkedet meg ölted: az Angyalokat boszúsággal illeted; az Istent magad ellen ingerletted; az ördögöket vigasztaltad. Mert nem egyszer avagy kétszer, de sok százszor vétkeztél. Méltán mondhatod: *környűl vertek engem a' gonoszok, melyeknek száma nincs: Meg sokasodtak a' sejem hai szálai fölöt.* (Ps. 39.)

Hol vérszédél? Az Anyaszentegyházba, mely

mely háza az Istennek. Hallyad az Isten panaszkodását: *Mi dolog hogy az én szerelmem az én házámban sok vétkeket chelekedet. Jer. II.*

Miért segítség által vétkeztél? Azon erőddel és Isteni ajándékkal, mellyeket ő magától Istentől vettél az ő szolgálattyára: Mindé ajándékot hamisslag fegyverére adtad.

Miért vétkeztél? Alá való dolgokért, é világi tisztességért, avagy egy kis nyereségért, és ochmány gyönyörűségért. *Es gyalázzattal illetnek engem (ugymond) az én népem előtt, egy marok árpaért, és egy darab kenyérért. (Ezéch. 13.)*

Miképpen vétkeztél? Félelem nélkül, a' bűnnek irtozása nélkül, mondván szivedben: *Vétkeztem, és mi szomorúságom történt? (Eccli. 5.)* Nem csak tudatlanfágból pedig, avagy gyarlóságból, de gonoszságból is, hasonló lévén azokhoz, kik úgy iszák mint a' vizet a' hamisságot.

I I L T A N V S:

A' Bűn miat, nagy lelki gazdagságtul fosztatik meg a' bűnös ember. Mert el veszti Istennek malasztyát, mely é világnál dragáb. Azert nagyobb szegénységbe esik, hogy sem, ha é világ Ura lévén minden Uraságát el vesztette volna. El veszti az Istennek barátságát, és ellensége lészon. El veszti a' fiúi nevet és méltó.

méltóságot, és a' kiváltkeppen való gondviselést, mely az igazakra néz.

El veszti a' jó chelekedeteknek gyűmölchét, és meg őli, úgy hogy ha penitencziát nem tart, semmit nem használnak a' dűchőségnek érdemlésére: ennek fölötté méltatlanná teszi magát a' Krisztus érdemire.

El veszti az ember minden halálos vétek által az Istent, és meg fosztatik minden jótúl, és mint Job Patriárka a' ganéba, fekélyekkel rakua, mezitelen, mindenektől meg utáltatik 's el hagyatik. *Mert tavúl vagyok az Úr az Istentelenektől. (Prov. 15.)* Es ismét: *A' ti hamisságotok szerzettek el válást ti közöttetek, és a' ti Istentek között. (Is. 59.)* Olvasniuk a' bírák könyvébe, hogy ember el vesztette vala a' bálványit, és vizsgálthatatlanúl jaigat vala, mondván: *El vittétek az én Istenimet, kiket magamnak chináltam, és azt mondgyátok. Asi lölt téged. (Ind. 18.)* Á meg vakúlt bűnös ember pedig Istentét veszti el, 's mindenétől meg fosztatik, 's megis vigad, és nem sir!

I M A D S A G.

Verf. *Uram halgassd meg az én könyörgésemet.*
Resp. *Es az én kiáltásom jusszon elődbe.*

Oh

H kegyelmes és irgalmas Isten, ki könnyörül en raitam, ki könnyebbíti meg az én fájdalmomat, hanem a' te kegyes irgalmasságodnak emlekezete. Mert midőn bűneimet szemlélem, és fontolom, keserves lelki sanyarúságban vagyok, 's méltánnis, mert el vesztettem az ártalanfágnak és a' jó körkölchnek ruháját, tetétől fogva talpig, gyaszlatnak és hamisságnak ruhájába öltöztem. Bízlek édes Istenem végy malasztodba, és minnek utanna oltalmaz minden féle bűnök gyönyörködtetésétől, és engedd, hogy bűneimnek súlyos völtát meg gondolván, minden világi nyomorúságokat el szenvedgyek, és meg tisztulván lelki fekélyimből, holtig a. malasztodban maradgyak.

(A' folytatásokert imadkozzál. fol. 33.)

*****
 FRANCISCUS
 PRO NOBIS.
 O R A
 M

C R V O S.

*****
ORVOSSÁG MINDEN
 bűn Ellen, azon napon.
 *****

A tudós Orvos Doktor, nem csak meg gyógyításokra igyekezik a betegeknek, hanem a betegség-től meg tartoztatásokrais az egésségeiknek, és a betegségek okának meg tiltásárais; Á lelki orvosoknak és tanítóknak is ezent kell chelekednyiek, és annyival inkább, a mennél méltóságosba a test a léleknél, és veszedelmes a lelki betegség. Azért üdvösséges orvosság minden bűn ellen.

Először. Gondolkodni halálunknak bizonytalan orájáról, az Istennek ítéletéről, a pokolbeli kínokról, és a mennyei dűchőségről, (melyekről rendszerént léssen elmélkedésünk) Ezt tanachollya a Bölchis: *Minden chelekedetidben meg emlékezzél az utolsó dolgaidról, és örökké nem vétkezel.* (Eccl. 7.)

Másodszor: Meg gondolni az igaz embernek bódogságát; a gonoszoknak pedig gyálázatos és veszedelmes állapotját. Mert csak

chak az viseli az ember nevét méltán, a' ki já-
borúl él. *Az Isten félted, és az ő paranchola-
tit megtarchad: mert ez az egész ember* (Eccl.
12.) Az az, ebben függ az embernek tökéle-
tesége. Azt mondgya a' Bölch: hogy az
igaznak lelke az Istennek kezében vagyon.
(Sap. 3.) a' melly kézben el fogyhatatlan
gyönyörűségek vannak ugymond Sz. David
Pí. 15. Vízont az igaz a' Sz. Léleknek templo-
ma (1. Cor. 3.) Á Krisztusnak örökös társa.
(Rom. 8.) Midőn pedig verkezik a' bűnnek
szolgája léfzen, és az ördögnek; ellensége pe-
dig az Istennek, meg feketül a' holt szén fölött
(Thren. 4.) azért, mert az Istennek malasz-
tiátul meg fosztatik, es a' korhozatra rendel-
tetik; sőt hasonlová léfzen az oktalan álla-
tokhoz a' bűn által. Hallyad a' királi Profe-
tat: *El változtatták az ő díchóségeket a' széna
évó borjunak hasonlatosságára.* (Ps. 105.) Ugy,
hogy, valamennyi bűne uán embernek, an-
nyi oktalan állat hasonlatosságais vagyon.
(ugymogd Sz. Bernard. Epist. 8.) Ne légy
mint az oroszlány a' te házában fel forgot-
ván háza népét. (Eccli. 4.) Á haragost o-
roszlánynak mondgya az iras. Urunk az E-
retnekeket farkasoknak hja: *Ójjaatok maga-
tokat a' ragadozó farkasoktól.* (Matth. 7.) Sz.

Pális. Aét. 20.) Viszont Herodest az alnok-
fágért, rókanak mondotta Urunk. (Luc. 13.)
Még a' pogányok is ezekben vehették ezt;
kik közzül Boëtius: Á fősvény (ugymond)
a' gazdagfágnak szomiuhozáfaért, hasonló a'
farkashoz, a' ragalmazó az ebhez; az alnok
a' rókához, &c.

Harmadszor. Jusson eszünkbe, hogy ha-
mar el mulik a' bűn ellen való tufakodásunk,
és meg marad az érdem. *Mert a' mi most a' mi*
haboruságunkban egy szem pillantásig való, és kő-
nyű. fölötte igen fő módon, a' dűchőségnek örökké
való nagy voltát szerzi mi bennünk. (2. Cor. 4.)
Viszont pedig ha gonoszságot chelekezzünk a'
pokolnak torkába sietünk. *Mert, haboruság és*
győtrelem minden gonosz, tévő ember lelkeinek.
(Rom. 2.)

Negyedszer. Igen hatalmas orvosság elmél-
kedni a' Kristus I E S V S szenvedéséről, Sz. Pál
intése szerént: Gondolliátok meg azt, a' ki
maga ellen a' bűnösöktől ilyen ellen mon-
dást szenvedet.: hogy meg ne fáradgyatok
lelketekben el fogyatkozván. Mert még szin-
ten a' vérig nem tufakodtatok, a' bűn ellen
viaskodván. (Hebr. 13.) Végre tudnunk kell,
hogy a' bűnös ember minden halálos vétek
által ísmég meg fészitti magának az Isten Fiát
és

és chűfnak tartya, (*egymond Sz. Pál Heb. 6.*)
 És őtet meg tapodgya, és a' testamentom vé-
 vét tisztátalanak alittyja, mely által meg szen-
 tetetett, és a' Sz. Lélek Istent gyalázattal il-
 leti. (*Rom. 10.*) Azért a' ki az aruló ludásra,
 és a' gyilkos Sidokra veheztelsz, hogy Urunkat
 meg pőkdőlték, arczúl verték, meg chu-
 foltak és meg feszítették; azt mondgya né-
 ked Sz. Pál, hogy hasonló boszúsággal illeted
 a' te meg váltódat, a' midőn tudván vétkezed,
 és következendő képpen el hagyvan Istene-
 det, a' pokolbéli tisztátalan léleknek az őra-
 dőgnak szolgálsz.

(*A' Bűlchűs imadfságot mond el (fol. 33.)*)

IV. PENTEKEN.

26. ELMELKEDES.

A KEVÉLYSÉGRŐL.

Minden a' ki magát fel magasztallia, meg
 aláztatik. (*Luc. 14.*)

Az Isten a' kevélyeknek ellenek áll, az alázatosoknak pedig malasztot ad. (Iac. 4.)

Istén és emberek előtt gyűlöltetés a' kevélység. (Ec. 10.)

Nem lehet kevély, a' ki bolondús nem volna: mert tellyes bolondúsággal a' kevély. Bolondúságból származik a' kevélység; sőt jobb bolondá lenni, hogy sem kevélyé. Halljad a' Bölcsőt: Láttál-e embert, ki magának bölcsnek láttatik? nagyobb reménsége lejjén a' bolondnak annál. (Chrys. hom. 39. ad pop.)

I. T A N V S A G.

A Kevélység minden állapotot ostromol, de kiváltképpen a' fő rendet. A' kevélység (ugymond Sz. Hier.) természet szerént mennyei, a' mennyiejk elméjét ohaitya, mert a' kevélységnek eredete, menybe volt: mivelhogy először az Angyalokra támadot, meg győzte és le vetette őket. É földén Ádám volt az egész emberi nemzetnek eleje, és Evával együtt mind a' kettő az emberi állatnak feje: Ezeket először nem a' tórkosság, sem a' gyűmölchnek kívánsága gyalázza meg, hanem (ugymond Sz. Tamás 2. 2. q. 16. art. 1. & 2.) a' belső fel fualkodásból a' kevélység, mely származot az ellenség szavából: Lesztek mint az Istenek, tudván jót és gonoszt az.

IL TA

II. T A N V S.

DE michoda a' kevélység? Á kevélység, rendetlen kívánsága a' méltóságnak a' világi, avagy a' lelki dolgokban, mellyel valaki nagyobbá téfzi magát, avagy lennyi akar, hogy sem mint vagyok. Ez pedig oly bolondság, mint ha, egy törpe azon bánkodnék, hogy nagy Oriáknak nem tartják. Es azokaért az embert tellyeséggé elztelenné téfzi. Mert ha valaki (*ugymond Chryf. hom. 50. in Matth.*) chak egy könyökni lévén, magát a' hegyeknél magassabbnak vélné, es ezokaért erősen emelkednék, hogy a' hegyeket fellől halladná; az ő bolondlágának nem szűklég másjelét keresnünk: Igy ha egy dőlős embert látandasz, a' ki magát jobbnak alittyá, másnál; es gyalázatnak véli, ha egyebekhez hasonlittatik: nem kől más jelét keresned az ő szelességének. Ez illyen embert azt véli, hogy néki szabad minden, ő a' törvénytől sem akar függeni, sem hála adó lenni az elvőtt jó téteményért; egyebéknek paranchol, nagy hatalmason, mindent chelekefzik.

III. T A N V S:

GOndold, mely gyűlölféges Isten előtt a' kevélység. Először az irásból, mely a' ke-

vélyeket mindenűt béllyegezi. *Isten és emberek előtt gyűlösféges* (ugymond Eccli. 10.) a' kevélység minden bűnnek kezdete: a' kiben az leendő meg telik átkokkal, és elveszti őtet végtére. II. Gyűlösféges a' kevélység az emberek előttis, úgy hogy Sz. Agoston tanítása szerént, jobb embernek meg alázni magát, hogy sem a' kevélyekkel részesülni a' predában. (de doct: Christi: lib. 3. c. 13.) Minden ember gyűlöli a' kevélyt. Példánk legyen Aman, a' ki igen kevély lévén, azt kívánta, hogy mindentől imadtatnék. Es mivel hogy egyedül Mardokkusz nem akará őtet imadni. Oly nehez nevenn vővé, hogy nem csak őtet hanem egész nemzetiségét, a' Sidofágot el akará vesztetni. De nézd ennek a' kevélynék végét. Á kik őtet az előtt imádgják vala, önnön magok szólának *A fuerus Királynak, és meg nyerék; hogy a' kevély Aman fel akasztassék, mintha nemis lőt volna udvari fő ember, hanem csak egy alá való lovász legény.*

I V. T A N V S.

A' Kevélységnek ki irtásáért jusszon eszedbe fokoknak rettenetes ostromozások. Egy kevély gondolatért az Angyaloknak nagy része örökké való tűzbe vetteték; az első emberek

tek Paradichomból ki rekesztetének, kilencz száz esztendeig tartván pœnitencziát: annak fölőtte világ fottaig minden maradékinak halált szerzenek: Á kevély Nabukodonosor, a' királi székéből, és az emberek között ki veteték, és szénát rágot mint az ökör, négy kéz láb járt a' barmok között, az ő haja a' fajok hasonlatosságára nevékedet, és a' körmei mint a' madaraké. (Dan. 4.) Antiokus Kiralis emberi mód fölöt el tölt vala kevélységgel, úgy hogy lattatnék magának a' tenger habjainakis parancholni: Ennek az Istentelen kevélynek testéből férgek forrottak ki, és még életében a' húsát le ették, az ő büzetől az egész tabor terheltetik vala, és a' bűz miat senki nem hordozhattya vala (2. Mach. 9.) Herodestis hasonló képpen veré meg az Istent: mert midőn szol vala az itilő székéből; a' nép felkiálta. *Isten szavai és nem embere.* Es mint hogy nem ada ez a' kevély, tiszteletet Istennek, a' férgekől meg emésztetvén, meg hala. (Aét. 12.)

V. T A N V S:

Elmélkedgyél a' kevélysegnek keserves gyümölcshéről. Á kevélyleg meg foszt minden lelki gazdagfágtúl; és semmirekellővé

tészen a' jóra: mert minden bűnnek kezdete a kevélység. Esazokáért királynéja és anyja a bűnöknek (ugymond Sz. Gergely 31. mor. c. 17.)
 A kevélységből támad az Éretnektség (ugymond Sz. Agoston. De Gen ad lit. lib. II c. 14.)
 Ittennek igaz ítéletiből, a' kevély, a' bujafágnak és egyéb bűnöknek szolgálattya alá vetetik, mivel hogy meg foltz minden jótúl. (Basil. Const. Mon. c. 10.)

Végezetre gondolkodgyál a' kevélynek gyalázattyaáról ítéletnek napian: mert kémsenny ítéletek léfzen azoknak a' kik uralkodnak: mert a' kichinnek irgalmasság engedtetik: a' hatalmasok pedig hatalmason szenvednek kínokat. (Sap. 6.)
 Óh mely kemény chufolás léfzen az, mellyel az őrdögök ingerleni fogyák a' kevélyt, mondván: Te is meg sebesültél mint mi, hozzánk hasonló lőttél. Le vonyattatott pokolba a' te kevélységed. (Is. 14.)

I M A D S A G.

Vram halgassd meg. &c. (fol. 32.)

U Ram J E S U S Krisztus, ki nagy alázatosán jöttél ez világra, hogy az emberi kevélységet meg utáltatnád, és az alázatosságra, 's magunk meg vetéfére indittanál; most le borulok sz. színed előtt, hogy meg firalliam

rassam az en nagy kevélységemet. Meg val-
 lom szívemnek minden töredelmével, hogy
 igen kevély es nagyra szaggató vagyok. Ma-
 gamat jobbnak alitom azoknál, a' kik nálam-
 nal jobbak. Az első helyt szereztem, az aláza-
 tos chelekedeteket, kerülöm. Magamat di-
 chérem, örömezt hallom ha az emberek ma-
 gasztalnak. Ha néha nem vétkezem, a' bűn-
 öket meg itilem, és ha a' gonoszt eltávoztat-
 tom, nagynak vélem, noha semmi jót nem
 chelekeszem: nincsen egy kevélységis melybe
 nem estem volna. Bánom én Istenem hogy
 ez ördögi bűnbe keveredtem, és kívánok en-
 nek köteleitől meg oldoztatnom. Eltávoz-
 tatom ezt a' meg emesztő mérget, a' meg fosz-
 to orvot, a' meg élő hohért. A magas helyt,
 a' tisztességet, méltóságot, nem kívánom,
 alázatos helyt választok, egyebek lábok alá
 vetem magamat. Meg alázom magamat itt;
 hogy te általad örökre fel magasztaltassam.
 Semmi akarok az emberek előtt lenni, hogy
 valami légyek te előtted. Kérlek én kegyel-
 meslram, változtasd el az én szívemet, és a'
 kevélységet, melyről irtózol, ronthd el én
 bennem. Ne jöjjen kérlek reám a' kevély-
 ségnek lába, és a' bűnös keze ne mozdícho-
 meg engem. Engedd hogy magamat meg a
 lazzani

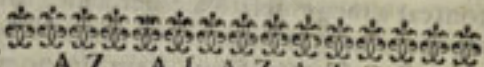
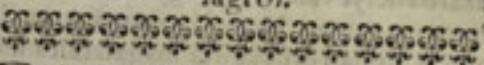
lázam és meg vessem. Adgyad, hogy, nem az én erőtlenségemnek kárába, hanem benned helyheztessem minden reménységemet; hogy oltalmad alá vétessem, és minden bűnöktől meg szabaduljak, Amen.

(A' fogvatkozásokért imádkozzál. fol 33.)

4. SZOMBATON

27. ELMELKEDES.

 AZ ALAZATOS-
 ságról.

T Anulljátok rólem, mert szelid vagyok, és alázatos szívű: és nyugodalmat találtok lelkeiteknek. (Matth. 11.)

Bizony mondom néktek, ha meg nem tértek, és nem léstek mint a' kisderek, nem mentekbe' menyeknek országába. (Matth. 18.)

Minden a' ki magát meg alázza, felmagasztaltatik. (Luc. 14.)

Az

Az Úrnál utálatos minden chüfoló: és az egy-
gyűekkel az ő beszélgetése. (Prov. 3.)

Kichoda mint a' mi Urunk Istenünk, ki a' magaf-
ságban lakik: és az alázatosságot nézi meny-
ben és földön? (Ps. 12.)

Óh mely magas vagy Uram! de az alázatos szí-
vnek a' te házád. (Aug lib. 2. Conf. 6. 5.)

INTÉS.

A Hét halálos vétkeknek természetekről el-
mélkedvén; az ellenkező jószágos che-
lekedetekről is szűkség elmélkednünk, a' ve-
gre; hogy a' vétkeket meggyőzzük: Mert a'
mint a' hideg, a' kezében, külbenn meg
nem emésztetik, sem nem fogyatkozik, ha-
nem az ő ellenközőjétől a' melegtől: ugy a'
vétek, a' jószágos chelekedettől romlik, és
Zaboláztatik, ugy mint a' kevélység az aláza-
tosságtól, a' torkosság a' józan élettől, &c.
Ezért akartam a' halálos vétkekkel ellenkező
jószágokról is rövid tanúságokat adnom.

I. T A N V S A G.

' Mint a' kevélység Királnéia és
annya a' bűnöknek; ugy az alá-
zatosság, annya, táplálóia, és
gyámola minden jónak (ugymond
Chryf.

Chrys. hom. 20. in Acta.) Ez az üdvösségnek útja, és nincsen más ezen kívül: a' ki külömbet jár, inkább elveszik, hogy sem fel hágnak: mert egyedül az alázatosság magasztal föl, csak egyedül ez viszzen az életre. (*ugymond Sz. Bern. ser. 2. de ascens.*) Azokáért ójjuk magunkat dichérnünk, mert ez gyűlölségesülé tévzen az Isten és emberek előtt; és mentül nagyobbat chelekeszünk; annyival inkább meg alázzuk magunkat, mert csak é szereztenyerünk düchőségét az Isten előtt. Ezt chelekülé amá százados (*Matth. 8.*) mondván: *Uram nem vagyok méltó, hogy baidékembajói: hanem csak egy szóval mondogyad, és meggyogyul az en szolgálom.* Es azokáért méltó lott a' dichéretre, minden Sidok fölött. Sz. Pális mondván. (*1. Cor. 15.*) *Nem vagyok méltó Apostolnak hívattatnom; ezért lón az Apostolok között, nagyob.* Sz. Janolis (*Joan. 1.*) *Nem vagyok* (*ugymond*) *méltó, hogy megolágyam a' sarvia kötelét.* Es azért a' vőlegénynek barattya lott, és a' kezét méltatlanak mondván a' saruhoz, Kristus fejet illeté azzal. Sz. Peteris így szól vala: (*Luc. 5.*) *Ateny ki tölem Uram, mert bünös ember vagyok.* Es annakokáért Kristusnak hely tartója lón. Es a' ki nem akara oly módon meg felszittetni mint az ő Vra, hogy tudnia illik ne helyhez-tetné

tenné fejét oda, a' hova Krisztus Iſtrunk hely-
heztette a' kereszten; hanem a' hova lábait
helyheztette vala; Az Iſtennek gondviseleſe-
ből lőn, hogy oda helyheztetnének Sz. Péter
lábai, a' hova helyheztetett vala Krisztus feje.
Alázzuk meg azért mijs magunkat, mert csak
ekképpen euezhetünk a' mennyei chendes
partra.

II. T A N V S.

T Anuld meg, hogy oly jószág az alázatos-
ság, mely által ember a' maga ismereti-
ből magát alá valónak tartya, es roſznak
véli magát a' magatúl való lételeből. Mért mi-
choda az? bizonyara semmi: mert az ember
semmiből lő, es arra térne, ha ſzünetlen nem
tartaná az Iſten, a' ki mindeneket hordoz az
ő erejének igejével. Moſt azért figyelmezz
reá, ha így vélekedél magad felől; mert ha
valaminek véled magadat, holot semmi vagy,
magad éhalod meg magadat Sz. Pál monda-
ſa ſzerént. (Gal. 6.) Magad ismeretiért és
meg vetéſedert gondold meg: Hogy ha ma-
gadtúl semmid ninc, mit vettél máltul, ugy-
mint Iſtentől, emberektől, és egyéb teremtet
állatoktól? Válad el mind azokat magad-
túl, add viſzſza a' te lételedet, életedet értel-
medet:

medet: mi marad néked ha ezektől el válsz-
tatol? Bezzeg chupán semmi. Ally meg azért
itt, ismérj meg semmi voltodat, és alázd meg
magadat az Istennek hatalmas keze alatt. De
mégis gondolkodgyál magadról a' mennyi-
ből valami vagy; születéshednek napiát, élete-
det és annak végét, és meg ismérj bizonyá-
ra, hogy alá való es nyavalás vagy. Mert ezt
kérdem, mi voltál? semmi. Felely, most mi
vagy? Tekénch a' testre, michoda hanem ga-
né hordozo edény, rutfágnak és férgeknek
forrása? Tekénch a' lélekre, gyermekféged-
től fogva mint a' vizet úgy ittad a' gonolzfá-
got, a' te bűneid, hajaid szálai fölöt meg so-
kasodtak. Hanyszor estél halálos vétekbe?
annyiszor érdemletted az örök karhozatot.
A bűnért a' pokol száját föl tátotta lábad a-
lat, hogy el nyelleyen; körüled az ostromló ör-
dőgők; feied fölöt a' haragos birónak fogy-
vere. El ne feleiched kérlek: mi lélszész? bi-
zonyára: rövid idő múlva test szerént, a' sok
betegség, faidalom, es nyomorúságok után
férgéknek eledele. A földnek gyomrába vet-
nek, egyedül hadnak. Elmelkedgyel minc mű
állapatra jut a' te kevely, gyöngé bűdös te-
sted, a' midőn immar sem orrod, sem füled,
sem szemed, sem életed nem lélsen. Vaiha
egy

hirdetné magát; avagy ha valaki nagynak vélné magát, álván a magas hegyen; Így meg nevetnek tégedis, hogy ha magadnak magasb akarsz lenni, ha az Istentől vót aiándékokért fel fualkodol. Tanachlom inkább, hogy a szenteket követvénná alá valónak tarchad magadat. Senkiről ne panaszkodgyál, mert te rólad méltábban panaszkodhatik minden teremtet állat, és mindennek fölőtte az Isten. És hogy be fejezzem e mostani Elmélkedést. Ne csak alá valónak tarchad magadat, hanem akariadis, hogy más ember alá valónak tarchon és mondgyon: mert egyéb aránt hamis kép mutatolészelsz.

I M A D S A G.

Vram halgassá meg, (fol. 32.)

Oh alázatos teremtet és meg válto JESVS, a ki engem semmiből teremtetél, verreddel meg váltottál a ki pelda adásoddal és tanításoddal az üdvösségnek utára intetél, monduán: Tanuljatok tőlem, mert együgyű vagyok és alázatos szívű. Valom az en bűnösiet, hogy el felekezvén alázatos magad viselésének követéséről, egyebeknél jobbnak tartottam magamat, fogyatkozasí-

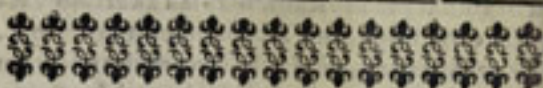
kozafimat palástoltam, másnak akartam lát-
tatnom, hogy sem sz. színed előtt voltam. Es azokaért én, földnek férge méltan lőttem
előtted utálatos és gyűlöltéges, követvén
Lucifernek ösvényét. Meg ismertem alá való
voltomat, imé alattam, fölöttem, környüle-
tem látom a sok veszedelmet. Fölötte bá-
nom óh veghetetlen méltóság, hogy én fé-
reg és hamu szarvamat ellened fel emeltem,
és az emberi dichiretben, az el mulandó bu-
borék tisztességben gyönyörködtem. En-
alázatos **ЖЕЗУИТ**, ki e világon leg utolsó
helyt választottál, engedelmes lévén mind
halálig, és a keresztnek haláláig; ki a kevé-
lyeket le veted, és az alázatosokat fel ma-
gasztalod; a ki nagy vagy, és az alázatosokra
nézsz, a kevélyeket pedig távul nézed; Kérlek,
hogy alá való lehessék az te sz. malasztod ál-
tal, hogy követheissem a te mély alázatossá-
godat: ezt az én akaratomat malasztod ve-
lem lévénn, kész vagyok véremmel bépeché-
telnem, óh mindenható alázatos **ЖЕЗУИТ**, a
te dűchőségedre, Amen.

(A fogjátkozásokért mond el az imád: (fol. 33.)

☩☩☩†☩☩☩

N 2

IV. V A₂

IV. VASARNAPON.

28. ELMELKEDES.

A' FŐSVÉNYYSÉGRŐL.

A, kik gazdagok akarnak lenni, kísértetbe esnek: s az ördög iőribe, és sok haszon-
talan és ártalmas kívánságokba, melyek
az embert halálban és vesztede lembe merittik.
(1. Tim. 6.)

A' fősvénység balványi szolgálat. (Colos. 3.)

A' fősvény nem telik bé a' pénzzel: és a' ki a'
gazdagságot szereti, nem vészti annak gyű-
mölchét. (Eccl. 5.)

A' fősvénynél pedig semmi gonosz ninc. Mit
kivélkedik a föld és hamu? (Eccl. 10.)

I. T A N V S Á G.

Fősvénység nem egyéb, hanem az
idő szerént való dolgok keresésé-
nek és meg tartásának mértéklet-
len kívánsága. Mert két féle az
idő

idő szerént való ioknak kívánsága. Eggyik az, midőn valaki az ő hivatalának és a' természetnek szükségéért, a' mint, és mikor, és a' mennyire lenni kell gyűit; és ebben nincsen semmi hamisság. Második az, midőn az idő szerént való dolgok gyűjtéséhez, és megtartásához, rendetlen ragazkodik; és ez fősvénység. Tiltya Isten ezt a' mód nélkül való szorgalmatosságot: (Luc. 12.) *Meglasszatok és örízkedgyetek minden fősvénységtől: mert senkinek élete nincsen azoknak bévelkedésében, a' miket bir.* Mintha mondaná: Hogy ha az örökség által az élet nem hosszabbul, a' gazdagság birodalma által sem nevelkedik; és azért nincsen oka, miért kellesték azt merték fölött győitenetek, avagy megtartanotok. Sz. Pális azt mondgya: (Hebr. 13.) *Fősvénység nélkül való erkölchünk legyen, megelégednünk a' jelenvalókkal, mert ő mondotta: Nem hagylak téged, sem el nem hagylak; Vgy hogy bizvást mondgyuk: (Pál. 117.) Az Úr az en segítőm: nem félek, mit mivellyen nekem az ember.* Bizonyára a' ki a' fősvénységet, és a' világi dolgok fölöttébb való szorgalmatosságot, le téfzi; annak az Isten léfzen sáfára és gondviselője; a' fősvény pedig meg érdemli, hogy az Úrnak kiáltképpen való gondviselésétől meg fosztassék.

azért hogy a' látható dolgokat mértékletlenül keresvén, nem annyira bizot az Úrban, a' mint magában. Sőt eleitől fogva megis ostromozta Isten az embert a' fősvénységért. *Naáman* poklosága Giezure *Eliseus* Proféta szolgájára ragadot a' fősvénységért és az ő maguára örökké. (4. Reg. 5.) *Iudás* lopó lévén, és pénzt hordozván, el veszté az Apostolságnak malasztját, és örök gyalázatot 's kározzatot nyert. (Matth. 27.) *Anania* és *Saffira* az Apostolok feiedelme, nem kegyetlenfégből, hanem az Úrnak parancholattyából hertelen halallal meg ölé, (Azt. 5.)

I I. T A N V S:

Elmélkedgyél a' Fősvénynek hamisságáról, mely nem chak az Isten ellen vagyon, hanem maga ellenis és felebaráttya ellen, annak fölötte a' több teremtet állatok ellenis. Hamis a' Fősvény először az Isten ellen: mert, úgy mint fáfárára bízta Isten az ő iovait, amaz pedig tulaidonává téfzi. Az Isten magát és minden iovait, hasonlóképpen a' teremtet állatok, részefittik magokat: úgy mint a' Nap az ő világosságát; a' tűz az ő melegségét; és a' fák az ő gyümölcsöket. És ez az Isten iovoltának nagy iclenfége, (ugy- mond

mond Sz. Agost) hogy minden állat kényszerítettetik magát adni. A' Fősvény pedig az ő ióvait nem akaria mással közleni, hanem mindőn a' haláltul kényszerítettetik. Sőt akkor sem néha. mert el reitette az ő kinchét, és a' rosda emésztimeg. Hamis, mondám a' fősvény Isten ellen. mert a' mi által kellett volna inkább szeretni az Istent ugymint e' világi jókért; ő az által lőt Istennek ellensege. *Másodszor* hamis a' Fősvény maga ellenis: mert mint Judas az őrdögnek adgya magát. mert a' fősvénység bálványi szolgálat. (Col. 3.) Mert a' fősvénység az őrdög töribe citi embert. Mert *ninc* semmi hamisb mint a' pénzt szeretni. mert ez az ő lelketis áruba bocháttya. (Eccli. 10.) *Harmadszor* Hamis a' Fősvény felebaráttya ellen: mert (a' mint ez előt mondám) magának tarttya, a' mit a' szegényeknek kellene adni. Es így mintha meg őlte volna a' kit nem segítet. *A' szűkölködők kenyere a' szegények élete: a' ki azt meg nem adgya, vér szopó ember.* (Eccli. 34.) *Negyedszer* hamis a' Fősvény a' teremtet állatok ellenis. mert őrizetnek tömlőchébe rekeszti őket, a' hol meg rodhadnak. Es azért hallyák a' Fősvények Sz. Jakabot, (Jac. 5.) *A' ti gazdagok meg rodhattok, és a' ti ruházatitok, a' molyoktól emészettek meg.*

A' ti aranyatok meg rosdásult, és azok rosdája bizonságul lesz en ellenetek, és meg eméjzti a' ti testeiteket mint a' tűz. (Jac. 5.)

III. T A N V S.

Gondold meg aztis, hogy a' Fősvény ember olyan mint az éhelhaló rab. Rab a' Fősvény : mert nem bir a' pénzel hanem a' pénz bir, ő véle ; a' penz az ő Ura : mert azt mondgya az irás hogy a' pénznek engednek mindenek. (Eccl. 10.) Nem ízolgaé (azt kérde Sz. Bernard.) a' ki bűnt chelekeszik, a' kin uralkodik a' bűn? Alá való rab alá való szolga a' Fősvény, mert a' kinek ő szolgál, azt paranchollya néki, 's azt kívánnya hogy soha ne egyék, se igyek : ezt kívánnya a' fősvény-fég. Alá való szolga a' fősvény, mert a' kinek ő szolgál egész életébe, mizetelen bochattya el egy lepedővel a' mikor esztendeje kitelik. Halljad Sz. Davidot : *Az ő álmokat alutták, és semmit nem találtak minden gazdag férfiak az ő kezekben. (Ps. 75.)* Es viszont (Pl. 47.) Együt vesznek el az esztelen és a' bolond, és idegeneknek hadgyák az ő gazdagságokat. *Semmit é világra nem hoztunk (ugymond Sz. Pál 1. Cor. 6.) kétség nélkül el sem vibetünk semmit.* Laddé mint bochattya el a' gazdagot a' fősvé-

fősvénység? Chak egy fillért sem ad úti költségére! A' gazdag mikor el aluszik, semmit véle el nem viszen: fel nyittyá szemeit és semmit nem talál (ugymond Job 27.) Alá való rab, mondám a' fősvény ember, mert a' fősvénységnek szolgál, mely őtet soha meg nem elegitti, chak szomjuhoztattya. Mert a' mint Isidorus szól: A' fősvény mindenkor szűkölködik, es mennél többet gyűit, annyival többet keres. Ákáb Kiraly gazdagfaggal birt, és mind az által mint egy kuldús egy szegény embernek szőlejét kívánta; és mint hogy külföldben hozzá nem fért: az ártatlan szegény ember halála által foglalta el. (3. Reg. 21.) Éhel haló szolga a' fősvény, mert a' fősvény nem telik bé a' penzél, és a' ki a' gazdagfagot szereti, nem vészti annak gyűmölchét. (Eccl. 5.)

I M A D S A G.

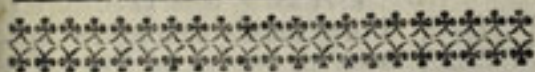
Vram halgassd meg, &c. (fol. 32.)

K Egyelmes gondviseelő nagy Isten, kiben biznak mindeneknek szemei, és te eldelt szolgaltatsz azoknak alkotmatos időben; ki egyedül vagy gazdag a' teremtet állatidban; kitől a' mennyieiek és a' földiek naponként vészik az ő lételeknek és szükségleteknek, erejeknek, és chelekedteknek,

segedelmét; kinek gazdag asztaláról csak le
 hulló morfalékok, a' mellyeket é világ fiai
 mértékletlen kéresnek; ki a' teged követők-
 tül azt kívánod, hogy meg utállyuk é világi
 jokat, mellyekkel meg látogattad a' bűnőfő-
 ketis, és a' kik téged nem ismérnek: Vedd ki
 szivemből é világi gazdagságnak kívánságát,
 mely gyökere minden gonoszságnak, hogy a'
 mit a' világ nagyra bőchül, ugy tarcham Sz.
 Pállal mint a' ganét. Mert té vagy egyedül az
 én jutalmom, s csak a' te méltóságod tölthe-
 ti bé az én szivemet, a' te jó voltod és gyönyör-
 rűséged elégitheti meg. Nem töltheti azt bé
 a' világi méltóság, a' gazdagság, a' gyönyör-
 ködet, sem az egész teremtet állatok, hanem
 egyedül a' véghetetlen és nem teremtetet jó,
 mely te vagy, te töltheted bé, te bódogitha-
 tod meg. Te vagy a' váras, a' melybe igye-
 kezünk; te vagy a' part a' melyre evezünk.
 Te vagy örök nyugalomunk, örök bódog-
 ságunk. Óh minden jónak kútfeje, nézz sze-
 gény meztelen teremtet állatodra, ki le bo-
 rultam előtted, és adgyad, hogy utálhasám
 meg az árnyék gazdagságot, téged pedig igaz
 kinchemet szerezselek mind örökké. Amen.

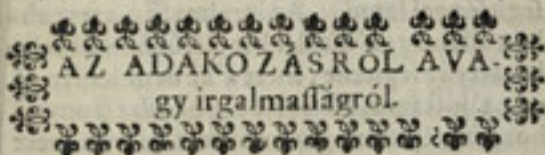
(A' folytatásokért Imadkozzál. fol. 33.)

V. H E T F Ő N.

29. ELMELKEDES.

AZ ADAKOZÁS RÓL AVA-

gy irgalmasságról.

V Alamig egynek a leg kisebbik atyámsiai köz-
zül chelekedtetek, nekem chelekedtetek.
(Matth. 25.)

Irgalmas légy az árvákhoz mint atya, és az an-
nyoknak férje helyet: és te léssz mint a fölsé-
gesnek engedelmes fia, és inkább könyörül vai-
tad, hogy sem az anya. (Eccli. 4.)

A jó téteményről és alamsívalkodásról el ne fele-
kezzetek: mert efféle áldozatokkal engesztel-
tetik meg az Isten. (Heb. 13.)

Enachkaim ne szerezünk szóval, se nyelvel: hanem
chelekedettel és igazsággal. (1. Ioan. 3.)

Irgalmasság nélkül való irilete lésszen annak, a ki
irgalmasságot nem chelekedet. (Iac. 2.)

I. T A N V S A G.

Az irgalmaság nem egyéb (*ugymond Sz. Agoston. 29. Cív. c. 3.*) hanem más nyomorúságán szivünkbeli való szánakodás, mely által, ha lehet kényszerítettünk segítséggel lenni. Az irgalmaság azért abban áll, hogy a' kitől lehet a' szűkölködő felebarátyját segitche, mert a' ki nem hailandó erre a' jószágra, követője a' pokolba szomiuhozó irgalmatlan gazdagnak, a' ki nem azért kárhozot el, hogy más ember marhájában részefült volna, hanem, hogy az ő magáéból a' szegényeknek nem adakozot. Szóllyon (*ugymond Arany szájú Sz. Iános hom. 65. ad pop.*) a' gazdag a' ki sok pénzel birt: *Atyám Abraham, bochásd el Lázárt, hogy márchá vizbe az ujjá végét, hogy hívesfiche meg az én nyelvemet, mert gyötrettetem é langban. (Luc. 16.)* Ő kegyetlen gazdag, nem bévelkődette borral a' te asztalod? imé most egy chóp viznek sem vagy ura? Nemde meg utáltad a' fekélyes szegény kuldúst? és imé látni kivanod őtet, és meg nem nyerheted. Te, puha ágyba nyugodtál; amaz, a'itod előtt fekütt: Most pedig ő Abrahám kebelében vagy, te pedig a' pokolbeli tűzben. Ez (*ugymond*) nem azért kár-

kárhozot el, hogy gazdag volt, hanem hogy
 irgalmaslágot nem chelekedet. Gazdag
 volt Ábrahám, de irgalmas és adakozó is volt,
 és azokáért dichebetes, itt és az más világon.
 Ezt kövesd ha lehet tőled, es leg előszőr is
 gondolkodgyál az irgalmas Istennek sok jó
 téteményiről, mely bű kezű volt hozzád há-
 láadatlanhoz ingyen való jó akarattyából.
 Meg gondolván mennyi jót vőttel Istened-
 től, itild meg, ha illike az ővéből neki adni,
 mert a' ki alamisnálkodik, az Istennek ada-
 kozik abból, a' mi ővé és az ő kezében vagyon.
 Ugy chelekefszik Isten, mint az atya, a' ki a'
 fiának sok féle ajandekot adna, és az után há-
 ládásat akarván látni, valami kichinyt kérne
 tőle: szinten ugy kér Isten a' szegény által a'
 gazdagtól; az aranyakért mellyeket adot,
 rezet; a' felyemért, kendert; a' kedves jó ízű
 étkekert, egy falat kenyeret; Nem emberte-
 len és kegyetlen volnaé a' fiu, ha semmit sem
 adna az Attyának? olyan kegyetlen a' ki az
 éhező és mezitelen szegényt nem segitti, mert
 az Isten küldi a' szegényt, hogy ő általa kér-
 jen, nem a' maga, hanem a' mi hasznunkéért,
 hogy az idő szerént valóért, mennyei
 meg maradando gazdaglágot
 adgyon.

II. T A N V S:

G Ondold meg, michoda, és mely alá való a' mit alamisnaúl adnak a' gazdagok; egy darabochka földet, egy rosz ruhát, oly étket a' mellyet meg unt a' teli gyomor; mind azáltal ezeket nagy nevenn vészí az Isten. Iulson eszedbe (*ugymond Sz. Agost.*) nem csak a' mit adsz, hanem a' mit vészí érteis. A kenyér mellyet adsz, föld; a' földből földbe, hogy gyamolittatlék a' föld. Hanem volna kinek adnod, nem sáfárkodhatnál a' földel, és meg nem vehetnéd menyországot. Szépen elmélkedik (*Kryf. hom. 2. ad pop.*) Valami szükségeseb a' pénznél, bénségeseb adgya az Isten, ugymint a' levegő eget, a' vizet, a' tüzet, a' Napot, ez illyenek mind közönségesek, mert nem mondhattuk, hogy a' Nap jobban világositt a' gazdagnak, hogy sem a' szegénynek. 'S mi azoka, hogy a' nagyobb és szükségeseb az mind közönséges, az alább való pedig (*ugymint a' pénz*) nem közönséges? Az: hogy a' mi életünk meg tartassék, és gyakorlyuk a' jó chelekedetet. Mert, ha közönséges nem volna a' mi szükségeseb, a' fősvény gazdagok miat meg fuladhatnának a' szegények, mert a' penzt csak magoknak, tartják, amá

egyes dolgokbannis hasonlók lőte-

Visszont, ha kőz volna a pénz, és
k egyaránt osztatnék; az alamis-
nak né volna helye, és a szeretetnek
ossága. Hogy azért bátran éljünk,
esse tőtte Isten az életnek eszközt;
mennyei gazdagságra, s a jó chele-
lkolmatosságun g lenne, nem akar-
dönféses lenne a pénz. Azokáért
ra vagy a pénzednek (*ugymond ham.*
) Chak reád bizta Isten a szegények
; akar igaz keresmenyed légyert,
ádrul maradot öröklég. Hallya (*ugy-*
ki hasának szolgál : Oh ember azért
Isten a gazdagságot, hogy menyor-
neg nye rhesd, azért az Isten jó volta-
elkődésért, ne fordichad háláadatlan-
eszközére.

III. T A N V S.

irgalmatlan ember magának leg ke-
etlenb; a mint hogy az adakozó leg
asb. A mely mértékkal mér az ár-
atlan ember, ugyan azon mértékkal
mérnek ő nékijs. (*Matth. 7.*) És a ki fősvé-
nyen vét; fősvényen aratis. (*2. Cor. 9.*) Vis-
zont pedig az adakozó megmaradandó kin-
chet gyűit magának, mert kölchön ad az Úr-
nak,

II. T A N V S:

G Ondold meg, michoda, és mely alá való a' mit alamisnaúl adnak a' gazdagok; egy darabochka földet, egy rozsz ruhát, oly étket a' mellyet meg unt a' teli gyomor; mind azáltal ezeket nagy nevenn vészí az Isten. Iusson eszedbe (*ugymond Sz. Agost.*) nem csak a' mit adsz, hanem a' mit vészí érteis. Á kenyér mellyet adsz, föld; a' földből földbe, hogy gyamolittaflék a' föld. Hanem volna kinek adnod, nem fáfázkodhatnál a' földel, és meg nem vehetné menyországot. Szépen elmélkedik (*Kryf. hom. 2. ad pop.*) Valami szűkfésőbb a' pénznél, búsfégesen adgya az Isten, ugymint a' levegő eget, a' vizet, a' tüzet, a' Napot, ez illyenek mind közönségesek, mert nem mondhattuk, hogy a' Nap jobban világosít a' gazdagnak, hogy sem a' szegénynek. 'S mi azoka, hogy a' nagyobb és szűkfésőbb az mind közönséges, az alább való pedig (ugymint a' pénz) nem közönséges? Az: hogy a' mi életünk meg tartassék, és gyakorlyuk a' jó chelekedet. Mert, ha közönséges nem volna a' mi szűkfésőbb, a' fősvény gazdagok miat meg fuladhatnának a' szegények, mert a' penzt csak magoknak, tartják, amá

amí szűkfűges dolgokbannis hasonlók lőttek volna. Viszont, ha kőz volna a pénz, és mindennek egyaránt osztatnék; az alamisnálkodásnak né volna helye, és a szeretetnek alkolmatossága. Hogy azért bátran élne, közönségesse tőtte Isten az életnek eszközt; és hogy a mennyei gazdagságra, s a jó cheledetre alkolmatosságung lenne, nem akarta hogy közönséges lenne a pénz. Azokáért csak a fára vagy a pénzednek (*ugymond lám. 34. ad pop.*) Chak reád bizta Isten a szegények marháját, akar igaz keresmenyed légyert, akar atyádtul maradot öröklég. Hallya (*ugymond*) a ki hasának szolgál: Óh ember azért adta az Isten a gazdagságot, hogy menyországot meg nyerhesd, azért az Isten jó voltának bévelkődésért, ne fordichad háláadatlan-ságnak eszköze.

III. T A N V S.

AZ irgalmatlan ember magának legkegyetlenb; a mint hogy az adakozó legirgalmasb. A mely mértékkel mér az irgalmatlan ember, ugyan azon mértékkel mérnek ő nékijs. (*Matth. 7.*) És a ki fősvényen vét; fősvényen aratis. (*2. Cor. 9.*) Viszont pedig az adakozó megmaradandó kinchet gyűit magának, mert *kölchön ad az Úr-*
nak,

nak, a' ki könyörül a' szegényen: és az ő jutalmát megfizeti néki. (Prov. 19.) A' ki a' szegénynek ad nem szűkölködik: a' ki meg utállja a' könyörgőt, szűksége szenved. (Prov. 28.) Meg nem halhat a' ki száz annyit igirt. Tisztellyed (ugymond Prov 3) az Urat az te marhadból, és minden gyümölcshidnek sengéiből adgy néki: és megtöltetnek a' chüreid elégiéggel, és a' faitoid borral bévelkődnek. Vedd eszedbe, hogy mi minnyájan kuldusok vagyunk zörgetvén a' mennyei kyrálynak kapuján, és azonba az Isten embereket rendel, a' kik az ő nevével kérienek tőlünk. Mi történhetik igazbábann, mint a' ki be dugja fülét a' szegénynek kiátására, őis kialchon, és meg ne halgattassék. Michodák (ugymond Sz. Agoston.) a' szegények a' kiknek adunk, hanem kinch hordozók? Adsz néki? menyországba viszi. Vedd eszedbe azért az adakozásnak méltóságát, mert nagyobb méltóság ez, hogy sem királlyá lenni, avagy halottat támasztani. (Chrys. hom. 33. ad pop.) Az alamisna a' bűnt tisztítja. Adgyatok (ugymond) alamisnát, és imé mindenek tiszták tinektek, (Luč. 11.) Az alamisna nagyobb az áldozatnál. Irgalmaffagot akarok (ugymond) és nem áldozatot. Ez nittya még menyországot.

A' teimádságid, és alamisnaid fel mentek az Istennek színe eleibe, (Act. 10.) Jusson eszedbe itélet napian az igaz biro szólása: Jövetek atyamnak áldottai, és biriátok az országot: mert éheztem 's ennem adtatok &c. *A' kegyetleneknek pedig: Mennyetek el átkozottak: mert éhezstem, és nem adtatok nekem ennem, (Matth. 25.)*

I M Á D S Á G.

Vram halgasd meg. &c. (fol. 32.)

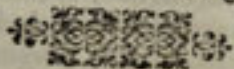
Mindenható Isten, ki oly törvényt szabtal, hogy az mely mértékkal mérendünk, viszsza méretelessék nekünk, adgy malasztot nekem, hogy a ki mindennap bűneimnek bochánattyát kérem, el ne fordicham orcámat egy szegényről, hogy én rólamis el ne fordullyon orcád, ki irgalmasfágot és nem áldozatot kívántál. Mert miképpen szenvedhetném el itélet napian ama, minden éles fegyvernél által hathatob igédet: *Én éheztem, 's te nem adtál ennem; és most az én országomba kenyeret akarsz enni, örökké? Szóminhoztam, és innom nem adtál; és már meg akarsz részegedni az én házamnak bévelkedésetől? Ateztelen voltam, és bennem földtél; és most dichősegebe akarsz*

O

öltöz-

öltöztetni, és halhatatlanságnak ruháiba?
úton járó voltam, és bé nem fogadtál; és im-
már örök lakó helyet akarsz magadnak tulaj-
donítani az én országomba? *Beteg voltam,*
és meg nem látogattál; meg holtam, és el
nem temettél; mi choda orzával kívánhatsz
azért most örök életet én tőlem? Nem tud-
tad, hogy csak az irgalmasok nyernek irgal-
masságot? (*Matth 5.*) Bizonyára én Istenem
ninc mit felelnem, fedd engem az én ha-
mislágomnak, az én fősvényiségemnek lelki
ismérere. Óh véghetetlen Szeretet, én Iste-
nem, engedd, hogy követhesselek, és vig ked-
vel adgyak a mi lehet mindennek, és bőchül-
hesselek téged könyörülvén a szegenyeken.
Ez után nem akarok fősvényen vetni, és fő-
vényen aratni: hanem áldásban vetni, hogy
osztán azon a napon halhassam a te gyönyör-
űséges igédet: Jövetek atyámnak áldottai,
és birjátok az országot, mellyet reménlek,
és alázatosan kérek a te nagy irgalmasságod
által, Amen.

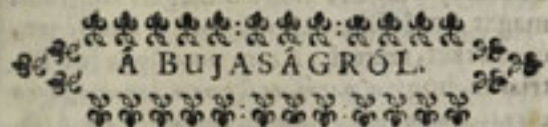
(*A folytatkozásokért imádkozzál, (fol. 33.)*)

V. KEDDEN.

30. ELMELKEDES.

A' BUJASÁGRÓL.

Füffatok a' paráznaságtúl. Minden bñ. valamellyet az ember chelekeszik, a' testen kívñl vagyon: a' ki pedig paráználkodik, a' maga teste ellen vétkezik. (1. Cor. 6.)

Paráznaság pedig, és minden tisztátalanság neis neveztefféki kűrtetek. (Eph. 5.)

A' paráznakat és házafágrontokat, meg itili az Isten. (Heb. 13.)

Meg ne chalatkózzatok: sem a' paráznák, sem a' házafágrontok, sem a' kik önnön magokkal ochmánnak, az Isten országot nem bíriák. (1. Cor. 6.)

Ha valaki az Isten templomát meg ferteszteti, el vesztí azt az Isten: mert az Istennek temploma szent, melyti vattok. (1. Cor. 3.)

I. T A N V S A G.

Minden halálos vétkek között a testi bűn leg utálatosb, leg rútabb, rakua gyalázattal; úgy annyira hogy az ő tulajdon neve *RUTSÁG.* (*turpinto*) oly ochmány bűn ez, hogy ő magais szegyenli magát, gyűlöli a nap világot: a' setetiséget, és reiteket, szereti. Azért mondgya Job Patriárka, hogy, *a' parázna szeme a' homályosságára vigyaz: mondván: nem lát engem a' szem.* (*Job. 23.*) Ez így lévén nem illik hogy erről az undokságról sokat elmélkedgyünk, és sok ága bogát visgallyuk, mert chupán csak rúttság. Ennek az ő bűdösségét meg mutatta az Angyal egy Remetének, (*á mint meg írta Antonianus. Parta 4. summa Theol lib. 3. c. 6.*) Egy Angyal mégyen vala azért emberi ábrázatban egy Remetéuel. Történet szerént pedig egy fergés, poilladó dög mellett menének el: a' Remete el nem szenvedhetvén a' bűdösséget, orrát be foguan, orcáját elfordittya vala; az Angyal pedig nem irtózik vala attúl. Egy kevés vártatva egy igen czifra legényre akadának, az mely tisztátalan életű volt. Azokáért az Angyal orrát be fogván, kitére az útról

útról és elkerülé tavl az Iffiat. Midőn ennek okát kérdené a' Remete, felele az Angyal: Á buja-eletű ember fölőtte bűdös dög. Ezt mondván, elenyészék. Utálatos a' testi vétek az Angyal és az Isten előtt. Nem maradhatta Rafaél Angyal (a' ki Tobias őrizője volt) Asmodzus ördöggel egy kamorába, hanem a' mint az irás szól: (Tob. 8.) Megragadá az Angyal az ördögöt, (ki Sárának hét férjét ölte vala meg a' fajtalan életért) és meg kötözté őtet a' földő Egyiptus pusztájában. Gyűlöli az Isten is a' testi bűnt, mert meg fertezi az ő templomát. *Nem tudgyátoké hogy az Isten temploma vattok, és az Isten lelke lakik bennetek? Ha valaki pedig az Isten templomát meg fertezi, elveszti azt az Isten (1. Cor. 3.)*

II. T A N V S:

EZ egész világot ennek a' testi bűnnek utálatosságáért el törle az Isten vizözönnel. *Nem marad meg az, én lélekem az emberben mind örökké, mert test. El törlöm, ugymond az embert, kit teremtettem.* Ezért a' bűnért Iakob fiai az egész Síkem várasa népét le vágak, és a' uárást föl dülák (Gen. 34.) Á testi fertelmes bűnért, kénköves és tűzes esőt bocháta Isten Sodomara, Gomorrara, és föl forgatá ezeket a

várafokat, és mind a környül való tartománt. (Gen. 18.) Ezen fertezei ségért, a' Benjamin nemzetsege, Isráel fiai közzül negyven öt ezerig vága le (Judic. 20.) Á bujaság úgy megvakította bőlch Salamont, hogy el hadná az Istent és bálványozó lenne.

III. TANVS:

A' Mint egyéb bűnök között a' testi bűn leg rutabb; úgy, leg nehezebb azt orvosolni. Á vizózón előtt Noë által mennyi ideig intette Isten az embereket, fenyegetvén a' vizözönnel, ha meg nem jobbittanak életüket. De senki meg nem jobbittá életet, sőt még ugyan gunyolták Noë Patriarkát. Végre az Istenis el érkezék a' büntetéssel, és az egész emberi nemzetet a' Bárka kívül el törle, hogy más úi tiszta világot állatna. Ez a' testi bűnek tulajdonfága, hogy az orvosságot megvesse, az intést meg nevelle. Ez oka hogy Clemens Aleyandrinus (lib. 1. Pedag.) orvosolhatatlan beteségnek hja ezt a' bűnt: mert a' ki ebben a' mirigyben ferteződöt, alég választhatni el tőle: mert az mérges őszönit, avagy nem tudgya meg gyonni, avagy szegyenli, oly titkosok és rútak. Egy bűn sem találtatik, mely oly vakmerőül állana ellene

a' Sz,

a' Sz. Lélek intésének. Bizonyfágunk az irás: *Bőlch iget hallot a' faitalan, és nem tetezik neki, és háta megéveti. Eccli. 21.)* És viszont Ofeas Profeta. *Nem gondolkodnak arról, hogy megtériernek az ő Istenekhez: mert a' paráználkodásnak lelke vagyon ő közöttök, és az Urat nem ismérték. (Of. 3.)* Nehéz mondám ki fefelni, ebből az orczatlan, bűdös, uakmerő bűnből, úgy mint emberri erővel; de a' mi emberek előtt lehetetlennek látczik, az Istennél nem lehetetlen, csak kérjünk segitféget szűnetlen. Hallyuk a' bölchet: *Hogy meg tudám hogy magamat meg nem tartoztathatnám, hanem az Isten adgya; az Úrhoz járulék, és könyörgek neki. (Sap. 1.)* Könyörögjünk mijs a' holtig való tiszta életért, mondván.

I M A D S A G.

Vram balgasd meg. (fol. 32.)

S Zűzefégnek és tiszta életnek szeretője, tiszta szűznek szűz fia Uram J e s u s K r i s t u s, ki az Angyali tisztaságot, ugy mint mennyei polgárt, a' te hozzánk jövedeleddel é földre hoztad, és el jegyzetted azok lelkének, kik az ő testeket naponként zabolázzák; szállyon reám kerlek Uram a' te malasztodnak harmattya mely bennem meg ölcha a' te-

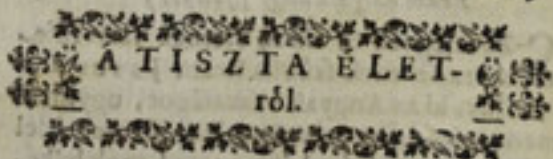
fti kívánságnak tűzét. Zabolázd érzékenységi-
met, hogy ne vitelessenek a' szemtelenlégre;
fordichd el szemeimet, ne lássák a' hiúságot:
tartoztasd gondolatimat, hogy soha meg ne
ferteztessenek: Teremch tiszta szívet ben-
nem, és igaz lelket úichs belső részeimben,
hogy testem és lelkem fertezetlén maradjon
néked. Adgy tisztaságos lelket, mely által el-
valthatatlanul veled eggyesüllyek, és minden
világi szeretetet el távoztassak. Amen.

(A' fogyatkozásokért imádkozzál. fol 33.)

V. SZERDAN.

31. ELMELKEDES.

EZ az Isten akarattya, a' ti meg szenteléstek,
hogy meg tartoztatassatok magatokat a' pa-
ráznaságtól, hogy tudgya mindenitek
bírni

birni az ő edényét szentjégben, nem a kívánságnak indulatjában, mint a pogányok, kik nem ismerik az Istent (1. Thes. 4.)

A ki házasságra adgyais az ő szűzét jól cheleke-
szik; és a ki nem adgya, jobban cheleke-
szik.

Mondom pedig a Nőteleneknek és örvögyeknek,
jó nekik ha úgy maradnak, a mint én is. (1. Cor. 7.)

Ezek azok a kik az Aszanyállatokkal, meg nem
ferteztettek: mert szűzek. Ezek követik a
bárányt valahová megyen. És énekelnek úgy-
mint úi eüeket, és senki nem mondhattya az a
az éneket. (Apoc. 14.)

I. T A N V S A G.

Tiszta élet a' mi testünknek bő-
chülete, melly által meg szaba-
dú, az oktalan barmoknak, alá-
való chelekedetektől, és a bódog
lelkeknek néminemű hasonla-
tosfágokra emeltetik. Nagy jutalma va-
gyon a' tiszta életnek. Hallyuk mit mond az
Isten a' Proféta által: *Ezeket mondgya az Úr a'
Heréltéknek: Az én házamba és kő falaim között,
helyt adok azoknak, és jobb nevet a' fiaknál és leá-
nyeknál: örök nevet adok nekik, mely el nem vész.*
(Isa. 56.) Nagy jutalmok lészén a' tiszta éle-
tüknek: mert im azt fogadta az Isten, hogy

á mennyei atyának, örökké meg maradandó
 házába, meg á fiaknális nagyobra bőchültet-
 nek. Kichodák az Isten fiai, és kichodák az
 Angyalok, kik az ő teremtetésktől fogva, á
 fiaknak szokások szerént, az örök atyának há-
 zában laktak, és az ő látásával és jovaival,
 éltek. Az Isten leányi kichodák, hanem az
 igaz lelkek, kik meg tartották ugyan á paran-
 cholatokat, de ugymint erőtlenségek, az Evan-
 geliomi tanáchoz meg nem tartották, és á
 tiszta életnek magasságára, nem igyekeztek.
 Annak okáért, á tiszta életűeknek és á szűzek-
 nek magasb helyek léfzen, és bőchületesb
 nevek, hogy sem az Angyaloknak az Isten-
 országába: mert á dűchőségesb győzedelem
 ellenfég ellé, és á lulyosb chelekedetek, mélt-
 oságosb szeket érdemlenek. Vedd eszedbe
 hogy á tiszta életűek Angyali nevetis érdem-
 lenek (*ugymond Sz. Basil. de Virg.*) *Es bizonyá-
 ra Angyalok a' kik a' rothadandó testben élvén, á
 halandó embereknek életét ekesítvén, oltalmazták.*
 Az Angyalok minden kéfertet kívül meg tar-
 tyák tisztaságokat. Az emberek pedig, á test-
 nek indulati ellen, és az őrdög kéferteti ellen
 tusakodván, az Angyali tisztasághoz hasonló
 tiszta életet, fáratlással őrizik. Mondám.
 Angyalnak mondatik á tiszta életű ember;
 de még

de még bőchűletesb nevet igért nekik az Úr, tudni illik a Menyaszony nevet. Nagyméltóság leányává's fiává lenni Istennek, de méltóságosb legyeféve lenni. Ezt a nevet viselik a tiszta életűek. Es azért nagy érdeme, vagyon a tiszta életnek.

II. T A N V S.

Elmélkedgyel a Szűzeségnek bőchűletes és főllűl hallado méltóságáról is. Mert Sz. Bonaventuranak mély elmélkedése szerént, (*De processu relig. c. 37.*) A tiszta élet eredet szerént mennyei, ezt az Angyalok ő magatúl az Úrtúl minden jószagnak Kútfeietől tanulták, és meg tartották. Ezt a mi mennyei Mesterünk, a ki menyben az Angyalok mestere, a mennyei líkolából a földre hozta nekünk, és közönségesen tanította; és az ő dúchőséges szóz aunyát maga után a szűzeségnek első és fő tanítójává rendelte. Oly nagy az Angyali természetnek méltósága, és fényessége, hogy a testel környűl vétetet ember azt el nem szenvedheti. Ezokáért. Sz. Iános látván az Istennek Angyalát a lábaihoz eset mint egy holt. (Apoc. 1.) Minemű méltósága lészzen azért a tiszta életnek, mely az Angyali méltóságához hasonlő. Nem lárttyák ezt a testi embe-

emberek, és azért nem bőchullik a tiszta életű férfiakat: mert ha látnák, a tiszta léleknek fényességét, féltekben álmélkodnának. Látta ezt Climakus (grad. 16.) monduán, hogy a tiszta élet nem csak Angyali iószág, de az Istennek hasonlatoslagatis viseli, és a mint Sz. Basil. szól. (*de vera virg.*) a halhatatlan Istenhez hasonlóvá téfzi az embert. Azokáért Sz. Cyrillus intése szerént (*Cyrril. Hieros. Catech. 12.*) Minnyáian a tisztaságnak útán járunk Istennek malasztya által, Iffiak, Szűzek, vének, tuduán a tisztaságnak dűchőségét: mert Angyali korona, és ember fölőtt való tökelleteiség: Tartoztasluk meg testünket, melynek fénleni kell mint a Napnak, és egy alá való gyönyörködötért, az ilyen méltóságra menendő testet, meg ne fettezzük.

I M A D S A G.

Vram balgasádmeg, &c. (fol. 32.)

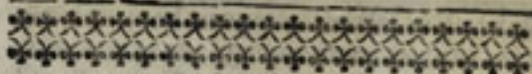
Szentféges Isten, tisztaságnak szeretőie és a szűzességnek kútfeie, ki a szűzet iegyesednek, és Fiad Annyának választottad, és őtet minden mennyei lelkek fölibe fel magasztaltad: kérünk alázatosan, hogy ennek a' mi Anyánk csedezésenek általa, engedgy nekünk

künk testi és lelki tisztaságát, hogy holtunk után, a szűzek karában, vagy a meg tartoztatok gyülekezetiben, számlaltassunk. Égezd Vrami a mi szívünket a Sz. Lélek Istennek tüzével, és mennyei malasztodnak harmattalval tessünk újehad, hogy ne mennyen a kívánságok után, és ha ostromlattelik; te hozad az erőteliek gyamolához folyamiék. Tavoztas el tőlünk mennyei Sz. Atyánk hasznunkra vagy on minden testi farkallát, hogy se émettünk se aluásunk ideien semmit tisztátalanfág meg ne gyalázzon. Ha pedig hasznunkra szolgál, hogy a Satan Angyal nyakonn verien; mind azaltal segély hogy leg kisebb dologba se győzetteflünk meg: Engedd hogy a késértetekbennis, nevelkedgyünk a tiszta életben, erdemben, és malasztban, Amen.

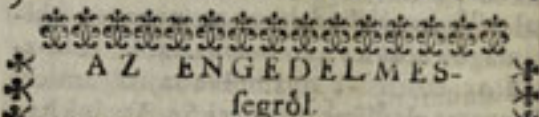
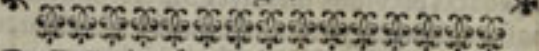
(Imádkozzál a' fogyatkozásokért. fol. 32.)

V. CHÓTÓRTÓKÓN.

32. ELMELKEDES.

AZ ENGEDELMES-
segről.

Nem keresem az én akaratomat, hanem an-
nak akaratját, a' ki engemet küldöt.
(Ioan. 5.)

Meg aláza önnön magát, engedelmes lévén mind
a' halálig. (Phil. 2.)

Jobb az engedelmesfégy, hogy sem az áldozatok; mert
ellene insakodni, olyan mint a' varasltás véike;
és nem akarni engedni, mint a' bálványozás bü-
ne. (1. Reg. 15.)

Uram mit akarsz, hogy chelekedgyem? (Añ. 9.)

Szóly Uram mert haláya a' te szolgád. (1. Reg. 2.)

I. T A N V S Á G.

AZ örök bódogságra teremtett
ember, segítségül vörte magának
az ENGEDELMESSÉGET, hogy
meg nyerhesse azt a' mire el ren-
deltetett. Ez oka, hogy az Isten-
nek

nek leg első szava mely á teremtés után hal-
latot az embertől, az engedelmeffégre néző
parancholat volt, mondván. *A paradisi-
chomnak fájáról egyél, de a jó és gonosz tudásának
fájáról ne egyél.* (Gen. 2.) Ezt a parancholatot
azért adá az embernek, hogy meg értené hogy
ehak az egy engedelmeffég kívántatnak tőle: ehak
az engedelmeffégnek adója. (ugymond Sz. Agost.
14. Civ. 15.) És azokáért igen illendő á ter-
mészethez az engedelmeffég. Ezt Bölch Sa-
lamon á Sz. Lélek által imez igékkel taníttya:
*Az Istent félted, és az ő parancholatit meg tar-
chad: mert ez az egész ember* (Eccl. 12.) Mint-
ha azt kerdette volna: mond meg nékem,
miben allyon az embernek állattya? Vallyon
á szépségbenne? de á Páva meg halladgya
szépséggel az embert; Vallyon az erősség-
benne? de az oroszlány erősb az ember-
nél: Vallyon á hosszú életbenne? de á Hol-
lók és Variak többig élnek az embernél: Ta-
lám á gazdagfágban? de gazdagb á föld az
embernel, á kinek gyomrában az arany és
ezüst. Mibenn áll azért az embernek állat-
tya? *Félted Istent, és a parancholatit meg tar-
chad: mert ez az egész ember.* Michoda az em-
ber, hanem okos állat? 's mil lehet oktalanb
dolog mint nem engedni á teremtő Isten-
nek?

nek? Azt mondgya azért a Sz. Lélek Salamon által: *ez az egész ember* tudni illik az okos ember, mert a ki ittennek nem enged, nem az okosságot, hanem a kívánságot követi, a mellyért nem embernek hanem oktalannak latnak mondatik. Vedd eszedben: hogy természet szerént a feslet életű emberis, okos állat, de az ő neve nem tisztességes; hogy pedig jámbornak mondásiek, szükség hogy Istennek engedgyen, Istent féllye, mert senki jónak nem mondatik, hanem csak a ki Istent féli; gonosznak sem mondatik, hanem a ki Istent nem féli: 's mi haszna embernek mondatnod, ha jámbor nem leendősz. Azt mondgya az írás te rolád, *jobb lett volna néki ha nem születet volna az az ember.* (Matth. 26.)

I I. T A N V S.

A Z Engedelmeslének bőchületes méltósága, meg tetszik Urunk Krisztusnak példájából: mert valamit e világon chelekedet, és szolot, leg inkább az engedelmeslének tulajdonittatik. *Nem jöttem* (ugymond) *hogy az én akaratomat chelekedgyem, hanem az én atyámiét.* (Ioan. 6.) Sz. Pális, tellyes életét, Urunknak az engedelmeslégre határozza. Engedelmes lévén (ugymond) mind halálig,

lig, á kerestnek pedig haláláig (Phil. 2.)
 Inkább akart meg halni (*Agymond Sz. Bern.
 fer. 46.*) hogy sem engedetlennek láttatni.
 Ez által á mi akaratunk és minden érzéken-
 ségünk az Istennek akarattyával eggyeznek,
 és ő vele egybe kapcholtatnak: Ebben függ
 az Angyaloknak minden tökéletességeket, őt
 halszontalan minden jó chelekedet, és még á
 Martyromfágis, hogy ha az Istennek akarat-
 tyával nem eggyez. Á mi az Istennek akarat-
 tyából leszen, noha alá valónak láttatik; ked-
 vés az Istennek: á mi pedig az Isten akarat-
 tyá ellen történik; noha láttatik kedvesnek
 lenni, de hamiság. (*Agymond Chrys. tom. 1.
 cunc. 1.*) Vagyon erről példánk (3. Reg. 20.)
 Midőn Akab király életét meg engedte vol-
 na Benadabnak, kit meg kellett volna ölni,
 akkor egy Profeta monda á társának: *Úr
 meg engem az Úrnak nevében*; 's nem akará
 meg ütni. Kinek monda: mivelhogy nem
 akartad hallani az Úr szavat, imé el távozol
 tőlem, és orofzlány ől meg teged. És úgyis-
 történék. Akkor á Profeta más férfiat talál-
 ván, monda néki: *Úr meg engem*. Ki megüté
 őtet és meg sebesitté, és ennek nem ártá az
 orofzlány. Ki nem chudállya ezt á chele-
 kedetet: Ki nem dicsherte volna amaz á ki

meg tartoztatta magát a Proféta ütésetől, imert pedig vakmerő gonosznak, a ki meg sebesítette a Profétát? de mindazáltal az első az engedetlenségért meg ölé az orozlány, a másikat pedig, nem: mert engedelmes-ségből uté meg a Profétát. Lásd azért mely kedues Istennek az engedelmes-ség, és mely gyűlölféges az engedetlenség. Vgy annyéra, hogy a jó chelekedet sem kedues előtte, ha az engedelmes-ség ellen vagyon. . Példánk Saul király, kinek még parancholta vala Isten, hogy Amalek nemzetiségét el vesztene, és semmi féle élő állatnak ne kedvezne. De Saul engedetlen lön: mert kedveze a leg jobb nyaiaknak, monduán azert engedtek a nyáinak, hogy az úrnak áldoznak. Meg feddé őtet Samuel monduán hogy inkább akaria az Isten hogy az ő szavának enged-gyenek, hogy sem áldozzanak. *mert nem akarni engedni, olyan mint a bálványozás léne.* 1. Reg. 15. Vedd észrebe hogy kedues Isten-nek az áldozat, de nem az engedetlenség ellen; sőt immar akkor olyan mint a bálványozás: mert a mint a bálványozó ellenke-zik az Isten értelmével, ugy az engedetlen, az Isten akarattával. Ezért mondá Samuélis: *Mivelhogy meg veretted az úr beszédet,*
meg

meg vetett téged az *Ur*, hogy ne légy király. Hogy ha az egy engedetlenségért az ország koronáját el vőtte Isten Saultól, és meg vetette az ő áldozatját mely az Isten tisztelégére láttatott szolgálni; mit chelekeszik azokkal kiket személye szerént tanított az engedelmelességre, 's mégis rugodoznak az ő akarattya ellen, és azt vitattyák hogy meg nem tarhatják az ő parancholatic?

I M A D S Á G.

(*Vram halgassd meg, &c. (fol. 32.)*)

E n teremtető és meg válto Istenem, ki az emberi nemzettől neheztelésre indítottuán, á te egygyetlen egy fiadnak á mi Vrunk J e s u s Krisztusnak engedelmelessége által akartál meg engeszteltetni, és ugyan azon engedelmelesség által minden bűneink ellen orvosságot és üdvösséget szerzeni: és á ki á Sz. Angyalokat, és á kevélyeket, az engedelmelesség által választottad el egymástól: Adgyad kérek, hogy az engedelmelességnek iószága által, hasonlók lehessünk Sz. Fiadhoz és az Angyaloknak 's á szenteknek követői. Légyen nekünk óh szelmes Atyánk az engedelmelesség eledelünk, mellyel tápláltassunk; légyen az engedelmelesség italunk, mellyel meg újjáuljunk; lé-

gyen az engedelmeslég menyegzős ruhánk,
és a dúchőségnek 's tisztelégnek öltözete,
mellyel földöztesünk: hogy hozzád járul-
ván (*mint régen Iakob Esau ruhájában, Isák elei-
be.*) mijs hozzád járulván a mi idősb Atyánk
fiának a JESVSNAK ruhájába, légyen a mi
illatunk mint a íoszágos chelekedetekkel tel-
lyes mezőnek illattya, kit, Vram meg áldot-
tál; és így te tőled, ki az engedelmeslégnek
érdemesítője vagy, örök áldást nyerjünk,
Amen.

(Imádkozzál a' fogyatkozásokért. (fol. 33.)

V. PENTKEN.

33. ELMELKEDES.

AZ IRÉGYSÉGRŐL.

Bizonyára a' bolondot meg öli a' harag, és a'
kísédedet meg öli az irégység. (Job. 5.)
Az ördög irégységből iott bé a' halál a' föld
keregségebe (Sap. 2.)
Gyalázatot és szidalmat vész en örökkéig a' go-
noszt,

nosz, és minden bűnös irégy, és két nyelvű,
(Eceli. 23.)

Ne egyél az irégy emberrel, és ne kívánnjad az
ő étkeit. (Prov. 23.)

ELSŐ TANVS.

***** Irégyfég más ember szerenchéjének
 * **A** * **Z** * gyűlöfége (ugymond Sz. Agoston.
 * 11. de Gen. c. 14.) *Avagy: Az*
 ***** Irégyfég más iaváért való szomorú-
 * ság (ugymond Damasc.) Mert
 kiki szeretvén az ő föllül halladását, avagy
 irégykedig magához hasonlók ellen, hogy
 hozzá hasonlittatnak; avagy aláb valók ellé,
 hogy hozza, ne hasonlittatának; avagy ma-
 goknál nagyobbak ellen, hogy ő hozzájuk,
 nem hasonlittatnak. De néha bűn nélkül le-
 het valaki szerenchéjéért való szomorúság.
 Tudni illik midőn láttjuk ellenségünknek
 elő menetelét, mely által, félünk, hogy avagy
 magunknak, avagy az országnak kára ne kö-
 vetkezzék. Másodszor midőn láttjuk más-
 nak a lelki dolgokban nevelkedését, más-
 felől a mi fogyatkozásunkat szemléllyük. Ezt
 a szomorúságot meg engedí S. Pál: *Igyeke-
 zetek* (ugymond) *jobb aiándékokra. Es még főb
 útát mutatok néktek.* (1. Cor. 12.) Midőn pedig

bánnyuk hogy minket felebarátunk meg hallad jó szerenchéjével, javaival; és azt akarnók hogy senki meg ne halladna javainkban; ez a szomorúság gonosz Irégységgert tartozunk inkább örvendezni más ember szerenchéjének. Tiltya ezt az irégységet Sz. Pál: *Ne legyünk keában való dichőségnek kívánoi, egymást ingerlők, egymásra irégységkedők.* (Gal. 5.) És Salamon: *A ki más romlással örül, nem lesz en büntetetlen.* (Prov. 17.) Es ísmét: *A férfiú a ki szeret meg gazdagulni, és egyebekre irégységkedik, nem tudja hogy vala jó a szegénység.* (Prov. 28.)

I I. T A N V S.

Irégý ember azis, a ki más nyavalyájá örül. Mert a mint az ördög örült Job Patriarka nyomorúságin; ugy az irégýek örülnek, tapsolnak a jóknak esereken. Az irégýek mindé hazug hirt el hisznek más felől, mint ha szemekkel látnák. Es ha valaki el nem akarja hinni, nagy dühösen vitattyák, hogy ugy vagy. (ugymond Prosper 3. de vita contemp. c. 9.) Minden gonoszt forralnak más ellen, örülnek a ioknak nyavalyájakon, sirnak előmeneteleken. Az ördögnek barati, önnön magoknakis ellenfégi, mindeneknek gyűlöfégi. Az irégý ember, ha mi dichéretes dol-

got

got lát valakibe, el hálgattya; ha pedig valami fogyatkozást észébe vészén, avagy gonosz végre magyarázhat valamit; nagy hofszu beízáddal hirdeti. Ezt miveltek á Sidokis Vrunk ellen Joā. 9. v. 16. Luc. 11. v. 15. Mat. 9. 11. Mat. 11. v. 18. Hasonlók az irégyek az ölyvekhez, á kik á szép virágos mező körül röpödőnek, de á bűdös dőgre szállnak. A' legyek is né bántják az egészséges tagot; hanem á sebre esznek (*ugymond Sz. Basil. ora. de invidia.* Illyenek az Irégyek is, A' dichéretes dologra nem néznek, hanem csak á gyarló es fogyatkozottakra. Ezeket hirdetik, ezek által akarják embert meg ismértetni. Sőt akadályt is éreznek, hogy á mit űk á közönféges ióért nem mivelhetnek, azt más se mivellye; rágalmazzák űket, hogy hírekbe nevelkbe kissebbedgyenek.

III. T A N V S.

Az Irégyfégnek orvosláfiért, gondold meg mely nagy kárba hozza embert az irégyfég, holott semmit nem árthat az iregy ember másnak, hanem csak magának. Mert mint á méreg, és á vas azoknak árt s azokat emészti meg, á kikben vagyon; ugy az Irégyfég. Es mint á vipera kígyó, születuén, ki rágiamagat az Anyjának méhéből (*ugymond Sz. Basil.*) ugy az Irégyfég rágja azt á kiben fogantatik, és

kinozza Igaz a bölcsh módása: *Aki más rom-
lásán örül, nem lesz en hűntetetlen* Nem csak ki-
nozza az Irégység azt a kibén vagy on, de oly
veszedelemben is eiti a' mellyet né várt vol-
na. Bé tellyesedik Baruk profetálása: Az ártal-
mások el vesznek a' kik teged gyöttrőrttek.
Mert a' mint örül a' te romlásodon, úgy szo-
morkodik az ő pusztulásán. Josefet irégység-
ből adák el az ő atyái, hogy ne lárnák ma-
goknál nagyobnak, és vélvén hogy semmivé
törték, nagy fejedelemségre emelték. Saul ki-
rály irélette David ió maga viselését, és orsz-
ágár az irégység miat el veszté, es Davidot
országátra segitté. Szép tanuságot ad Sz. Ger-
gely az Irégység ellen. Ha az irégység mérge-
től meg akarsz szabadulni. *Azt az örökséget
szeressed, az mely mindeneknek egy, es mindenek-
nek egéj. mely annyival tágasb, a' mennyivel an-
nak el foglaltok ataga kiterjed.* (5. Moral. c. 34.)
Soha te nem irégykedtél arra, a' ki cipelűst
iól varrot, sem arra, a' ki pépet iól főzöt, avagy
e yeb alá való szolgálatban forgot: mert a'
b ch letesb dolognak szeretődie, ez illyen alá
való dolgokat né kívánnya. Hasonlókeppen
ha az örökre valót kívánnád, soha nem irég-
kednél náladnál tudósok és böchületesbek
ellen. Mert é jelen való az igaz ióságokhoz
képest, kisebb, hogy sem arabok alá való szol-

gálattya a' királi méltóságához képest. De minthogy az igaz iót nem szereted, azért szomorít meg más ember kis szerenchéie. Mert bizony a' *kedvedet öli meg az irégyfég.* Az irégyfég a' tetemnek rothadása (ugymond bölch Salamon. Prov. 14.) mert nem csak a' tetet-rágia, de főt a' léleknek chontyait, az az, a' iofzágos chelekedeteket.

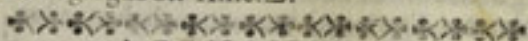
I M A D S A G.

Vram halgass meg &c. (fol. 32.)

Oh J E S V S Kríltus, óh Istennek egyetlen egy fia, ki áte meg mondhatatlan szeretetedből, minket atyádniaiva vőttél, hogy az igaz bódogfágra emelnél, és az igaz atyáfiúi szeretetre taníttanál; ellene mondok ennek az őrdőgi véteknék az irégyfégnek, mellyet a' kevélyfég szült, mely gyűlöfég, rágalma zált, és veszedelmes őrvendezést nemz egyebek nyavalaiból.

En Istenem, én élcetem, (és mindenē) gyomlálđ ki fziuéből az irégyfégnek fölőtte gonofz győkerét. Őltőztefl engē a' szeretetnek ruhájába, mely által atyámfiainak szerēchejéket, és károkat tulajdonimnak tarchá. Oltalmaz az alázatoflágnak iofzágával, hogy aláb valónak, és az okoflágnak, s egyéb iavaidbá kifsebnék ísmérjē magamat. Ez légyē az én szor-

gálmatozlágom, kívánságom, követni a menyecsi polgarokat, hogy tudni illik egyebek szerenchéiből, örömem támadgyon, a' mint ő nékiekis, örömek nevelkedik, a' több szentek bódogzlágából. Amen.

AZON NAPON.

34. ELMELKEDES.

AZ ATYAFIÚI SZERETETRŐL.
TANVSAG.

*M*oha immar adtam tanvságot az Atyafiúi szeretetről, de az irigység kiirtására itt is rövid tanvságot adok, ennek fölötté szükségos voltaért az indulságra: mert é nélkül az Isteni Szeretet né találhatik. A' ki azt mondja hogy szeretem az Istent és atyafiút gyűlöli hazug. (1. Joá. 4) Azért az Atyafiúi szeretetre inditt minket.

Először az Atyahíág: Mert atyafiák vagyunk ugyan természet szerént, mert azon szüléktől származtunk, Adamtul, és Evatul; Atyafiak hivatalból, mert hivattattunk á fogadot fiaságnak el vételére, á hitre, á malaszt-ra; nekünk szól az irás; Ne hijatok senkit atyá-zotknak é földön: mert egy a' ti atyátok ki mennyek-ben vagyon. (Matth 23) Minnyáján egy test-
nek

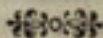
nek tagjai vagyunk. *Sokan egy test vagyunk a Krisztusban.* (1. Cor. 12.) És mint a Lélek nem eleveníti, hanem csak az élve foglalt tagokat; úgy a Sz. Lélek, nem eleveníti a gyűlöfég által elvált embereket, hanem a szeretettel egybe foglaltattakat.

Másodszor indít minket a szeretet parancholatjának szükségére. Mert ennek a parancholatnak bé töltése, magában foglal minden parancholatokat: *A ki szereti felebarátságát, a törvényt betöltötte.* Ugyannyira, hogy a ki ezt bé nem tölti, a többitis meg szegi.

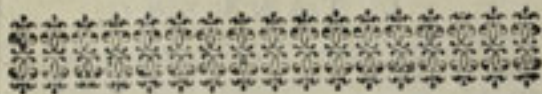
Harmadszor int a sok pelda adása. 1. Az Isten szeretet, és sok jó réteményivel latogató, és úgy szeretete a világot, hogy az ő egyetlen egy szőlőfiát adná (Ioan. 3.) 2. A Krisztus Izs. 53 szeret, és szeretet minket, és megmosat a mi bűneinkből az ő vére által. (Apoc. 1.) 3. Szeretnek az Angyalok, és minnyájan szolgáló lelkek, hogy el vegyűk az üdvözlégnek örökiségét. (Hebr. 1.) 4. Szeretnek az igazak is, a kik az Isten parancholatja szerént élnek, és készek lelkeket adni az atyafiakért. Azért chudálatos dolog volna, a kit minden szeret, azt a te atyádiát egyedül nem szeretnéd, és az ő nyájaskodásátul, irtoznál.

Ennek

Eunnek az Atyafiúi Szeretetnek jele az, hogy ha kész vagy segitteni, á mint á tagok á testben segittik egy mást, és szeretik. *Hallyad Sz. Agostont.* Tővis vagy on néha á lábaddba, és nézd mint sietnek á lábnak segitfégére á tavúl lévő tagok. Á szemek leg tavulb vannak tekéntvén á helyre; de leg közelb vannak á szeretet indulattyával. Es leg előszszőris á hátad meg hajol, és á több tagok le bochatkoznak; Á többiset keresik á szemek, á kezek munkálkodnak, á fülek sem hivalkodnak. Mert ha valaki á többiset mutattya, ottan hallyák á fülek, és követik á tanáchnot. Chak á láb sérült meg, és valami á testben vagy on segitfégre igyekezik, hogy bé tellyesedgyek Sz. Pál mondása: *Ha egy tag szenved, minden tagok együtt szenvednek* (1. Cor. 12.) Ha így szerettyük mijs egymást á testnek tagiai, meg bizonyittyuk hogy nincb bennünk gyűlöfeg, irigyfég; egyéb aránt heában hizelkedünk magunknak, hogy egy testben vagyunk egy fő alatt, ki á Kristus. *A ki azt mondgya hogy az Isten szereti, és atyafiát gyűlöli, ha zig az.* (Á fogyatkozásokért Imádkozzál. fol. 33.)

V. SZOMBATON.

35. ELMELKEDES.

A Bolond mingyárt megjelenti haragiát: a ki pedig el titkolja a beszúrágot, okot. (Prov. 12.)

Ne legy hirtelen a haragra: mert a harag a bolond kebeleiben nyugszik. (Eccl. 10.)

Ember emberre haragot tart, és az Istentől keres orvosságot. Ő tett lévén haragot tart, és engesztelést kér az Istentől? Ki imádkozik annak vétkejért? (Eccl. 28.)

Az embernek haragia, az Istennek igazságát nem chelekezi. (Iac. 1.)

Bizonyára a bolondot megöli a harag, és a kisédet megöli az irigység. (Iob. 5.)

A nap el ne ényésszék a ti haragotokon. Epl. 5.

TANVÉ

I. TANVSÁG.

*H*arag a' boszú állásnak mérték-
 letlen kívánsága. Mert, nem min-
 den harag kárhozatos és tilal-
 mas, hanem csak az, a mely az
 okosságnak rendit meg hallad-
 gya. Szabad a' bűnért haragodnunk, és elősz-
 zöris magunk ellen, szabad a' gonolz embe-
 rek ellenis, okos mértékletességgel, melyet
 Sz. David jelent, mondván: *Haragudgyatok*
és ne vetkezzetek. (Ps. 3.) Sőt nem haragudni
 a' bűn ellen, és azt nem tiltani, (s ha tőled le-
 het és tartozol vele, meg nem büntetni;))
 bűn lehet. Halljad Arany szaju Sz. János.
 (Hom. 11. in Marth.) *A' ki okból haragszik,*
fedhetetlen. *Mert ha nem lesz en harag, a' sür-*
vények sem lesznek állandók a' vetkek sem büntet-
retnek. *Azokéért nem csak nem vétkesnek, a'*
kik modgyával haragujznak; sőt ha nem fognak ha-
ragnadni, vétkesnek; mert az esztelen szenvedés
nem csak a' gonosz szokat, hanem az igazakat is a'
gonosza. bija. A' harag (mondám) akkor
 jó, midőn az okosságot meg nem homalyo-
 sítja, midőn kívánnya, hogy büntetteffék,
 a' ki meg érdemlette, a' bűnnek mértéke sze-
 rent, attól a' kinek hatalma vagyon a' bünte-
 tésre: mert ezt kívánnya az igazság.

II. T A N V S.

Thalmas harag, á midőn valakinek büntetését kívánnjuk, chupán chak á büntetésnek kívánságából; avagy á bűnnek mértéke felet; vagy magunk által vagy más által, kinek hatalma ninc á büntetésre; vagy el hadgyuk á büntetésnek igaz rendit; vagy ha á haragnak indulattya az okoságnak zabolája nélkül geriedez. Ezt az indulatot tiltja Urunk imez igék által: *Valaki haragszik atyáfiára, köteles az itéletre: A ki pedig mongya az atyáfiának; Ráka: Köteles á gyülekezetre. A ki pedig mongya, Bolond: köteles á gehenna tűzére. (Matth. 5.)* És Sz. Pál: *Minden keseredés, és harag, és boszorkodás, és kiáltás, és káromlás, ki vetessék ki az ajtók. (Eph. 4.)*

III. T A N V S.

Főlte nehez á haragnak tökéletes meggyőzése. Mert sokképpen ingerlettetünk á haragra é világon. És hogy ne szollyak azokról á kikkel lakunk; ő maga á természet ellenünk harczol, és most az égtől, most á földtől, most felebaratunktól, most mi magunktól sok dolgok támadnak, mellyek á haragra inditnak; mindazáltal Istennek malsz-

lasztyából, nem nehéz á haragot el óltani és megfoítani, tekéntvén ennéhány orvosság-
ra. *Elsőször* jusson eszedbe Urunk mondása: *Megbochássatok*, és megbochattatik néktek. (Luc. 6:) És hogy á nagy bűnők meg nem bochattatnak, ha felebarátodnak ellened történt kichiny vétkét meg nem bochatod. Jó kereskedés, kevés költséggel, nagy drága marhát venni; de sokkal drágább, á haragnak meg tartoztatásával, és egy kis boszúságnak meg engedésével, sok bűneidnek engedelmét nyerni. Isten mondása: *Ha megbocháttátok az embereknek az ő bűnöket: megbocháttya néktek is a' ti mennyei atyátok, a' ti vétkeiteket.* (Matt. 6.) Azért meg emlekeztvén gyarlóságunkról, á kik könnyen vétkekbe esünk, el ne múlásunk, ézt az mi sebeinknek hatalmas orvosságát. Megbochassunk, hogy nekünk is megbocháttassék, és boszút ne álljunk, á kik bűneinknek bochánattyát kerüük naponként. Boszúálló az, valaki szíveben tartja á haragot, á ki szomorú és neheztelő orczával néz felebaráttára, és boszúságosan szól. *Másodször.* Á kiktől szenvedsz, avagy azok gonoszak; és azért szánnod kél őket: avagy jók; és é szerént, bizonyos légy, hogy avagy te adtál okot á boszúságra, avagy jó szán-

szándékból, chelekeszik. Ha vétkeidet látod,
szénvedgy chendesen. Ha pedig ok nélkül bu-
sítanak és üldöznek, örűly, hogy hasonló let-
tél a te fejedhez, artatlanul szénvedven, és
belső indúlarodat foitogasd, se szóval, se fo-
hászkodással, se valami jellel, ki ne bochásd.
Mert a mint a gyertya lángya meg nyomat-
tatuán a hamu védővel, el szokot alunni; úgy a
belső indulat, halgatással, lassan lassan el fogy.
Ezt chelekedte Davidis: *Meg háborodtam, és
nem szállottam.* (Pl. 76.)

I M A D S A G.

Vram halgasd meg, &c. (fol. 32.)

Oh kegyes J E S U S, óh Istennek szelid
báránya, ki a te nyiród előtt meg né-
múltál, és szaiadat meg nem nyitottad.
Midőn szénvednél, nem fegnyegetődtél, és
nem csak nem fenyegetődtél, de üldözőidert
megis holtál, kérlek mutásd meg szelidsége-
det, és halgas meg engem. Bánom hogy szí-
vemnek es lelkemnek chendességét sokszor el-
veszttem, haragomnak dühössége miatt,
atyamfiára haragos szemmel tekintettem,
illetlen szóval éltem. De kíváltképpen bá-
nom, hogy a te törvényed és akaratod ellen
vétettem, mellyért az örök gehennát érdem-
lettem.

lettem. Mostantúl fogva az én haragomat, megzabolázom, és magamat minden szenvedésre és chendelésre adom. Ellenem követezendő boszúságokat ió nevenn vészek, úgy mint kevélységemnek orvasságit, és bűneimnek büntetésit. Haragomba avagy halgatok, avagy ha szólanom kell, chendes és egyigyű szólásra kényszeritem magamat. Azt kívánom (én Istenem és mindenem) *hogy a nap el ne nyesszék az én haragomat*; és ellenfégimet ió téteményimmal, ió chelekedetimmal békeségre hozzam. De mint hogy segítéséged nélkül haragomat meg nem zabolázhatom. Adgy nekem szelid szívet, és chendes lelket, hogy meg iobbúlvá szelid legyek, és a te vraságod alatt, az élők földét birja, Am.

AZON NAPON.

6. ELMELKEDES.

A' SZELIDSÉGRŐL.

A Szelidség akkor ismértetik meg, mikor ember a boszúságért szívének keserűségét külső képpen meg nem isméri, hanem olyan, mint a' sike, és a' kinek szájaiban ninchenek ellen mondások. (Alb. c. 19.)

A' szelidségre három dolog indithat.

Először, az Istennek példája, ki az embereknek számnélkül való bűnök által ingerolt lettetik, de nem geried haragra, és meg nem szűnik a' izokotlós teteményitől: az ő napját fel támasztja a' tokra és gonoszokra: és esőt ad az igazakra és hamisakra. (Matth. 5.) A' Krisztusnakis szelidsége, ki midőn szidalmaztatnék, nem szidalmazot, midőn szenvedne nem fenyeget, midőn ródót. (1. Pet. 2.)

Másedszor, a' ki boszúsággal illet, lelkét két széri meg, és emberek előttis gyalázattal hozza

ba hozza magát, azoknak pedig a' kik ellen vét, koronát szerez, és diche'etet a' békeség tőrésért, (ugymond Sz. Kryso'st. hom. 62. in. Matth.) És azért inkább illik raita szánakodni, hogy sem mint reá neheztelni.

Harmadszor, sok jó következik emberre a' szelidségből. Mert aztis meg győzzük, a' ki boszúfággal illetett, ama' mondás szerent: Győzd meg jóval a' gonoszt. (*Rom. 12*) Bűneinknek bochánattyát nyeriük. Mert Vrunk mondgya: Ha meg bocháttjátok az embereknek az ő bűnőket, meg bocháttya néktek is a' ti mennyei atyátok, a' ti vétkei teket. (*Matth. 6*) Mennyei polgaroknak mondatunk. Bódogok a' szelidek: mert ők bírják az élőknék földét. (*Matth. 5*) Az emberek előtt kedvet nyerünk a' szelidség által. *Fiam szelidségben végezd el dolgaidat, és az emberek diche'itése fölöt szerettettel.* (*Eccli. 3*) az az, diche'etet és szeretetet nyersz az embereknél. *Vegezzetre*, Az igazságnak meg értésére, Szivünknek a'itáját meg nyittjuk. Azert mondgya Sz. Jakab: Szelidséggel vegyétek bé a' bé oltatot ígét. Sz. Agostonis: Meg kell szelidülni, és nem kell ellene mondani a' Sz. írásnak. (*De doctrina Christi. lib. 2. c. 7.*)

A' szelidségnek icle; a' haragot belől tartoz-

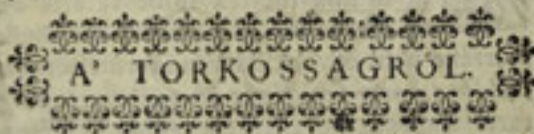
tartoztatni, és a' szelidségnek fel iedzet hasznaival zabolázni; lágy szóval felelni; a' boszúság tévőkkel jól chelekedni; szűből meg bocsátani, érettek imádkozni; a' boszúságot el feleiteni.

(Mond el a' fogvat közáfokert az: Imad: fol. 33.)

VI. VASARNAPON.

37. ELMELKEDES.

A' TORKOSSAGRŐL.

E Órizkedgyetek, hogy valami képpen meg ne nehezedszenek a' ti szíveitek robzodással, és részegséggel, (Luc. 21.)

Semminémű lakozásban mohón élné ne légy, és semmi étekre ki ne önhd magadat: mert a' sok étkekben betegség lesz en. A' robzodás miat sokan holtak meg: a' ki pedig magát meg tartoztattya, meg hosszabbítja életét, (Eccli. 37.)

A' ki szereti a' friss lakást, szűkölködésben lesz en:

a' ki a' bort szereti és a' kővéreket, meg nem
gazdagul, (Prov. 21.)

Es evének; és igen meg elegendének. Még az étkök
a' szájaikba vala; és az Isten haragja reájok
szálla, (Pl. 77.)

Iai a' kik hatalmasok vattok a' bor itatra, és erős
fersiák a' részegeskedésre. (Isa. 5.)

I. T A N V S A G.

Torkosság nem egyéb hanem az étel-
nek és itálnak rendetlen kívánsága.
(D. Thom. 22. q. 148.) Midőn tud-
ni illik mérték fölőt vétetik az
étel és ital. Az ételnek és itálnak
mértéke nem egyéb, hanem a' természetnek
szüksége, mely segítséget ad az életnek meg-
tartására, és az élet tisztinek véghez vitelére,
az eledel által. Torkosság azért valami é-
szükség kívül vétetik, melyről emlekezik az
írás: Ez volt Sodomának hamissága, a' kevelség, a'
kenyérnek elégsége és bévelkedése. (Ezech. 16) Az
ördög is nem friss eledelokkal, hanem kenyé-
rekkel késértette Urunkat a' pusztába, mert
tudnunk kell, hogy a' torkosság az alá való
eledelbenn is meg talaltatik, midőn szükség
felet terheltetik a' gyomor. Torkosság az is, mi-
dőn a' közönséges étkeket meg unván drá-
gabbá-

gábbakat kívánsz. Illyenek voltak Heli Pap-
nái, kik nem akarták a szokás szerént főzöt
húst az áldozatkor el venni, hogy kedvesb
ízűt, készítenének. Es azokáért mond valz
a Pap inasa: *Adgy húst nekem, hadd főzzem meg
a' Papnak, mert nem vészek tőled főtt húst, hanem
nyersét* (1. Reg. 2.) Á sidokis a pusztaiba meg
nem elegendvén a mennyei kenyérrel, húst ki-
vántak, és a torkoslágért el vészték. *Torkosság
az is* midőn az időt meg előződ, jó reggel,
avagy ebéd előtt zabálódván, sőt ebéd után,
usonnátis szerzesz, eszedbe nem vévénn hogy
többször enni kétszernél napiába, a gyermeke-
ket és barmokat illeti (S. Bon. in speculo 2. p.
principali: c. 2.) Ebben a fogyatkozásban ta-
láltot Jonatas, ki a harczolásnak idején meg
kostolá a lépes mézet, és monda néki az at-
tya: Ezeket chelekedgye nekem az Isten, és
ezeket mivellye, hogy halállal halvesz meg Io-
natas. (1. Reg. 14.) Ezen okért vésze el egy
Proféta, (3. Reg. 13.) ki az Istennek paran-
cholattya ellen, minek előtte ki jőne a meg-
hagyot helyről; találá őtet oroszlány az után,
és meg ölé. Vegezetre, *Torkosság az is*, midőn,
nagy gyorsasággal, nagy mohonnészl, el fe-
letkezvén a szemérmes szabadságról. Illyen
volt Esau, ki meg nem akartván magát tartoz-

tatni egy keveslé, az alá való lenchének kívánságáért, eladá az első születést, és örökfégét el veszté. Tiltya Isten ezt a torkosságot: *Semminemű lakasba mohon évd ne légy. (Ecc1 37.)* Es ismer: *Nagy asztalhoz ültél, ne nisd meg annál a' torkodat elsőben.* Más náladnál nagyobb kezgye el, és az után egyél. Ugy egyél, hogy kívánságodat tartoztasd. Ugy egyél, hogy mértékletlenségedet ne lássák, hogy az őriző Angyalra és Istenedre, figyelmézz.

II. T A N V S,

HA meg akarod győzni a torkosságnak undok vétjét. *Gondold meg először.* Mennyi gonofzást nemz a torkosság, és mennyire árt mind a léleknek 's mind a testnek. Árt a léleknek a tobzódás, mert a mint Aranyfzaju Sz. Ianos szól: eredete minden vétkeknek (hom. 44. in Ioan.) Nem chuda, hogy a mi első Anyánkba Evába oka volt minden gonofzásnak. A torkosság az értelmet meg tömpéttya, hogy a mennyei dolgokról ne gondolkodgyék: az akaratot alá való dolgok kívánságára haitya; az elmének erejét el fogyattya a fok artalmas étkeknek terhével. (ugymond Sz. Hier. lib. 2. cont. Iovin.) Es pevezet szerént a tobzódás a bujaságnak anyja,

nya. *Meg elégittem őket, és paráznaalkodtak* (Ier. 5.) • *Meg ne részegüllyetek borral, melyben bujaság vagyon.* (Eph. 5.) Buialkodó dolog a bor, és haborgó a részegség, valaki ezekbe gyönyörködik bölch nem léfzen. (Pro. 20.) *Hallyad Sz. Hier. ad Eustochium*) Á Krisztus szűze, él tavorztassa a bort, mint a mérget. *Es ismét (ad Furiam)* Sz. Pál lanyargatta az ő testét, és szolgálat alá vetette, hogy midőn másnak predikallot, meg ne vettetnék: te Iffiu lévén, iffiuságodnak lángiába, mi képpen leheczt batorfágos tiszta életed felől, tele léven gyomrod étkekkel és borral?

Másodszor, Gondolkodgyal Urunk Krisztusnak szentféges életeről. Nem chak egyszer bőitölt ő negyven napig es negyven éjjel de egész életébe éhséget szomiufagot szenvedén, mindennémű gyönyörűségtől megtartoztatta magát. Meg fáradván az útonn, egy ital vizet kért amá Samarita aszonyállattul, (Ioan. 4.) de a predikállásnak édesedvén, nem juot: Betaniából ki menuén, éhezett. (Mar. 12.) a várasba visszazt térven, éhezett (Matt. 23.) Á Kalvaria hegyén, a sok szenvedések miat meg epedvén. (Mar. 15.) eezettel kínálák szinten halálának óráján. Ithon a te fejed, a te fejedelmed ebéde, és

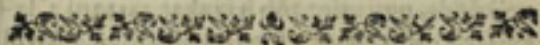
utolsó vachorája minemű szenvedetes; s te mégis a' tobzodással terdeheled lelkedet. ? Hidgyed tested nekis árt, életedet rövidített a' Mértékletlen élet, és gyakran hertelen halált szerez. El szokot sülledni az igen terhes hajó; ugy a' borral és étkekkel meg terheltetet teftis. Ha a' te fejedelmed után akarsz menni, és nyugodalmában élni, rakd le a' mértékletlenfének terhét. Nem nagy dolog most a' Kristussal bőitólni annak, a' ki ő véle az Atyának azzalánál akar ülni.

I M A D S A G.

Vram halgassd meg, &c. (fol. 32.)

GYőzhetetlen erejű mennyei fejedelem Uram J E S U S, ki az erős fegyverest a' bőitólésnek fegyverével el kergetted, és a' mértékletes életet tanításoddal s példadadásoddal ajánlottad; segítséget kérek ugyanint fejemtől és fejedelmentől, a' torkosságra ingerlő régi ellenség ellen, hogy soha senki kedvéért ételemben italomban a' mértékletességet el ne hadgyam, ezekben való győnyőrléséget ne tudgyam, mely által, a' halálnak birodalma é világra jő, és szüléinkel minnyájunkat meg őlt. Engedd azért én megváltóm, ki a' keresztfán fűgyven mi érettünk nagy

nagy szomjúságot szenvedtél, hogy egész életemben testemnek gondviselésében szükségessé mértéket tartsak, a' jozanfágnak kívánsága által szomjuhozam és ehezsem az igazságot, és a' léleknek gyönyörüléget, és végre bodog országodban, gyönyörülégednek partakiából igyam. Amen.

AZON NAPON.

58. ELMELKEDES.

Á MÉRTÉKLETES JÓZAN
Életről.

ember kívül minden élő állatnak illendő eleféléget szolgáltat a' természet, a' mint láttuk a' halakba. az égi madarakba, és minden állatba, mellyek nem szántnak, sem vetnek, hanem az ő szorgalmatlanságok nélkül tápláltatnak. Az embernek pedig a' véték után ezt mondá az Isten: *Ország veritékével eszed a' kenyeredet. (Gen. 3.)* Büntetésül vettetet azért az emberre, hogy fáradna

fáradna a' kenyérért. Vedd eszedbe, a' kenyérért; nem a' fók féle étek szerzésért. Mert az ember életének kezdete a' víz: s a' kenyér, és a' ruhazat, és a' rúságot bé fűdőző ház. (Eccl. 29.) Mint ha azt mondaná: leg kiváltképpen a' kenyérbe es vízbe áll az ember elete; az az: Az emberi életnek táplálására, nem kívántatik több a' kenyérnél és a' víznél: a' többi bevelkődés, úgy mint több házakat tartani a' lakásért; több ruhát chináltatni szükség kívül a' meztelenség ellen, és az égi haboru ellen. Nagy mértékletességre tanitt ezzel az Isten minnyajunkat. Midőn teremtetten volna a' gyönyörűségnek kertét, az emberek táplálására, először a' fák gyümölcshét rendelé, és a' vizet; az után ki üzvénnek őket paradichomból, többet nem engede a' gyümölcshétnél, fűeknél, veteményeknél, és víznél. Á hús etel pedig és a' bor ital viz őzönig hallasztatot, úgy mint két ezer, két száz, negyven két elzendeig, világ teremtetésétől fogva. Azert ha el lehetet az emberi nemzet a' hús es bor nélkül annyi nagy ideig; ha valakinek azoktól valo meg tartoztatás nehéznek tetczik, a' torkosfágnak nem az okosfágnak kedvez. Az után Noé plántála első szőlőt, és bort ivék; de elsőis volt, a' ki annak büntetését meg fizeté, mert

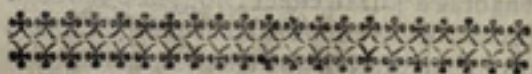

mert tudni illik, meg részegüle, és éktelenül hevervén, meg chufoltaték. Á pusztába az Isráel népe negven esztendeig tápláltatek Mannával és vízzel. Húst kívána ugyan, nem a' szükségért hanem a' torkosságért; azokáért a' hullal egyyüt a' büntetésis reájok szálla. *Még a' hús fogok között vala és az Úrnak haragya fel indula a' nép ellen. (Num. n.)* Mert az a' hús etel nem a' szükségért vólt, hanem a' kívánságért: iele az, hogy a' szükségos dolgokért meg nem büntette volna Isten őket. Mint léfzen azért azoknak dolgok, kik úgy annyéra el hádtak a' jószan életet, hogy az ő vendég-ségekbé nemis adnak tisztességet a' józanfágnak, nemis tartják bochületnek, hanem gyalázatnak, ha a' vendégeket tántorgásra nem hozzák, es józanon bochátyák el őket. Miképpen lehetnek ezek vendégi a' Krisztus JÉSVÁSNAK, itt, és a' más világon, (ki öt ezer vendeginek egyfzer, öt árpa kenyérét adott. (Ioan. 6.) es masut hét árpa kenyérral vendéglet négy ezer embert.) kik chak azért élnek, hogy egyenek és igyanak, holot az Isten-félők azért esznek és isznak, hogy éllyenek?

Te keresztyén tanuld meg, hogy az étel nem egyéb, hanem az ehségnek orvossága; azért következik, hogy a' mint a' beteg többet

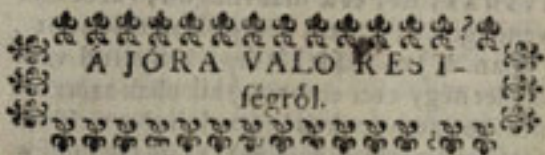
bet magához nem vészen az orvosságból, hanem a mennyi elég az egészségnék vizsgálataért; úgy az embernek többet nem kell enni, hanem a mennyi elég az éhségnek megelégtetéseért. Azért azt predikálja a józan és mértékletes életnek Ura: *Őrizkedgyetek pedig, hogy valamiképpen meg ne nehezedgyenek a ti szíveitek tobzodással, és részegséggel.* (Luc. 21.) Okát adgya Sz. Pál (Gal. 5.) *mert a' kik affélékét chelekednek, az Isten országát nem vészik.*

(A folytatkozásokért mond el az imád: (fol. 33.))

VI. HETFŐN.

39. ELMELKEDES.

V Alamit a' kezéd chelekedhetik, szorgalmasan chelekedd: mert se chelekedet se okosság, se bölcheség, se tudomány nem léfzen pokol-ba.

ba, a' hova te sietsz. (Eccl. 9.)

Mindenfa, a' mely jó gyümölcsöt nem terem, ki vágattatik, és a' tűzbe vettetik. (Matth. 3.)

Vigyázzatok (mert nem tudjátok mikor jő el a' háznak Ura: estve, vagy éjszaka, vagy kakas ször, vagy reggel) hogy midőn el jövend birtelen, ne találjon titeket alvva. (Mar. 13.)

Egy a' hangyához rest, és szemléld az ő útait, és tanul bölcheséget. (Prov. 6.) nyárba eledelt készit magának, és arataskor gyűjti be a' mit egyék.

A' haszontalan szolgát, vessétek a' külső fetécségre; ott lesz en sírás és fogak cikorgatása. (Matth. 25.)

I. T A N V S A G.

Zember a' munkára szőllettetik, és a' madár a' rőphüllésre (ugymond Sz. Job c. 5.) főt hozzá adhat-tyuk, hogy az ember faidalam-ra is szőllettetik. Senki ki nem választatik é világon, a' munkának és faidalamnak terhetül. Nagy foglalatosság teremtetett minden embereknek, és nehéz iga az Adam fiakra a' dicsőséges széken ülőtől fogva, mind a' földig és hamuig meg aláztatottig: a' kék selyem ruhát és koronát viselőtől fogva, mind addig a' kígyórombalebenbe

lenbe öltözik (*Eecl. 40.*) Tudta ezt Sz. David: *Látod (ugymond) te nézed a' munkát, és a' fájdalmat. (Psf. 10)* Senki azért fáradtság és fájdalom nélkül ninc, úgy hogy, ha a' jószágos chelekedetnek könnyű munkáját, és gyönyörűséges fájdalmát meg veted; minden bizony, sok féle vétkeknek keserves munkája, s igája alá adod magad. Mert a' gonoszokról szól Sz. David: *Az embereknek fáradtságában nincsenek, és az emberekkel nem ostromoztatnak (Psf. 72.)* De vallyon ezért nincsenek munkába? Bizony nem. Sőt mint hogy nincsenek az emberek munkájába, azért foglalatosok az ördögök munkájába. Mert halljad mégis Sz. Davidot. *Azért fogta el őket a' kevélység, béburítottak az ő hamisságokkal, és istentelenségekkel.* Nagy munka és terh alatt vannak a' gonoszok. Halljad ő magokat. *El fáradtunk a' hamisságnak és veszedelemsnek után, és ne-béz utakat jartunk, az Úrnak útát pedig nem tudtuk. (Sap. 5.)* Te azért az embereknek könnyű munkáját futod, mely a' jószágos chelekedetnek munkája. Mert mi lehet nálad annál könnyebb, a' mit az mindenható Úr ved eggyütt hordoz? De te a' gyönyörűséges fájdalmatis meg veted. Mert mi lehet annál gyönyörűségesb, kinek vege az örök gyönyörű-

nyőrűséggel, tellyes? Jobb azért hasznosán fáradni lelki buzgósággal, hogy sem elmé- nek túnyaságában, haszontalan és ártalmatlan fáradtsággal chigáztatni.

II. T A N V S:

Minden teremtet állat paráncsolatot vett a' munkára és tereintétül fogva el jár hivatalába. A' nap, a' hold, a' chillagok, az eghek meg nem szűnnek a' forgástúl. Figyelmessz a' füvekre, a' viragokra, a' fákra; mennyi ellenkezést szenvednek ezek, a' hidegtől, az égi haborutól? cíztenedőnként meg fosztatnak gyűlmőlchőktől, levelektől, ékefégektől; mindazáltal, alkotmatos idejek lévén a' munkára, munkalkodnak, meg újulnak, zöldellenek, leveleznek; így a' több élő állatok, Es azokáért méltan igazittya litten a' rest embert az oktalan állatok iskolájába hogy tanullyon tőlők munkálkodni. Eregy a' hangyához rest, és tanully bölchefeget. Mely nagy gyalázat ez, hogy ember a' hangyáktól tanullyon, és pedig bölchefeget? kiknek nincsh példajok, mint minékünk üdvözítők, a' sok szentek, az Anyaszentegyház. Nincsh kitül meg feddeslenek, mint mi az egyházi szolgáláktól; mind az által a' hangyák telre való szeresznek; az ember pedig ennyi alkot-

matosságok által, gondot nem visel a' iővendő itéletre, és a' iővendő haragnak el kerülésére, hanem naponként, *haragot gyójt magának, a' haragnak, és az Isten igaz itéletinek megietelésé napian.* (Rom. 2.) El mulatuán az időnek alkotmatosságot, és a' gonosz ságnak, a' hivalkodásnak adván magát. Mert a' mint az egész testi okosság, az Isten előtt bolondfág; ugy az egész világi munkálkodás, és a' ielen való haszon, az Isten előtt, hivalkodás. A' gyermekek midőn a' sárból házat chinálnak, és a' nád szálon lovagolnak, azt velik, hogy nagy foglalatosságot vagy on, holot a' mi itéletünk szerént merő marczona hiúság minden dolgok. Így minden földi foglalatosságot, a' mellyekben, se az Isten dichőségét, se felebaratunk üdvösségét, se magunkét nem kerélsük, noha valófagos munkának itillyük; de bizonyára az Isten előtt és az Angyalok előtt chupa hivfág, és haszontalan henyélés, s' hivalkodás. Munkálkodik a' pókis, ió reggel a' háló kötéshez kezduén, föl s alá jár, vgyan azon helyre vízfza térvén magát eméltzi, hogy azt az ő erőtlen sátorát, mesterfégefen egybe raggassa. Es midőn immar szőűfét el végefszte, hirtelen a' főpróvel levetik, meg tapodtatik avagy tűzbe vetetik.

tetik. Így az emberek, sok munka által mint a pók, meg emészti magokat, hogy felmenyenek, hogy gazdagságot szerezzenek, gyönyörűségben éllyenek. Midőn mindeket meg chelekedtek, pók hálót készíttetek legyenek fogni, a mikor nem vélik, meg tapodgya őket a halál, és a pokolbeli tűzbe veti. Jól mondgya Sz. David: A' mi esztendeink elmélkednek mint a pók. (Psal. 79.) Mert michodák a mi esztendeink, hanem szűnetlen elmélkedés? Egész életünknek esztendei, hivatásos fáradtságokban, sok fájdalmakban, félelmekben, gyanakodásokban, számtalan szorgalmatoságokban, gyakorlattatik; és eszünkbe nem veszfűk, hogy csak pók hálót szövünk, csak hivalkodunk.

III. T A N V S.

Nagy ártalmára ván embernek a hivalkodás. Először a' iószagos chelekedeteket, és azoknak érdemét meg emészti, mint a rofda a fegyvert, és a szántó vasat. A' rest szolga kárát meg irta Sz. Maté: *Vegyétek el tőle a' talentomat, és adgyatok annak a' kinek tiz talentoma vagyon.* (Matth. 25.) A', rest elveszti az időt, melynél semmi drágább ninc (ugymond Sz. Bern.) de semmit most aláb

valónak nem tartnak. Másodszor a rejtőfog sok veszedelembe hozza az embert. Sok gonoszfagra tanítot a hivalkodás. Mint az álló víz, meg vész, kigyót békat nevel; úgy a hivalkodás bűnnél egyebet nem szerez. Példánk Sodomá, példánk Sz. David. A' hivalkodás minden bűnnek vánkosa, nevezet szerént, a buiafágnak. Nem fér egybe a hivalkodás és a tiszta élet. mert a' mint eggyeznek; hazudni és lopni; szinten úgy, hivalkodni és gonosztelekedni; hivalkodni, és fitalankodni.

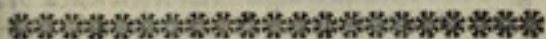
I M A D S A G.

Vram halgassd meg, (fol. 32.)

Oh meg váltó kegyelmes J E S U S, ki a te szerettednek bévelkődése miatt vigadtál mint az Orias, az én váltóágomnak útára; ki a te Angyalidat könyűséggel lelkeké téfzed, és a te szolgálodat égető tűzzé, legy segitféggel erőtlén szolgálódnak, hogy ne legyenek rossz rejt szolgáló. Adgy lelki könyűséget, hogy buzgo aítatossággal forgolodgya a te házában. Tághid meg szívemet, hogy a te paracholatidnak után fussak. Avagy akar csak szegezsd által félelmeddel az én testemet, hogy a halálnak és a gehennának felelméért fel serkenuén, kezgyek fáradni üdvösségemért, és a félelemnek útáról, szeretetre vitessem, Amen.

AZON

AZON NAPON.

40. ELMELKEDES.

AZ ISTENI FÉLELEM-
ről.

TANVSAG.

Két féle ezköz indithattya a' jó chelekedetre az embert; a' *szeretet*, és *félelem* (S. Bern. de oligen. bonum.) Nemelleyek (ugymond) dicherik Istent, mert hatalmas; félelemből indittatván inkább hogy sem szeretetből. Nemelleyek dicherik Istent és néki szolgálnak: mert jó egyátallyában: ugymint a' fiak, *kik nem vóttek a' szolgálatnak lelkét félelemben, hanem a' fogadot fiak lelkét.* (Rom. 8.) Á ki é két ezköznek egyike által sem tartoztatik a' gonosztúl, és nem indul a' jóra, ninc annak efze. Tellyeséggel esztelē (ugymond) á kiben sem Isteni félelem, sem szeretet ninc. Á féle ember tellyeséggel azt mondgya: *Ninc Isten.*

De, vedd eszedbe: Á félelem két féle. Egyik

gyik fiúi, a' másik szolgai. Á' fiúi félelem a' Sz. Lelek Isten ajándeka, és a' Szeretetből származik, mely által meg tartoztattyuk magunkat a' büntül az Isten szeretetiért, és ha meg nem büntetneis, nem akarnánk ellene véteni. Szent ez a' Szeretetnek félelmé. *Bódog a' férfin, a' ki az Urat féli: az ő parancsolatait igen kedvelli. (Ps. m.)* Á' másik félelem, a' szolgai félelem; midőn valaki a' pokolbéli kinoktól fél, s azért nem vétkezik: de ha büntetéstől nem félne, bizuált vétkeznék. Ez is a' félelem, noha az elsőnél alacsonyabban rendelt való; de mivel a' meg igazulásra készít, és oltalmaz a' vétkezésnek veszedelmétől, dicséretes: mert azt mondgya az irás, hogy *az Úr félelmé ki kéri a' bünt.* (Eccl. 1.) *mert a' ki félelem nélkül vagyon: meg nem igazulhat.*

Mind az által azon igyekezzél hogy ez a' szolgai félelem meg ne maradgyon, hanem a' mi jót chelekezzel az Isteni Szeretetet vigyén rá: mert a' szolgai félelem nem érdemli a' jutalmat. Azért mondgya Sz. Janos, *hogy félelem nincs a' szeretetben, hanem a' tökéletes szeretet, ki rekeszti a' félelmet, tudni illik a' szolgai félelmet, a' melynek győzelme vagyon.* (1. Ioan. 4.)

Á' fiúi félelemnek jele az igazságnak chelekedete

kedete. Mert ha az Isten nem kedvezet a vét-
 kes Angyaloknak, hanem pokolra vetette;
 Ha az első embereket paradichomból ki űzte
 a' parancholat meg szegéseért; Ha Noé idét
 az egész emberi nemzetet, vízbe ölte; Ha So-
 domát Gomorrát tűzzel meg emésztette:
 mit várhatunk mi ha gonoszságba talalta-
 tunk? Iob Patriarka azt mondgya maga fe-
 lől, hogy lelki ismerete nem vádolta; s még-
 is halljad mit mond. *Mindenkor mint a' fő-
 löttem dagadozó habokat féltem az Istent, és az ő
 zerhét nem visélhettem.* (Iob. 31.) Sz. Davidis
 inti a' szenteket: Félljétek az Urat minden
 szentei: mert nincz fogyatkozások az őtet fé-
 lőknek. (Pál. 3.) Vesszéde eszédbbe, hogy a' fé-
 lelem a' szentek drága gyöngye, és a' bűnőknek
 elkergetője, a' jó chelekedetnek őrizője. Az
 Isteni félelem olyan mint a' fegyveres vitez
 a' polata aitájában, bé nem bochátván az el-
 lenséget, és a' latrot. (ugymond Sz. Krysostom-
 us. hom. 15. ad pop.) Légyünk azért mijs szün-
 telen való sz. félelembbe: mert a' ki féle-
 lem nélkül vagyon, meg nem
 igazulhat.

(Mond el a' fogyatkozásokért az Imads: sol. 33.)

VI. KEDDEN.

41. ELMELKEDES.

A' NYELVNEK GONOSZ
fágaról.

Ki téfzen az én számnak őrizetét, és az aia-
kimra erős pechéter: hogy el ne essem,
azok mint, és a' nyelvem el ne vesszen
engem? (Eccli. 22.)

Tégy Vram őrizetét a' számnak: és környél ve-
nő aítót az aiakimnak, (Ps. 140.)

Kichoda a' ki nem véckezet nyelvénél? (Eccli. 29.)

A' ki a' szóban meg nem botlik, az tökéletes fér-
fia Zabolán hordozhattya az egész testetis,
(Iac. 3.)

Valljon a' ki sokat szól, nois hallgona? vagy a'
szós ember meg igazittatiké.

4626)†(4628

TANVSAG.

Nem a nyelvnel készebb tagunk az ártalamra, és nehezebb a' zabolázásra. Vgy annyéra, hogy az emberi erő fölött való dolog ezt az ellenséget meggyőzni, és igazgatni. *Emberé* (ugyan) *a' lélek el készítése*: (hogy valamit mondgyon) és *az úr a' nyelv igazgatása* (Pro. 16.) Minden vadak és madarak, és chúlzó mászók, és egyéb féle állatok természeté meg szelidítették az emberi természetétől, (*nygmond Sz. Jakab. c. 3.*) a' nyelvet pedig senki az emberek között meg nem szeliditheti: nyughatatlan gonosz, tellyes halálos méreggel. Egyedül azért Isten, az, a' ki ezt a' dőlczéget meg szeliditti. Egyéb állatokat csak parancholattyával igazgat, és engednek, még a' haragos tengeris, kit az ő akarattyának parancholattyával tartoztat, hogy a' földet el ne buritcha. *Es mondek: eddig így, és tovább nem ny, és itt ronek meg a' te fel dagadott habiaidat.* (Job 38.) De, hogy a' nyelvet meg tartoztatná, a' száinak tömlőczébe vetette, és a' fogakkal, mint néminemű őrálló vitézekkel, környúl vette, és annak fölőtte, értelemmel igazgattya, malasztal oltal-

mazza, hogy az igazságnak határait által ne-
 hágja. Látod, hogy az Isten ő maga szelidi-
 tette és kötözte meg a' nyelvet: *mert nyelvha-
 tatlan gonosz.* Hosszu beszéddel számlállyal
 elő Sz. Jakab a' nyelvnek gonoszságát. *A'
 nyelv kichiny tag ugyan, és nagy dolgokat indít.
 Imé minémű tűz, mely nagy erőt meg éget! a'
 nyelvűs tűz, minden hamisságnak gyülekezete, az
 egész testet meg főtőzteti, és a' gehennatul fel-
 gerieztetvén, fel gyútya életünknek teljes for-
 gását.* (Jac. 2.) A' nyelv tűz (*ugymond.*) A' ki-
 nek házáat meg gyútya a' tűz, minden háza-
 népét meg háborította, és sok felé széleszti
 őket, hogy kereslenek, a' mivel a' tüzet meg-
 ólchák. Hapedig a' tűz hatalmat vészen, ,
 mindeneket emészt, a' szomszedságrais reá
 rohan, és minden marhaiokat meg emészt:
 Szinten ezt mivel a' nyelv, ha rendetlen és
 az okosságnak határai kívül kezdend forogni;
 a' ielen valokat, és a' tavúl lévőket is fel in-
 dította, és ha fietféggel az ő szavát le nem chil-
 lapította, egyebek híret nevét meg ferti; és
 valamit illet, az ő gonoszságával, fel forgat-
 tya. Tűz azért a' nyelv, sőt minden hamisság-
 nak gyülekezete: mert tőle származik, a' ra-
 galmazás, szitkozódás, átkozódás, hamis es-
 küvés, hazugság, versengés, &c. Sokféle bűn-
 származ-

származik a' nyelvtől (*ngymond Sz. Basil. In Pfal. 31.*) Meg haraguttál? ottan érkezik a' nyelv. Gonosz kívánságba ekel? Ittis kész a' nyelv mingyárt mint a' kerített. Rövid szóval; á mi életünk (*ngymond*) tellyes a' nyelv vétkeivel. *A' nyelv az egész testet meg förtőzheti.* mert ő általa forraltatnak minden gonoszságok; hamis elkövések, hamis tanu bizonyosságok, és a többi. *A' nyelv fel gyújtja életünknek tellyes forgását.* mert az Isteni fogot meg challya, fel gericszi, haragra, verelegre indítja, vér ontásra, 's gyilkosságra. Nem chuda pedig ha ennyi gonoszt nemz: mert ő a' gehennatul gericsztetik, az az, az őrdögötől izgattatik minden bűnre. Bizonyára a nyelv tellyes halálos méreggel. Melly meg köt (*ngymond Sz. Bern:*) és őtet meg nem köthettyük: Esendő, és meg nem tarthatjuk, hanem el esik, és meg chalatik: el szalad mint az anguilla; által hat mint a nyíl; el vészti jó barátinkat, meg sokasítja ellenséinket: veszekedést indít, haboruságot szerez. Egy yágással sokakat meg sért, és meg öl. Hízeltődő és chalárd; széles, és kész a' jónak el fogyatására, és gonosznak egyelítésére. (*de interiori domo. c. 30.*) Kinem láttya hogy tellyes halálos méreggel a' nyelv, a' ká
néha

néha nem vágással, hanem hizelkedéssel sért, midőn az ő halgatóját meg öli.

De, mind ezeket, egy gonofzsága fellől halladgya a' nyelvnek; mert olyan mint egy neminemű tündér, neminemű ellenkező természetekből szerkesztetvén. Nem chuda volnaé, ha egy hordóból eezet, 's boris volna? ha a' szóló tő kökként teremtene, a' tővis pedig, szőlőt? Illyen ellenkezők vannak a' nyelvbe. *Mert ő általa (ugymond Sz. Jákab) áldgyuk az Istent, es azzal átkozzuk az embereket.* Azzal igazat, 'shamissatis mondunk; hasznos és ártalmas szókat. Es ezért mondá Salamon: *A' halál, és az élet a' nyelvnek kezében: a' kik szeretik azt annak gyümölcsét eszik.* (Prov. 18.) Mert a' jó nyelv mint a' jó fa, Istentől teremtetett, hogy az igaz mondanak jó gyümölcsét teremche; de az emberek gondviseletlensége miat, a' hamisságnak gyümölcsét teremti. Azokáért chudalatos tündér természetű a' nyelv, egy felől szépnek tetszik, más felől undoknak! Egy felől életet iger, más felől halált. Vgy vagy on hogy az isten iől teremtetete a' nyelvet, hogy szolgálja az értelemnek ki nyilatkoztatására; de mi töttük tündérré. A' nyelvvel iöl, gonofzúlis élhetni; A maga feledet gondvise-

viseletleneknek károkra vagyon: mert minden veszedelemre és hamisságra, fegyuerkeznek véle. *A' halál és az élet a' nyelvnek kezében: a' kik szeretik azt, annak gyümölcsét érzik.* És hogy bé feiezzem Vrunk tanittásával: *A' te igéidből igazíttatol meg, és a' te igéidből kárhoztatol.* (Matth. 12.)

I M Á D S A G.

Vram halgassd meg. &c (fol. 32.)

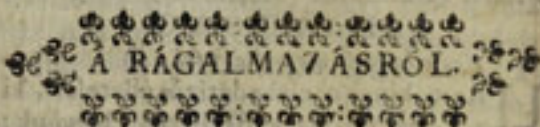
URam, kinek chelekedeti tőkélletesek, ki azt kiuánod hogy tőkélletesek légyunk; ki egyedül zabolazhatod meg délczeg nyelvemet: hozzád kiáltok, hogy a' mint réggen Isaias nyelvét, úgy az én nyelvemet is eleven szénnel tisztítsd meg, hogy az én nyelvem elmélkedgyék igazságról, nap estig a' te dichéretedről. Sz. Lélek Isten legyen az én nyelvem gyorsann író pennád, hogy az által, irhasd üdvösséges hallált, minden felebarátó szívébe és fülébe. Illyesd nyelvemet sz. malasztod tűzével, hogy ne chak meg gondolyam mit szóllyak, hanem aztis, miképpen, hol, és kinek: hogy mondhaszam én is Isajással: *Az Úr tudós nyelvet adott nekem.* (Is. 50.) mely szolgálhasson lelkemnek üdvösségére, felebarátomnak épületire; neked Istenem tiszteliségedre. Amen.

VI. SZ:

VI. SZERDAN.

42. ELMELKEDES.

A Z ó felebarattjának titkon való rágalmazóját, az ő hűdőttem. (Psal. 100.)

Ne rágalmazzatok egymást atyámsíat. A ki az atyámsíat rágalmazza, vagy a ki itéli az atyámsíat, a törvényt rágalmazza, és a törvényt itéli. (Iac. 4.)

Minttha titkon marna meg a kígyó, semmivel annál nem kissébb, a ki titkon rágalmaz. (Eccl. 10.)

Meg nyílt koporsó az ő torkok, az ő nyelvekkel álnokul chelekezik nek vala, itéld meg őket Isten. (Psal. 5.)

Ki nyílt koporsó az ő torkok, az ő nyelvekkel álnokul chelekezik nek vala: Asszu kígyók mérge az ő ajakuk alatt, kiknek szájuk rakva átokkal. (Rom. 13.)

TANV.

TANVSAG.

Eltette gonosz bűn a' rágalma-
zás, gyalázatos undok anyátúl
születet. Ennek az ő anyja, Irigy-
ség; mely által bannyuk ma-
nak javát; Avagy a' kevélység;
mely által egyebeket meg utálunk. Nagy en-
nek a' bűnnek az ő undoklaga a' mint az Isten
külső képpennis meg jelenté poklossággal
büntetven Moyses Nénnyét Mariát a' rágal-
mazáért. *És imé Maria fejérnek lattaték mint*
a' hó a' poklosságtól. (Num. 12.) Nem csak azért
hogy a' rágalmazásnak büntetélét érezné, ha-
né, hogy az illyé ostromozás által annak a' bűn-
nek és a' léleknek is utálatosságát meg mutat-
ná az Isten (*egymond Sz. Efram de morbo lingua*)
A poklos test mellyet lattak, tüköre volt a' lát-
hatatlan léleknek, jelentvén az ő szeplőjét.
A mint ő Moyses-sel meg hasonlot volt, úgy ő
vele a' tulajdon teste meg hasonlot, hogy
maga példájával meg tanulná a' szeretetet.
Azért a' rágalmazás lelki poklosság. A pok-
losság a' testnek minden tagjait elfoglallya;
ugy a' rágalmazás a' rágalmazót éppen meg
emészti. *Először meg ferti a' szivét. A gonosz*
ember, a' gonosz kinebből, gonoszt hoz elő (Luc. 6.)
Másodszor bé fertezi a' nyelvét. Meg szá-
badi.

baditottál engem, a' meg ferteztetett nyelvtől, és a' házugságától. (Ecc. 31.) Harmadszor a' rágalmazás semmivé téfzi a' lelki gazdagságot, ama' mondás ként: *Az ostor chapása kékeget szerez, a' nyelv chapása pedig chontokat ront.* (Ecc. 28.) A' chontokan érched a' jószágokat az emberbe, mellyeket el ront és meg emészt ő magában a' gonosz nyelu. (Greg. in Ps. 1. pœn.) Végezetre, semmit éppen nem hágy a' rágalmazóban a' gonosz nyelu. Erőből emlékezik Sz. Pál (2. Tim. 2.) A' haszontalan és heába való szólásokat el távoztasd: mert igen nevelik az Istentelenséget: és azok beszéde mint a' fene előb mász. Mert, a' mint a' fene lassan lassan el foglallyá a' tagokat: úgy a' rágalmazás minden belső jószágot. Gyalázatos a' rágalmazó ember. *Az emberek ntálatossága a' rágalmazó.* (Prov. 24.)

Fegyver a' rágalmazó nyelu. *Az emberek fia az ő fogok fegyverek és nyilak és a' nyelvek éles kard.* A' kiknek nyelvek chak az ember szólásban azik. Valóba fel jedzette Sz. David a' rágalmazót. Nap estig hamisságot gondolt a' nyelved: mint az éles borotva álnokfágot chelekedtél. Szeretted a' hamisságot inkább, hogy sem az igazságot szollani. Azért az Isten meg ront teged mind végig, ki gyom-
lái

lál teged, és ki költöztet hailékdoból és győ-
keredet az élők földéből. (Pé. 51.) És méltan-
nis, mert a' hamiságnak szeretője, és minden
rágalmazó felebaráttjának öldöklésére szán-
dékozik, ugymint nyelvének fegyverével,
Azt tanította Sz. Hieron. (*de tripl. custodia.*)
hogy a' gonosz nyelű három élű fegyver,
mert három rendbelieket sért meg a' rágál-
mazó. *Először* magát. Halljuk Sz. Agost.
(*serm. 43. ad frat. in ere.*) Nagyob a' nyelű se-
be hogy sem a' fegyveré. Á fegyver a' testet
öli meg, nem a' lelket. Magamat ölöm meg
ha rágalmazok. *Másodszor* a' gonosz nyelű
meg sérti azt a' ki őtet halgattya, mert egy-
aránt vétkezik vele. *A' rágalmazókkal ne*
egyeledgygyél, mert hirtelen támad az ő veszedel-
mek: és ki tudja mind a' kettőnek romlását. (Pro.
24.) *Harmadszor* a' rágalmazó annak is árt,
a' ki ellen nyelveskedik nem különben mint
az orv; mert a' rágalmazás ártalmasb á lo-
pásnál. Ió hírét nevétlopia el felebaráttjá-
naknak a' rágalmazó mint egy drága ölcöze-
tét, a' tiszteletét. Ártalmasb a' név lopó, á
pénzlopónál.

A' rágalmazó ember húst rág. Ezért pana-
szolkodik Job Patriárka. *Miért üldözték, és*
az én húsommal töltözték? (Job. 19.) Sz. Pális:

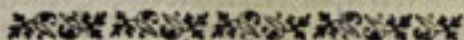
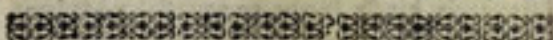
Hogy ha egy mást marnátok, és eszitek: meg lássátok, hogy egy mástól meg ne eméjztessetek (Gal. 5.) Gyalázatos a rágalmazó, mert hasonló a Farkashoz: A farkas a földből is ki állja az embert, oly igen kedvellia az ő húsát. Ezt mineli a ragalmazó, mert mint egy dögöt ás, a koporsóból ki, midőn a' titkos vétkeket ki nyilatkoztattya.

Az emberek utálatossága a' rágalmazó. (Pro. 24.) mert a' tisztátalan dísznokhoz hasonló, kik ha bé mehetnek a' kertbe, nem chudallják a' szép viragokat, nem szagolják; hanē, ha fárt találnak, mingyárt abba heverednek; ugy a' rágalmazó nem chudallja, nem dichiri a' jó erkölchet felebarattyában, hanem, ha valami fogyatkozást lát; azon vagon, hogy minden lássa. Efféle emberről szól az iras: A' tompora hufában akado nyil; ugy a' szó a' bolondnak szívében. (Eccli. 19.)

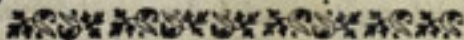
Sz. Basil. az ölyvekhez és a' legyekhez hasonlittya a' rágalmazót. Az ölyvek csak a' bűdös dögökre sietnek, és a' tiszta égről el röpülnek. A legyek is el hagyván az egészséges tagokat; vérés és sebes helyet keresnek. Így az irigyek el halgatván a' dichiretes dolgokat, a' vetkeket vizsgálják, és vádolják. Ez az ördög

ördög tífzteis, kit Sz. Janos, az atyafiak vádoló-
sijának nevez (Apoc. 12.) Azért eszébe veheti á
rágalmazó, hogy az ördöghez hasonlő. Hal-
lyuk urunkat: *Ti az ördög atyától vattok: és a' ti
atyátok kívánságát akartátok chelekedni. Ioan. 8.*
Azért jól mondgya az irás, hogy *emberek utá-
latozza a' rágalmazó. (Prov. 34.)* Hogy ilyen-
enne légy, vedd eszedbe.

Á rágalmazás sok képpen lehet. *Először.*
Midőn valaki chupa hazugságot mond; és ez
nem chak rágalmazásban, hanem hazugság-
bannis esik. *Másodszor,* Midőn valakinek tit-
kos vétkét ki fechegi, noha igazát mond, de
rágalmazó: mert hírét nevét meg sértette.
Harmadszor, rágalmazó az is, a' ki valakinek
chelekedetit, gonosz végre magyarázza, mert
alég lehet valami jó, mellyet más meg nem
homályosíthat. *Negyedszer* rágalmazás az is,
midőn valaki jamborlása felől halgat, hal-
ván annak vádolását. *Ötödször,* Rágalmazó
vagy, ha örömet halgatod a' rágalmazást; ha
lokokot adsz a' rágalmazásra; ha a' rágalmazást
nem tiltod, ha lehet tőled. Fölötte sima bűn á
rágalmazás! chak intésével is rágalmazhat
valaki, feje háitogatásával, homloka komo-
rittásával. Midőn valakit dichirnek; avagy
egy efféle szólásával: Á mint látom nem ismé-
red az embert.

ORVOSSÁG Á RAGALMA-
zás ellen, azon Napon.

E L S Ő.

NYilván való dolog, hogy a' rágalmazás fok gonofzlágnak lánczfzemeit voníza maga után: mert a' rágalmazóval az is vétkezik, a' ki halgattya a' rágalmazót, a' kit pedig meg rágalmaztak, híretől nevétől meg fosztották, azt ellenségekké tótték: De erre a' lánczra egy igen nehéz ón golyobis függesztetet, tudnya illik a' jó hirnek meg fordítása, avagy vízfza adása. Azt tanittya Sz. Agofton (Ep. 54.) hogy *a' bűn meg nem bochattatik, hanem ha az el vót marha vízfza adatik.* De embernek jó hire neve drágább a' pénznél, azért annyi-
val inkább tartozik a' rágalmazó annak jó hí-
rét nevét meg fordittani a' kit meg rágalmaz-
tot, nem csak akkor a' midőn chupa hazug-
ságot kóltót reá; hanem á midőn titkos vét-
két ki hirdetteis. Az az, á kik előt szóllottál,
azok előt vízfza kell mondanod, és meg val-
lanod;

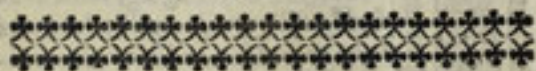
lanod; hogy affélének mondottad. Ha csak ez egy gonosz következne is a' rágalmazásból, őrizkednünk kellene a' sok szolástól: Mert viszsa mondani cháchogafodat, orcsa pirulás nélkül nem lehet; Sokkal könnyebb az ellopott pénzt, ruhát, és egyéb marhát meg teríteni (noha az is nehéz) hogy sem embernek hírét nevét: mert a' gonosz hir és rágalmazás, nyúl hatón jár, és sok ember fülébe érkezik. Egy nevezetes Vincentius Ferrerius tudos Sz. életű predikátor, Sz. Dámasz szerzetiből, ilyen igékkel predikállott a' rágalmazás ellen. (*Domin. in albis. ser. 1.*) Á mint a' lopó tartozik viszsa adni az ellopott marhát: úgy a' ki felebaráttjának híret nevét ellopja gonoszságból; ha szintén igaz voltis a' mit mondott, és titok volt, tartozik (*ugymond*) viszsa fordítani: mert egyéb aránt bé nem mehet paradichomban. Az az, azok előtt, a' kik hallották a' rágalmazást, azt kell mondanod, hogy ne higgyék, mert gonoszúl szóllottál. Sokan kárhoznak el a' rágalmazók közzől: mert a' szó el múlik, és nem gondolnak véle, meg sem gyonnyák.

MASODIK ORVOSSÁG.

Illeson eszedbe az Istenek rettenetes ítélete. Jól meg gondold óh ember, mit szolly: *mert a' te igéidből igazítottat meg, és az te igéidből kárhoztatol. (Matth. 12.)* Krisztus tanítása ez a' ki nem chak szólásodat, hanem a' gondolatodatis hallya; a' ki nem chak cielekedetedről, hanem szólásodról is, főt, gondolatodról is szorgalmatos számot vésszen; nem chak a' más ember hire nevének és lelked ismeretinek meg sértő igéi vitetnek a' büntetésre, hanem a' hivakodó, hafzontalan szóki. Az Isteni igazság mondása ez Sz. Matenál (cap. 12.) *Mondom pedig néktek, hogy minden hivalkodó ígéről, melyet szólnak az emberek, számot adnak az ítélet napian.* Mondom (ugyymond) hogy idején meg gondollyátok, hogy büntetése lésszen a' hazuglágnak, rágalmazásnak, trágárkodásnak, faitalan szónak; holot a' hafzontalan, hivalkodo, senkinek nem ártó igékis meg ítéltetnek. Melly igaz, hogy az sok szólás bűn nélkül ninc! Fel kiált erről gondolkodván Sz. Bernárd Doktor. Óh melly szörnyű rémülés (ugyymond) Á nagy tudományu bíró, a' ki az elsőnek minden chóp vizeit meg számlállya; az első embertől

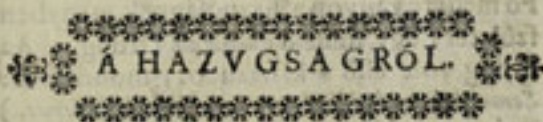
Adamtól el kezdvén a' leg utólsóig, a' világ
föttán számot vélsen minden hivalkodó szó-
rol, midőn űlni fog az ítélő szekinek méltó-
ságába, a' holot immar nem énekeltek ir-
galmasság, hanem ítélet az Úrnak. Mi nyo-
morúltak és nyavalyások mit chelekekszünk
akkor?) De passione Dom. c. 25.)

(Mond el a' fogyakozásokért való Imadsf: fol. 33.)

VI. CHÓTÖRTÖKÖN,

43. ELMELKEDES.

Á HAZVGSÁGRÓL.

V Alamig lélegzet vagyok bennem, nem szől-
nak az ajakim hamisságot, sem a nyelvem
hazugságot nem forgat. (Job. 27.)
Iai a' kettős színek, és a' vétkez ajakoknak (Ec. 2.)
Utálatosok az Úrnál a' hazug ajakat. (Prov. 12.)
Azokaért le téven a' hazugságot, kiki igazságot
szőllyon felebarátságával: mert egymásnak ta-
giai vagyunk. (Ephes. 4.)

Ne hazudgyatok egymásnak. (Celosf. 3.)

Gonosz gyalázatot emberben a hazugság, és a tudatlanok szájába szüntelen forog. Tűrhetőbb a lopo a szüntelen hazug férfinál: de mindketten veszedelemet találnak örökségül. (Eccli. 20.)

I. T A N V S Á G.

Em egyéb a hazugság, hanem az ördög áll orczája, mint hogy az Igaz mondásis az Istennek nemimű hasonlatossága, és képe. Azért intt az irás: Lelked ellen hazugságot bé ne végy: Lelkedért ne szégyenlyed az igazat meg mondani (Eccli. 4.) Fő mestere vagyon a hazugságnak, menyben születet, úgy mint ő maga az Ördög. Az ördög volt első a ki hazudot, mondván: *Semmiképpen halállal meg nem haltok (Gen. 3.)* Ezért mondá Urunk a Sidoknak: Tia az ördög atyátul vattok, és az atyátok kívánságit akariátok chelekedni. Ő gyilkos volt eleitől fogva és az igazságban meg nem állot: mert nincz igazság ő benne. *Mikor hazugságot szol, a tulaidoniból szol; mert hazug és annak atya, mert ő hazudot eleitben. (Isa. 8.)*

II. TA.

II. T A N V S.

Vtálatosak az *Vrnál a' hazug aiakak.* (Pro. 12.)

Vtálatos a' hazug ember. mert az őrdög tanítuánya, sőt fia: mert az őrdög nem chak a' hazugságnak attya, hanem, azoké is a' kik hazudnak. Ezt Vrunk mondotta. *Es annak attya* akar mely hazugnak is. A'mint az Isten őrdöktől fogva nemzette az igaz mondást és igazságot, vgy az őrdög eleitől fogva a' hamisságot. Ez az oka, hogy az Isten dichéretire teremtetett nyelvet úgy meg fertezi, hogy afféle nyelv nem gyönyörködik az Istent dichéretbe. *Vtálatosak az Vrnál a' hazug aiakak.* Nem chak a' nyelv ferteztetik meg a' hazugságtól, de az egész ember is, hamis lényen: mert a'mint a' purdi pénz, noha nagy, semmit nem ér: egy jó ezüst penzechke, jobb annál; úgy chak egy igaz ember is jobb szaz hazugnál. Mely nagy gyalázat pedig, hogy a' rossz purdi pénzt nem hordozzuk erszényünkben; a' hamisság szóló nyelvet pedig, oly könnyen szenvedgyük tulaidó szájunkba.

III. T A N V S.

Három féle hazugság lehet. Barátságos, Tréfás, Veszedelmes. A' barátságos hazugság hasznára lehet valakinek, leg alább an-

nak, a ki szól. A' Tréfás senkinek nem árt., hanem csak mulatságért lével. A' veszedelmes, mindenkor valakinek ártására vagy, és azért halálos bűn. *Tanuld meg kereszttyén.* Hogy minden hazugság tilalmas, és bűn. Ezt még Aristoteles tudta: Minden hazugság természet szerent, gonosz. (4. Eth.) Minden hazugság bűn. Ez meg van írva az Isten könyvében: *Ne akary semmi hazugsággal hazudni.* (Eccli. 7.) Vgy annyéra el kell távoztatnod a' hazugságot, hogy ha atyádfiait, főt, szüleidet szabadithatnád meg a' haláltul hazugsággal; mind az által, nem szabad hazudnod; jobb inkább el hadnod őket, hogy sem az Istent hamissággal meg bántanod. Szabott törvényünk vagy Sz. Pálnál: *Nem kell gonoszokat chelekednünk, hogy ők kőnetherzenek, a' mint szolnak némellyek, kiknek kárhóztatások igaz,* (Rom. 3.) Ha, csak tréfás hazugságnak engedtetnék is szabadság; azt mondgya Sz. Agoston, hogy az igazságnak tudománya fel fordulna. Mert avagy magadért anagy más idő szerent való halzonért kellene annak lenni; hogy a' hasznat az igazságnál nagyobra bőchülné a' ki hazud; melynél mi lehetne nagyobb gonoszság? bizonyára (*ugymond*) az Isten ellen történt boszúság,

fág, nehezebb minden emberi nyomorúságnál. (*De mend. c. 7.*) Mennyi ezer Martyrok, inkább minden véreket ki öntették, és lelkeket is a vérek folyásával ki adtak, hogy sem, csak egy hazugsággal oltalmazták volna is magokat? Ha életünket sem kell nagyobra bőchnünk az igazságnál; mit nevezhetünk a' miért kellen lenni a' hazugságnak? Minden hazugság bűn (*ugymond*) Nemis következik hogy azért nem volna bűn hazudni, mivel használhatunk valakinek véle. Azokat sem kell meg engednünk a' hazugságokat, a' melyek noha nem ártnak valakinek, de nemis használnak, és ártnak azoknak a' kik hazudnak. (*de mend. ad Consent. c. 11.*) Soha senki meg nem mutathattya, miért volna szabad valaha hazudni, hanem ha meg mutathattya, hogy a' hazugsággal valami örökké való jó nyerhetni. Valaki fél Istentől, meg tartoztattya magát a' hazugságtól.

IV. T A N V S:

A Hazugságnak utálatosságát eszedbe veheted annak büntetéséből is. Légyen példád Ananias es Saphíra, ezektől azt kérde Sz. Peter Apostol: *Annyn adtatoké el a' meztől?* midőn csak e' két szóval feleltek volna: *Ugyan*

Ugyanannyin. Nagy hirtelen mint ha meny-
 űtő kő ütötte volna meg őket, mind a ketten
 meg halának (Aét. 5.) Egy hazugság vala ez,
 és senkinek nem ártot; s mégis illy szörnyű
 büntetése volt. Jól mondotta Sz. David: *El-
 vesztet mind a' kik hazugságot szólnak* (Pé. 5.)
 Nem ok nélkül irtóztat Sz. Job a hazugságtól,
 monduán: *Valamig a' lélegzet vagyok bennem
 a' nyelvem hazugságot nem forgat.* Nem ok
 nélkül szolot így Sz. Job. mert tudta hogy a'
 hazugság halálos mérég. *A' melly szái ha-
 zud, meg öli a' lelket.* (Sap. 1.) Mind a' lelket s
 mind a' testet. Azokáért valóban int Sz. Pál.
 öltözzetek úi emberbe, a' ki Isten szerént te-
 remtetet az igazságban, és az igazságnak
 szentségében. (Eph. 4.)

Edes keresztyénem ójjad magad hogy
 ne légy az ördög tanítványa, a' ki egyedül
 mestere, és kezdője a' hazugságnak. Ne sze-
 resd ugy e' rövid életet, hogy lelkedet hazug-
 sággal meg öllyed: A' mértékletlenség az
 embert baromhoz hasonlítja; a' hazugság,
 ördöghez; az Igazság Istenhez: azokáért
 halljad Sz. Jakabot: *Ne hazudgyatok az igaz-
 ság ellen,* (Jac. 3.) A' vilagnak utolsó nagy
 napiánn, minden hazugság szégyent vall. El-
 vesznek mind a' ki a' kik hamislagot szollot-
 tanak,

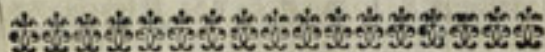

tanak, (Pl. 5.) Győzedelmek lesznek minnyáian az igazság szeretői, kiket az igaz bíró meg maradandó bódog országgal gazdagított meg.

I M A D S A G.

Vram halgassd meg &c. (fol. 32.)

Vram JESVS Krisztus, ki igazság vagy, és kinek szépsége minden teremtet igazságba, mint egy tükörbe, fénlik; adgyad hogy lehessen minden hazugságnak ellensége, és az igazságnak szeretője, hogy azzal jó lelki isméréssel élve, abban keresselek teged, a ki teremtetlen igazság vagy, Amen.

AZON NAPON.

44. ELMELKEDES.
AZ IGAZSÁGRÓL.

TANVSAG.

Az igazságon e' helyen érched, az igaz mondátt. Az igazság az, midőn igazán egyeznek a szív, a nyelv, és a chelekedet; úgy hogy azt szöllyuk szájunkal, s

azt

azt vigyűk véghez chelekedettel, a mi szívünkben vagyon. De vedd észedbe, hogy midőn valakinek kár vallása következne a te szoláfodból, halgatnod kell; avagy a mely szoláfod most haszontalan volna, más alkalmazatos időre kell tartanod.

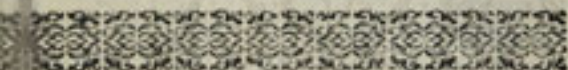
Az igaz mondásra indichon először az igazságnak méltósága. Mert ez oly kedves az Isten előtt, hogy igazság Istenének akarta magát hívni az Isten. *Megváltottál* (ugy- mond) *minket igazságnak vára*, (Psal. 30.) És Vrunck Krístusrol Sz. Janos: Láttuk az ő dűchőségét, mint az Atyának egyyetlen egy szűlöttének dűchőségét, tellyest malasztal és igazsággal. (Joan. 1.) És a Sz. Lélekről: Az igazságnak lelkét, ki az Atyától származik, (Joan. 15.) Maga felől pedig üdvözítettök, így szóla Pilatusnak: Én arra szűlettem, és arra iőttem, e világra, hogy bizonyfágot tegyek az igazságról. És így, valaki nem szereti az igazságot, a Sz. Haromság Isten ellen tusakodik.

Masodszor; A' hazug emberek gyalázatosak; nincz hitelek a' kiket hazugságba értek. Vízont pedig az igaz mondás oly bőchületes, hog a' ruláidon vétkeknek megvallásáértis, a' bírák előtt io akaratot nyér, és az igaz

... igaz mondó emberek közé számláltatik.

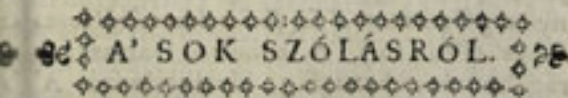
Az igazság chelekedetiezek: *Először.* A' te hazugfágot es tetterést száíaddal el távoz-
tatsd, sziveddel gyűlöld. *Másodszor.* Ha
tartozol igazat mondani, és szükség, 's az
Istennek kedves; nem kell fődőznöd és pa-
lástolnod, senki kedvéért és hasznáért, sem-
mi kár vállalásnak el távoztatásáért. *Harmadszor,*
A' nyaias kodásba el kell távoztatnod a te-
kerő homályos beszédet, hanem a mint
magában ván a dolog, úgy hozd elő.

A Búlchús imad[?]agor mond el (fol. 33.)

VI. PENTEKEN.

45. ELMELKEDES.

A sok szólás bűn nélkül nem létezik: a' ki pedig meg mértékli aiakis, igen okos.
(Prov. 10.)

A' bölchekek elreitsik a' tudományt. a' bolond sz.ája
pedig közel a' sz.égyen vallashoz. (Prov. 10.)
A' bolond

A' bolond szót szaporít. (Eccli. 10.)

A' ki meg mértékli beszédit, tudós és okos: és drága lelke az értelmes férfiu. A' bolondis halgat bölcsnek alittatik. (Prov. 27.)

Légyen minden ember gyors a' hallásra: késedelmes pedig a' szólásra. (Iac. 1.)

Mint a' meg nyilt, és kerítetlen várás, ugy a' férfiu a' ki a' szólásban meg nem tartoztathattya lelkét. (Prov. 25.)

T A N V S A G.

Sok szólás, az esztelenségnek zászlója, a' hazugságnak inassza, a' rágalmazásnak itatója, a' hivalkodásnak forrasztója. (Henri. lib. 1. in Cant.)

Sok gonoszszágnak oka a' nyelv, és mint hogy a' szólás, ezköze által vagyona; tudnunk kell, hogy a' sok szólás: szamtan véteknek kútfeie. Meg ván irvá: A' ki sok szót szaporít, meg sérti lelkét. (Eccli. 20.) Bizony meg sérti-mert a' sok szólás bñn nélkül nem létezen. (Prov. 10.) A' szólásból származik a' rágalmazás, a' hazugság, hivalkodó szó. A' vőb vétkekről egész könyveket irtak. Sok tétek származik a' sok szólásból. Első lehet a' (melyről sok emlekezet ván) a' hivalkodó szó; melyről bizonyosok vagyunk hogy számot véssen a' iővendő nagy bíró. Hivalkodo szó

szó pedig az, a melly sem annak a ki szól, sem
 annak a ki halgattya nincz hasznára (ugymond
 Sz. Hier.) Ennek ártalmas voltát meg ielen-
 tetette Vrunk: *Mondom pedig tinéktek, hogy min-
 den hivalkodó igeről, melyet szólnak az emberek,
 szívesen adnak az ítélet napján.* (Matt. 12.) Ma-
 gonoszor a sok szólas közöt forog a faitalan
 oohomány beszéd, mely nem chak azt undo-
 kítja meg a ki szól, hanem a ki halgattya is.
 Ezekért igen tiltja ezt Sz. Pál. *Parázna-
 ság pedig, és minden tisztátalanság, neu nevezetessék ti
 közöttetek, a mint szentekhez illik.* (Eph. 5.) Ezzel
 az intéssel meg nem elegendvén, mafuttis, így
 szól: *Semmi gonosz beszéd szívatokból ki ne szar-
 mazzék: hanem a mi a' hitnek épülésére jó, hogy
 hasznat adgyon.* Es ísmét: *El ne téueledgye-
 rtek; Meg vesztik a jó erkölchőket, a gonosz
 beszéd felgetések.* (1. Cor. 15.) Mert tudni illik a'
 szívtelen szó a' halgatokatis meg veszti, és a'
 mint Sz. Hieronymus szól: *Midőn a' halgatok-
 nak fülöket meg veszti, lelkeket meg öli.* (Ser-
 mon. 24. in Cant.) Nagy büntetés száll a' fai-
 talan beszédű emberre. *Károztatni fog téged
 na' száid: és az aiakid meg felelnek néked.* (Job. 15.)
 Kétfőleszen ott kiáltani ama' gazdaggal: *hogy
 bivejtse meg az én nyelvemet: mert gyötretie-
 sem é' lángban.* (Luc. 16.) Nem chak a' torkof-
 T sügért

fágért és refzegségért kinlodik a gazdag nyelue pokolba, hanem azértis (ugymond Sz. Gergely) hogy sokat chachogot, fitalan beszedekkel és rágalmazásokkal fázasztotta nyeluet. Igaz azért, hogy a ki sok szót szaporitt, meg férti lelkét. Harmadszor Gyűlösféges a sok szó szaporított ember. *Rettenetes az ő várasában a' nyelvés ember, és a' vak merül az ő beszédében gyűlösféges léfzen.* (Eccli. 9.) Gyűlösféges a nyelvés ember: soha nem tűrheti, hogy a beszéd közöt nem szóllyon és félbe nem hagyassa más ember beszédet. *El ne feleiched* (ugymond) *beszédedet, akarom hogy ezt a' dolgot eszéembe intatád. Ezt én jobban tudom.* Es így a nyelvés ember, sem az idő embert meg nem bőchüllí, sem magát: mert eszébe nem vészí hogy az ő szeleffégének czéért chinált. *Mert az eszteleennek aiki megcsití őtet.* Az ő igéienek kezdeti bolondság: és a szájának vége igen gonosz tévelygés. (Eccli. 10.) Gyalázatos a nyelvelség. mert ha igazat mond sem híznak néki. Nem függ a szóló gerezd a tövis fánn, sem cheresnye a galagonya fán: úgy a io életre gericsztő tudományt ne várd a chachogó embertől hanem trágárságot, panaszolkodást, chufolást, rágalmazást, és efféle keferű, éretlen vad szóló gerez-

gerezdeket. Igaz; hogy a' fok szólás bűn nélkül nem létszen. Hányszor bántad meg szólásodat? hányszor mondottad magadban: bár ezt ne mondhattam volna? De késén bánkodom. Madarat szalasztottal el kezdeből, és semmi szép lip szóval, vilízsza nem hívod. Azokaért keveset szöly, *se a' szived gyors ne légyen a' szólásra: mert a' fok beszédében bolondság találtatik.* (Eccl. 5.)

Hogy ha a' fok házföntalan szólást el akarod kerülni, tanúly Sz. Agostontól: A' nyelvet meg zabolásod, ha vigyázz; vigyázz pedig, ha félsz; félsz, ha kereiztyénnek ísméred magad. (de verbis dom. ser. 28.) Meg kell öltani a' szikrát, hogy langra ne fieslen; el kell metezni a' chemetét; ha azt akarod hogy nagy fára ne nevelkedgyék. Vgy, ha azt akarod hogy a' te szólásodból nagy tűz és égés ne következék; kövesd a' királi Profétát, ki nagy alázatosan könyörgött e' dologért, monduán.

Tegy Vram őrizetet a' számnak, és környél névő aistót az aiaimnak. (Psal. 140.) Tudom Vram, hogy a' természet nagy szorgalmatossággal bé kerítetté a' nyelvemet, chont korláttal, s kapuual bé rekesztette; de még bátorfagos nem lehetek, hanem ha magadis-

vártálom léfesz. Azért, tégy Vram őrizetet
 a számnak; és nem csak őrizetet (mert a ta-
 borbais a vitézek árokkal, palánkkal oltal-
 mazzák magokat) énis, környül vévő aito-
 kérek, a Sz. lélek Isten malasztyát, a tanáchrá
 és erősségre. Hogy tudgyam mit szollyak,
 mikor, és mikeppen, és mikor halgassak; E
 segitléget meg nyeruen: Mondom: *Meg
 őrizem ntaimat, hogy ne vétkezzem a' nyelvem-
 mel:* úgy szólok az emberekkel mint ha hal-
 lanád; úgy szólok veled, mint ha hallanák az
 emberek.

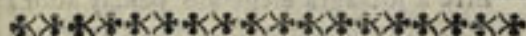
Vram halgassd meg, &c. (fol. 32.)

Vram JESVS KRISTUS, Atyának bölchesége,
 kinek aiaikiban a Sz. Lélek Isten malasz-
 tyá ki őntetett; ki illetlen dolgot né szól-
 lottal személyedhez; és minden üdvösséges-
 tudományt bölcheségesen predikáltál: illedd
 aiakimat a halgatásnak eleven szénével, és
 nyelvemet a halgatásnak iofzágával tisztichd
 meg; hogy hasznos és szükséges dolgokról
 szollyon, és valami haszontalan, az én el-
 mémtől és aiakimtúl, él távozzék,

Amen.

A Z O N

AZON NAPON.

46. ELMELKEDES.

Á HALGATÁSRÓL.

TANVSAG.

*****
A Halgatás oly jószág, mellyel tartoztattyuk a' szólásra való mértékletlen kívánságot; hogy haszontalan és tilalmást szájunk ne szóllyon, sőt igazat és hasznostis, bizonyos mód nélkül, avagy illetlen idő kivül, ne mondgyon: mert mindennek ideje vagyon, és hogy valaki alkalmatlan fan tudgyon szólni, először a' halgatást kell meg tanulni, mert meg vagyon írva: hogy az *álnok nyelve nem szereti az igazságot, és a' jófak szái romlásokat szerez (Pro. 27.)* Á mint haszontalan a' a' ház, a' váras, a' kerítés, a' kapu, ha ninchenek vigyázók; á kik tudgyák, mikor kell bé tenni, és mikor meg nyitnya: úgy á száinak és nyelvnek semmi használmich, hogy ha az okosság szorgalmatos gondot nem visel azoknak bé zárásokra, és megnyitásokra; az az, á szólásra és halgatásra.

Erre á jószágra elegendő példát adott Urunk Krisztus: mert avagy halgatot az ártatlan bárány, avagy nagy szelidféggel igen keveset szólott. Nem egyszer vagyon az ő halgatásáról emlekezett az ő keserves szenvedésekör: *JESVS pedig halgat vala.* (Ioan 18.) Az ő arczúl chapójának ilyen kegyesen szölla: *Ha gonoszúl szólottam, tégy bizonyosságot róla: ha pedig jól, miért versz?* Á hamis bírónak Pilatusnak melly rövid, és kegyes feleleteket ad vala! *Ennekem nem szólasz-e* (ugymond) *Nem tudod-e hogy hatalmam vagyon meg feszítettédre?* Kinek Urunk nagy alázatosán: Nem volna (ugymond) hatalmad én ellenem, ha onnan föllül nem adatot volna. Es ísmét Pilatus: Nemde Sidó vagyok-e én, á te nemzetséged és á fő Papok adtak kezembe, mit mivelteél? Krisztus Urunk nagy chendésen felele: Az én országom nem é világból való. É kívül valamit ellene mondnak vala, nagy szelid halgatással hamisíttya vala meg. Herodes előt halgatot, ugy annyéra, hogy bolondnak íteltetnék: Pilatus előt, ártatlansága oltalmáért, egyet sem szólott, ugy hogy chudalkoznék Pilatus. *JESVS pedig halgat vala.* Ha nehéznek tetszik követnünk az ő kinnyainak nagy békeség türelését; akar csak kövecsük az ő igen szerel-

szerelmes halgatását. Mert *Kristus szenvedés* érettségünk nektek példát hagyván, hogy az ő nyomdokait kövessétek. (1. Pet. 2.) hanem szenvedvén á kereszten; akar csak halgatván, és á haszontalan szólást, zaboláztván.

Á halgatásnak jele; semmit nem szólni, á mi haszontalan, másnak ártalmas, az Istennek nem kedves. *Viszont*; Nem csak á külső nyelvet kell tartoztatni, de á belső gondolatot is az illetlen gondolattól. *Végezetre* Semmit nem kell szólni és gondolattal forgatni á mutogatásra, hanem csak az Isten dűchőségére, feleberatunk hasznára, 's magunk szükségére. *Bodog a' ferfiu a' ki a' szája igéjével meg nem esett.* (Eccli. 14.) Mert á ki meg őrizi száját, meg őrizi lelkét is.

I M A D S Á G.

(*Vram halgasd meg, &c. (fol. 32.)*)

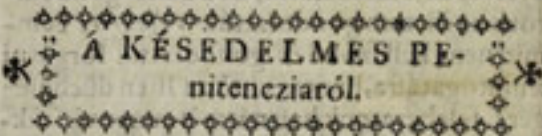
V R A M J E S V S Kristus, Atya Istennek bölchesége, kinek ajakiban á Sz. Lélek Istennek malasztja ki öntődöt; ki soha személyedhez illetlen dolgot nem szólottal; és minden üdvösséges dolgot bölcheségesen predikáltál: illesd ajakimat á halgatásnak eleven szénével, és nyelvemet á halgatásnak jószágával tisztítsd meg; hogy haltnos és

szükséges dolgokról szollyon, és minden hiu-
fág el távozzék elmémről és ajakimtúl.

VI. SZOMBATON.

47. ELMELKEDES.

A KÉSEDELMES PE-
nitencziaról.

N E késsél meg térni az Úrhoz, és ne hallogasd
napról napra: mert hirtelen el jő az ő ba-
ragia, és a bosz. n állasnak idején el veszt
teged. (Eccli. 5.)

Ha meg nem tértek fegyverét ki vonnya, kez. iját
meg vonta. és el készítette azt. (Ps. 7.)

Kely fel a' ki aluszol és támadgy fel a' halálból, és
meg világosít téged a' Krisztus. (Eph. 5.)

Emlekezzél meg a' teremtetőről iffjuságnak na-
piaiban, minék előtte el jöjjen a' győtrelemnek
ideje. (Eccli. 12.)

Bolond ez. éjjel lelkeidet meg kéri tőled; a' miket
kerestél pedig kié lesznek. (Luc. 12.)

Nem

Nem tudja ember az ő végét, hanem mint a halak horoggal fogattatnak, és mint a madarak törrel fogattatnak, úgy fogattatnak meg az emberek a gonosz időben, midőn az hirtelen reájok jó (Eccli. 9.)

I. T A N V S Á G.

Gondold meg hogy é világos úton járó vagy, és kérd meg magadat: Hova megyek? Mi végre teremtettem, és jöttem ennek az életnek útára? Bizonyára, hogy a mennyei Jerusalemben mennék. Mi halznodra vagyon tudnod a teremtetésednek végét, tudnod az Istent hit által, és az útatis Isténhez; ha el véted az utat, és el felelkezel bódogságodról s meg tévedésedről? Jobb lete volna, az Istent és az ő akarattját nem tudnod, hogy sem bűnnek szolgálnod. Mert a melly szolgálja tudja az Őra akarattját, és nem chelekezik annak akarattja szerént, sokkal verettetik. (Luc. 12.) a mint azokis, kiket Sz. Pál menthetetlenségnek mond. Mert midőn meg ismérték volna az Istent, nem úgy mint Istent dűchőitettek, avagy hálákat adtak néki: hanem el enyésztek az ő gondolattjokban, és meg homalyosodot az ő észtele ízivek: mert

magokat bölcheknek mondván lenni, holondokká lőttek, és azokáért adta Isten őket a gyalázatnak indulatira, az ő szivek kívánságira a tisztátalanságra, hogy gyalázattal illesek az ő testeiket önnön magokban. (Rom. 1.)

II. T A N V S.

A Zokáért ne késsél meg térni az Úrhoz, és ne hallogasd napról napra, mert hirtelén el jő az ő haragia, és a boszu állásnak idején elveszt téged. Hamar kel meg térted a vétek után, az az, többé azt nem chelekedned, *hogy valaha el ne ragadgya mint az oroszlány a lelkedet, és nem lésszen a ki meg valcbon.* (Psf 7.) Késső orvoslágot készíteni, midőn immar a betegség el hatalmazot. Michoda háfznót reménlesz a kesedelemből? Látod hogy a fát meg nem haithatni, hanem mikor veszfűző: az ag fát könnyeb el törni, hogy sem meg haitani. Teis bodog letzesz, ha idejen nyakadat a Krisztus igáia alá haitod, ha a Babiloniának kifdedit a kőszálhoz vered, mert az után meg nem győzheted. Az az, hogy hallasztás nélkül el hadd a gonoszságot, hogy az után alkalmatlan ne legy annak meg győzésére's el hagyására. Nem vária a beteg hogy hatalmat vegyen a nyavalya, hanem mennél hamarébb

maréb lehet meg akar attúl szabadúlni. Á ki
el vétíjs az útát, nem igyekezik továbba men-
ni, elszében névén tevélygését. Nem lehet,
nagyobb bolondfág a bűn el hagyásának
hallasztásánál, mondván: vén korombannis
elég időm leszen a penitencia tartásra. Mi-
choda bolondnak tartanád, a ki fárbá avagy
kútban esvén, mingyárt fel nem kelne, hanem
ennehány nap után alkolmatosb időt várna?
Avagy a' ki a' tüzet kevés vízzel meg öldhát-
ná, és azt mndaná: Akkor óltom meg a' mi-
dön a' haragos lang a ház heán kezd nyargal-
ni. Illyé bolondnak tarchad a' ki fel nem akar
a' bűnnek ganejaból kelni, hanem sok bűnök-
nek terhei után akar penitencziát tartani,
mert az Isten afféle embert oly büntetéssel lá-
togat; hogy mivel zélvén 's egészséges lévén, el-
felelkezett Istenéről; utolsó óráján, magáról,
's az Istenről is el felelkezzék. Nagy dühösség-
gel inchelkedik akkor az ellenség, annyi gyö-
zedelemmel bátrabb lévén, a mennyi bűnnel
erőtlenb az ember. Noha a' penitencia tar-
tónak bochánatot ígért az Isten, de a' vétke-
zőnek sem malasztot nem ígért arra, sem a'
holnapi napot. (*egymond Sz. Gergely*) Mine-
mü dühösséget vehet, a' ki egész életét gono-
szúl mulatta? Mit arat, a' ki élvén, konkolyt
vetett

vetett maganak, és örök gyötrelmet? Vallyon szedhetnie a tőniflekről szőlőt, avagy a boitorianokról, figet? úgy aki az engesztelésnek idején haragot gyűit, a haragnak és bofzu állásnak napiára, érdemesül?

III. T A N V S:

ES ha udvőzűlnélis halálodnak óráján, michoda cšťtelenfég volna addig Isten ellenfége állapattyában lenni, hogy sem a fiak állapattyában? Ha örökké akarod Istenedet szeretni; akarode most gyűlölni, és az érdeműlésnek, s az Istennel való nyajaskodásnak idejet, el veszteni? *Hallyad*: Az Isten, a ki senki nélkül nem szűkölködik, öröktől fogva szeretet minket: minémű embertelenfég volna azért, ha mi őtet, csak halálunknak óráján szeretnők? Á jutalom mellyet készített az őtet szeretőknek, örökké tart: mint illenék tehát hogy csak egy kevés időt rendel nek az ő szolgálattýára. Ha jól meg gondoljuk, a dűchőség addig tart, a míg az Isten uralkodik: Nem illendőe azért hogy a mi szolgálatusunkis addig tarchon, a míg itt élünk. Es kérlek, michoda a mi életünk, hogy ha az örök időkhöz hasonlittýuk: hanem egy szem pillantás? Michoda orczával remélhetýük

nyűk azért az örök dűchőséget, ha egy szent-
pillantásig sem akarunk szolgálni, a kik örök
szolgálatlaltartozunk?

Vegezetre. Hogy ha az Isten, a mi leg jobb
vált azt adta néked, úgy mint az ő Fiának éle-
tét, melly nagyobb minden emberek és An-
gyalok életénél: Michoda igazsággal tagad-
hatod meg a te Istiuságodnak virágát, és na-
poként csak vénfégednek moslekiát ígéréd
Istenednek? Annyit téfszen mint ha valamely
szolga a szép almát a dísznoknak hánná, és a
szorodhadott, férges gyümölcsöt valogatná az
Istura asztalára. Azt chelekefszi a ki Istiuságának
bűdején; a testi kívánságoknak, é világnak 's az
ördögnek szolgál, és vénkorában akar jót
chelekedni. Most azért a kedves idő, most va-
gyyon az üdvösségnek napja (*ugymond Sz. Pál.*)
chelekedgyünk azért jót, míg nap vagyon, el jó az
időszaka, midőn senki nem munkálkodhatik. (10.9.)

IMADSA G.

Vram halgass meg, &c. (fol. 32.)

Vram JESVS Krístus, a ki nem akarod a
bűnösnek halálát hanem hogy meg té-
rien és éllyen, sőt hogy a halottak él-
lyenek, meg holtál. Kérlek edes üdvözítőm
hogy a te dűchőséges életed örizzen engem a
gonosz

gonosz haláltúl, a bűnnek mergetül. Val-
lást téfszek a te irgalmasságodnak és igazság-
odnak lábainál, hogy gyermekfélegemről fo-
gua számtalan bűzfűszaggal illettem véghe-
tetlen. Jó voltadat az én gonoszságimmal, tu-
dva, és tudatlanul. Bánom szívem szerént
pedig, hogy sokszor azon bűneimetis gya-
korlottam, a te irgalmasságodban fölöttébe
bizakodván, és parancholatidat meg vetet-
tem. Bánom és siratom, hogy neheztelése-
det érdemlettem, magamat elvesztettem, örök
kárhozatra vetettem. Mostantúl fogva sz.
malasztod segítségé által, a te paranchoa-
latidnak és akaratodnak igája alá vetem ma-
gamat, életemet meg jobbított, paranchoa-
latidnak után járok, és a hamisságnak, kövck-
kel egyenesítet utait el kerülöm. Azoká-
ért, a ki tanítottal kérni, zörgetni; adgyad,
hogy vehessek, találhassak: Erőssich engem ta-
crótlent; támasz fel, meg hőltat; minden
gondolatimat, érzékenységimet, chelekede-
timet igazgazz sz. akaratod szerént: hogy ve-
ez után néked éllyek, neked szolgál-
lyak mind örökké.

Amen.

A Z O N N A P O N .

48. ELMELKEDES.

A Z ŐRÖK IDŐRŐL.

Ét meg mondhatatlan 's meg
gondolhatatlan idő következik
e halandó élet után. . Egyik
pokolban lesz az örökké való
kinban ; a' másik menyország-
ban, az örök bódogságban. Ezt nem szűkség
fok bizonyítékokkal állatni. Az ő törvény-
ben Daniel Proféta így szól: *Sokan azok köz-
ül a' kik aluszának, a' föld porában, fel ébrednek ;
néhányek örök életre, és némelyek gyalázatra,
hogy az ő örökké lássák.* (Dan. 12.) Az úi törvé-
nyben halljuk Vrunkat: Es ezek az örök kin-
ban mennek ; az igazak pedig az örök életbe.
(*Matth. 25.*) Itillet napián pedig ez lesz az
utolsó rendelése: Jöjjetek el én atyámnak
áldottai, biritok a világ kezdetitől fogva.
néktek készítettet országot. *Az után, a'
gonoszoknak így szól: Mennyetek el tőlem át-
között az örök tűzre. Ez az örök kin mely
rettenetes legyen emberi okosság meg nem
foghat.*

foghattya, nyelv meg nem mondhattya. Mert menyországban mind addig örülnek a hűvek, és pokolban mind addig kínlódnak a gonoszak; valamig él és uralkodik az Isten, *örökken örökké, örökken örökké, örökken örökké.* Száz ezerszer való tömény ezer esztendőök után, tízszáz ezerszer való tömény ezer esztendőök forgása után, *az örök időnek* végét nem érni, felét sem; *sőt az örök időnek* kezdetit annyi ideig el sem kezdhetni. Valamennyi chölp vize van a tengernek, valamennyi fővénye; valamennyi virág volt teremtetől fogva, valamennyi fa levelek, valami fűvek voltak; valami vetemény mag volt a mezőn, valamennyi chölp víz eset a földre, valamennyi szőlő levél és szőlő szém, valamennyi ember volt; ezeknek valamennyi haifzálók; valamennyi szempillantások volt, valamennyi gondolatok: midőn ennyi száz ezer esztendő mulik el a pokolbeli kinban; *az örök idő számát és megmaradását meg nem érthetted, nem hogy megmérted volna.* Meddig tart tehát *az örök idő?* Mindenkor. Mikor leszzen vége? Soha. Valamig Isten leszzen az Isten, mind addig tart az örök idő; Valamig menyországban leszzenek a szentek, mind addig kínlódnak a gonoszak

ggonofzak pokolba. Jai annak a ki a bűnnek
 véget nem vét. mert bizony csak egy halá-
 los vétekértis örökke kell kinlodni. Chak
 szempillantás a mi gyönyörködtett e' vilá-
 gon; örökke való a mi pokolba kinez. Micho-
 da bolondság egy szempillantásni gyöny-
 örködtetefért a tűznek örök kinnyát meg-
 venni? A' ki most egy égő gyertyának lan-
 gját csak egy újjoddal sem izenvedheted el,
 egy kevés ideig; azt kérdi Isaias mindenek-
 től: (cap. 33.) *Ki lakhatik közűletek a' meg-
 nemész. tűzzel? Ki lakhatik közűletek az örök
 bűnökkel? Ki volna a' széles világon oly esz-
 telen, a' ki illy okkal lenne király, hogy har-
 mincz avagy ötven esztendeig egy virágos-
 ágyba akarna szünetlen fekünni? Ha gyön-
 ye és rófas ágyba fekünnékis, de a' heverés-
 nek hoszsu ideje, mondhatatlan unalmat
 szerezne. Michoda bolondság azért, hogy
 a'ha semmiért, egy buborék tisztességért, sőt a'
 istisznok moslékáért, egy bűnért a' kárhozat-
 mak tűzes ágya veszedelmében veted maga-
 dat, a' hol örökké égsz? Azt kérdi Kristus
 Wrunk. (Matt. 16.) *Mit használ az embernek,
 ha az egész világot meg nyeri, lelkének pedig kárát
 állja? Azt kérdi Sz. Péteris a' bűnöstől.
 (1. Pet. 4.) Ha az igaz csak alig üdvözl, az*
 V *isten-**

ístenelen 's a' bűnös hol álhat elo? Az el kárho-
 zot lelke kis azt kérdik a pokolbéli tűzből :
 (Sap. 5.) *Mit használt nekünk a kevélység,
 avagy a' gazdagságokkal való kérkedékenység, mit
 hozot nekünk?* El multak mind azok mint az
 arnyék, és mint a' sietve futó Kővet, és mint a'
 hajú mely a' habozó vízen által mégyen, me-
 lynek mikor által ment, nem találhatni nyo-
 mást, &c. Így mi is születtetuén mingyárt meg-
 szűntünk lenni : és a' ionak semmi ielét ugyan
 nem mutattuk ; a' mi gonoszságunkban pedig
 meg emészttettünk : Efféléket mondottak
 pokolban azok, kik vétkeztek.

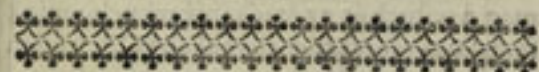
Imadkozzál az Isteni félelemért.

Vram teremő Istenem. Szegezd által
 félelmeddel az en testemet, mert a' te ité-
 tidtől féltem. Es ki volna, a' ki nem félne
 meg gondolván e' világi rövid életet, a' bizo-
 nyos halálnak bizonytalan óráiat, az utolsó
 ítélő széknek rettenetes vóltát, a' iövendő
 életnek, és a' kinoknak véghetetlen vóltokat?
 Őreg bichd azért Vram az en félelmimet, és
 azokkal szegezd által, nem csak testemet,
 hanem szivemet is, hogy lakozzék bennem a'
 félelemnek lelke (*mert a' bölcseségnek kezdete*
az Isteni félelem) mert ha egyszer el veszek,

Őrökké b.

örökké elvesztem. De kérlek hogy örökké el
ne vészzen a te szolgád, kiért vérét ki ontot-
ta a te Fiad az én J E S U S O M, ki az én bűnei-
mert meg feszítettet, Amen.

(Mond el a fogvat közfokert az Imad: fol. 33.)

VI. VASARNAPON.

49. ELMELKEDES.

AZ ÖT ÉRZÉKEN-
ségekről.

EGyik siralmas nyomorúsága az
embernek, ez; hogy az Istentől
vőtt drága aiándékokat, a te-
remtőnek bocsufágára, és magá-
nak veszedelmére fordittya. A'
test, Isten aiándéka ugyan, mellyet adot a lé-
leknek hálékára, az üdvösségnek ez közére.
A' szemek Istennek aiándéki, hogy ezek által
mint fényes Kristál ablakok által, a Napot a
Holdat, és egyéb teremtet állatokat nézze,

és azokból,ugymint nyomdokokból , a' terem-
 tőnek nagy voltát, ismérie. A' fűlek , az
 illatozó kőstoló, és illető erők, Istennek aián-
 déki; mellyek által a' szükségés dolgokat ér-
 che és a' mennyei meg értehető dolgokra
 emeltették: Mind az által ki mondhattya,
 meg a' testnek és az érzékeniségeknek vndok
 fertelmes vétkeket, mellyekkel, az Isten ellen
 tufakodnak? Mert az érzékeniségek által
 mint egy neminémű ablakok által , a' külső
 dolgokat nézi a' kívánság, nézvenn kívánság-
 ba esik. (ugymond Sz. Gergely 21. Mor. c. 2.)
*Ezokáért Fel jót a' halál a' mi ablakjainkon, bécst
 a' mi házaikba el veszteni kíván a' kisdedeget.*
 (Jer. 9.) Az az, az érzékeniségek által, a' ki-
 vánság be mégyen az elme hailékába. Szük-
 ség azért a' keresztyen embernek sanyargatni
 az érzékeniségeket, és a' testet (ugymond Sz.
 Pál.) és a' szolgálat alá, a' teremőnek enge-
 delme alá haitani. Hogy ezt meg cheleked-
 gyűk, szólok az őt érzékenységnek sanyarga-
 tásáról, és a' győzedelem vtan, meg muta-
 tom ezeknek örömeiket az Isten
 országába.

A' SZEMRŐL, AVAGY
A' LÁTÁSRÓL.

Gonosz az álnok szem. Michoda teremtet-
tett álnokb a szemnél? (Eccli. 31.)

Az én szemem el prédalta az én lelkemet. (Thré. 3)

Ne nézeges ide' stona, a' váras sorosinn, se ne bui-
dossal annak úczáin. Fordichd el orczadat a'
fel czifrázot aszonymról Minden parázna as-
zony mint a' ganei tapodtatik el az úton. Más
feleségével tellyeséggel ne állj. Mert az ő be-
széde mint a' tűz felgyúlad. (Eccli. 9.)

Fordichd el szemmeimet, hogy ne lássanak hinsagot.
(Psal. 112.)

Az emberi testnek alkotása (ugy mint a'
főis ő magába) hasonló egy néminémű
házhoz, melynek aitaia, a' száia, ablaki, a'
szemek és a' fülek. A' mint az áitot, es az ab-
lakokat meg nyittyuk 's néha bé tefszűk;
ugy elmélkedgyél az érzékeniségekről is, ne-
vezet szerént a' szájról, és a' szemekről. A'
mint esztelenül chelekkezik, a' ki alkotmat-
lan időbe akartyával nyitua hadgya aitaját es
ablakit, és tudván veszedelemre veti magát;
Ez nem érdemli hogy eseten, valaki szána-
kodgyék, hogy ha meg sebesittik, vagy meg

őlik: Illyen esztelenül chelekefszik, a' ki tudván hogy az ő lelki ellenségi körül járnak mint az éjjeli farkasok, és tűzes nyilakkal kéfszik az őldöklésre: Nyitua hadgya pedig ablakát az ő testi házának (melybe a' lélek lakik) szemével szemtelenül élven. Ezt megmutatták a' következő tanúságok.

I. T A N V S A G.

A' teremtéskor, az okosságának birodalma alá vetette Isten a' szemeket hogy tudni illik a' teremtet állatoknak látásából, a' teremtőnek ismeretire jutna az ember; de megcrőltenülvén az eredendő Igazság a' bűn miatt, ottan az engedelmségnéki ágját megtörék a' szemek a' több érzékenységekkel, és oly szabadságra vetemedének, hogy semmi okosságnak zabolájával nem akarnak igazgattatni. Innét mondá az Isten: (Gen. 8.) *Az emberi színek érzékenységi és gondolattya, a' gonoszra hailandók, ismüségatól fogva.* Á ki azért szemével szemtelenül él, nyitua hadván a' lélek ablakát: veszedelemre bocháta annak háza nepeit, az az, a' jószágokat, és érdemeket, és valami a' lélek üdvöslégere néz. Hallyad Sz. Agostont (in Pl. 41.) *A' szemek az elmének ablaki, melyeken a' halál fel hag.* (a' színek ostrom-

ostromlására) Bizonyfágom Jeremias Profe-
ta (Jer. 9.) *Halgassatok afzony állatok az Úr ige-
jét, és tanitchátok síráfra a' ti leányitokat &c.*
*Mert fel jött a' halál a' mi ablakinkon, bé jöt a'
mi házainkba.* Az az, a' halálos vétek által szí-
vünk hailekát elfoglalta. Bizonyította ezt a'
mi első Anyánk, ki látván a' meg tiltot gyü-
mölchet, a' halálnak kezébe adá az emberi
nemzetet. Lot Patriarka felesége, az Isten
parancholattya ellen hátra tekintvén, fő osz-
loppá változék (Gen. 19.) Jakob Patriarka le-
ányais Dina ki méne, hogy látna a' Sikimita
várasbéli Afzonyokat, és undok gyalazatot
szenvede (Gen. 34.) Kinem hallotta mit mi-
vele Putifár felélége Egyiptusba? Látván Jo-
sefet ki szép tekintetű vala (Gen. 39.) fertel-
mességre untattya vala naponként a' jámbor
fiat, és végre tömlőczbe vetteté, hogy nem
akart vele latorkodni. David Kiraly hason-
lóképpen nem jól őrizvén szemeit, fajtalan-
ságba esék. Azt mondhatták mind ezek Je-
remiaszal. *Az én szemem elprédalta a' lelkemet.*
(Thren. 3.) Mert a' bűn által el veszti ember
a' lélek gazdagságát es érdemét.

Mondám hogy a' bűn után a' szemek pár-
ostot ütöttek az ember ellen, es botrankozásra
szolgálnak. Érched, a' szemek nem chak or-

vok, hanem kerítőők, a paráznafagra ingerlők! Elég példát adék erről. Hallyad az irást (Eccl. 31.) *Gonosz az álnok szem. Michoda teremtetett álnok a' szemnél?* Bizonyára gonosz a' szemtelen szem. Á szem, a' szeretetnek kezdete (ugymond Plato) Nagy erős törvényt szabot Urunk a' szem ellen: *Valaki lattyá (ugymond) az aszony állatot annak meg kívánására, már paráználkodot vele szívébe.* (Matt. 5.) Es ismét (Eccl. 9.) *Nemézd a' sokakat kívánó aszonyt, hogy valamiképpen ne akadgy tőrébe.* Veszedelemes a' tekintet mind a' férfunak 's mind az aszony állatnak. Á bujaságnak első nyila, a' Nézés. Látá Eva a' paradichom fáját, és elveszté szemeit. Látá Putifárné a' Jambor Ifiú Josefet, és meg bolondúla kívánságába. Á természet a' szemeket ör állóul rendelte a' fejünkbe, hogy a' következő árralmat megjelenhék, a' több tagokat őrizz k. De jai; ezek az őriző ör állók, arulokká lesznek mihént alkolmatosságot adatik. Es azért szűkség hogy őkis őrizet alatt legyenek. 'S mint lehet az, hogy az őrizőketis őrizzú? Jusson eszedbe mit mondék az ablakok meg nyitásáról 's bétévéséről. Á szemeknekis ez a' tisztek. Job Patriárka házas embert volt, léanyi voltak; 's mind az által ig szól. (Job. 31.) *Szövetségem*

töttem szemeimmel, hogy ingyen se gondolkodnám a' színről. Nem mondgya hogy szövetséget köttem, hogy ne lássak, de hogy ne gondolkodgyam; az az, hogy ne múljalak a' gondolatba, mely a' szívenre hálson. Következik.

II. T A N V S:

A Szemek őrizetire szép tanuságot ad Sz. Agost. (*Epist. 109.*) Ha a' ti szemeitek valakire fordéttatnak, senkire ne szegezteessenek. Mert a' hirtelen nézés maid elráuoztathatatlan, de ez meg né fért, csak mullyek el hamar. Mert nem a' tekéntés veszedelmes (*ugymond Sz. Agost.*) hanem a' tekéntésben való mulatás. Ezt tanította maga példájával Sz. Job: *Szövetséget köttem (ugymond) szemeimmel, hogy ingyen se gondolkodnám a' színről. (Job. 31.)* Nem mondgya hogy nem akar nézni, hanem hogy nem akar gondolkodni. Hogy ha szem meideül nem akarsz el predáltatni; lássad, hogy szemeid őrizték a' lelked hálékat, a' testet. Jobban őrizhetik pedig le chüggesztve, hogy sem fel nyitva. Ha fel akárnak emelkedni, nézzék az eget; ha alá szállani, nézzék a' földet, és emlékezteessenek a' koporsóra. Így kel tanítani a' szemeket, rőpüllésre, és chuszáfra. Rőpulni az Istenhez, chuszni a'

koporfóhoz. Nagy jó, a' chendesen szemermeskedő szem.

I M A D S A G.

Vram halgasd meg. &c. (fol. 32.)

EN teremtőm a' ki erőtlenségem es elégtelenségem gyamolított erőllége, es elégsége vagy; ki te magadért teremtetted mindeneket; engedd értenem, hogy az én szemeim nem én szemeim, mert sokszor okosfágom ellé pártot ütöttek és ellenségem győzedelmének eszközi voltak, kiket rövid idő múlva meg foszt a' halál a' látaftúl. Engedd meg tagadnom őket, hogy semmi el mulandó hiúságba ne gyönyörködgyenek. Sőt hogy Sz. Felségednek boszuságára ne nézzenek; szálljon halvog arnyéka reájok, hogy ne lássanak. Jobb nékem most vakonn bánkodom, hogy sem szemem lévén a' gehenna füstét örökké lzenvednem, és a' te bódog látásodtúl meg fosztatnom. Es mint hogy semmi jót segítséged nélkül nem chelekedhetem, igazgasd gyarló testemet és minden érzékenységemet szolgálatodra, hogy ki mulásom után láthassam szent színedet. Amen.

(A' folytatkoz. a' főkért mond el az. imád: (fol. 33.)

HET-

VII. HETFŐN.

10. ELMELKEDES.

A' HALLÁSRÓL.

SÓvényezd bé fülaidet tövisszekkel, ne balgásd
a' gonosz nyelvet, és a' szádnak aitokat és
lakatokat chinály, és figyelmezz reá hogy
ne talám meg ne essel nyelveddel. (Eccli. 28.)
Sz. ő felebarátságának titkon való rágalmazóját,
azt üldöztem (Ps. 100.)

Az alnok ige meg változtattya a' szívet, melyből
négy rész származik a' jó és a' gonosz, az élet
és a' halál. (Eccli. 37.)

Az ördög a' rágalmazó szájába, és a' ki őtet hal-
gattya annak fülébe, egyaránt hátkodik. (ugy-
mond Sz. Hieron. lib. 2. de Conf. c. 13.)

I. T A N V S A G.

A' Második érzékenység méltóság
szerént, a' hallás. Es mint hogy
az igazságnak ismérleti, és minden
ből.

bőlchesség ez által mint egy aító által mégyszor
 az elmébe; Ez az aító szorgalmas gondos-
 kíván, hogy a' fziunek hailékába az igazságért
 hamisság ne férkezzék, a' bőlchességért bo-
 londfág, és valami ártalmas lehet. Mert minn-
 hogy füleinkel halljuk a' mennyei tudomá-
 nyt; (és nem illik hogy nyitua legyen az a' ka-
 pu, a' mellyen a' kiraly bé jár) bé téve kell
 tartanunk a' hiúságos tudománynak, a' hival-
 kodó és ragalmazó szoknak. Mert tudgyuk,
 hogy a' halál Eva fülei által vőtt eredetet, mi-
 dőn a' kigyó szólását halgatá. Adam verkezé-
 a' füleinek őrizetlensége miat kezdeték el.
*Mivelhogy halgattad a' feleséged szavát: átko-
 zott a' föld a' te munkádba, orvzád verítettévé
 észed a' kenyeret. (Gen. 3.)* Ha Adam a' felesé-
 ge szavát nem halgatta volna, nem vétkezett
 's nem vetet volna ennyi nyomorúságok ör-
 vényébe. De hirtelen el esék, midőn hamat-
 hűn, es mind magat 's mind maradékit a' go-
 nosz ellenség kezébe eité. Ezt mivelik, a' kil-
 haszontalan szólások, tragár ártalmas be-
 szedeket halgatnak, a' mely beszédek, leg-
 aláb az elmének nyugalalmát és tisz-
 tóságát mindenkor el-
 vészik.

II. TANVS.

Ne légy a' dőslők lakodalmsiban, se azok tob-
zodásiban, kik húst hordanak egybe eledelre.
(Prov. 23.) Azok hordanak húst eledelre, a'
kik ragalmazó beszéddel felebaráttjoknak
fogyatkozásokat hirdetik (ugymond Beda.)
Kichodák a' dőslők, hanem a' kik egyebek
nyalazattjával meg részegednek? Valamint
irtóazol a' ragalmazástúl, szintén ugy irtózzál
a' ragalmazásnak halgatásátulis. Mert Sz.
Efrem azt tanította (de morbo lingua) hogy
szómon büntetése legyen a' ragalmazónak, és
a' ki azt halgattya. Utálatos vétek (ugy-
mond) halgatni a' ragalmazókat. Mert noha
drunk meg kosholá az eczetet az epével, de fülei-
ben bé nem vővé az ördög szólását. Nem csak a'
köszölését kell el távoztatnod (ugymond)
hanem annak a' szagátis. Miért hagyod el ha-
marsággal a' fűsőt, és a' hazugot nagy kedvel hal-
gatod? Irtózol a' bűdösségről, s az átkazódót el-
szenveded. Ha egyik tagod egészséges, és a' ma-
sik laukadoz; az egy tag nyavalyajaert, beteg
vagy. A' vitéz ember befűdi az egész testét fegy-
ver derekka, de ha, a' nyil egy kis írességet talál,
az az erős vitéznek halált szerez. Mennyivel in-
kább füleidnek megnyilt a'itaján bé férkezik a' ha-
lál? Nagy kapu a' fül: Ez által lép a' halál e'
vilá.

világra, és minden nemzetségeket meg evett, mégis meg elégítbeteetlenül maradt. Azok a lakatokkal zárdbé fűleidek aittaját, hogy a' káromkodás, és rágalmazás bé ne orozkodgyék.

III. T A N V S.

Gyalázatos dolog, halgatni a' rágalmazót; ha szinten nem rágalmaszszis. Mert kértlek, ha egy paraszt ember házába mennél, és ottann egy nagy kamasz éb nagy ugatással read sietne, nem bánpadé, ha a' ház népe közszül senki nem támadna melletted az eb ellené. De ha annak fölörte read huszitanák a' komondort; vallyon, el halgatnáde ezt a' boszuszágot? *Hallyad:* A' midőn a' rágalmazó jó kedvel halgatod, ezt az ebet nem chak meg engeded más ellen ugatni, de annak fölörte ugyan készerited, hogy fogaival mardosla. Es azért mint hogy örömeit halgatod ellene állás nélkül, bűnében reszesülsz. mert eggyeszz véle. *Hallyad Sz. Bernardot.* Rágalmazni, és a' rágalmazót halgatni; meg nem mondhatom könnyenn, mellik ezek közzüll kárhozatosb.

Talám azt mondod, hogy senkinek száját bé nem dughatod, lássa, ki mit chenege; én meg engedtem. Nem en tisztem, hogy az emberek szolását gyalullyam. *Nem jól beszélt.*

lesz

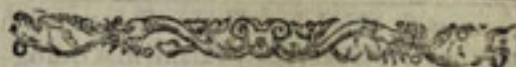
lefez atyamsia. Ha lehet tőled ne halgass, tilch
 meg; ha nem lehet; szoly valami más dolog-
 ról, kedvetlenkedgyél, ne halgassd örömett:
 Ennek fölött ne adgy soha senkinek okot a'
 ragalmazásra. Mert mind az a' ki ragalmaz,
 mind a' ki azt halgattya, az ördögöt hor-
 badozzák, eggyik száiába, a' másik fülébe. A'
 mely gonoszság ellen lenki nem támad, az a'
 gonoszság iavallattatik: és midőn az igazság
 nem oltalmaztatik, ha lehetséges; le nyomat-
 tatik. Azért fővényezd bé füléidet tövislek-
 vel, ne halgassd a' gonosz nyelvet.

I M A D S A G.

Vram halgassd meg, (fol 32.)

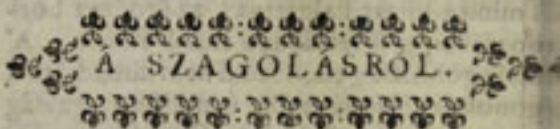
Uram J E S U S Kríztus ki az Eczeret és az
 epét meg költökd mi érettünk, de a'
 pokolbéli ellenség szavának helyt nem
 adál, midőn a' puszta sarkallot; segély hogy
 az álnok nyelvet ne halgassam; a' ragalma-
 zásnak, hízeltkedésnek, trágárságnak, fitalan
 beszedekeknek hallásom a'itaját bé tegyem; és
 csak a' te igédnek halgatásában és megtar-
 tásában gyönyörködgyem. Hogy ennek a'
 halló érzékenységnek lanyargatása után, a'
 más vilagon nagy örömmel halgathassam.
 ma' szép ének szót, az Alleluiát, Amen.

(A' fogathozásokért imádkozzál. fol 33.)

VII. KEDDEN.

51. ELMELKEDES.

A zért hogy fel sualkodtak a' Sion leányi, és ki nyuitot nyakkal iártak és tánczoltak, El vész a' az Úr az arany lancesokat, és fő kötöket, és péjsma almakat &c. Es lész en a' gyönyörűséges illatért bűnösség. (Isa. 3.)
 El temeték Ását az ókeporosiában, és az ágjára tévék őtet, mely teli volt kurnakhoz illendő fő szerzsámokkal, és kenetekkel. (2. Par. 16.)

TANVSAG.

A Szagolás a' testnek érzékenységi közöt harmadik helyt foglal, a melyre, mint a' látáfra és halláfra gondviselés köi, és fanyargatás, hogy a' külső jó illat ne legyen iele a' belső gonosz illatnak. Mert próbált dolog, hogy a' gyönyörűséges illatnak gond-

gondgya, az aszonyokra tulajdonúl néz, kik á
 gyöngeséggel az Isteni félelmet is el
 szökták vesztetni. Es azért Salamon le irván
 a kurvának állapotját, és beszégetését, az
 illatokról is emlékezik. *Altalvontam az ágya-*
amat, Sinorokkal, meg bintettem ágyas hazamat
gyöngyrraval, és aloëffel, és cinnamomommal. Ezeket
 szőlő számlalván, úgy ingerli a bolond ifiat a
 szatyorára. Nyilván ielentuén hogy a drága
 illat, a buia ágra szolgáló fő eszköz. Efféle
 gonosz személeket követik némely aszony
 member természetű férfiak a drága illat hor-
 hozással, melybe hihető hogy Asa király
 gyönyörködött, kinek holta után is, azt
 mondgya az irás, hogy teli volt az ágya, kur-
 vakhoz illendő fű szerzőkkel és kenetek-
 vel. A mely kenetek nem elevenfégét hanem
 halálát, hirdették. Szintén így a gyönyörű
 illat, nem fűdi bé az aszony ember termé-
 zű elmét, hanem meg ielenti a belső állapot-
 ját. Nincz tisztatalan a léleknél (*negyond*
ez. Krystofomus, hom. 4. de Lazaro) valamen-
 nyifé a testnek afféle illattya vagyon. Mert
 a testnek és a ruháknak illattya, feddi belől, a
 lelkéhez szagu és tisztatalan elmét. Mint a kik
 szüntelen nádhások, kezeket, ruhájokat és
 orrczaiokat bé undokittyák, mert törülten-

törülk orrokat; a' lélekis efféle hívogatos takony folyamatra gonoszágát, a' testhez törüli. Mert ki gondolhat valami dichéretes íoszagot abban, á ki drága kenettel fűstölög?
Ezt arany száju Sz. Iános írja. Azért csak hívog az illat hordozás. E' nélkül lenni dichéretes. Maria Magdolna penitencia tartására fordulván, a' drága kenetet Vrunk labaihoz hozá, nem az ő testének szolgálattára, hanem megtapodásra. Ezek legyenek irua azokról az illatokról, mellyekkel köszönetesen az aszonyok élnek, és a' czifra ifiak, talám az üdölőkis.

Azért vedd eszedbe, hogy szabad élni a' betegség ellen rósa vizzel, virágokkal, balsamommal &c. mellyeket a' patikákba szereznek, úgy mint nyavalya ellen. Mert ezek semmi fátalan büzt nem fűnek mint a' pészma és egyéb efféle, hanem a' szükségét segittik természet szerent, á íoszágos aiándékoknak károk nélkül. Azok vétkeznek pedig ez érzékenység által, á kik nem valami szükségért, hanem gyönyörködtetésért hizelkednek magoknak á kedves illatokkal.

A Z O N

AZON NAPON.

52. ELMELKEDES.

Á KENDŐZÉS RŐL.

Kétféle dolognak, az az bűnnek sem tartják a' bűnságra neveltetett emberek a' megnevezet nagy bűzzel való pismálkodást. Tovább ment az alnok ördög mestersege: mert kendőzékre tanította a' rövid elméjű népet, a' kik kenik, festik, törlik orczájokat hogy szebbek legyenek. Ezeknek az orczatlanoknak kedvéért: az Anyaszent-gyűbászának két nagy Predikátorát állatom elő.

Azt predikálja Sz. Ambrus. Doktor (lib. 6. Exameron. c. 8. to. 2.) Hogy el szenvedhető a' mázafág törésnek vétke, a' kendőzésnél. Mert minot a' tiszta élet romlik, itt a' természet gyaláztatik. Óh ember az Isten képre teremtél, ő festet taged. Jó kép íród volt. Ne töröld le a' jó képet, mely fénlík, nem ál festekkel, hanem igazsággal. El töröld a' kép írást te a' szony állat, ha orczadat külfő festékekkel ke-
med. Ha szép vagy miért reited el magadat;
ma, rut vagy, miért szépitted hazugsággal ma-

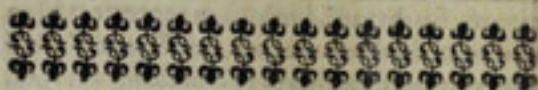
gadat? Hogy ha egy mester munkája meg
 jobbítására, más mester embert keresnél,
 hogy úi mestersegesb munkával ékesbé ten-
 né. Nem haragudnéke a' ki eszébe venné,
 munkájának meg hamisíttatását? Ne vedd meg
 tehát az Isten keze írását, és ne vedd fel a' *kur-
 va képét*. Mert írva vagyon: *Vevén a' Krisztus
 tagiait, a' kurva tagiavá tegyeme? Távol legyen.*
 Mert nagy véték azt vélned hogy szebben
 festhet az ember az Istennél. Nehéz léfzen
 hallanod az Isten szavát: Nem ismérem az én
 festékimet, nem ismérem az én kepeimet, mel-
 lyet alkottam: Megvetem a' mi nem enyim,
 azt keresd, a' ki teged festet. ; Ő vele legyen
 maradásod. *Hallyad Sz. Agoston predikatioja-
 ris. (ser. 242.)*

A ki, a' mindenható bölch teremtetőtől te-
 temtetet abrázatot máfra akaria változtatni.
 Nemde nyilván mondgyaé a' teremtetőnek:
 Miért teremtetted így? Istentelen vakmerő-
 ség, a' teremtetőnek alkotását alávalóvá tenni,
 hogy az előbbi abrázatot, a' mennyire töle
 lehet, máfra változtassa! Á regi Atyáktól Vet-
 tük ezt. Hallyuk Cyprianust (*de adulterino ha-
 bitu*) Azt mondá az Isten. Teremchünk em-
 bert a' mi képünkre és hasonlatosságunkra.
 Mérézfúlie valaki meg változtatni és más ab-
 rázatra

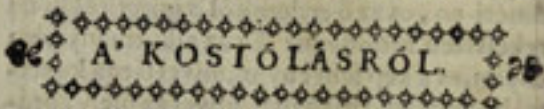
rázatra fordítani, a' mit Isten teremtet? Isten ellen emelkednek a' kezek, midőn azt, a' mit ő terétet, meg úitani és el változtatni, akarják. Tudvann hogy Isten alkotmánya a' mi leszen; a' mi meg változik az őrdőge. Nem félszé, d hogy áfel támadáskor a' te teremtd meg ne li isméri-en , es az ő erdemitől 's igiretitől ki ne rekefzszén, mondvan : Ez az alkotmány nem enyim, es a' kép sem enyim, mivel farga kenet- tel bé ferteztetd magadat, mivel az mely ábrá- zatot adtam vólt néked, hazugfággal meg ru- titottad. Az orczád meg vesztet, a' tagok ide- gennek. Nem láthatod az Istent, mert szemeid nem azok mellyeket Isten teremtet, hanem a' mellyeket az őrdög festet. Azért maradgyon vesztegetetlen az orczánk , hajaink festetlen, szemeink az Isteni látásra tiszták. *A' mint a' földinek ábrázattyat viseltük, visellyük a' mennyet- nek ábrázattyat is. (1. Cor. 15.)* Nagy áron vé- tettetek meg. Dichőitchétek , és hordoz- zatok az Istent a' ti testetekben. (1. Cor 6.) Akkor mivellyük azt, midőn az ő képét, a' tisztátalan, es idegen találmánnyokkal meg nem rutittyük. *Igy predikáll Sz. Ago- ston az undok kendőzés ellen.*

(Mond el a' Búlchús imádságot. fol. 33.)

VIL SZERDAN.

53. ELMELKEDES.

E Des álom a munkájának, akár keveset akár sokat egyék: a' gazdagnak pedig meg elégedése, nem hadgya őtet alnni. Eccl. 5.
Meg elégittem őket, és paráználkodtak, és a' kurvának házába bujalkodtak. (Jer. 5.)
Láffátok, hogy valami képpen meg ne terbelteessenek a' ti szíveitek tobzódással és részegséggel. Lu. 21.
Ne nézd a' bort, mikor fémlik az ivogben annak színe: édesdeden mégyen bé, de utollyára megmar mint a' kígyó, és mint a' Basiliskus mérget önt ki. (Prov. 23.)

I. T A N V S A G.

Övetkezik a' Negyedik érzéken-
ség tudni illik a' kóftolás, mely,
mint hogy a' torkoslágnak zárló
tartója, erős zabolát kíván hogy
a' mér-

a' mértékletlenség által a' lelket el ne árullya,
undok bűnökre édesgetuén. Mert két czé-
gérés halálos bűn szokot ezen a' kapun, a' le-
leknek veszedelmére bé menni; vgy mint a'
tobzódás, és a' részegség. Adot erről Vrunk ta-
nufágot. *Órizkedgyetek (ugymond) hogy*
valami keppen, meg ne nehezedgyenek a' ti szíveit-
tek tobzódással és részegséggel. (Luc. 21.) Sz.
Pális int: *Nem tobzódásokban, és részegségekben.*
(Rom. 13.) Ez a' két bűn a' sz. írásba a' halá-
los vétkek közébe számlaltatik. Nyilván va-
lok (ugymond Sz. Pál. Gal 5.) a' testnek che-
lekedeti, mellyek ezek: Paráznaság tisztáta-
lanság, szemtelenység, buiaság, báluányozás,
beuölések, ellenkezések őszue veszésék, irigy-
ségek, haragok versengések, viszsa vonyá-
sok, pártütések, irigykedések, gyilkosságok
veszégések, tobzodások, &c. a' kik afféléket
chelekefsznek, az Isten országát nem vészik.
(Gal. 5.) Ezeknek a' bűnöknek nem chak ez a'
büntetése, de annak fölötte, a' tobzodás és a'
részegség, meg nehezittik az embernek szí-
vét, hogy fel ne emelkedheslők a' mennyei
dolgokra. Hasonlatosság által mutattya ezt
meg Sz. Basil. (in orat. de ieiunio.) Mint a' ned-
ves helyekről fel ménő párák az eget be von-
nyák föllyegeekkel, és a' nap fenynék akadályt

szereznek, hogy ne hathassanak mi felénk; ugy a' tobzódásból és részegségből neminémű füst és pára támad mi bennünk, mellyek meg homalyosfittyák az okosságnak, eget, és az látni világosságnak fényét el vészik. Ennek fölőtte a' tobzódás és részegség meg bontya az egészséget. Vgy annyira, hogy inkább minden betegségnek egy fő oka, etkek sokasága és külömbsege (*nyymond Clem. Alex. l. 2. Pedag.*) És viszont a' jó egészségnek nagy oka, a' mértékletes élet. Tudgyukis, hogy az orvos Doktorok a' kit meg akarnak gyógyítani, koplaltatnak véle; és a' bor italt, s a' húst ételt, meg tiltyák.

I I. T A N V S.

Mint hogy a' testa' lelek ellen kívánczozik, nem értheti az étkektől való zabolázást. Mit mond azért a' test? Azt mondgya: A' iobb izu falatot kell kedvelni. mert inkább tetszik a' kostoló érzékenységnek. Es láttjuk, hogy ezt mivelik a' fő emberek, még a' kösségis ha hozzá érkezik, ezt mivelik a' tudósok es e'ztelenek. Ezt a' velekedést kárhoztattya az okos lélek, mondván hogy üdvösségesb az aláb való és izentlenb étek. mert a' testet serénybé téstzi a' munkára; mert a' gonosz testi indulatokat erőtlennitti; mert az el múlt bűnös-

ed bűnöket fanyargattya, és a' lelki gyönyörű-
 ségre alkoltattattya az embert. *Had szél-
 ilyen édeleget Sz. Hieron: Prunk képebe:* En
 királyok királya halando életet viselvénn,
 nem kerestem jó izű, drága fűszerfzamos ét-
 keket, hanem alá való köz eledellel meg elé-
 gedtem. Az első embereket a' viz őzön előtt,
 földi paréval es gyümölchel kínáltam. Va-
 lasztot népemet a' pusztába, mannával egyi-
 ggyű eledellel táplaltam. Á hozzam halgató
 ősséget árpa kenyerekkel vendéglettem. Az
 Apostolokat és az Apostoli Ferfiakat, savány
 és alá való eledellel akartam tartani: es soha
 a' torkollágnak gyönyörűségére semmit nem
 szolgáltattam azoknak, a' kiket az örökké vá-
 ló gyönyörűségre választottam. Mit furtogsz
 okosság? Mit zugolódol? Nem pirulizé
 nyilván meg győzetvén? (*Hier. con. lo-
 uan. lib. 1.*)

De nem chak halando állapattyába szer-
 zet üdvözítőnk az ő halgatoinak illy józan
 wendegséget, hanem fel támadása utannis,
 imidőn minden hatalom adatot néki, meny-
 en és a' földön. (*Isa. 11.*) az ő tanítványi-
 nak ebédet adván á tenger partyán, kenyé-
 ret és halat nyuitot: a' borról sem-
 mi emlekezet nincsen.

III. T A N V S:

Nem csak az eledeltől hanem a bor ital-
 lis zabolázni kől a kostoló érzékenységet.
 Nem mindennek hasznos a bor ital. Közön-
 ségesen a kik gyöngén nevelik az ifuságot,
 borra szoktattyák, holott ennek az időnek
 inkább illenék a hideg viz, mind a testi egéf-
 ségért, 's mind a tiszta életnek szeretetiért,
 mert a bor gerieszti a kívánságnak tűzét. Azt
 mondgya Salamon. *Bujálkodo dolog a' bor* (Pro.
 1.) Azért arany bőtükkal köllene Sz. Hiero-
 nymus tanítását le írnya minden házba: A
 bor (*uymond*) az ifuság ellen első fegyvero
 az ördögöknek. A bor és az ifuság, két féle
 gyuladása a kívánságnak. Miért öntünk olait
 a langra? Miért szolgáltattunk tűznek táplál-
 tatást, az égő testekkére? (*In Epist. ad Eust.*)
 Halljuk mégis Sz. Hieronymust a leánzók ne-
 veléséről. (*Epist. ad Latam.*) Kichiny korába,
 ha a szűkség kívánnya keves borral éllyen, és
 hús eledellelis tápláltráfék a gyomorért. Az
 után midőn üdős b lészén és erősb: az ő főze-
 léke paré legyen és halachkák. Ugy egyék,
 hogy mindenkor éhezzen, hogy mingyárt az
 étel után imadkozhaíson, &c. A Ferfiakat sem
 kellene kichiny korokba a borra szoktatni a
 Sz. Atyák tanachlásokból. Idő jártára nem
 tilal-

izilalmas tölők a bor, ha meg tartják a józan-
 ságnak reguláját. Ez pedig az: hogy a bort
 jól meg vizezzék; erős bort ne kívánnanak,
 mulasztást ne igyanak. Az ételt úgy kell meg mér-
 zekelni, hogy fel kélvén az asztaltul vala-
 mennyire éhezzenek. Ez mind a testnek 's
 mind a léleknek hasznára szolgál. A testnek
 gyomra, mert a gyomor könnyebben meg-
 nemélzti, és gonosz nedvességekkel nem ter-
 heltetik. A lélekis hamarabb el hadgya a ha-
 szontalan tréchélélt, és lelki elmélkedések-
 kel, hizik. *Annys legyen* (ugymond Sz. Hier.)
 az eledelben a józan-ság, hogy a gyomor panaszol-
 kodgyék inkább, hogy sem örüljen. Így elmélke-
 dik Sz. Agostonis (10. Confes. c. 31.) Arra tani-
 tottal Uram, hogy úgy járuljak az ételhez
 mint az orvossághoz: Mert a mint az orvossá-
 got nem vesztjük a tobzódásra, hanem a test-
 nek egésségére; úgy az eledéget nem a gyo-
 mor terheltefére vegyük, hanem
 a testnek táplálására.

I M A D S A G.

Vram halgasd meg &c. (fol. 32.)

Á Á fogvat kozasokért imádkozzál. fol. 33.)

CHÓ.

VII. CHÖTÖRTÖKÖN.

54. ELMELKEDES.

*****
 * * * AZ ILLETÉSRŐL. * * *
 *****

V Erem az én testemet, és szolgálat alá vetem:
 hogy né talám midőn egyebeknek predi-
 kállok, én magá meg ne vettefsem. 1. Cor. 9.
A' ki a' szurkot illeti, meg mochkoltatik attól.
Elreitheti ember a' tűzet a' kebelében, hogy a' ru-
hája ne égjenek? (Prov. 6.)
A' miket ember vetend azokat arattya is. Mert
a' ki az ő testében vét, a' testből arattya a' ve-
szedelmetis: a' ki lélekben vét, a' lélekből arat-
tya az örök életet. (Gal. 6.)

TANVSAGOK.

A Z illető érzékenység, veszedelmésb
 minden érzékenységeknél, mert ki
 teriedet minden tagokra, és a lel-
 ket

zetet minden felől ostromlya. Á több érzéken-
 ségek aítai a léleknek, mellyeken bé mégyen
 a halál, ha be nem tétetnek: De az Illetés ol-
 yan mint az el omlot kerítés, mellyeknek
 omlások miá, semmi bátorság nem lehet a
 várasba. Á több érzékeniségek olyanok mint
 egy szorostörések, mellyeket csak egy vitez
 őrizhet: Az Illetés pedig mint egy nagy ka-
 uon, avagy a kerítésnek nagy tágas törése, mel-
 lyet számos vitezek is nehezen őrizhetnek az
 ellenség ellen. Á több érzékeniségek olyanok
 imint az agarak, kik a preda nyomdokait sza-
 gollyák, és kergetik a nyomorúlt lelket: de
 az Illetés mint a vadászó, a ki a meg fogot
 predat a halálos vétek fegyverével, által veri.
 Ez által az érzékenység által mennek bé, a lé-
 leknek meg főtőztetésére, a testnek cheleke-
 deti, mellyeket elő számlál Sz. Pál: *Nyilván*
valók a testnek chelekedeti, mellyek ezek: Paráz-
tság, tisztátalanfág, szemtelenség. (Gal. 5.) Á
 mely három igével minden fele bujafágot és
 tisztátalanfágot, fel jedzet. Melyről emlekezet
 blévén oda fel; nem illik most az ő undok-
 ágiról szót szaporittáni, mert nemis kellene
 a keresztyeni híveknek tudni, sem azok nevét
 hallani. Mert imígyen szól Sz. Pál: *Parázna-*
tság pedig és minden tisztátalanfág, neie nevezet-
ség

sék ti kőzetek ((*Eph. 3.*) Chak azt mondom rövid szóval hogy ez az érzékenység nagy vigyázás, és fanyargatás nélkül szűkölködik. Mert egyeb aránt nem külömben történik dolgunk ezekkel az Illető érzékenységekkel, mint ha a kigyó farkát illetnők (*ugymond Sz. Basílius*) Á ki a kigyó farkát illeti, nagy hamarféleggel meg fordította a fejét, és a ki őtet illette, meg harapuán, testére ki önti a mérget: Így az vigyázatlan illetés magához fordította az illetőnek egész testét, & feslet indulatra vonfza. Ez az érzékenység leg alább való; mindaz által oly fel fualkodott, hogy a többin láttatik uralkodni. Mert a szemek láttják, a fülek hallják, az orr szagollya, főt a gondolat ábrázollya, és a szíu kíványa, s a lábak követik, a mi az Illető érzékenőségnek kedvére szolgál.

II. Nagy vigyázás kell az Illetésre, hogy a lélek's a test meg maradgyon a tisztaságba. Méltó ez ellen és a testi fertelmes bűnök ellen ennehány orvoslást rendelni, a minéműekkel az Orvos Doktorok is élnek a betegek gyógyítására. *Elsőbennis* a Doktorok az orvoslást a Bőítelvagy tartoztatással kezdik el, meg tiltván a hús etelt, és a bor italt. Á testi bűn ellenis meg kell magunkat tartoztatnunk a mér-

a mértékletlen ételtől, és a sok bor italtól.
 Ezt tanacholta Timotheusnak Sz. Pál. *Egy ke-
 véssel borral élly a gyomrodért, és gyakran betegségi-
 dért. (1. Tim. 5.)* De kevéssel a bujaságnak el-
 távoztatásáért, mert a borba bujaság van. (Eph. 5.)
 Másodszor a Doktorok keserű italt-
 badnak, eret vágatnak, mellyektől a természet
 tartózik. Így a puhaságba gyönyörködő testet,
 mevezet szerént az Illetést kedvetlen illeteések-
 sel kell szelidíteni. Ezt chelekefszi vala Sz.
 Pál: *Verem az én testemet, és szolgálat alá vetem,*
hogy né talám midőn egyebeknek predikállok, én
magam meg ne vetessem. (1. Cor. 9.) Es hogy ró-
 mid szová éllyek szemermességnék okáért; és
 szóllyak a más ember illeteésének veszedel-
 méről. Legyen foganatos orvosság az Illető
 érzékenység ellen, a tisztaság megtartásáért:
 hogy kiki meg tartoztassa kezét, maga illete-
 sőtől, és szégyenlyen a maga mezitelenségé-
 mez nyitni, mert veszedelmes, ha szinte go-
 nosz igyekezet nincsenis. Es a mint a ki illeti
 az égo szemet, meg egeti magát: ha pedig
 önmaga szénhez nyúl, be rutittyá kezét: úgy a ki
 a kéfertetre hailandó maga testet illeti; go-
 nosz gondolatokra, és tisztatalan kívánsá-
 gokra geriedez: Ha pedig a test mint egy hóle-
 szén efféle kéfertetektől szabados, ugyan-
 még

mégis a maga gondolatlan ember a szűkfegtelen illetés által megundokúl. Mennyivel inkább ha mást illet? Mert, *a' ki a' szűrköt illeti, megmoholtatik attúl.* (Pro. 6.) Es mint hogy a táncz illetés nélkül nem lehet, és oly köz a keresztyének között hogy csak bűnnek sem tartják, lássuk a következő Elmélkedésbe; Illiké, dichiretes dolog-e tánczolni? De előbb fejezem az őt érzékenységekről való Elmélkedéseket.

III. Tartoztatnunk, és zaboláznunk kell a külső öt érzékenységeket, a látást, hallást, szagolást, kóstolást, illetést, úgy hogy, csak a szükséges dolgokra határoztassanak, az ártalmásokat el távoztassák. Mert ezek a lélek aítai, mellyeknek őrizetlenségek által, a bűnnek halála a lélekhez fiet. *David Király* a látás után esék hazafág törésben, az után a Gyilkosságba; következőzendő keppen a büntetefnek szenvedélében. Egyebeket a hallás chalt meg. Azert int a bölch, hogy fővényezzük bé fülleinket tövisekkel, hogy a rágalmazásnak mérgé azok által szivünkre ne hasson, lelkünket meg ne öllye. Nemellyeket *az illat* étetet meg: mert a mint az agarak a szagolás után keresik a predat, úgy a lélek is neha az illat után szokot credni a nem tiszta gondolkodásra.

okodásra. Amá gonosz Afzonyis Cinnamonommal hintette bé ágyashazát, hogy az ifjúságot fajtalanfágra indíttaná. (Pro. 6.) Ám előző szüleinket a' *kostolás* ölte meg; és az *illetés* ököket undokított meg. Mert a' ki illeti a' szurkot, meg mochkoltatik attól. Ha el akarod a' b. nt távoztatni, szűkség az érzékenységet is fanyargatással zaboláznod, és az érzékenység által bé ménő artalmakat, el távoztatnod.

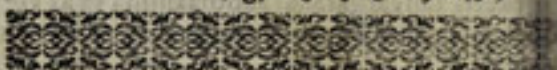
I M Á D S A G.

Vram balgáld meg. &c. (fol. 32.)

ELetnek kút feje, és minden jónak eredete, én kegyelmes meg válto Uram, kérlek minden tökéletességednek és a' szent emberfégednek őt érzékenységi által engedgy kegyelmes malasztot a' te sz. életednek követésére. Szenteld meg az én érzékenységimet, hogy ne találtaffék valami ő benne, a' melyb' vért, kegyességednek orazáját el fordíttanád. Fordíhd el inkább szemeimet, hogy a' fanyagontalan dolgokat ne lássanak. Sövegytized bé füleimet, hogy ragalmazást, hizelkedést, hazugságot, trágárságot, ne hallgassanak. Zabolázd meg, szagoláfsomat és kostoláfsomat, hogy a' mértékletességnek határá-

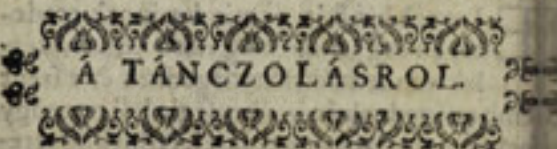
ban maradgyanak. Szegezd meg félelmeddel illetésemet, hogy ne zilaykodgyék. Ugy igazgas engem ezekben az érzékeniségekben, hogy az idő szerént való sanyargatás, és baimolodás után, részefüllyenek a győzedelmes érzékeniségeknek készitet örömben.

(Imádkozzál a' fogyatkozásokért. fol. 33.)

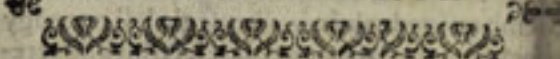

VII. PENTEKEN.

55. ELMELKEDES.

Á TÁNCZOLÁSROL.

A Tanczola aszonynyal ne légy gyakorta, se ne halgasd őtet, hogy valamikeppen el ne vessz az ő hathatóságában. Eccl. 9.

Azért hogy felszalkodtak a' Sion leányi, és tánczoltak. &c. Lásd. fol. 318. vii. kedden.

Midőn Herodias leánya tánczolt volna, és tetczet volna Herodesnek. Monda a' leánynak: kérj tőlem a' mit akarsz. Amaz pedig monda: A' keresztes táncos fejét. (Marci. 6.)

Mind

Mint hogy keziddel tapfoltál, és lábaiddal toppantottál: azokért imé én ki nyitom veád a' kezemet, és prédára adlak. (Ezech. 23.)

TANVSAG.

Pokolbéli ellenség az Istennek tisztelete ellen, és az ő hiveinek veszedelmekre, sok találmányiokat forralt eleitől fogva, de a' határozottabban alég szerzet a' táncznál, mind az östten boszúságára, 's mind a' szentek üldözésére; 's mind az együgyű kölségnek kelep-
bűnéire. Ezt megmutatom az ő és új testamentomból, a' Sz. lélek tanításából, és a' Sz. Doktorok írásából.

Az ő törvénybe az Istennek tisztelete ellen irány borjut ontete az álnok ördög és az imádatat a' neppel, a' robzodás után tánczolatván vélek. *Es le üle a' nép enni és innya, és fel kelének iatezani.* Vgy mint tánczolásal és önnekléllel, a' bálványozók szokása szerént. (Emmanuel Sa.) Bizonyittya ezt Sz. Palis. *Se bálványozók ne legyetek, mint némellyek ő közlők, a' mint írva vagyon: Lé üle a' nép enni és innya, és fel kelének iatezani.* (1. Eör. 10.) Im hal-
bód hogy a' bálványozásra szolgált a' táncz; ezért ördög találmánya a' táncz. Ezt az ő tör-

menyből is meg mutatom, hogy tudni illik ez által mesterkedet az ördög nevezet szerént. Keresztelő Sz. János élete ellen. Minden tehetségével azon volt, hogy ezt a Sz. Profétát el vesztene, de az ő sokféle fondorlással nem ártotta. El végre mit mivelt? Kedves tanözelést rendelt a királynak, a mely által megölhetné a Profétát. (*Didacus Beza tom. 2. § 14.*) Azt mondgya azért Sz. Mark Evang. a tánczó Herodiastról (*cap. 6.*) hogy tetszet Herodesnek. Ihol (*ugymond Fulg.*) az ördögnek rendeleseből, iatezoduán kezd a leány gyönyörködtetni, csak a végre, hogy a Profétát megölhetné. Azért a tánczolás ördögi találmány, meg tetszik az ő és úi törvényből. Nem dicshetnek a tánczolók, nem kell nekik Istennek. Halljad a Sz. Lélek Istent a Bölcsésként által: *A' tánczoló asszonnyal ne légy &c.* Hallodé, hogy a tánczoló személy gyalázatos Isten előtt? Miért? Nevezet szerént a tánczért. A tánczba senki nem lépzen szent, sem tiszta életű, sőt a ki voltis, olyan nem marad. Szabadok ott a szemek, szabadok a fülek, és a többi érzékenységek, szabadok a kezek: Ninh ott a tiszta életnek ördöge és a szemérmességnek veszedelmében vannak ezek a tombolásban s annak nézésében is gyakran. (*Drexel. Ni-*

et. lib. 2. c. 7.) Mert ha a házasság törés és a
 paraznáság, nagy gonoszság; miként nem
 volna gonoszság tánczolni a férfiaknak az
 afzonyokkal, holott a táncz fölöttébbis in-
 gerlő a fajtalanúságra. (ugymond Bellarminus
 Conc. 9. de Dom. Quinq. Hallyad Job Patriár-
 kát: Szépséget szerzettem a szemeimmel, hogy
 neis gondolkodgyam a szűzről. (ca. 31.) 'ste pedig
 tánczolni indulsz, és tánczolsz (ugymond) a
 leánnyal, és tánczolván, gonosz kívánságra
 indított magadat, 's azt véled hogy semmi
 veszedelem nem következik? Miért int a Sz.
 Lélek Salomon által, monduán: A' tánczoló
 afzonnyal ne légy gyökerlatoz, hogy valami képpen
 el ne vessz az ő hathatóságában? Mert, ha a'
 polyuát a tűz meg nem égeti; az Ihuist tán-
 czolhat az afzonyokkal és nem geriedez. A'
 mit szólok pedig a férfiakról, érched az afzo-
 nyokról. mert azt mondgya Sz. Hier: hogy
 Mind a kettő polyua, mind a kettő tűz. De
 immár hallyuk a Sz. Doctörökatis, kik a me-
 nyei dichőségben uralkodnak, dichiriké aua-
 gy kárhoztattyák a tánczot? Illiké a Krisztus
 JESVSNAK íz. vérével meg váltot keresz-
 tyéneknek, férfiaknak és leányoknak, Afzo-
 nyoknak tombolni, ugrálni hankódni, tán-
 czolni egymással? Eggyeze ez a szokás a Sz.

Bibliával, neuezet szerént a menyegzőkben?

Dichiri az irás Tobias es Sára lakodalmat a menyegzőbe, de halljad a leány erkölchére:

Té tudod Vram hogy sóha a iáteződözék közé nem egyelitettem magamat. (Tob.3.) A Menyegző-

rólis érched a rend tartást: *De a menyegző lakodalmas az, Úr félelmével tarták.* (Tob.9.)

Itt semmi táncz és tombolás nem volt. Isteni félelemmel volt. Ninch pedig a tanczolásban

Isteni félelem. Szóllyon először Sz. Hieronymus (*con. Heluidium.*)

I I. A hol a dob szól, a lant peng, a czimbalom zeng; michoda Isteni félelem volna ott?

Ninch téhat Isteni félelem a tombolásban. Ninch bizonyára. mert az Istennek

boszufágára szolgál, és azért nem illik tanczolni. Hallyuk Sz. *Ambrus Doktort.* (*lib. 3. de Virg.*)

A tanczolásba, az Istenfégnék boszufágára indulnak: mert michoda szemérmes-

seg lehet ott, ahol hánkódás, zörgés, chattyogás vagyon?

Im érted hogy a táncz az Istennek boszufágára szolgál, azért nem illik az

Isten felő szemérmes kerestyennek tanczolni, *Predikállyon Arany száj Sz. Ianoſis* (*Hem. 49. in Matth.*)

Hallyátok férfiak, a kik a refzégfeggel áradó vendégfégeket gyakorlyatok, hallyátok

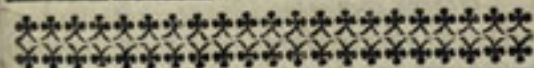
mondám

mondám, és irtózzatok az őrdögnek őrvén-
nyétől: Ahol a' faitalan táncz, ott bizony je-
len vagyon az őrdög. Mert nem a' tombolás-
ra adta Isten a' lábainkat, hanem hogy sze-
mémesen jariunk, nem hogy barom módon
hánkodgyunk. Hogy ha undok a' test a' hán-
kódásért, mennyivel inkább meg undokitta-
tik a' lélek? Ezekben a' tombolásokban, az
őrdög tánczol, ezek által az őrdögök szolgálai
által chalattatnak meg az emberek. *Hallodé*
hogy az őrdögis tánczol a' tánczolókkal? Azért
nem illendő nem dichiretes a' táncz, mert az
őrdögis a' tánczoló közibe egyeledik az ő
tárfaival, kik láthatatlan fuvókkal a' gonosz
kívánságnak kemenczáját gyuitogattyák a'
férfiakban és az afzonyokban. Haza jó (ugy-
mond Sz. Agoston) az Afzony a' tánczból
fok szókkal őztőnőztetve; haza jó a' leány
meg fertezet fűlekkel, sem tiszta szűz, sem há-
zas személy.

Egy régi Sz. Doktortúlis tanultunk még Sz.
Basilinstul: A' férfiak (ugymond) és az Afzo-
nyok a' tánczba egyeledvén, a' boros őrdög-
nek adatván, egymást az ő kívátságának őztő-
nível meg sebesítették. A' kétfélnek nevetése, a'
rút énekek, a' kurva őltőzetek, vásotfágra in-
gerlenek. Lábaidat forgatod, és dühösen

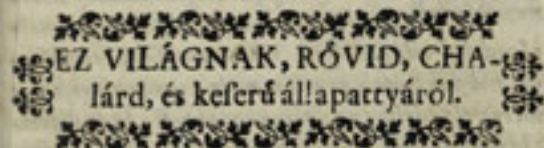
szókdéchélsz, és bodogtalanúl tombolsz, holot az imádságra kellet volna térdeidet meghaitanod. Nem illendő nem dichiretes, veszedelmes es gyalázatos dolog a' táncz. Még a' pogány Cicero is azt mondgya (pro Muren.) Hogy senki nem tánczol, hanem csak avagy a' részeg, avagy a' bolond. Es noha eggyül eggyig a' szent Doktorok kárhoztatják a' tánczolászt; de az emberek csak úgy tartják azt, mint az álmod. Es azért hallják az igazságnak lelketis. Isaias Proféta által. (Isa. 1.) *Csitara, és hegedű, és dob, és Sip, és bor vagyon a' ti lakodalmotokban: és az Úr dolgát meg nem gondoltjátok. Azokáért föl tátotta a' pokol az ő lelkét és végnélkül föl nyitotta a' száját. Váihá érthetnék a' táncz szeretők, mely rettenetes az Istennek kezében esni! Es mi légyen innya az Isten haragiának, keferűséges poháraból, melyről szól Sz. David (Psal. 10.) *Tűz, és kénkö, és szélvész, és fuvása, az ő pohárok része.* Azt kérdi Isaias (cap. 33.) Ki lakhatik közzületek az örök héuségekkel? Á ki most a' részegséget tánczolászt, és egyéb fesletséget el nem akaria távoztatni, miképpen szenvedheti el amaz eleven langot, és a' fogaknak keferűséges chikorgatásit, s minden érzékenységeknek örök gyötrelmét? (Mond el a' szöveget Imads: fol. 33.)*

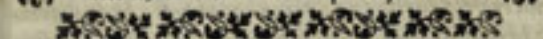

VII. SZOMBATON

56. ELMELKEDES.

EZ VILÁGNAK, RÓVID, CHA-
lárd, és keserű állapotjáról.

Gyűlöttek magamnak ezüstöt és aranyát, és a
királyoknak, és tartományoknak gazdag-
ságit: és mind felül halladtam azokat
gazdagsággal, akik előttem voltak Jerusale-
mbe, és látek mindenekben hiúságot, és lélek gyö-
trelmét. És azokért megúnam életemet, lá-
tván hogy valami a nap alatt vagyon, gonosz;
és hogy mindenek hiúság, és lélek gyötrelme.
(Eccli. 2.)

Ne szereffétek e' világot, se azokat a mik e' világ-
ban vannak. Ha ki szereti e' világot, nincsh
abban az atyának szeretete: mert valami a'
világban vagyon, a test kívánsága, és a szemek
kívánsága, és az élet kevélysége. Ez e' világ el-
múlik, és az ő kívánsága. (1. Ioan. 2.)

Valaki azért e' világ barátja akar lenni, az

Istennek ellensége' léfzen. (Iac. 4.)

Az egész világ gonoszban helyhez tetet. (1 Io. 5.)

Miel hogy a világ szeretetiért, és e világ iósza a künaságáért vetkezik az ember; fölötte szükség eznek a világnak orzáját meg néznünk. Mert á ki szorgalmatosan el gondollya, mely rövidék e világi dolgok, mely bamißak, keserűséggel raknak; mely gyarlók, mely nyomoruságosok; a mely veszedelmesek: pironkodni kell, hogy ilyen lá való dolgot szeret, és hogy ily semmiért el vesztí az Istent. Ezekről elmélkedgyünk azért immar, hogy tudni illik a bünöktőlis irtozzunk és a tündér világot se szeressük.

ELSŐ TANVS.

A, mi e világon vagyon, auagy gazdagság, auagy méltóság, tisztesség, gyönyörűség, és egyéb szemfény vesztő buborék szépség, mellyeket a külső szinnek szemléléséért, keresnek az emberek, és meghalatnak. En Istenem, mely rövid ideig tartnak mind ezek! Mert tovább nem tarthatnak az embernek életénél. Lásd immar mely rövid az embernek élete. Michoda á ti életetek? keves ideig tetsző pára, és az után el enyészik. (Iac. 4.) Emlekezzél meg, hogy szél az én éle-

életem. (Job. 7.) semmi gyorsabban el nem
megyen a szélnél, semmi hamarab el nem
enyészik a páránál, és semmi rövidebb nincsen
az ember életénél. *Rövidek az embernek nap
jai, a banainak száma nálad vagyon: te nálad
és nem én nálam; hogy nem tudván az én
életemnek határát, szégyenlyem szeretni azt
ami csak, ma nap eslig sem tart.*

Mondgyátok meg ti magatok ti Istentelenek
kik ki múltatok e' világi birodálmokból;
mit véltetek e' világi dolgokról? *El múltak mind
azok mint az árnyék. Mi lehet ennél alább való?
és mint a sietve futó követ? Mi lehet serényb?
és mint a hajó, mely a habzó vizen által megyen.*
Mi lehet gyorsabb? Nezd a gyorsan röpülő
madarakat, és a ki löttetett nyilnak menete-
lét; ezek nem csak hamar el múlnak, de sem-
mi ilet sem hadnak magok után. *Igy mi is szű-
letűen (ugymond) mingyárt meg szűnünk lenni.*
(Sap. 5.) Így mulnak el hertelenséggel min-
den világi dolgok, és magok után egyebet
nem hadnak a lelki ismértnék sérelménél.

Valamenni idő mult világ teremtetéstől
fogva, hogy ha az örök időhez hasonlítod,
csak olyan mint egy pont, mint egy szem-
pillantás. *Mert ezer esztendő a te szemeid előtt,
mint a tegnapi nap, mely el múlt.* (Psf. 9.) Az em-
bernek

bernek minden dichősege, és kenetysége el veszi; mint az el röpülő álmot meg nem találhatik, el múlik mint az éjjeli látás. (Job. 30.) Mely nagy bolondfág azért, ezekért az Istent el vesztetni, ezeket szeretni, és a mennyei örökléget meg vetni?

II. T A N V S.

Noha rövid ideig tartók e világi jók, mind az által méltók volnának talám valami szeretetre, hogy ha igazak volnának. De bizonyára mindenképpen hamissággal, chalárdfággal tellyesek, és áll orczáiokkal a nyomorult embereket meg challyák. Chak vigyázz szeretéssel reá, meg értesd, hogy kívül aranyafok, de belől chak agyagok. Hansolók a hóval befödött ganéhoz, és a meg feicritett koporsókhöz, mellyekbe egyéb nincsen rothadásnál, és a halottak chontyainál.

Chalárd a gazdagfág, mert Vrunck tövishez hasonlittya, meg nem elegit soha, hanem a szűkölködést, neveli. *Mert ahol sok gazdagfág vagyon, sokan vannak, a kik azt meg emészthetik.* És a főszűcs nem telik be a pénzzel, és a ki azt szereti, nem veszi annak gyümölcsét. (Eccli. 5.) Chalárd a méltófág mint a nád pálcza, kívül ékes, belől üres; ékesnek látezik, maga nehezer, mely a hatalmasokat meg nem szabadítja.

tya a' büntől, 's az után az örök kintúl. *Chalárd a' tisztesség és a' dicsőség az emberek előtt, mert akar mely alkalmatlanságból is el vesznek, Chalárd a' gyönyörűségis, mert egyelítve vagyon a' lelki ísméretnek keferűségével.*

Óh ember vedd eszedbe magadat, hogy e' világon, bársonnyal, és mézzel bé burított török között élsz, és oly emberekkel, á kik noha látták a' veszedelmet; nem akariak megjelenteni.

III. T A N V S.

E Világi jók még minek előtte el foglaltasánakis, keferűesek, annak a' ki óhajtja. *Mert a' mely reménység el hallad, győtri a' lelket. (Prov. 13.)* É világ javait a' ki szomitkozza, hasonló annak szive a' habos tengerhez, mely meg nem chendefittethetik. Az ember szive a' kívátságoknak szeleitől hanyattatik, el annyira, hogy sokszor megis bánnya a' mit kívánt. Sőt a' mit gyönyörűségnek tart az ember, sanyarúságnak talállya lenni. Mert a' méltóságnak magassága hasonló a' felakasztáshoz, a' kire a' kevély ember az ő tulaidon szeretetinek kötelével függesztetik: a' testi gyönyörűség olyan mint az árnyék széke, melynek bűdösége sanyargattya a' lelket, és rút-
ságával

fágával bé undokittya. A gazdagságnak birodalma, olyá mint egy tövifés ágy, melybé az embert a gondokkal és félelemmel sértegetik.

Végre e világnak javai keservesek a mikor az embertől el távoznak. Es egy világi ember sem tagadgya, mely nagy keferűség a gazdagságtól meg válni. Elég bizonyfág az ő könyhullatások, foházkodások, panaszolkodások. Akar mely világi állapot legyenis, tagadhatatlan, hogy több gond és nyughatatlanfág ott nem volna, hogy sem gyönyörűség.

I M A D S A J.

Vráh balgásd meg, &c. (fol. 32.)

NYisd meg úram az én szemeimet, hogy lássam, és belső értelmemmel tapasztallyam, mely nyomorúlt, keferű, gyarló, bizonytalan, rövid, változando, és csalárd e világi életnek gyönyörűsége. Engedd, hogy minden testi kívánságnak terhét el vetthessem: legyen nekem nehez, valamit hallok, az el múlandó dolgokról: utálhassam meg az el mulandó gazdagságot, és az árnyek tisztelget..

Veszzen el én bennem, minden el veszendő dolgoknak szereteti és foglatatosfága; nevelkedgyék az örökke meg maradandoknak éhsége,

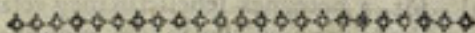
és éhsége, és szomjúsága. Adgyad Istenem hogy
 te kívülled mindeneket gané gyanánt tar-
 toshak Sz. Pállal. Chak te benned gyönyör-
 ösködgyem, chad téged óhaichalak.

(Mond el a fogyakozásokért való Imads: fol. 33.)

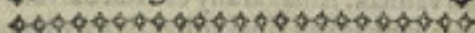

VII. VASARNAPON.

57. ELMELKEDES.

Évilagnak erőtlenségéről, nyo-
 : moruságáról vezzedelméről.

Minden test széna, és minden ő dichósége
 mint a' mezei virág. Bizonyára szé-
 na a' Nép, meg száradot a' szena, és el
 hullott a' virág. (Is. 40.) A' gazdagis az ő
 útáiban meg hívvad. (1. Pet. 1.)

Rövid és unakodással vagyon a' mi életünknek ide-
 je, hamuvá lesz en a' mi testünk, és el múlik éle-
 tünk mint a' fűzhő nyomdoka: mert arnyéknek
 elmulása a' mi időnk. (Sap. 2.)

Nagy foglalatosság teremtetett minden emberek-
 nek

nek, és nehez iga az. Adam fiaira az ő anyyok méhéből ki jövőseknek napiától fogva, a' mindeneknek anyyába való temetésnek napiaig. (Eccli. 40.)

I. T A N V S Á G.

Mint nem lehetnek é világi jók a' mi életünknel éleletesbek; ugy erősbek sem lehetnek. Á mi életünk pedig fölötté erőtlen és gyarló, mellyet nem csak á fegyver fogyathat el, hanem a' mértékletlen étel, ital, lőc, a' betegnek lehelletijs meg vesztí. Azokaért minemű erőtlen joknak mondhatjuk, a' mellyek ily nyumorult fundamentomon vannak. Amaz arany és ezüst bálvány el omla; mert agyag lábai voltak; így á világnak mindé dichősége hamar el dűl, mert meg nem maradhat é gyarló erőtlen élet nélkül.

Minden te, széna, és minden ő dichősége, mint a' mezei virág. (Is. 40.) Á világ dichősége mi choda? Á gazdagfág, tisztesség, méltóság gyönyörűség. Mi lehet á virágnál gyöngébb? Őtet á hideg el sűti, á meleg meg hervasztja, á szél el ragadgya, el tőri: á lábaktúl meg tapodtatik, á barmoktúl meg emészttetik? De mi lehet gyarlób é világi uraságnál? Éz után az ellenke-

ol tenkezésben, lefékedik a veszedelem; a jó szer-
 renchében, a gyűlöfég; az aláb valoktúl rá-
 galmaztatik; a hatalmasbaktúl fogyatkozik;
 és végre akar mely világi magasságot is az idő
 minden ellenség ostromlása nélkül, el fogyat,
 ol semmivé téfzen. Dé nem vária ezt az utólsó
 veszedelmet a világi változás: mert egy fe-
 lől ostromlattatik a pogány ellenségtől, más
 felől a pártutóktól a lopoktúl, és fokszor
 nagy véletlen a tűz egy oraig porrá hamu-
 vá téfzi a fok esztendeig gyűitőt gazdagfa-
 got. Azokáért mi gyarló erőtlén emberek,
 ne támaszkodgyunk ehez a nád pálczához,
 hanem a meg maradandó jószágot keressük.

II. T A N V S.

AZt meri Sz. Bernárd Doktor írnyia, hogy
 é jelen való életet csak kevesse tartya bo-
 dobogatannak az el kárhozot lelkeknek éle-
 ténél. Mert csak gondolkodnánk valóba a
 világi állapotunkról; meg látnók, hogy min-
 den élő állatok, az elementomok, az őrdő-
 gők, az Angyalok, az emberek ő magok, még
 az Isten is az ember ellen fel fegyverkezet.

Amá gyönyörűféges Nap, a ki minden élő
 állatnak nemminemű közönsféges attya, neha
 oly sűrű verőfényt szolgáltat, hogy minden-

eket ki szárazt; néha annyira el költözik tőlünk, hogy a hidegség miá chak nem mindenek meg halnak. *A' föld* pedig a ki közönséges anyánk, hány várasokat nyelt el, az ő meg rendülésével mennyi kárt tött, hány embert emészttet meg? *A' tűz* (a ki oly hasznos) mely igen kész az ártalamra. Mely rettenetes, midőn valami házat avagy várašt hatalmasa alá vehet! miként tekereg az ég felé a fekete füst, a lang mely gyors az épületeknek elrontásában! *A' levegő* és mely sokszor megvész; ködöt, homályt, dög halált, betegséget nemz. A köcső, a villámás, a menydörgés honnan származnak, hané a levegő egből?

Az oktalan állatok sem bőchülnek az ő fedelmeket. Nem chak a farkasok, oroszlányok, farkányok, tygris vadak, és a több oktalan nagy állatok, de meg a balhakis, a szunyogok és egyéb apró állatok, chudálatos mely igen bűlittyák, sanyargattyák, és kinozzák az embert.!

Tűrhető volna ha chak az oktalan állatok harczolnának ellenünk, de a mi nehezebb, ember embernek farkasa. Hogy most ne szollyak a tolvajokról és a nyilván való ellenféginkről: nem vészédé eszedbe, hogy a te jó barátid, és a békeségnek s az igazságnak oltal-

oltalmazói ezek is az ember ellen igyekeznek: 's különben sem lehet. Kérd meg a bírót kiért chinálták a tömlőczőköte, a fok akasztó fát, annyi fok kint? Nemde az emberért? Oh inségeknek nyorúlt edénye, megis kevélykedelme? Mennyi gondban hívad az ember felesége, gyermeki, atyafiai miá? Ha őket gyűlöli, a gyűlölet emészti őtet, ha szereti, a szeretet emészti meg: ha fiai ninchenek a kívánság győztri; ha vannak a feleségem, hogy meg ne hallyanak.

Nem csak testi ellenségek vannak, a kiket el kerülhetünk, de a mi bódogbtalan, lelkiek is, a kik minket látnak, 's mi őket nem láthatyuk. Ezek a pokolbéli ellenségek hatalmasok, álnokok, kegyetlenek, erősek: és egyebet nem gondolnak, nem forralnak, hanem hogy az embert meg challyák és a gehennába vessék.

A Sz. Angyalok is sokszor az ember ellen támadnak. Angyalok forgaták fel Sodomát Gomorrhat: Angyalok ostromozák meg Egyiptust. Angyalok ölénék meg Sennakerib hadába nyolczvan öt ezer embert.

Nem csak az Angyalok, hanem ő maga az Isten is úgy bánik néha az emberrel, mint ellentétével. *Miért reited el orczadat* (ugy-

mond Sz. Job 13.) *és engem ellenségednek alitasz.*

Mind ezeknek fölötté, az embernek belső kűszködéseis vagyon, magával sem álkhatik, mert ki nem érzi a belső gonosz gondolato-
kat, kívánságokat? Hányszor bánnya meg
ember a mit chelekedet? Hányszor neheztel
önön magárais? *Nebézzé löttem magamnak.*
(ugymond Sz. Job. 7.)

Kinem láttya ez alá való féregnek, a kit
embernek nevezünk az ő nyomorúságát? Ugy
helyheztetet é világon mint egy tárgy,
hogy minden felől őtet lövöldözzék a fok in-
ségnek, nyilai?

I I I. T A N V S.

R Akua hálóval és törrel é világ. Meg va-
gyon irua: Török közöt járíz. Tör va-
gyon job kezéd felől, a világi jó szerenche;
tör bal kezéd felől, a' szerenczétlenség. Tör
vagyon az aranyban, az ezüstben, és minde-
nekben, a' mellyekkel gonoszúl élünk, go-
noszúl gyönyörködünk. A madarachka a'
fa, ágon ül, és lép által meg fogatik: az em-
beris a' bűnnek törében esik, es meg fogatik
a' pokolbéli madarásztúl. Jai nekém (ugy-
mond Sz. Bernard, ser. 3. in Ps. 90) mert min-
den felől hadat látok ellenem, minden felől
röpül-

röpülnek a' nyilak, minden felől a' kéferte-
tek. Akar mely felé nézzek, nincb bátor-
ság. Ellenem harczol az éhség, és étel, az
álom, és vigyázás, a' munka és nyugalom.
Szinten oly gyanósnak tartom a' tréfát, mint
a' haragot. Szinten ugy félek a' jó szeren-
chetől, mint a' szerenhetlenségtől. Mert a'
jó szerenche, hizelkedésével meg chal. Á
szerenhetlenség olyan mint a' keferű ital, és
félelmessé tészel.

Tenger ez e' világ, el nyeli az ő szeretőit,
nem oltalmazza. Ez a' nagy és tágas öblő ten-
ger: ott az úszók, mellyeknek nincb száma. (Psf.
103.) Jai az embereknek ezen a' tengeren:
mert a' világnak nagyobb része ebbe vész a'
tengerbe, és el kárhozik.

Á bűnőknek alkolmatossági közöt él az
ember, es a' gonoszak társaságában. Á bű-
nőknek alkolmatossági közöt ugyan: mert
az átok, és a' hazugság és a' lopás, és a' házasság tö-
rés el áradtak, és a' vér a' vért illete. (Ose. 4.)
Gonoszok társaságában ugyan: mert rakuz
e' világa' gonoszokkal, a' kikkel való nyájaf-
kodás ártalmas. A' ki a' szurkot illeti, meg
moh keltatik attúl: és a' ki kevélyel társalkodik,
kevélységbe öltözik. (Eccl. 13.)

Azokáért pirúly oh ember, mert azért az

álnok világért, és az ő alá való marhájáért,
vesztetted el az Istent: Ha az örök életre és
bodogságra akarsz jutni: *Ne szeresd é világot,*
sem azokat a mik ő béne vannak. Ha ki szereti
é világot nincz abban az atyának szeretete: mert
valami é világban vagy, a' test kívánsága, és a'
szemek kívánsága, és az élet kevelysége. i. Ioa. 2.

I M A D S A G.

Verf. Uram halgasd meg az én könyörgésemet.
Resp. Es az én kiáltásom jusszon elődbe.

(Mond el a' fogvat közfokert az Imad: fol. 33.)

IIX. HETFŐN.

58. ELMELKEDES.

A' HALÁL RÓL.

Ob halál mely keserves a te emlékezeted, az ő
iauaiban békesége lévő embernek. (Eccli. 41)
Rövidek az ember napjai, a' hanainak szá-
ma nálad vagy: el rendeled a' határit, mel-
lyeket által nem léghatni. (Iob. 14.)

Kicho-

*Kiczoda az ember a' ki él, és halált nem lát, meg
mentie a' lelkét a' pokol kezéből. (Psal. 88)*

*Tyű legyetek kéjzen, mert a' mely orában nem vé-
ltek az embernek fia el iő. (Luc. 12.)*

T A N V S A G.

Inden vétkek és fogyatkozások,
az egy feledékenységből származ-
nak, midőn tudnya illik életünk-
nek végeről el feletkezünk. In-
nen származik a' keüelység, a' tisz-
teffég kívánás, testünkre valo nagy gondvise-
lés. Vaiha gyakran néznők a' koporsóba az
emberi port! bizony a' fel fualkodás meg hir-
vadna. Ha gyakran eszünkben iutna, hogy
rőuid idő múlva férgek eledele lélszünk; nem
tartanók Isten gyanánt a' ganéual rothado
hafunkat. Meg iobbittanók bizonyára éle-
tünket, ha, mint egy tárgyra szüntelen néz-
nénk a' halálra.

II. *Bizonyos hogy meg halok.* Mert kiczoda
az ember a' ki él, és halált nem lát? *Senki.*
Meg hal a' tudatlan, meg hal a' bölch. Meg hal
a' Nemtelen, meg hal a' Nemes, a' Király, a' ha-
talmas chászár. Meg hal a' bűnös, meg hal az
igazis. Sem az Isten Anyja sem az űduőzítő
J E S U S ki nem vétetet a' halálnak törüenyétől
hogy minket meg váltana. El iő minden bi-

zonnyal az éltendő, mely utolsó éltendőm
léfzen: el iő a hónap, mely után más hónap
nem engedtetik: el iő a nap, mely után mást
nem várhatok: el iő az óra, mely után nekem
más nem következik: el iő az utolsó szempil-
lantás 's más nem léfzen; Iaj, ez után a szem-
pillantás után, az utolsó pihenés után, kez-
detik el ama' rettenetes örökre tartó idő!

III. *Oh mely nagy szorongatásba léfzen a lé-
lek az ő utolsó óráiban!* Észébe jut valamit e' vi-
lágon szeretett, a mellyektől vagy akaria vagy
nem, el kell válni. A' test csak egyszer hal-
meg, de a sziv annyiszer, valamennyi volt, a'
mit szeretett. Akkor á mi őtet gyönyörköd-
tette e' világon, legkegyetlenb hohéra léfzē,
és inkább kinozza. Mindenektől el hagyatta-
tik, nem léfzen vigasztalója. Feie fölöt az
Isten igazságának fegyuerét láttya: alatta a'
szomorú koporsót: belől a' vádoló lelki ísmé-
retnek férget. Észébe forog hogy a' test, mely
most él, lát, hall, szól, és az ágyon fekszik; egy
óra múlva, egy szem pillantásban, vak, sziket,
néma, lelketlen léfzen. A' palotáért, egy szo-
ros koporsó; a' gyöngé ágyért, a' fekete föld;
a' drága ruhákért, alá való lepedő; a' gyönyör-
űségért, rothadás; az illatokért bűdösleg; a'
szolgákért, fergek következnek. És a' mi ször-
nyebb,

nyebb, bizonynyal tudgya hogy egy vagy két óra mulva auagy az örök bódogfágba, auagy az örök kárhozatba lészzen; de nem tudgya, mellikben lészzen!

I V. Ennéhány efsztendő mulva, vgy ki törültetem az embercknek emlekezetekből, mint ha soha sem lettem volna e' világon. Semmit a' Nemes leuel nem hafznál. *Mi hafzon az én véremben, (az én nemzettségemnek nevében) ha alá mégyek a' rothadásba. (Pfal. 29.)* Semmit nem hafznál testem ékesége: mert ha moltis hívfágos a' szépség, mennyivel inkább ha immaris bűdös, és bűdösséggé vált. Semmit nem hafznál a' gazdagfág: mert midőn ember el vész, semmit el nem vísz en: sem alá nem száll vele az ő dichőfége. (Pfal. 48.) Egyebek biriák házamat, gazdag maiorfágomat, és méltosfágomat; és én rólam meg sem emlekeznek.

V. *Meg hal a' bűnös, meg hal az igaz is, de nagy kéltömbfég alatt.* A' bűnösök halála fölőtte gonosz, az igazaké pedig, drága. Mert amaz kezdete minden gonosznak, ez pedig kezdete minden iónak. A' bűnös nagy fáidalamban lészzen: mert el kell válni azoktól a' miket igé szeretet; az igaz auagy nem érez faidalmat, auagy szenuedhetőb; mert a' mellyektől el

válí, nem volt azokhoz Sziue ragasztatva. A' bűnös meg haborodik halála óráján, mert nem kész, és láttya a' reá következendő örök kint: az igaz bátran néz a' halálra mert kész meg halni, és remenli az örök bódogfágot.

V I. Mit chelekedgyem *hogy halljon meg az én lelkem az igazak halálánál, és légyenek mintő fő dolgaim ezekhez hasonlók?* (Num. 23.) I. Lásan el kezdem a' meg halást, az az, gondolatimat és kiánfágimat el fordítom a' földi, és el múlando dolgoktól; mellyeket ha nem szeretek halálomnak óráján, könnyű el hagnom. II. Magamat megútálom, és a' világ dichőségét meg vetem: a' szegénységet szeretem. mert igen nehéz a' gazdagnak üdüzőlni. III. Hofzszu ideig való életet nem ígérek magamnak, hanem mindent úgy chelekezzem, mint ha immár meg kellene halnom: úgy élek, hogy halálomnak óráján meg ne bánnyam, hogy úgy éltem. IV. Minden nap kérem a' bódog ki múltát, az V r J E S U S Krisztusnak érdemé, és Bódogfágos Szűz M A R I A N A K eszedezése által, hogy midőn meg szolittatom, alázatosan és bátran mondhasam: *A te kezedben ajánlom Vram az én lelkemet.*

I M A D S Á G.

(Vram halgassd meg, &c. (fol. 32.)

Irgalmas J E S U S K r i s t u s h a o l y s z o r o n g a t á s b a v a g y o n a ' b ű n ű s l é l e k m i d ű n e ' v i l á g b ó l k i m u l i k ; k i h e z f o l y a m o d g y a m .
h a n e m t e h o z z á d é n I s t e n e m ? S z a b a d i c h d m e g a z é n l e l k e m e t , h o g y e l n e v e s z s z e n a b b a n a ' r e t t e n e t e s ó r á b a n . A d g y a d I s t e n e m , a n n a k a ' s z e r e t e t e n e k n a g y v ó l t á é r t , m e l y á l t a l é l e t l é v é n , é n é r e t t e m m e g h a l n i m é l t o z t a t t a l : h o g y a ' t e s t i h a l á l l a l v a l ó k ű s z k ö d é s , m i n d e n k o r í z e m e m e l ő t f o r o g i o n : é s h o g y a z t c h e l e k e d g y e m m í g e g é s s é g e m v a g y o n , m e l l y e t h a l á l o m n a k ó r á j á n k i v á n n é k h o g y c h e l e k e d t e n i v o l n a : é s h o g y s e m m i d o l o g b a n u g y n e s z o r g a l m a t o s k o d g y a m , m i n t , h o g y l é l e k s z e r e n t m a g a m n a k m e g h a l l y a k , é s m i n d e n é r z é k e n s é g i m n e k , i n d ű l a t i t f o i t o g a s s a m , é s m e g ó l c h a m , h o g y k i m u l á s o m , u r á n b ó d o g é l e t r e i u s s a k , é s a ' m á s o d i k h a l á l t ű l m e g s z a b a d ű l l y a k .

(Imádkozzál a fogyatkozásokért. (fol. 33.)

天者大也水者衆也火者明也

II X. K E D D E N.

59. ELMELKEDES.

A' HALÁLHOZ VALÓ

készülésről.

Tudom hogy az én meg váltom él, és az utolsó
 napon a' földből feltámadok. Es ismét kör-
 nyúl vétetem bőrömmel, és az én testemben
 látom meg az én Istenemet: Kit én magam lá-
 tok meg, és az én szemeim nézik, és nem más:
 el tetetett éreménység az én kebelembe. (Job. 19.)
 Légy hív halálig, és neked adom az élet koronáját.
 (Apoc. 2.)

En lelkem téry nyugodalmodba: mert az Úr iol tölt
 veled. Mert meg mentette lelkemet a' haláltúl;
 szemeimet a' könnyhullatásfóktól, a' lábaimat az
 esettől. Kedves léfzek az Úrnál az elők tarto-
 mányába. (Psf. 41.)

Váruuk az áduőz itőtis a' mi Urunk JESVS Kri-
 stust, a' ki meg újítja a' mi alázatos testünket.
 hasonlóva tenén az ő dicsőséges testéhez.
 (Phil. 3.)

T A N V S A G.

Miuel hogy minden tudomány-
 unkat, chelekedetünket és éle-
 tünket arra kell rendelnünk,
 hogy a' mi utolsó óránk bódog
 legyen; illik hogy arról elmél-
 kedgyünk. mert attúl függ minden bódogfá-
 gunk, és a' bódog örökké való időnk. Azert,
 minden chelekedetiben meg emlékezzél a' te utól-
 so do!

dolgaidról. Mindennap minek előtte le fe-
gyűgyel, úgy készűly mint a' halálra, és gon-
lólkodgyál, ha ugyan valóban kész vagyé ar-
a, a' mint akarnál lenni utolsó óradon. Mert
i tudgya mit hoz magaua! nem chak a' jő-
endő nap, de a' ielen való ejjeli időis.

II. Soha addig el ne nyomion az álom,
amíg lelkedtől számot nem vész. Ennek pe-
gílig a' szám vetésnek négy része vagyon, me-
nyre meg tanít, a' iőuendő. Szombati máso-
dik Elmélkedés.

III. Es mint hogy bizonytalan a' mi éle-
nünknek vége, mindenkor vigyazz, hogy va-
nami halálos vétékbe chak egy oraig se mara-
gy tőredelmesség nélkül. Hogy ha tiz tál étek
is volna előtted, és tudnád, hogy egyikbe mé-
gereg vagyon, nem de mindeniktől félnél? úgy
bűny mindennap a' halálnak el iőuetelétől:
mert chak egy órát sem ígírhetsz magadnak.
Magának tartotta Isten azt az utolsó órát.
*Nem tudgya ember az ő végét: hanem mint a' ha-
lak boroggal fogattatnak, és mint a' madarak iő-
el fogattatnak, úgy fogattatnak meg az emberek
a' gonosz időben, midőn az hirtelen reájok iő.* (Ec-
sai. 9.) Nem tudgyuk az utolsó órát, hogy
mindenkor vigyazzunk, hogy ne vétkezzünk,
hanem a' iő chelekedetek ben foglallyuk ma-
gunkat.

IV. Vész-

IV. Veszedelemes dolog hallasztani életünknek megjobbítását: mert a' bűn naponként szaporodik, és a' gonosz szokás természetvé válik; az ördög is az ő várát a' bűnös lelket jobban és jobban erősíti; a' lélek ereje a' lelki sebek miatt, naponként erőtlennül, és a' jóra keszedelmes. Azért ha nem sietsz a' bűnből ki felfelni, mihoda reményesed lehet? Nem nagy bolondsága azt el hinned hogy annyival könnyebb meg szabadulnod a' rabfágból, mennél több a' lánca a' kezeden és lábadon? Es hogy annyival könnyebb meg gyógyítani a' beteget mennél több nyavalyája legyen?

Nem latode a' régi kígyó halárdfágot a' ki a' megtérést halasztattya, hogy midőn a' bűnbe el merültél, kétségben eichen; avagy a' halállal meg előztetvén, előbb lássad magadat pokolban, hogy sem gondolkodni akarnál a' penitencziáról.

IMADSA G.

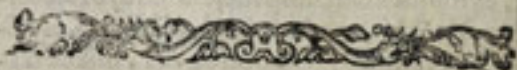
Vram halgasd meg, &c. (fol. 32.)

○ H irgalmassádnak attya, én Istenem...
Imé én a' te teremtetett állatod hozzád
jarulok mint teremtményhez, a' kiért teremtet-

teremtettem, a' kiért éltem, a' kiért meg akarok halni. Noha hived között legkisebb vagyok, és méltatlanb, hogy fiadnak hivatalosam; mindaz által nagy bizodalommal járulok, és a' te irgalmassággodnak ölébe vetem magamat. Bánom szívem szerént, hogy te megged az életnek kútfejét sokszor el hattalak, el látteleitettelek. Oh, vaiha soha ellened nem vétettem volna én Istenem, en szívemnek életre te, és mindenem; míg ideje a' könnyörületességnek, tekinch az én sohazkodásomra, és könnyörűly raitam. Oh bódog óra, mikor szabad badulok meg é testi haláltúl, mikor mégyek hozzád, mikor jössz hozzám és meg vigasztalasz? Ellene mondok a' chalárd vilagnak, mert te benned vagy on mindenem: megta-
gadam magamatis, mert tied vagyok, és noha élek, de immar nem én hanem te élsz én bennem J E S U S. Krisztus; és szeretlek tellyes szívemből, tellyes lelkemből, minden erőmből. Azokáért, ha a' betegség miat, avagy az ellenség inchelkedése miat, történnék ez ellen gondolnom avagy szólnom valamit.; most vallást tészek előtted és szenteid előtt, hogy a' Romai közönléges hitben akarok meghaluom, és reménységem vagy on az te érdemédben Uram J E S U S. Illyen protesta-
cio-

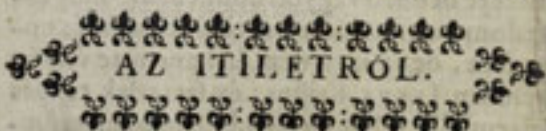
czioval és hittel akarok jelen lennem a' te ítélő széked előtt: és ennek fölőtte véreimmis kéfz vagyok meg erősítenem ezt az én vallásomat, mellyért, és te éretted oh én Istenem ezerszer kívánom a' halált, hogy néked élyek, a' kinek mindenenk élnek; s néked hallyak meg édes JESVSOM, a' ki az én szerettemert méltóztattál meg halni.

(A fogyatkozásokért imádkozzál. fol 33.)

VIII. SZERDAN.

60. ELMELKEDES.

AZ ÍTÉLETRŐL.

Mit chelekedgyem mikor fel kél az ítéletre az Isten? és ha meg kérd. mit felellyek néki? (Iob. 31.) Minnyájnunknak meg kel jelenünk, a' Krisztus JESVS széke előtt, hogy el vegye kiki a' testnek tulajdonit, a' mint chelekedet, vagy jót vagy gonoszt. (2. Cor. 5.)
 Awe eljő fölőnkkel, és minden szem meg láttya őtet, és

és a' kik által vertek őtet. És sirni fognak magokon ő érette a' földnek minden nemzetségi: Ugy leszen. Amen. (Apoc. 1.)

Eljőnek a' kik jókat chelekedtek az életnek fel támadására: a' kik pedig gonosz szokat, az itiletnek fel támadására. (Ioa. 5.)

TANVSAGOK.

Z itiletnek rettenetes voltát észünkbe vehettyük a' jelekből mellyek azt meg előzik. A' Nap meg homályosodik, jelentvén az Istentelenekre jövődő örök segítséget. A' Hold verré válik, hirdetvén az Úrnak haragját az Istentelenek vére ellen, az az bűnők ellen: A' csillagok le esnek az égből, jelentvén az Istenteleneknek pokolba elszökését. Hadakozik (Urunkal) a' föld kerek sége az Istentelenek ellen: (Sap. 5.) A' tüz alá száll, és a' földnek 's tengernek egy részét meg égeti. A' levegő ég villamik, és a' szörnyű menydörgések közzül, menyűdő kőveket bochát alá. A' folyó vizek meg száradnak, a' tenger nagy zúgálavál rettentí a' bűnösöket. A' föld meg rendül és az épületeket fel forgattya.

II. Ebben az infégben, mit chelekefsznek az embekek? bizonyára meg száradnak azok-

nak félelme és várakodása miatt, mellyek az egész világra következnek. (Luc. 1.) Soha olyan nyomorúság nem volt, a' minémű az léfzen. Soha olyat nem szenvedtek, se a' kik elvesztették minden marhájakat, se a' kik kaszára hányattattak, se a' kik oroszlányoktól elszaggattattak, se a' kik Sodomában megégtek, se a' kik a' víz özönkór elburittattak. *Mert nagy háborúság leszzen akkor, minémű nem volt világ kezdestől fogva eddig, nemis leszze.* (Mat. 24) És azokért az a' nap nagynak hívattatik és keservefnek: a' mely napon nyavalyákat gyűit az Úr a' gonoszekra, és nyilait raitok fogyattya. (Deut. 32) az az, reájok lövöldözi mind egyig.

III. Oh én lelkem mely fok képpen intetől a' világ dichőfégenek meg utálására. É világnak minden dichőfége a' tűznek eledele léfzen itiletnek napián. *Tűz jár ő előtte, és megégeti környűl az ő ellenségit.* (Ps. 96.) Ez a' tűz a' világnak négy részeről hirtelenséggel támad, és a' világnak minden kinchét, izépségét meg emészti. Es az után az Angyalok szolgálattya által minden testeknek hamua egybe gyűitetetik, és az Istennek hatalma által egybe foglaltatnak a' tagok, 's a' menyből alá szálló, és pokolból feljövő lelkekkel meg elevednek, hogy soha az után meg ne hallyanak.

Nagy

IV. Nagy különbség leszzen a' jók és gonoszok teste között. Minnyajann fel támadunk ugyan, de nem minnyajann változtatunk el. (1. Cor. 15.) az az, nem minnyajann öltöztetünk dichőségbe. Az el kárhozottak teste szörnyű rút leszzen, bűdös, szenvedő, a' mellyet a' tűz meg nem emeszt, hanem örökké fog égetni. A' bódogtalan lelkek akarattyok ellen mennek azokba a' testekbe, és nagy dühösséggel káromlyák egy mást. Keresni fogiák ezek a' halált, és azt nem találják meg: és kívánnak meg halni, és el fűt, a' halál tőlök. (Apoc. 9.) Az igazak teste pedig fényes leszzen mint a' nap, gyors mint a' gondolat. A' hol akaria a' lélek ott leszzen a' test. Annak fölötté könnyű leszzen, és örökké halhatatlan, és szenvedhetetlen. (1. Cor. 15.)

V. Gondold meg, minekutánna a' gonoszok el választatnak a' jóktól. Először a' jóknak szól az irgalmas J E S U S: *Töjjetek el én atyámnak házába* (tudni illik a' háboruságból) *bíriátok a' világ kezdetétől fogva néktek készítettet országot.* És az után a' gonoszoknak szól: *Mennyetek el a' földem átkozottak az örök tűzre, mely az ördögnek készítettet, és az ő Angyalinak.* Ottann pedig a' jók az örök életbe mennek, am azok pedig az örök kínba.

(Matt. 25.)

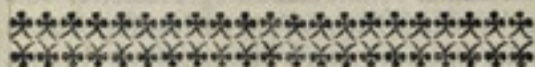
IMÁDSÁG.

Uram halgass meg, &c. (fol. 32.)

OH nagy szenvedhető együgyű bárány,
 Uram JESVS Krisztus, ne szály itelet-
 ben a te szolgáladdal: mert egy élő sem
 igazúl meg a te színed előtt. Azt kérdi a te
 Profétád: *Mit chelekefztek a' látogatásnak és
 a' megszűnne jövő nyomorúságnak napján? Ki
 segítségéhez folyamodtok?* Ah én Uram! nincsi
 segítség hanem csak te benned, te vagy az én
 óltalmazom és én segítettöm, én Istenem te
 benned bízom. Te szabadítasz meg a' vada-
 szok töreiből, és a' kemény igétől: (*Mennye-
 zek el én tőlem.*) Uram nem akarok el válnom
 tőled, nem hadlak el téged, az élő víznek kút-
 feiét, se most, se örökké. Mert ki válaszolt el
 engem a' te szerelmedtől, haborúságtól? szo-
 rongatástól? éhségtől? meztelenségtől? vesze-
 delemtől? üldözéstől? fegyvertől? Oh irgalmas
 JESVS engeddd hogy szeresselek a' mint sze-
 rettel, úgy éllyek, hogy örökké veled él-
 lyek és szeresselek tellyes szíüből,
 tellyes lélekből. Amen.

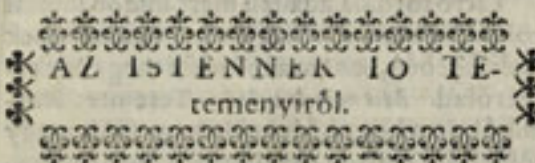
(A' fogvatkozásokért mond el az imád: (fol. 33.)

IIX. CHÓTÓRTÓKÓN.

61. ELMELKEDES.

AZ ISTENNEK IO TE-
temenyiről.

Aldgyad lelkem az Urat: és mindenek, a'
mik bennem vannak, az ő Sz. néuet. Ald-
gyad lelkem az Urat, és el ne felel ched
semmi adományit. (Psf. 102.)

Mit adgyak az Urnak mind azokért, a' miket
nékem adot. (115.)

Az úr irgalmasságát örökké éneklek, nemzetse-
gről nemzetsegre hirdetem igazságodat az én
szammal. (Psf. 88.)

TANVSAG.

Indeneknek előtte iusson észed-
be, hogy az Istennek ingyen való
jó voltából teremtetél az ő ké-
pére és hasonlatosságára; azok-
ért nem kell vélned hogy mint a

vad számár vemhe szabadságra születél volna, hanem az Istennek engedelmeffége alá, és azért ha igazán akarsz hiuatalodban el iárni, tartozol az Isten parancholattya szerént, élni. *Ha bé akarsz menni az életre tarch meg a parancholatokat.* (Matt. 19.)

Tartozol hálá adással: mert midőn semmi volnál, az Isten nem hagyot az semmiségnek melységében, hanem a te iódért meg emleket rólad. *Mit minelt veled?* Teremtet semmiből, nem hogy kő lennél auagy föld, auagy zöldellőfa, auagy oktalan állat, hanem ékeféggel fel ékesítet ember, hogy örökké az ő dichőségének asztalánál ülnél, és a halhatatlanságnak ruhájában öltöznél. Oh Istennek nagy ió volta! Minek előtte volnánk sőt minnek előtte e világ volna; el valasztot minket, hogy lennénk irgalmasságának edényi, tisztességre készítet edények, hogy ő Sz. Felségét örökkösül birnök, és örömében bé menénk. Erről gondolkoduan, ily nagy bódóságra igyekezuén; minemű alá valo bolondságot chelekepszem, minemű büntetést érdemlek, hogy ha e világi el mufando dolgokat meg nem vetem és az Istent tisztán és buzgoságosan nem szeretem?

II. Nem csak teremtet az Isten minket, hanem

hanem Sz. Fia által megis váltott. Óh mely nagy dolog ez! Á teremtfékor az ember teremtetett az Istennek képére; á meg váltáíkor, az Isten az embernek képére lőtt. Á teremtfékor nekünk adá az ő iauait; á meg váltáíkor, fel vette á mi nyanalánkat. Akkor á földből fel emelé az embert, és paradichóba helyhezteté; most pokolból ki hozta, és á mennyei hazába helyheztette. Akkor mindenét adá az embernek; most önnön magát.

III. Ennek fölőtte nem akarta az Isten, hogy auagy pogány szüléktől auagy téuelygőktől vennék eredetet, á mint egyéb számlálhatatlan sok emberek; de az ő nagy jó voltából á keresztyen földén, az Anyaszente gyházban születtem, és ezzel á malasztnak világosságuával fel vettem az újonnan születésnek szentfégetis, és az okossággal az Isten törvényét, és á iofzágos chelekedeteknek tudományát, meg tanúltam.

IV. Minek utanna bűneink által el estünk, á malasztnak feiér ruhaiát, el szaggattuk, s magunkat el vesztettük; el nem hagyot az irgalmas Isten, hanem ismég újobban, életre hozot, és á bűnnek ganéjából fel emelt. És hogy az örök gehennára hanyat homlok ne mennénk; né ha rettentéssel tartoztatott,

néha a bűnnek undokságát mutatta meg, és a iofzagos chelekedetnek szépségét: néha betegségnek, haboruságnak tövislével kerítette bé utamat, hogy a bűnnek ősuényét fel ne találjam: De hányfzoro hiuott vizsgálza az ő nyájjaok aklába, ismerőimnek idétlen kimulások által, az itiletnek a pokolnak félelme által, és sebes lelki ismérerenek őztönözése által? Ezt chelekedte az irgalmas teremtő, meg váltó, és meg igazító Isten, mint ha az én meg térésemből valami hasznót reménlett volna.

I M A D S A G.

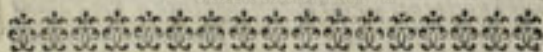
Vram balgasd meg. (fol 32.)

MAgasztallak réged én Istenem, és áldom a te neuedet örökre, és örökkön örökre. Mert midőn semmi volnék öröktől fogva el választottál minek előtte a föld volna; és látván engem, a köszönféges credendő bűn átkába a keresztségnek és hitnek malasztására, a hitre, és az Anyaszentegyháznak kebelébe hoztál, és Sz. Fiadnak tulajdon tésztével vérével tápláltál. Es midőn sokszor ellehéd vétettem volna, kegyelmesen vizsgál fogattál. Hálát adok a te nagy gondviselésedért,

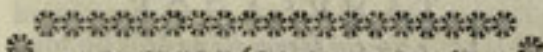
fedért, Sz. Fiadnak vére ontásáért, keserves-
haláláért. Mert ő általa lettünk a te haid, az
országoknak örökösai, és ha el esünk is, ő általa
fel kelünk: ha végre meghalunk is, az ő fel tá-
madása által a dichőlégre fel támadunk. En-
gedd azért, hogy minden jó chelekedetidért
légyünk hála adók minnyájan: és akar mi
törtennyé kis raitunk, akar kitől szenuedgy-
ünk; a te szeretetedért jó neuen vegyűk: mert
az oruos szinten annyit használ meg váguán,
a' mennyit éppen hagyuan; sütuenn és hi-
uesituenn. Azert iobbat sem nem gondol-
hatunk, sem nem mondhatunk, sem nem ír-
hatunk, mint legyen hála Istennek.

(Imadkozzál a' fogyarkozásokért, fol. 33.)

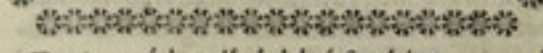

IIX. P É N T E K E N,

62. E L M E L K E D E S.

A' POKOLBÉLI KINOKRÓL.

Czitara és hegedő, és dob, és fip, és bor vagyon a'
ti lakodalmosokban: és az Úr dolgat meg

A a 5

ncm

nem tekintitek: Azokéért fel tátotta a pokol az ő lelkét, és vég nélkül fel nyitotta a száját. (Isa. 5.)

Őszne gyúrti buzáját a' chűrbe, a' polyuát pedig meg égeti öldhatatlan tűzzel. (Matth. 3.)

Az ő férgek meg nem hal, és az ő tűzek meg nem óltatik. (Isa. 66.)

A' fölöttéb való melegre mennyen a' hauer vizokról, és a' pokolig az ő bűne. (Job. 24.)

Ez é világon a' gonosz embereknek büntetésekért, és meg zabolazásokért tömlőczőt szoktak chinálni, a' holot fizetnek bűnök szerént a' gonoszak. Ugy az Istenis é világon tömlőczőt chinált, melyben mind örökké rettenetes kint szenvedgyenek a' kik halálos vétekben voltak meg. Ezt a' tömlőczőt gehennának nagy pokolnak hívjuk. Itt sokféle kín szenvedés van, melyeknek keserves íz ad, az örökkön örökké való és sokféle szenvedés.

TANVSAGOK.

I. Az első szenvedés az örök bodogástól való meg fosztás, örökké való számkiutetés a' mennyei hazátul, és végre minden ionak el vesztése mind örökké. Rettenetes é világon a' testi halál, de ennél rettenetesebb a' lelki

lelki halál: mert a' lélek élete az Isten. Soha Istent nem látták a' pokolbeliek; és azért a' mint szem nem látta, fül nem hallotta, se az embernek szívében nem tűnt, a' mellyeket készítet Isten az őtet szeretőknak, vilzont a' mit szennvednek az Isten látásának el vesztéséből az istentelenek, szem nem látta fül nem hallotta, &c. Mert véghetetlen kinchet vesztettek el, véghetetlen gyönyörűséget, véghe- tetlen tiszteliséget.

II. *Második szennvedés a' külső setétség.*
*Az országnak fiai pedig ki vettetnek a' külső se-
 téségre. (Matt. 8.)* Es ísmég: *A' haszontalan
 szolgát, vessétek ki, a' külső setétségre. (Matt. 25.)*
 A' gonoszak helye a' földnek gyomrába va-
 gyon, mellyet az irás *alsó pokolnak* hív. (Pl. 85.)
 és másut *a' föld színének*. (Matt. 12.) Es ísmég.
mélységnek. (Luc. 8.) Es mint hogy ennéhany
 ezer mély föld a' földnek felső színéhez, a' Nap
 oda nem szolgál, sem a' hold, sem a' chillagok.
 Noha pedig ott tűz vagyon, de annak a' po-
 kolbéli tűznek, égetésre való ereje vagyon,
 nem világosíttásra. Es ha valami homályos-
 és kénköves világosság léfzenis ott, chak arra
 való léfzen, hogy azok a' nyomorúttak lát-
 hassák egymást, auagy az őrdögök iszonyatos
 ábrázattokat.

III. *Har-*

III. Harmadik szennedő á tűztől léfzen.
 Ezt á tűzet sok helyen tanította az irás. *A' világ végezetén ki mennek az Angyalok, és kiválasztják az igazak közül a' gonoszokat, és a' tűzet kemenczében vetik őket. (Matth. 13.)* Es másutt: *Menyettek el tőlem átkozottak az örökké való tűzbe, mely készítettett az ördögnek, és az ő Angyalinak. (Matt. 25.)* Sok féle kínzást gondoltak az emberek, de egyik sen lehet á tűznél retteneteseb. Michoda állapotba léfznek azért azok, kik á tűztől égettetnek, kiket soha meg nem szűnik égetni á tűz. Vai ha erről gondolkodnál valóban, bizony egy halálos vetekben sem akarnál búszódni!

IV. A' negyedik kín pokolba á féreg.
És ő férgek meg nem hal, és á tűzök meg nem olthatik. (Is. 66.) Sz. Mark Euangelistánál Vrunk erről á féregről háromszor emlekezik. (Mar. 9.) Ez á féreg nem egyéb hanem á bűnnek lelki ismérte, mely mint á dűhős éb minden haugát, és mint á mérges féreg szűnetlen, mar. Mert eszébe iutattya szegényeknek, mely balgatagúl éltek, á földi testi gyönyörűségnek alá való árráert menyországot el vesztettek, és örökké való kint vőttenek. Ez á lelki ism retnek féreg éjjel nappal rágia á lelek gyomrát, és á lelek ő maga ellen haragszik, és meg

és meg eped. Mert láttya, hogy ha ez álnok világ egész országot adot volna neki és minden gyönyörűséget sok ezer éstendeig, az mind semmi volt volna az örökké megmaradandó kinhoz képest. Holot pedig nem országgal kínál a' világ hanem keves ideig tartó gyönyörköttetéssel; mihoda bolondság el hadni a' jót, és a' gonoszt valasztani?

V. Ötödik kin a' megkötözés. Mert olvassuk. *Megkötöznénn kezeit és lábait, vessétek ötet a' külső sötétségre.* (Matth. 22.) A' gonosz angyalokról így ír Sz. Judas Apostol: *Az angyalokat pedig a' kik meg nem tartották az ő feledelemsegeket, a' nagy napnak itéletire, örökké való kötelekkel homály alatt tartja:* Ez a' megkötözés nem egyéb, hanem a' pokolbélieknek egy helyen való maradások, nem mehetnek egyhelyről másra, hanem csak egy helyen kinlódnak; és nem csak nem járhatnak, hanem, csak meg sem mozdúlhatnak. Mely nagy gyöttelemben vannak a' betegek a' kik meg nem fordúlhatnak, és éten étizaka nem alhatnak! Mint lészén azért pokolban dolgoz azoknak, a' kiknek kezek lábok megkötöztették, és a' tűzben heveruén, a' férgek mardozását szenueduén, sem az égetést el nem kerülhetik, sem a' férgeket el nem kergethetik,
es sem.

es semmi leg kisebb könnyebfégek, semmi vigasztalások örökké nem léfzen?

VI. *A' pokolbéli kínsoknak soha nem léfzen végek.* Á mint a véteknek nem vólt vége, a' büntetésnek sem léfzen. Ez az örökké való idő oly dolog, hogy a' nélkül e' kín sem nehéz, és azzal egy sem könnyű. Oh rövid ige, mely igen hosszú ideig való dolgot jelentesz! Mert először annyi száz esztendeig kínlódnak az el kárhoztak, a' mennyi chillag fénylik az égbe; az után valamennyi töveny vagy on, és valamennyi chöp viz a' tengerbe. És midőn ennyi tömény ezerszer való ezerniezer esztendő el múlik; Viszont el kezdetik a' szenvedés, és vég nélkül fog ez a' kerék forogni. *Mint a' juhok pokolba helyhez tettek; a' halál el rága őket.* (Psf. 48.) Mert a' mint a' juhok csak a' fűvet harapiák el, de a' gyökérét meg hadgyák, hogy ísmég nőjjenek a' fűvek; így a' pokolbéli mezőn, ahol az el kárhoztak, *juhok*; a' kínszenvedés, *legeltetés*; és a' juhok pásztora a' *halál*. Az el kárhoztak a' haláltól a' legeltetésre vitetnek, a' kín szenvedést ettenn észik, de ez az elefég soha el nem fogy, se az Isten haragya kelyhe a' melyet isznak, meg nem űresül. Addig tart a' gehennának tömlőche, a' míg mennyeknek országá.

szága. Mind addig kinlódnak az elkarhozottak, a' míg örülnek a' szentek. Nagy dolog, ha csak egy kevesfé érthetnőkis, mi legyen az örökken örökke való kin szenvedes. Chak ez a' gondolatis meg tartoztatna minden bűntől. Oly nagy dolog, hogy, ha csak egy ember kárkoznékis el Izáz eíztendeig, minnyaiunknak rettegnünk kellene: de bizonyos hogy többen kárhoznak hogy sem üdvözülnek, és az üdvösség után kevesen járnak, sokkal pedig a' karhozat után. (Mat. 7.) Ha ezt nem hiszed, ninc hited; ha hiszed, miként lehet, hogy mégis tobzodgyál, testednek szolgálj és bátran vétkezzél? serkeny fel azért, hogy nyery most malasztot, 's holtod után dichőséget.

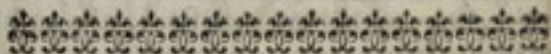
I M A D S A G.

Vram halgass meg. (fol. 32.)

Ismérem Uram JESVS Krisztus az őrdög szolgainak nyomorúságos bódogtalanságokat, a' kik ilyen jutalmat érdemlenek gonosz Uroktúl? és e' vilagi unalmas fáratlágok által örök kinokat vesznek, meg fosztatván örökké a' bódogságtúl, a' melyre teremttenek volt. Oh igaz és irgalmas bíró, véghetetlen hálákat adok, hogy noha gyakran

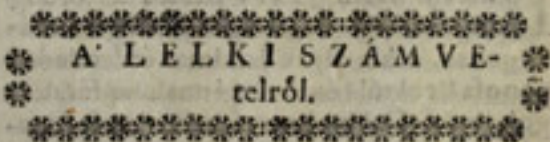
kran verkeztem, és hanyat homlok siettem a' veszedelemre, mind az által ez óráig kegyesen vártál, hogy eszemre jönnék, és életemet meg jobbittanám. Ime l'ram visszontag megvetem a' gonosz tárfaságot, és szokáit; s követni akarom a' menyben uralkodo szentek nyomdokit. Imé újobban ellene mondok a' világ Pompájának, és az ördög nehéz igájának, a ki csak kinokkal fizet. Azert irgalmasfágnak ura, fogadgy örök szolgál, és meg szabadítván a' pokolbely kinoktól helyheztes a' mennyei bódog örökkégedben.

(A' fogyatkozásokért imádkozzál. (fol. 33.)

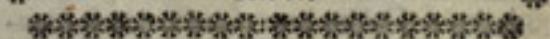

VII. SZOMBATON.

63. ELMELKEDES.

A' LELKI SZÁMVETELRŐL.

Hogy ha mi magunkat meg ítéljük, nem íteltetnénk meg ugyan. (1. Cor. II.)

Et

- 3 És elmélkedtem éjjel szívemben, és gondolkodtam,
és megpróbáltam az én lelkemet. (Ps. 76.)
- 4 Gondolkodom előtted minden esztendőimről, lel-
kemnek keserűségében. (Is. 38.)
- 5 Szóllok a' lelkem gyötrelmében: beszélgetek a' lel-
kemnek keserűségével. (Job. 7.)
- 6 Az én lelkem kezembem vagyó mindenkor. Ps. 138.

TANVSA G.

SOk tudományok vagyon az em-
bereknek (nyomond Sz. Bern: de
int. dom. c. 28.) De egy s-
inch annál jobb, a' melly által az ember
meg ismeri magát. Bodog em-
ber, a' ki meg ismerheti, javalhattyá, és nem
javalhattyá magát. Mert a' ki magának nem
tetczik, Istennek tetczik; és a' ki magának alá-
tvaló, kedves Istennek. Azokáért, ne légy ma-
gadnak kedves, vadold magad. Minden lelki
betegséget, meg gyógyitt ez az orvással: mert
eszedbe jutattyá, hogy számot vésszen Isten
tőled minden bűncidről, meg a' hívadkodó-
sá szórólis, ha tudni illik penitencziát arról nem
tartasz, ha életedet meg nem jobbítottad, úgy-
mint a' mindennapi magad ellen való tufako-
dással, magad feddésével, a' te elmédnek ítélő-
sá széke eleibe való idézéseddel. Ha mindennap

szorgalmason ezt chelekefszed, azzal biztat Sz. Kryfostomus hogy a jövendő bírónak rettenetes ítélő széke előtt bátorfággal állasz (*hom. 43. in Matth*) Ekképpen tisztította magát Sz. Pál, és azért írta imez igéket: *Hogy ha mi magunkat meg itélnők, nem itéltetnénk meg ugyan.* (1. Cor. 11.) Ezt mivelte a Királi Profétais, és azért monda: *Az én lelkem kezemben vagyon mindenkor.* Azt akarja jelenteni, hogy kiki ötet követvén, minden nap szorgalmatosan fel keressé lelki szemeivel, mi fekszik szívének hailékában, és minden gonoszságtól, minden bűntől tisztan tarcha lelkét a' Sz. lélek intése szerént: Mint a kigyó szinetől fűs a bűnöktől. Oroszlány fogak az ő fogai meg ölvén az emberek lelkét. (Eccli. 21.) De mint hogy hírét sem hallja az embereknek nagyobb rélzé, a lelki számvételnek, ne chudáld hogy el áradot a gonoszság. *Hogy nincz igazság, nincz irgalmasság, nincz Isteni tudomány a' földön. Az átok, a' házugság, és a' gyilkosság, és a' lopás, és a' házasság törés, el áratnak,* (ugymond Oseas Prof. 4.) Panaszolkodot régen Seneka, és az ő panaszja igaz volt. Az télzen (ugymond) fölöt a gonoszsá bennünket, hogy senki az ő életet meg nem tekénti. Á mit akarunk chelekedni, azt meg gondollyuk: de aztis ritkan:

Á mit

Á mit meg chelekedtünk, arról nem gondolkodunk. (*Seneca Epist. 43.*) Ritka bizony a lelki számvétel. Sokan tellyes eletekbe hírét sem hallották. Ne chudáld, mert embernek magát vádolni kel, magátol számot venni, magát büntetésre idézni, magát meg büntetni: életét meg jobbítani, el hadni a gonosz szokást, a részegséget, a tobzódást, a sok szólást, a szitkozódást, és több rútfigot, kiről chak emlékezniis, nem illik; nehéz dolog, izetlen foglalatoosság ez: É nélkül pedig nem lehet a lelki számvétel. De mennél ritkább, annál drágább jószág ez. Chak azoknak nehéz, kiknek *Istenek az ő háfok*. Egyéb aránt chak a természetnek vezérléséből értették a régiek; a nap el múlván meg vizgálni a nap estig való chelekedeteket. Azt iria (*Floridor. lib. 1.*) hogy az Indiai Gymnosofista Filosofusok az iffiaknak sem ebédet sem vachorat nem adtak, valakik elő nem számláthattak a tőlők lőt dichteretes chelekedetet. Ezt mivelte *Publius Sextus* pogány lévén; kerdezkedven magátúl: Mellik gonoszfágodat orvoslottad ma? mellik bűnnel tufakodtál? Mennyiből vagy jobb? (*Sen lib. 3. de ira. c. 20.*) Pythagoras Filosofus mindennapi szokásra hozta vólt a lelki számvételt (*ugymond Laertius in Pythag.*)

*Quid pratergressus? quid gestum in tempore
quid non?*

Mit mulattál el, mit chelekedtél? mit mivétettél? Chak egy példát hozok elő fok keresztyének pirulááért. *Seneka* hatalmas udvari ember volt, a chászarnak tanácha, házas ember volt, mindenkor avagy oluafott, avagy fok dolgokban volt nap estig foglalatos. Gazdagfággal nagygyal birt; (a' mint szemére bantá egyszer, *Seneca apud Tacit. li. 13. Annal.*) úgy hogy nyolczad fél máfa aranya volna. Kiralyi kincsh volt ez!) Mind az által e' nagy világi bódogfág és gazdagfág közöt, éjjel, békét hagyván minden dolognak chak az egy lelki ílméret dolgot forgatta. Hallyad az önnön maga bizonyfág tételét: *Ezzel élek* (ugymond) a' hatalommal, és minden nap pörbe szállok magammal. Midön a' gyertya világot el viszik előlem, és a' feleségem meg chendesedet, szokásomat tudván. Az egész napot vizsgálom, szólásomat, cheleketimet fontolom. Semmit magamnak el nem reitek, semmit el nem mulatok. Biznást mondom (magamnak) Meg lásd, hogy többször ezt ne miveld, ez egyszer meg engedtem. Az után elő számlállya nevezet szerént, hogy néha keményben feddődöt; néha a' szólás közöt nagyobbat tulaidonitot magának; néha nagyobb szabadsággal, intett; néha haragot szemmel

szemmel tekintett: Ezeket a' fogyatkozásokat vizsgálta és feddette magában; és naponként meg nem szűnt az ilyen számvételtől. Ki volt ez? *Pogány ember volt*. Keresztyen iskolában nem tanult. Evangéliomot nem hallott, a' sz. írást nem olvasta; 's mégis a' természet igazgatásából oly tekéletes életet követet, a' mineműt kevesen követünk. Nem mondhatnánk most, a' mit Urunk predikalla: (*Matt. 12. Luc. 11.*) Á Ninivei férfiak, a' balványimádók, fel támadnak az itéletben e' nemzetiséggel, és kárhoztattyák őtet. Veszedelemre veti magát, valaki lelki számvételnélkül siet az alváfra. Bochnátot kel először venni az ő teremtményétől, meg kell vele békélni, életének meg jobbitását valóságosan el kell tekelleni a keresztyen embernek; és hálaadással el nyugodhatik. Erről e' következő Elmélkedésben többet szollok.

A Búlchús imadísagor mand el (fol. 33.)

*****

64. ELMELKEDES.

[illegible]

Á MINDEN NAPI LELKI
számvetelnek, öt részzeiről.

[illegible]

MIdőn Nátán Proféta, David Királyt az eset után feddeni akarná; és lelki isméréstire akarná hozni: szollani kezdvén vele, először előszámlálá, mennyi jóval lázogatta volna Isten, miképpen választotta volna Saul Király helyébe a Királyi méltóságra. (a melyért háladással tartozot volna.) Másodszor lelki vaktságát vádolván: Mivért vetetted meg az Úr igéjét, hogy gonoszt chelekednél színe előtt (2. Reg. 12.) Végre, vétkeid számlálá elő. Az Uriást meg ölted, és a feleségét, magadnak feleségül vőtted. Ekképpen hozá Davidot lelki isméréstől való számvételre, bűneinek látására, és megvalósására. Azért a ki David Királlyal maga vétkeid fel akaria találni, s azokról penitenciát tartani; ha azt akaria hogy az Istennek kemény ítéletit elkerülje; üdvösséges eszköze neki a lelki isméréstől való számvétel, mellyel (még a pogányok is éltek) élnek naponként az áitatos Isten felő keresztyének, meg itilvén magokat, fedvén, és büntetvén; hogy tudni illik a bűnöktől bűnhát vévén, és keresztyémi jámbor életet követvén, meg szabadúllyanak a jövőendő ítéllettől. Sz. Pál üdvösséges tanítását követvén: Hogy ha magunkat meg itélnők, nem íteltet hénk meg ugyan. (2. Cor. 11.) Ez pedig a lelki isméret vizsgálása nélkül nem lehet, melyre és dolog kívántatik.

ELŐ-

E L Ő S Z Ő R.

Hálákat kell Istenednek adnod, az elvőtt sokféle jó tetemenyeekért, imilyen könyörgés szerént.

Könyörgés.

V Ram, Hálákat adok te sz. Főlségednek, hogy engem semmiből hasonlatosságra teremtetél; szént Véreddel meg váltottál; az igaz Anyaszentegyháznak tagiává tétél, és mind ez óraig meg tartottál. Áldlak Uram, hogy ma nékem, nem csak testi táplálást adtál, hanem sok lelki és testi veszedelmektől is meg őriztetél, és sz. malasztoddal szolgálatodra serkegettetél. Kérlek Uram szabadich meg ez ejjel és tellyes életemben az én őriző Angyalom által a' pokolbéli ellenfégnek fenekedéstől, a' hertelen, és örökké való haláltól.

M A S O D S Z Ő R.

Kéry malasztot a' Sz. Lélektől, hogy ismerhesd bűneidet, és fogyatkozásaidat, mellyekkel Istent nap estig meg bántottad, könyörögnén.

Könyörgés.

V Ram, látod szívemnek világtalanfágot, és kéfedelmességet: Jői azért sz. sugallással feledékenységemnek segítégre: világossággoddal távoztasd el értelmemnek homályos-

mályosságát: geriezd áttatlanfágo mat a te sz.
szeretetednek tűzével, mély által bűneimet
meg ilnyérvén töredelmesen, bánkodgyam.

HARMADSZOR.

Helyheztesálekedet Istennek ítélő széki eleibe, és
keresd ki órától órára bűneidet: melyekbe,
vagy gondolatoddal, szóddal, chelekedetteddel, vagy
valami jónak elmulatásával, estel.

A' Gondolatokról.

Forgattale szivedbe fertelmes gondolato-
kat, és zúzat szerént mulattale azokba,
gyönyörköttél.

Volte eltekellert szándékod a' bűnre.

Voltale kevély, rejt, Irégy, harag tartó.

Gyanakodtale vakmerőül.

Tóttél itilletet más felől.

A' Szólásról.

Voltale kérkedékeny, hazug, tettető.

Bőszontó, bizelkedő, szemtelen, trágár.

Chufoló, rágalmazó, szitkos, átkos.

Faitalan szerelem énekben gyönyörködő.

A' Chelekedetokról.

A Chelekedetnek bűneit elő sem számlál-
hatni, nemis szabad tudnunk: de bizo-
nyára az credendő igazságnak fogyatkozása
miat, el áradot a' gonoszság, annyira mentek
a' che-

a' chelekedetnek sokféle bűnei, hogy majd bűnnek sem tartják az emberek ugymint a' részégséget mértékletlen tobzodást, duka italra való erőltetést, a' szemtelen, tombolást, tanczolás, önelgetést: a' többit, ki mondhat-tya meg? nemis illik nevenn nevezni az Isten-telenfégnek sok fegyverit, és ezközt; melyek sötétbe, és reitekbe lévőnek, az Istennek boszúságára. Ki kibeszélgesen az ő lelki ismeretivel, vádollya az Egyhazi ember előtt fogatkozasit, és jobbitcha életét, mert a' végre szolgál a' lelki számvétel, hogy kiki napó: ként bűneit el hagyván, jobb legyen hogy sem volt.

NEGYEDSZER.

S Zámot vévén lelked ismeretiből, kéri bűnbánatod Uradtól Istenedtől, szivednek valóságos töredelmességével; mondván.

Könyörges.

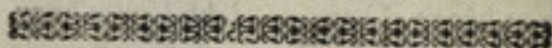
Vram, szíuem szerént bánom, hogy Sz. Föl-ségedet sok hiaba való gondolatimmal, szólatimmal, chelekedetimmal, meg bántottam, és haragra indítottam. Szeretlek Uram immár, minden állatoknak fölötte; és semmin ugynem törődöm é földön, mint hogy téged életemet és üduősségemet, s mindencemet, meg bántottalak. Es mint hogy bűnei-

mért eleget nem tehetek: á te Sz. Fiadnak érdemes vérét mutatom bé Sz. Főlségednek. Ő általa bochásd meg Uram bűneimet, á te véghetetlen irgalmasságodból.

Ö T Ö D S Z E R.

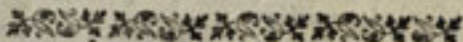
Eltekéllyed magadban, hogy ennek utánna iobb életbe foglalod magadat, és a' bűn ellen minden teherféged szerént, harczolsz, az Atya, Fiú, és Sz. Lelek Istennek malasztya által. A' lelki szám véitel után.

(Imadkozzál a' folytatkozásokért. fol. 33.)

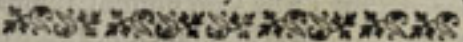

IIX. VASARNAPON.

65. ELMELKEDES.

**AZ ÜDVÖSSÉGNEK EZ-
közéről.**

A' Napot és Hóldot; és az égnek minden chillagit, á te Urad Istened minden nemzetségek szolgálattjára teremtetve, melyek az ég alatt vannak. (Dent. 4.)

Mennyáian (az Angyalok) szolgáló lelkek,
azokért

azokért küldetvén szolgálatra, a kik az űd-
uősségnek örökségét vészik. (Hebr. 1.)

Ha el nem iőttem volna, és nézék nem szóllottam,
vólna; bűnök nem volna: most pedig ment ségek
ninch. (Ioan 15.)

Meg áldoztatván, örök űduősségnek oka lőt, min-
den ő neki engedőknek. (Hebr. 5.)

TANVSA G.

Ok, és chudálatos ezkőzőket,
rendelt az Isten az embernek,
mellyek által hiuatalában el iár-
na, és az örök bódogfágra iutna.

Ezek közzül természet fölöt va-
lók, úgy mint az Isten igéie, és az ő igéienek
magyarázoi, 's minden lelki tanítottok: az ő
mennyei ingyen adatot sok féle malasztya.

Mindennek haszonra adatik, a lélek meg iele-
nése. (ugymond) Némelynek ugyan a lélek által
adatik, a bölcseségnek beszéde, másnak a nyel-
nek különbség, másnak a beszédnek magyarázá-
sa. (1. Cor 12.)

Ő magát az ő eggyetlen egy
fiát azért küldötte hozzánk, emberi látható
állapotban, hogy lenne példája az embernek
a kire nézne; útja, melynek követése által, iár-
na; igazsága, a kitől tanulna; élete, kinek
malasztyaual élne. Mert a' kiket (ugymond)
eléne meg ismért, élénök el rendelse, hasonlóká

lenni

lenni, az ő fia ábrázattához. (Rom. 8.) Az Istennek Sz. fia után mennyi sok szenteket, hagyot, kiknek példa adások, szent életek, az ő szolgálattyára kézen fogva, vinne. Végre a' szent Angyalokatis az ember szolgálattyára rendelte, (ugymond Sz. Pál, *azokért a' kik az űdvősségnek örökségét veszik*. Ennyi űdvősségre rendeltetett eszközök után, hallyad az Istent: *Mit kellett többé chelekednem az én szólómmely és nem chelekedtem vele?* (Isa. 5.)

Némely eszközök természet szerint valók, úgy mint, az egek, az elementumok, a' fák, az okatlan állatok, az idő, egészséges test, tisztesség, gazdagság, mellyek, mind a' mi táplálásunkra szolgálnak. A' sidókról szól Sz. David: Nékik adá a' pogányok tartományit, és a' népek munkait bírták: hogy meg őriznék az ő igazságit, és az ő törvényét keressék. (Pí. 104.) Minékünk pedig az ő törvényének keresséfére sokkal több iót adot, mert az ő egyetlen egy fiát adta, és ő vele mindenét: Es ha nem szolgálunk néki, 's a' Sidók háláadatlanágát követtük; a' mint őket meg oltórozta, bizony mi velünk sem külömben chelekezzük.

I I. Az Istentől rendeltetett természet szerint való eszközök, mellyek által az ő láthatat-

hatatlan dolgai meg láttatnak, az ő örökké való ereie's istenfőgeis; és az ő szolgálattyára intnek; sok képpen szolgálnak és használnak az embernek. *Némellyek* *taplálására vannak*, kiknek számát meg nem mondhattyuk. Ezek közzül valok, a fának gyümölchei, a földnek veteményi, a halak, a madarak, és minden féle hus elefégék, sok féle fű szerzások. *Némellyek* szolgálatra valok, ugymint a lóvak, ökrök, bialok, kik szántyák a földet, amazok pedig nagy mészsze földre hátkon, hordoznak, ízekéren visznek. *Némellyek* gyönyörködtetésre valók, ugymint a festékek, szépségek, szözetek, kedues zengések, az illatok, és jó ízek. *Némellyek* oktatásunkra, ugymint a hangyák erőtlen nép, mely *arámban készit magának eledett: a nyulachka, erőtlen kőzség, mely a kősziklára helyhez teti feküvő helyét: királya nincs a farkának, és egész szenn ki* megyen az ő feregi szerént. (Pro. 30.) *Némellyek* végre meg feddésünkre, és fiúi félelem, ízerzésre, ugymint a legyek, szunyogok és egyéb fele állatochkák, kik büntetnek bennünket; Más felől orofalányok és több fene vadak, menydörgések, villámások, menyűtő kőuek, föld indulások, égi háboruk, mellyek rettentnek.

I I I. A' teremtet állatokat a kegyelmes Isten mind az ember segitlégére rendelte, hogy a teremtető ismeretire uigyenek; de azt mondgya az irás, hogy *gyűlölséggé lőttek, és az emberek lelkeinek kisértetivé, és az esztelenek lábainak iörivé: (Sap. 14.)* a kik tudni illik gonoszúl élnék vélek, fordítván nem az Isteni szolgálatra, hanem veszedelmekre. Melynél nagyobb bolondság nem lehet. Nem bolondság volna, akartva úgy vetni hogy semmit se aratnál, úgy fáradni hogy semmi haszon ne következzen. Azt chelekeszi a ki a teremtet állatokkal nem él a bódogság végére. Ezekről szól Aggáus. c. 1. *Sokat vetettetek, és keveset hordottatok: öttetek, és meg nem elégedtetek: és a ki jutálmít egybe gyűjtötte, szakadozott szakadozóba tőtte azokat.* Nem csak gonoszúl élnék az emberek a teremtet állatokkal, de annak fölőtte veszedelmekre fordittyák, midőn az Isten előtt háláadatlanok léfznek, és a iőuendő büntetésekre kötelezik magokat. Végezetre a teremtet állatokatis boszúsággal illeri, a ki a bódogságnak meg nyerésére nem fordittyá azokat, hanem hívásra, és hamiságra szolgáltató vélek, nem az Isten dichőségére. Azokáért ítet napian a boszúságért, boszuállait kérnek a teremtet állatok. *Mert*

á kő a falból kiált, és a fa, mely az épületek ősz ne
foglalási közöt vagyon meg felel. (Abac. 2.) Es, á
mint bölcs Salamon szól: *badakozik az Úrral,*
á föld kerekége az esztelenek ellen. Hogy ezek
közöt ne találtaffál, könyörögy.

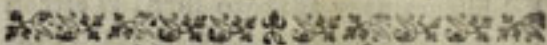
I M A D S A I.

Vram halgasd meg. &c. (fol. 32.)

F Előleges nagy adakozó Isten, ki értheti
mennyi sok aiandekiddal látogattal en-
gem? Az eget satorúl adtad, hogy bé fed-
ne; á Napot, holdot, chillagokat ugy mint,
életemnek ezközit, mellyekkel világosítat-
nám, eleuenítettetem; á földet és a' több éltető
allatokat, mellyekben laknám, míglen el köl-
tőzném az örök hailékokba, ennyi sok féle
fákat, kerteket, mellyekben mulatságom len-
ne; élő állatokat, madarakat halakat, hogy
mint neminemű szolgák uduarlanának, tá-
plálnának, ruháznának, vigasztalnának: Ez-
ekkel á teremtetett állatiddal nem éltem á t-
dichőfégedre, sem bódogfágom meg nyere-
fere, hanem el mulandó hívfágokra, szám nél-
kül való bűnökre; es azért méltán érdemlet-
tem á gehennának langiát, melyben á Jerusa-
lemi dus gyötrettetik. De te irgalmaslagnak
attya, á ki nem akarod á bűnőnek halálát.,
hanem hogy meg térjen, és éllyen; penitenc-

zia tartásomat vártad; én is mostantul fogva
sz. malasztodnak segítségé által, úgy rende-
lem életemet, hogy mindenekben keressém a
te tisztelgésedet és dicsőfégedet, és a te pa-
rancholatiidban gyönyörködgyem, neked
szolgálynak, itt és a más világon. Amen.

(Imádkozzál a fogyatkozásokért. fol. 33.)

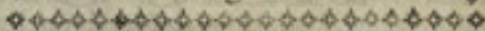

IX. HET FÖN.

66. ELMELKEDES.

Á Mennyei Dúchó-
ségről.

Szem nem látta, se a' fül nem hallotta, se az ember szívébe fel nem mentenek; a' miket az Isten azoknak készítet a' kik őtet szeretik (Ist. 60. 1. Cor. 2.)

A Ierusalem kapni sáfirból és smaragdusból építetnek fel: és drága kőből az ő kő falainak minden kerülete. Fejér és tiszta kőből padimon-tomoztatnak meg minden vezrei: és az ő vezráiban az Alléluja énekelterik. *Tób. 13.*

Bé nem megyen abba valami ferteztetet, vagy
máltosságot chelekedő és háznágot. Apoc. 21.

TANV.

TANVSA G.

Emberi nyelv meg nem mondhat-
 tyá, gondolat meg nem foghat-
 tyá, okosság el nem éri azt a dü-
 chőséget, melyre teremtetet az
 ember; és a jutalmat mellyet ren-
 dőlt az Isten. *Világkezdettől fogva nem hallot-
 tak, se fülökbe nem vettek a' szem nem látta Isten
 te kivüled, a' miket készítettél a' tegedet varognak.*
 (1J. 64.) Ez az a város, melyben az Istennek
 istényessége, melynek fundamentoma drága
 kövekből vagyon, kinek kerítése rakása Ias-
 zimis kőből; kinek üczája tiszta arany, mint a'
 világos üveg kinek temploma az Isten, vilá-
 gosága a' bárány. (Apoc. 21.) Ez a nagy va-
 rosa, melyre csak az Istennek szerelmes hi-
 wei bochattatnak. Ez a bárány menyegzeje,
 a' kinek eljedzettek a' tiszta életű jambor ke-
 lőcsztyének. Ez az igaz tökéletes élet, mely-
 nek képest e' mi életünk inkább mondatik ha-
 lálnak, hogy sem életnek. Es hogy a' düchö-
 gőcnek méltóságot hasznosban érthessük a'
 módoságnak helyéről elmélkedgyünk.

II. Az a hely, minden egek fölibe hely-
 reztetet, Annak nagy voltáról ha gondol-
 kodni akarsz, nézz a' Napra, a' Holdra, és a' sok

chillagokra. Mert honnét vagyon, hogy né-
 mely chillagok oly igen kichinyeknek tet-
 czenek, holot a' földet meg halladgyák nagy-
 vóltokkal? tudni illik meg mérhetetlen kö-
 be vetés vagyon azok között s mi közöttünk.
 Ez a föld a föld *Empireum* éghez kepest olyan
 mint egy pont egy más szem. Ha nagy voltál
 ról gondolkodol, aztis a chillagokból vehet-
 ted elzedbe: Mert azoknak nagy voltak a
 soha nem hihetnéd. A világi Fejedelmeknek
 valamennyen vannak, ninc annyi széles ház-
 tárok az ő birodalmokban, a mely nagy, csak
 a leg kisebb chillagis; és ha számlalhatatlan
 a chillag, és még sokkal több lehetne: minem
 meg gondolhatatlan tágaflága, és nagyvóltat
 lehet az égnek? Erről gondolkodván Baruk
 Proféta, fel kiáltot: *Oh Israel mely nagy az Úr
 nak háza, és széles az örökségének helye!* (Bar 3.)
 Ha szépségét akarod érteni a bodogság he-
 lyenek; gondolkodgyal e' széles világban
 mert, há ez a számkivetésnek helye ennyi föld
 külső szépséggel ékesített fel; minémű győ-
 nyörűséggel bévelkedik a dichőségnek háza
 mellyet nem a bűnösök büntetésére, hanem
 szentek öröme épített a világ űr. Ninc
 ott föld indulat, ninc menydörgés, ninc
 villamás és a tűzes menyűtő kövek lövöldöz-
 zése.

széfe, mely meg rémitchen : nincz kő cső szél-
bűvész, hűség, hidegség, mellyek sanyargassá-
znak : nincz dög halál, betegség, éhség, szom-
iuhfág, szűkölködés, szomorúságnak oka
mellyek büntessenek.

I I I. Elmélkedgyel a szenteknek nagy mélt-
óságokról, mert azok minnyájan királyok
lésznek. Ugy vagy on hogy a szentek minnyá-
jan szolgái az Istennek, de mind az által ural-
kodnak is a mint Sz. Janos meg irta (*Apoc. 22.*)
Az ő szolgái szolgálnak neki; Es viszont az
mondgya: Es uralkodnak örökkön örökké Nem
csak uralkodnak, de annak fölötté Isten hia-
nak is hivattnak, mert így szól az Isten :
(*Apoc. 21.*) *A ki győzedelmes lesz en. bírti fo-*
ya ezeket, és annak Istene lesz en, és ő nekem fia
lesz en. A mint azért szolgál is lehet valaki's fi-
is, úgy szolgál is lehetnek a szentek's kirá-
yok is, szolgák ugyan, mert az Istentől te-
remtettek, hakis lehetnek, mert az Istenből
járnak születtek, a víz, és a Sz. Lélek által;
királyok is lehetnek; mert részesek lesznek a
Istennek királi méltóságában és hatalmában,
s gazdagtságában, mellyek menyországban
vannak. Ez a sz. írásban ennéhány helyen
meg vagy on. Először, Sz. Maténak ötödik ré-
szébe; *Bódogok a lelki szegények, mert áínk me-*

nyeknek országa. Ísmet: löjjetek el atyámnak áldottai, birtokai és világ kezdetitől fogva néktek készítettet országot. (Matth. 23.) Vilzontag. (Apo. 3.) *A* ki győzedelmes lesz en, egyúttal ísietem velem az én királi székeben: a mint én is győzedelmes voltam, és az én atyámmal az ő királi székében ültem. Mit mondhatot az írás világosban? Ezt bizonyította Sz. Pális. (2. Tim. 2.) *H*a egyúttal szentpedünk, egyúttal is országlunk. Sz. Jakab is: *Az* Isten a szegényeket választotta és világon kik gazdagok a hitben, és örökösi az országnak, mellyet Isten az őtet szeretőknak ígért. (Jac. 2.)

Vírólszor tanuld meg hogy az Isten országa-ba közönfészes bódoglag léfzen: Mert az emberé rútság nélkül való szépfég léfzen, kéfedelem nélkül való könyűség, erőtlenség nélkül való erőfég, rabfág nélkül való szabadság, vétek nélkül való szentség, banat nélkül való gyönyörűség, rövidfégnélkül való hosszúság, idő, tudatlanfág nélkül való bölchefég, tetetetés nélkül való barátság, egyenertlenfég nélkül békefég, gyalázat nélkül való tífztefég, fogyatkozás nélkül való hatalom, félelem nélkül való bátorfág, szomorúfág nélkül való öröm.

Engedd Uram teremtm, hogy birtam mind ezeket es örökké veled uralkodgyam.

Mert

Először mert a szentek minnyájan Isten che-
lédi. Az országba, és városba lakók nem min-
nyájan látták a Fejedelmet, nem minnyájan
háza népei ő néki. Külömben vannak az Isten
országába. Mert noha nagy az Isten országa,
de minnyájan látták az Istent, véle nyájaf-
kodnak és beszélnek szinről szinre, a mint az
Angyalok és az Apostolok. Ez az oka hogy
Sz. Pál. A szenteket, közönségesen a szentek
polgár társainak hja, és az Isten háza népei-
nek. (Eph. 2.) Mert noha menyországban
az érdemi szerént külömböző lako helyek és
koronak vannak; de senki ott nincs a ki az
Istent nem látná, és véle nem nyájafkodnék.
Ez pedig a városokba és az országokban nem
lével minálunk: mert sokan nemis lathatták
a királyt.

II. Noha a városba sokan látták a kirá-
lyt, és véle szólnak, de azok nem minnyájan
fiai és örökösai. De menyországban, valamen-
nyen vannak a szentek, az Istennek fiai. *Ő ma-
ga a lelek bizonyosságot tesz en a mi lelkünknek, hogy
az Isten fiai vagyunk. Ha pedig fiai, örökösai.*
(Rom. 8.)

III. Háznak hivattatik az Isten országa.
Mert, leg kiváltképpen a Fejedelmek házá-
ban sokféle ékeségek vannak, mellyek a vá-
rasban

zrasban nem lévelnek. Ott kárpitok vannak,
 szőnyegek, vont arany, vont ezüst ruhák, ara-
 ny, ezüst edények, mellyekkel fénylenek a Fe-
 jedelmek palotai. Azért háznak neveztetik
 a szentek lakó helye, mert úgy fénlük, a mint
 a királi ház. Ez a föld kerekége (mely a bar-
 mok istáloja, és szarándokságnak helye) olly
 mesterféléggel építettet az Istentől, hogy nem
 a barmok házának, hanem gyönyörűség palo-
 tájának láttatik lenni. Melly szép aranyos
 ennek az ő menyezete, annyi chillagokkal
 mint a drága kővekkal fel ékesítetue. A föld
 lábunk alatt mint egy virágos padimontom.
 Mit mondgyak a szép varalokról, a folyo vi-
 zekről, erdőkről, gyönyörűséges kertekről,
 szőlőkről, a zöldellő, virágos fákról, a me-
 zőkről, kiket a fok virágokkal, mint a szép öl-
 tőzettel bé fődöt? Ha ezt akarta cheleked-
 ni a szarándokságnak helyén; minemű me-
 sterféget mutatott tehát a mennyei palotá-
 ba, az ő fiainak és örökösinek igaz paradicho-
 mába? Chudálatos ország volna az, a mely
 minden részében oly chinyos és fel ékesitet
 volna, mint a királyok háza! Az Isten orsza-
 ga háznak mondatik, mert tellyesféggel oly
 szép, oly ékes, oly drága, mint az Isten háza.
 Méltán kiált a Proféta: *Kivánszok, és el ajúl*

az én lelke az Úr pituari után: Mert jobb egy nap a' tepituaridba ezerk fölöt,

IV. Mint a házakba ebedlő helyek vannak, ágyas hazak, pituarok a dolog tételre; ezek mind megtaláltnak az Isten házában. *Először* ebedlő palota vagyon, áholot nem csak királi étkekkel tápláltnak a szentek, és a mi chudálatosb, (ha ő maga az igazság nem tanította, el hihetetlen volna) a király ő maga fel ővedzve szolgál az asztalhoz. Bódógok azok a szolgák, kiket midőn meg jő az Úr, vigyázva talál: bizony mondom néktek, hogy fel ővedzi magát, és azokat le telepíti, és által menvén szolgál nékik. (*Luc. 12.*) Minemű ebedlő palota lehet az-ki hallott ilyen dolgot? A szolga az asztalnál ül, az Úr udvarol és étkeket fog! Fel ővedzve szolgál. Minden akadály nélkül úgy jelen leszen minden szolgájának, minden javaiban részesítvén, mintha semmi egyéb dolga nem volna, és egyedül volna mindeniknél. Vaiha ezekről méltán gondolkodnánk, nem gyönyörködnénk ennyire, e' szemfényvesztő vilagnak buborek adományiba. *Másodszor*, Ágyas házak is vannak az Isten házába. *Örvendeznek a' szentek* a dűchőségben: vigadnak az ő ágyas házokban. (*Pf. 149.*) Ez az ágyas ház nem egyéb,

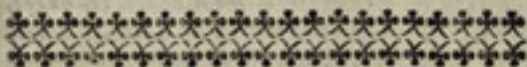
egyéb, hanem a minden módu örök nyugalom, melyről ír Sz. János: *Bédógek a' halottak, a' kik az Úrban halnak meg. Mestantúl fogja mondgya a' lélek: Hogy meg nyugodgyanak az ő munkajoktól, mert az ő chelekedetek követik őket.* (Apoc. 14.) Ez a nyugalom tulajdonúl a szenteket nézi. É világon senki a munkától nem szabados, jollehet valamennyi vigasztalással egyelítve. E világi élet után, pokolba minden vigasztalás és nyugalom nélkül való munka és bánat léfzen. Egyedül csak az Isten házában vagyon munka nélkül való nyugalom, és bánat nélkül való vigasztalás. Igaz azért; hogy Örvendeznek a szentek a dűchőségben: vigadnak az ő ágyas házokban. Ha csak ez a nyugalom volna az Isten házában, méltó volna hogy minden e világi munkán, és faradtságon venniök meg. Viszót ha pokolbais egyéb né volna az örökke való nyughatatlan fágnál és vigyázásnál; nem illendő volna, szüntelen való imádsággal és siránkozással meg váltani? Utolsó rettenetességnek mondgyák a halált. De mint hogy valaminemű nyugalmat vélünk lenni a halálba; ezokáért az el kárhozot emberek pokolba, *kerefsik a' halált, és azt nem találják meg: és kívánnak meg halni, és el fűt a' halál*

zölök. (Apoc. 9.) De oly vakfág ván az embereken, hogy semminek tartják, az örök nyugodalmat el veszteni; és arra a helyre szállani, a holot a gyöttelelem semmi nyugodalmat nem enged, a szempilantáig való gyönyörűségért.

Végezetre. Az Isten házába Pituaris vagyon, melyben külömbféle foglalatosságok vannak. Egy közönséges foglalatosság léfzen az Isten házába, ugymint a mennyei kiralynak dichérete. Itt a' halandóságba fáradtság nélkül fokig nem dolgozhatunk; a' gondolatoknak buidosási miat, nyughatatlanok vagyunk; de abban a' bódog házában tavul léfzen minden hiúságos gondolat, és az Isteni dichéret nem egyeb léfzen a' bódoglágnak gyakorlásánál. Es azért ha az örök bódogság nem léfzen unalmas, a' dichéret sem léfzen unalmas. Hogy pedig a' dichéret a' bódoglágnak gyakorlása léfzen; az irás tanítja: *Bódogok a kik a te házában laknak*
Dram: örökkön örökké dichérnek téged. Soha el nem felelkezhetünk az Istennek jó tetteiről, és azért nagy haláadással éneklünk az irgalmas Istennek, kit látni fogunk és szeretni, szeretni és dichérni. *Ihol mi léfzen*

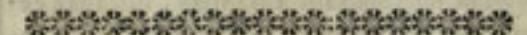
Mészén végre vég nélkül. (Agymond Sz. Agoston.
22. Cím. c. 30.)

(A' fogyatkozásokért imádkozzál. fol 33.)

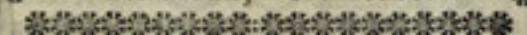

IX. SZERDAN.

68. ELMELKEDES.

AZ ÓT ÉRZÉKENSÉGEK-
nek Mennyei örömökről.

A Kkor az igazak fénlenc mint a' nap, az
ő attyok országába. (Matth. 13.)
Énekelnek vala ugymint úi éneket a' szék
elő. (Apoc. 14.)

Rothadásban vettetik el, rothadatlanfágba tá-
mad fel: Nemtelenségben vettetik el: di-
chőségben tamad fel: Erőtlenfágben vette-
tik el: erőben tamad fel. (1. Cor. 15.)

Á LÁTÁS.

A' LÁTÁSNAK ŐRÖMERŐL.

Z első érzékenységnek őrdeme er-
 dichősége, lészen a testnek fény-
 eslége. Mert a mi iduőzítő Vrunk
meg újítja a' mi alázatos testünket,
hasonlóvá ténén az ő dichósága tes-
téhez. (Phil.3.) Akkor az igazak fénlének mint
 a nap az ő attyok országába. Minémű nagy
 gyönyörűsege lészen a szemnek, midőn a ma-
 ga lábai, kezei, és feie, a napnak fényességét
 fogiák származtatni? Midőn immár nem
 fognak szűkölködni a napnak, hólnak és
 semmi gyertyának világosíttása nélkül a te-
 téttség ellen? Mennyire örüendezetteti az egy
 nap az egész világot? Mi lészen azért látni
 számlalhatatlan napokat! Neuelkedik ez
 az őrdem abbólis, hogy a Martirok meg tar-
 tyák a sebek helyeit mellyieket szenedtek Vrü
 kért. Meg látták a szemek Sz. Iltuán Mar-
 tirt, annyi drága kőuekkel fel ékesítettue, a
 mennyi kő ütelt szenedet testében. Keresz-
 telő Sz. János és Sz. Pál kiket meg nyakaztak,
 meg mondhatatlan arany lánczal és szépiég-
 gel, tündöklének. Sz. Bertalan Apostol, kit
 meg nyuztak a Krístusért, fellül hallad mindē²
 draga uőrs bársonyt. Mit mondgyak a Mar-
 tirok vráról, Krístusról? Őis meg tartya a sze-
 gek

gek helyeit, és a dárda helyet, a maga, és a mi
vigasztalásunkert. Semmi nyelv meg nem
mondhattya azoknak a ieleknek fényesség-
ket, mert az egész szentek dichőségének tűn-
döklése, a Kristus dichőségéhez képest, kis-
sebb, hogy sem a chillagok Széplége, a nap
szepségéhez képest. Végezetre mely nagy
örömlészen látni ama' mennyei szép vára-
st melyről emlekezik Sz. Tobias. (cap. 13.) és
Sz. Janos. (Apoc. 21.) *A' Jerusalemben kapui sa-
fírból és fűsaragduból épittetnek fel: és drága kő-
ből az ő kő falainak minden kerületi feiér és tiszta
kőből padimontomoztatnak meg minden utcai: és
az ő nézsaiban az Alleluia énekeltek.*

A' HALLÁS ÓRÓMÉRŐL.

A' Hallás öröme gyönyörűléges szó zengés
lészen. Mert abban a bódog mennyei Jeru-
salemmben meg nem szűnik az éneklés. Az
Angyalok ugyan szűnetlen énekelnek: *Szent
szent szent a seregeknek ura &c. (1s. 6.)* A' szű-
zek is oly chudálatos éneket fognak énekel-
ni, a mellyet a több szentek nem énekelhet-
nek, és követik a bárányt valahona mégvén.
(Apoc. 14.) Minemű dichőség lészen az midőn
a szenteknek sokasága láttya a szűzeket.
Vrunk után. A' több szentek azt az eneket
nem énekelhetik, de hallják, és az ő attyok
fia-

fainak nagy bódogfágában, gyönyörködnek. Es így örökké örülnek a bódog fűlek az ének szóban. Es bizonyára annyival gyönyörűsebb lesz az a mennyei öröm, a mennyivel az éneklő kantorok tudosbák, és a mennyivel méltóságosb, a kit dicsérnek, és a hely magasb a hol énekelnek, és a kik halgatyak számosbak és értelmesbek. Sz. Ferenczet egyszer beteg ágyába csak egy igen rövid czitara zengésevel vigasztalta az Angyal, (*ngymond Sz. Bonaventura in vita S. Francisci. c. 5.*) és annyira fel indult ráta, hogy mennyországban vélne magát lenni.

A SZAGOLÁS ÖRÖMÉRŐL.

A szagolásnak öröme is szagu illat lesz. A mely illatnak sengéjét itt e vilagon is megmutatta az Isten. Mert bizonyos, hogy sok szenteknek testek, a ki mulás után mindig illatozni kezdettek. Bizonyosságunk Sz. Hieron. (*in vita S. Hilar.*) hogy Sz. Hilarionnak teste tíz hónap múlva temetése után, egészen maraduán, oly gyönyörű illatu volt mint ha drága kenettel kenték volna meg. Sz. Seruulus testéről azt írja Sz. Gergely (*4 Dial c. 14*) Hogy míg el temették, az ő illatya meg nem szűnt. Hogy ha azért a meg holt Szentek teste, a léleknek meg dicsőülése után

ió

ősi illattal adnak; sokkal inkább illatoznak, mint a föld támadás és megdichőülés után. A kik azért a kedves illatokba gyönyörködnek, megdichőülnek, minémű illattal telnek be, annyi sok megdichőült szentek teste illattal telik.

A' KOSTOLÁS ŐRÖMERŐL.

A' *kostoló érzékenység* őróme gyönyörűsége az érzés. Vgy. vagy, hogy ott rothadando étet nem észünk, mint e világon; de oly eledelünk leszen a mely ahoz a bódog állapotához illik. (*mert egyébként haszontalan volna.*) Es ez nem leszen a természet fogyatkozására, de a bódogságnak nevelkedésére.

AZ ILLETÉS ŐRÖMERŐL.

Az *illetés* őróme és dichőlége az örökké való egészség, és a testnek tökéletes állapota leszen. Nem leszen ugyan ott semmi szemtelen illetés. A' *feltámadásban* sem nem házasodnak, sem férjhez nem mennek; hanem leszenek mint az Isten Angyalai mennyben. (*Mat. 22*) mind az által az ő természetek, és végek megmarad. *Tapogassatok meg és lássatok: mert a leleknek húsa és chontya nincsen: a mint láttátok hogy nekem vagyok.* (*Ioan. 20.*) Azokáért a megdichőült testnek is vége megmarad: mert illethetni ugymint igaz eleveniségében. Az ő őróme

öröme mondám örökké való egészéig leszen, az ő három tulajdonfágival (*mellyekről egy egész Elmélkedést adok ez után*) Az első tulajdonfága az illető érzékenőségnek a halhatatlanság; A' másik a' könnyűség; A harmadik, a hathatóság. De mátszor szólok erről. Most tudgyad, hogy öröme leszen az illetőnek menyben, mert örökké való egészéig leszen; Faidalma soha nem leszen. De vedd észedbe, hogy fanyargatás által iuthatnak az érzékenőségek a meg nevezet örömökre, és győze delem után; mellyért könnyörögy, monduán.

Vram halgassá meg, &c. (fol. 32.)

Eörök mindenható Atya, ki sz. Fiadnak példa adásából, és tanításából meg ientetted, hogy magunk meg tagadásából iuthatunk a bódogságra, kerlek ugyan azon, Fiadnak, öt érzékenősége fanyargatása érdemeért, adgy malasztot az én engedetlen érzékenőségimnek igazgatására. *Szemeim*, őrizék lelkemnek hálékat, nézzék az eget, és földet, nem a hívágot. *Füleim* a te félelmednek tövisseivel legyenek bé sőüenyezve, ne halgassák a ragalmazást, és faitalan, s heában való szólást. *Szagolajom* ne gyönyörködgyék a kenetekbe, és fűtőlgo hívlagos illatokba, hanem

manem azon igyekezzem, hogy a Krisztusnak
 ö illattya légyek Sz. erkölchim által. Sz. álmam
 e inkább gyönyörködgyek a bőitőlő Lázár
 oozanfágába, hogy sem a részeges gazdag
 obzodásába; lelkem pedig kívánnyon te-
 ged látni, és meg költölni, ki egyedül elégít-
 eted meg kiuánfágomat. A' testnek chele-
 edetire unszólo oktalan illetésemet ugy za-
 oolázzam, sanyargassam, verjem, hogy a' töb-
 arzékenfégekkel a' te tisztességedre, szolgál-
 von, Amen.

Mond el a' fogyakozásfokért való Imadst: fol. 33.)

*****

IX. CHÓTÖRTÖKÖN.

9. ELMELKEDES.

*****

A' TESTNEK SANYAR-
 gatásáról.

*****

Anyargassátok a' ti tagaitokat mellyek a' föld-
 den vannak. (Coloss 3.)

Ha test szerent éltök: meg haltok: ha pedig
 lélekkel a' test chelekedetis meg öldöklitek, éltök,
) (Rom. 8.)

Da

Verem

Verem az én testemet, és szolgálat alá vető. (1. Cor. 6.)

Mert a mint bémelkődnek mi bennünk a Krisztus szennedési, úgy bémelkődik a mi vigasztalásunk. (2. Cor. 1.)

A' testnek ne visellyétek gondját a kínánságokba. (Rom. 13.)

T A N V S A G O K.

Test, szolgálja a léleknek, de igen tunya és pártutó. Ezokért őtet a tiszteletes munkára az ostor kényszeríti, a buiaságtól tartoztattya a koplalás, a Cziczilicium, és valami őtet lanyargattya. *A' rak és vesz sző, és terh a szamárnak; kenyér, és fejelem, és munka a szolganak. (Eccle. 33.)* Nem csak szolga a test, hanem ellensége is a léleknek halálára igyekezuén, a midőn a tisztátalan indulatok által, a bűnnek akartására uonfsza. *Ninch ennél gonoszabb ellenség: mert ő nálánélkül a világ sem édesget, az őrdög sem chate meg: s hol lehet nagyobb igazság, mint az ellenségét meg holdúltatni, hogy engem meg ne ilyen: és lanyaruságnak rab szjjáual meg költözni, hogy engem költözve ne vonnyon vétekre?*

II. A' testel puhán és gyengen bánni, nem egyéb, hané konkolyt vetni, az az bűnt, mely minden

innidőn fel nő, a jó chelekedetnek búzáját meg
 öőjtya. Ha nem akarom, hogy az én testemnek
 szertében rosz fű teremjen, a gyönyörűségek-
 nek ártalmas maguát, nem kell reá biznom. .

Mert a ki az ő testében vét, a' testből arattya a'
 veszedelmet: a' ki a lélekben vét, a' lélekből arattya
 az örök életet. (Gal. 6) a ki tudnya illik a lélek
 által sanyargattya a testet. .

III. Á dísznek nem heuernek a száraz föl-
 ten, hanem a tóchaba avagy a fárba. Így, nem
 sanyargatástul meg hiruadot testben heuer-
 nek a vétkek, hanem a gyönyörűséghez és
 gyöngeséghez szokott testben. Sár és mochar
 az: mert a földből formáltatott, és a gyönyör-
 űségeknek chörgetegi meg lágittyák, és meg
 mindokittyák.

IV. Á testnek keduezni, őtet hizlalni, nem
 egyéb, hanem a férgeknek eledelt szerezni:
 mert bizonyos hogy a halál után férgek ele-
 dele lesz. Minel pedig ez a rövid idő azért.
 adatott nékem, hogy az örök időkre eledelt
 szerezsek, az az, az örök dichőségnek érdemét
 készítem; és oda sietslek, a' hol az Istennel
 örökké uralkodgyam: michoda balgatagság,
 a' férgek eledele készítésevel mulatnom éle-
 temet, és a jószágok gödgyáról el feletkezne?

V. A' mi mennyei Mesterünk tavúl volt

mindenféle mértékletlenségtől és gyönyörűségtől, és egész életét bűjtölésekben, vigyázásokban, iaratságokban, és szűkölködésben múlatta el. Az ő kemény életét és egyéb iofzágos chelekedtetit, követték az Apostolok is. Kikről halljad Sz. Pált: *Mind ez óráig éhezünk és szomiuhozunk, és mezítelenek vagyunk, és munkálkodunk kezeinkel dolgozván:* (1. Cor. 4.) És ísmét? *Mindenkor a mi testünkben velünk hordozván, a' JESUS sanyargatásait, hogy a' JESUS életeis* (bizony nem gyöngé és gyönyörű ele- te) *ki nyilatkozzék a mi testeinkben.* Nem kü- lömb volt a több szentek életeis mind az új O mind az ő testamentomban. Igaz Judith Afzony mondása: *Minnyaián a' kik az Isten- nek kedvesék voltak sok haborúságokon mentek ál- tal hiuek léuen.* Beszély azért magaddal édes- keresztyenem és gondold meg mit szenued- tel testedben a te meg váltódert, mint követ- ted sanyarú életét? Sanyargatta Sz. Pál sőt, verte az ő testét, hogy ne talám meg ne uetef- sék; 's te nemis gondolkodol talám arról, hogy bűnös testedet oltoroznád, és sanyar- gatnád. A' testet akkor sanyargatod, a' mi- dőn az ételben italban, ruházatban a' mi szű- kéges chak azt adod néki; a' béuelkődest a' mértékletlenséget meg tagadod néki, gond- gyát nem viseled a' kiánóságokba. IMAD.

I M A D S A G.

Vram halgasd meg, &c. (fol. 32.)

Xi adgya nékem kegyelmes JESVSOM,
 hogy kőuetheslek teged, és a' lábaidnak
 nyomdékít? Látlak teged munkákban
 ümüsfagódtul fogua. A' rókáknak lyukok va-
 pyon, és az égi madaraknak fészkek, néked
 bédig Uram ninc a' houá feiedet haichad? s
 ini ennek az oka? hanem hogy tanittanál pél-
 bádval, a' testi gyönyörködést nem szeretni,
 hanem sanyargatni tagiainkat? Es kichoda á
 jít a' te szerelmed, és édesléges szód fel nem
 baditt: Példát ad tam néktek, hogy á mint én che-
 edtem, ti is úgy chelekedgyetek? Oh szeretetnek
 nagy ereie? Te mindeneknél nagyobb léuén,
 mindeneknél utólsób lettél; a' szeretet chele-
 bédte ezt; ez győzött meg és é földre hozot
 és az én szeretetemet meg nem oldhattya a'
 szereteted? Tudom hogy gyűlölnöm kel-
 magamat hogy kőuetheslek, és lelkemet el-
 lel vesztenem, hogy azt meg talalljam. Tu-
 nom hogy á kik te hiucid; meg feszítették az ő
 vitéket á vétkekkel és kínánságokkal. Adgy ma-
 szítottot kérlek én Istenem, hogy mindenkor
 rordozzam testemben a' te sanyaruságodat, hogy
 oltatnan a' te halálodnak hasonlatossága szerént:
 fel támadásbann is úgy légyek (Rom. 6.)
 Mond el az imád: f. 33.)

IX. PÉNTEKEN.

70. ELMELKEDES

AZ ÖLTÖZETRŐL.

A Test öltözeti, és a' fogak nevetése, és az ember járása, bizonságot tesznek felbőle. (Eccli. 19.)

Nem a' fodoritot hajakkal, vagy arannyal vagy gyöngyekkel, vagy drága öltőzettel. (1. Tim. 2.)

Vala egy gazdag ember, ki bársonba és bíborba öltöztetik vala, és mindennap frissen lakik vala. Megdöbölt hála pedig, és pokolban temetteték. (Luc. 16.)

Hasonló képpen az asz-szonyok is, kiknek ne legyen külső czifra hajok, vagy arany viselesek, vagy öltözö ruhának ékeességek: hanem a' szinben eszevesztett ember, a' chendes és mértékletes leleknek rothadatlansága. (2. Pet. 3.)

TANVSAGOK.

Zt vélik némellyek (ugymond Sz. Gergely hom. 40.) hogy a' draga öltözetekben nincsen semmi vétke.

Hasonló

Ha nem volna vétek, soha az Isten szava oly
 igazságot nem jelentené, hogy a gazdag a ki
 pokolba kinlodik bársonyba és biborba volt
 öltözve. Mert senki drága öltözetet nem ke-
 res, hanem csak a hiúságos dickekedésért,
 hogy tudni illik, bőchületesbnek láttassék
 egyebeknél. Hogy pedig csak hiúságos di-
 ckekedésért keresik a drága ruházatot, nyil-
 van ugyan : mert senki nem akar ott drága
 ruhába öltözni, ahol egyebektől nem láttas-
 sítik. Ha ez vétek nem volna (*ugymond hom. 6.*)
 nem dickekedte volna Urunk Jánost az ő kemé-
 ny öltözetéért. Ha vétek nem volna a czifra-
 ság, Sz. Pál nem tiltaná az Aszonyoktól a drá-
 ga öltözetnek kívánságát. Nem tudom kit
 nem rettent meg a gazdag példája : kit nem
 fedd az irás hogy valaki marháját erővel ver-
 te volna el, avagy valakit meg chalt volna
 hogy magának bársonyt vehetne; nem tar-
 totta meg a bérefek fűzetését; a maga pén-
 zen vőtt bársonyt; úgy tetczik hogy melto-
 ságához és gazdagságához képest illendőül
 ruházta magát. Mindaz által, pokolba te-
 mettetet, el kárhozot. Eggyk oka az ő bar-
 sonya, az ő drága öltözete volt. *Mert sen-
 ki a drága öltözetet nem keresi, hanem csak a' hi-
 ságos dickekedésért, hogy egyebeknél bőchületesbnek*

Láttassék (ugymong Sz. Gerg.) Ez szintén annyi mint a koporsónak ékesítése. A testi nem egyéb, hanem a lelek koporsója, melyben ő el temetve lappang. Koporsó a test undok bűdösséggel bévelkődven; kigyoknak és férgeknek vendég háza, ganénak árnyékszeke: illike hogy fényeskedgyék, 's kevéskedgyék, földözteslők ez a rochat choport föld? illike hogy ő neki szolgálynunk, a ki szolgálója a léleknek, és a lelket meztelenül hadgyuk? A közönséges koporsó hordozó fellyét soha szebben fel nem öltöztetik, hanem midőn benne fekszik a holt bűdös test. Óh mely sokan vannak effélék, kik testeiket akkor leg inkább ékesítik, a midőn a halálos bűnben meg holt lelket, hordoznak? Egy ilyenről szól Abakuk Profeta: *Imé ez bé burított arannyal és ezüsttel: és semmi lelek niuch az ő belső részében.* Nem volna oly gond a testi öltözetre, ha előbb a jószágoktól meg fosztott lélek el nem hagyattatott volna. (*ugymond Sz. Bernard. super Miss.*)

II. *Niuch vétek nélkül a draga öltözet.* Először. Mert a külső czifraság jele a lélek meztelensége, él hagyásának. A madarat a tolláról ísméred, az embert az öltözetről. *Minnyivel inkább a test kívül ékesíttetik; annyi-
val*

nyal inkább belől a' lélek béundokittatik, (*ugymond*
Sz. Bern. sup. Miss.) Ezt tanittya arany száju
 sz. János (*hom. 18. in Epist. 1. Cor.*) Nehez sze-
 relmesim, nehéz, és talám ugyan nemis le-
 onet, hogy fel ékefitve lévén a' test, véle eggy-
 űt ékes legyen a' lélekis; hanem szükség, hogy
 ana egyikre gond vagyon, a' másik hátra ma-
 radgyon, mert nem oly természetűek, hogy
 eggyűt lehessenek. *Eggyez Sz. Cyprianus (de*
Miscipl. & hab. Virg.) A helyembe és bársonyba
 öltöztetők személyek, a' Krisztusba nem öltözhet-
 nek: arannyal és drága kővekkel fel ékefit-
 etettek, a' szíjünek ékeslégét el vesztették.
Azt kérds Sz. Hierony. (ad Nepot.) Mellik
 Biblia tanittya a' hamuat selemmel földözni,
 a' sárt arannyal festeni, a' ganérakást bárson-
 yval földözni? Á mi testünk, hamu, sár, gané-
 ralsely. Miért földözöd ezt oly módoson.,
 miért simogatsz? *Moly terítettik alád; és a'*
te lepled férgek lesznek. Az Isten, az ő képe-
 rementetett lelket, a' testnek alávaló sákjában
 karta el reiteni; azért mint illik ezt az alá-
 valo testet drága földéllal őrizni, holott a'
 meg bőchülhetetlen lelket ily rosz hailék alá-
 tatározza? Miért adott (*ugymond*) ő maga a'
 meremtő az első embereknek bőr ruhát, ha-
 minket aranyba és gyöngyekbe akarna jár-

tatni? Á keresztyéneknek ékefégek, a' jó erkölch. (*ugymond Sz. Agost.*) Azokáért, inkább mindenkor szirtos a lélek, a' hol a' test fénlik. *Minden dicsősége a' király leányának belől van* (*Pf. 44.*)

III. Nincz vétek nélkül az öltöző ruhák ékefége. Mert (*Masodszor*) Nem csak jele a' meghíruatt leleknek, hanem sok gonofságnak eredeteis. Azt kérde *Kryosztomus*: Miért ékesítted magadat? Azerte hogy feriednek a' tetczél? Téhat othon chelekedd azt. De külvőmben van a' dolog; Othonn ruhátlanb vagy, kinn, pompafonn jársz. Ha pedig uradnak akarsz tetczeni, ne kívánny másnak tetczeni, mert másnak tetczven, feriednek nem tetczelz. Á férfi vagy az afzony fel ekesítvénn magát, ha semmi kár nem következikis, mind az által el nem kerűli az itéletet, mert mérget hozott ha lett volna kinek meg innya. (*ugymond Sz. Hier.*) Miért vagyunk másnak veszedelmére? miért viszünk másnak kívánságot. El vesz, a' ki a' te ábrázatodert meg kívánt, büntetetlen nem maradsz, te löttél annak fegyverre.

Háallyak a' templomba ménő hai fodoritók mit mond Theofilaktus? Táncsolni még a' templomba? Menyegzőt kereszse it-

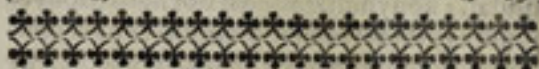
tis,

is tiszta, és a zilaifágnak gyönyörköttetését. Azért
 jöttéle hogy játék nezés légy? Nem imád-
 koznak való ruha ez. Az Istenhez járultál,
 hogy bűneidért könyörögj, és foháskodá-
 soddal, s könyhullatásiddal bochánatot nye-
 rit, mit igyekezel az álkolmatlan, és nem jam-
 bor szorgalmatossággal, magadat ékesíteni?
 Nagy dolog! Egy tiszta búza sákot három fillér
 árú kőtelechkével be kötünk; a' mi sáknak,
 és tisztátalanfággal tellyes testünk, nem an-
 nyára öltözettel a' mennyire ékeséggel akar
 környül vétetni.

E veszedelmes hiúságnak el hagyásáért,
 jusson eszünkbe, minemű öltözetek volt a'
 Krisztussal uralkodo szenteknek. Nagy pél-
 dánk amá szenuedésnek tüköre, Job: *Sákot*
varrék (ugymond) a' bőrömre, és hamuval béhin-
tém testemet (Job. 18.) David, méltóságban lé-
 vén halljad mit mond: *En pedig mikor engem*
bántának, szőr sákká öltözöm vala. (Psf. 34.)
 Sőt öltözet gyanánt tartotta azt a' szőr sel-
 met: *Es öltözetemet sákká töttem. (Psf. 63.)* Á
 testamentom szekrénye bélől arannyal volt
 bé burítva, de kívül, szőrrel; ugy ha Istennek
 malasztjával bévelkődől, nem nagy gondod
 léfzen, minemű öltözettel ajánlyad testedet
 az emberek szemének. Nem ismér a' termé-

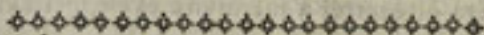
szet gazdagot, szegényeket szül, ruhatlanókat, arany ezüst nélkül. Meztelen hozot e világra, meztelen fogad viszsza a föld.

(*A fogyatkozásokért mond el az imád: (sol. 33.)*)

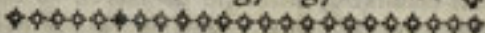

IX. SZOMBATON.

71. ELMELKEDES.

* Á meg dichóult testnek négy ai: *
 * ándèkiról, avagy legy ruháiról *

V Árunk az idvőztő JESUST, a ki meg út-
 ilya a mi aláZatos testünket, hasonlóva
 tévén az ő dichóséges testéhez. (Phil. 3.)

Más a Nap fényessége más a hold fényessége, és
 más a csillagok fényessége. Mert a csillag kén-
 lömböz a csillagtúl a fényességben, így a ha-
 lottaknak feltámadásais.

Rothadásban vettetik el, rothadatlanóságba támad
 fel: Nemtelenségben vettetik el dichóságban
 támad fel: Erőtlenységben vettetik el, erőben
 támad: Lelkes test vettetik el, lelkes test tá-
 mad fel. (1. Cor. 15.)

TANVSAG.

O Himely nagy örömiünkre szolgál, hogy e világi sok szennedések után, a' koporsóból, a' földnek gyomrából, a' porból, mint egy mely álmából felkölti a' mi édes áduozittónk az ő hincit, és chulálatos ruhába öltözteti a' meg dichőült testet. Hitté ezt még a' természetnek törvényébennis szent lob Patriarka, monduánn: Hiszem hogy az én meg váltom él, és az utolsó napő a' földből fel támadok: Es ismég környül vétetem örömmel, és az én testemben meg látom az én Istenemet, és az én szemeim nézik: ez a' redőnség el tétetett az én kebelembe. (Job. 19) Pálus erről emlékezik: Minnyájan fel támadunk ugyan, de nem minnyájan változtatunk. (1. Cor. 15.) A' kik el változtatnak a' rothadástól a' rothadatlanfágra, tudnyok kel; hogy meg hasonthatatlan dichőségű aiandékok leszén, melyeket a' mi édes JESVSUNK nyert az ő szennedése után magának, és hincinek.

II. Az Első Aiándék a' fényesség. Ezt Sz. Ágost. tanította a' meg neuezet helyen. Melyről nélmélkeduén Sz. Ágost. Doktor. (Serm. 143.) Meg igirtetett a' szentek testeinek a' fényesség, és a' fényességnek külömbisége. mert külömb erdemi vannak a' szeretetnek. Mert a' mint

mint Sz. Pál szól: *Nem hamis az Isten, hogy el-
felelték a' ti cselekedetetekről; és szereteteiokről.*
(Heb. 6.) Errőla' fényességről szól az ő tör-
vényben Salamon (Sap. 3.) és Urunk Sz. Ma-
ténál (cap. 13.) *Fénlenek az igazak mint a' Nap,*
az ő attyok országába. Daniel Profétai: cap. 12.
Tündöklenni fognak a' kik az igazságra oktatnak
sokakat, mint a' csillagok örökkön örökké. Ha most
az egy Nap az egész világot meg vidamithat-
tya és oly chudálatos, hogy némellyek Isten
gyanánt böchüllették az ő szépségeért; mi lé-
fzen midőn a' mennyei Jerusalemben annyi
bódogtestek, annyi napok tündöklenek?

III. AZ MASODIK AIÁNDÉK, a' hal-
hatatlanság és szenvedhetetlenség. Mert é rotha-
dandónak rothadatlan-ságba kell öltözni: és a' ha-
landónak halhatatlanságba. (1. Cor. 15.) Arról a'
jövendő szenvedhetetlen állapotról szól Sz.
János: *Nem éheznek se nem szomiuhoznak töb-
bé: a' Nap sem esik reájok, se valami hőség.* És
előről az Isten minden könyhullatást az ő szemek-
ről. (Apoc. 7.) É halandó test mondám része-
sül a' léleknek halhatatlanságába: mert a' lé-
lek együt szolgált az Istennek. Azt mondá
régén David Király az ő vitezinek: *Hasonló ré-
sze léfzen, a' harczra menőnek, és a' holvállóval*
maradónak. (1. Reg. 30.) Meg tartotta ezt az
Isteni

összeni igazságis. Midőn Vrunknak lelke győzedelmet von az emberi nemzet ellenfégen, és szinte pokolig űzé: De mint hogy a' testis bűnököt szenvedet vala vérét ki ontván; ezért agymint társával közlőtte a' nyereséget, hogy lelke tamadván, immar meg ne halna, a' halál fiait immár ne uralkodnék. Így az igazak tevékenysége a' lélekkel fáradván e' világon, részésül a' lélek halhatatlanágába. Á lélek bódogfágából, a' testre háramlik az egélségnek tellyes töltölte, és a' rothadatlanfágnak ereje.

IV. Á HARMADIK ÁTÁNDÉK, a' könnyűség léfzen, melyről Sz. Pál: Erőtlenségbe vetettetik el. erőben támad fel: Lelkes test vettetik el, a' testi test támad fel. Nem hogy a' test lélekké válának, de, hogy a' léleknek chudálatos engedelmellége alá vettetik, minden kedvetlenfég nélkül. Á mint most le hajolván a' test, a' lélekis a' földre hajol; ha el esik a' test a' lélekis el esik; ha felkel a' test és jár; ugy a' léleknek akarattya szerént mindeneket chedelekezik akkor a' test. Á mint most a' lélek gyorsasággal egy helyről más helyre költözik, ugy akkor a' meg dichóult test (erőben támad fel) Ezt a' könnyűséget a' nádasban, való ismizikrahoz hasonlittya Salamon: *Mint a' szélzárak a' nádasban ide-oda futósnak* (Sap. 3.) Mely

Mely gyönyörűséges állapot leszzen az midőn
 e', rest és homályos test világozlággá válto-
 zik, és a' Napon s holdon járunk. Midőn
 ez a' nehéz test, mingyárt ott leszzen, áhol a'
 lélek akaria; (Aug. 22. Civ. 30.) nagy gyor-
 salsággal mint a' menyűtő kő mindenféle fu-
 tosván.

V. Á NEGYEDIK AIÁNDÉK, a' *Vékony-
 ság* leszzen, mellyet meg mutatott a' mű-
 urunk ki menuénn a' bepechételet koporsó-
 ból; es a' tanítványokhoz bé menuénn, aitó-
 bé téve. Olyanok leszzenek a' meg dichőült te-
 stekis. Á mint a' Napfény általhat az üvegen,
 annak ellene állása nélkül, olyan hathato
 ereje leszzen a' testnek semmi tartoztatást nem
 fzenvedven. Ezt a' tulajdonfagotis Sz. Pál je-
 lenti: (*Lelki test támad fel.*) mert a' mint a'
 léleknek semmi akadályja nem leszzen, ugy a'
 testnekis, Lelki test leszzen; az az vékony, a'
 minémű volt idvőzittőnk teste a' fel támadas
 után, midőn által ment aitó be zárva (*ugy-
 mond Damasc. lib. 4. de fide c. 28.*) Kichoda a'
 kié jövőendő dichőségnek nem örül, es nem
 kíván Sz. Pállal el válni és a' Kri-
 stussal lenni? Phil. 1.

I M A D S Á G.

(*Vram halgassá meg, &c. (fol. 32.)*)

H örök dűchűségnek kiralya, a meg
dichűült szenteknek koronája, szarán-
dok hiucidnek gyamolittoia, ki a mialz
aló, rothadandó testünket meg újtod, ha-
onlóuá téuenn a te fényes, halhatatlan, kő-
gyű, vékony testedhez; és ezt a' reménseget
sattad kebelünkben, minden keserűségünk,
és szentuedűsünk enyhítettéere: Geriezd fel
átatlan száraz sziuemet a te tiszta igaz sze-
nlemedre, a' te dichűséged keresétere. mert ez
ége halandó életemnek. Nem azért enge-
dek akaratomnak, hogy a' büntetést el kerül-
vem; de azért engedek, és szolgállok, hogy
keduedbe legyek, és a' tisztelűségedet 's dichű-
gedet, keressem. Ha soha meg nem érdeme-
ttenélis, ha pokolba vetnélis; ugyan neked
olgalok, nem akarom hogy béres sziuem,,
nem szeretetedből szérmazot fiui sziuem lé-
wen. Adgyad vram hogy mindeneket sze-
nlemedért 's nagyob dichűségedért, chele-
bedgyem. Nem chak iót akarok keduedért
melekednem, de kemény ellenkezéseket is el
cnuedek, chak engedgy erőűségnek és szen-
bedűnek lelkét. mert nálad nélkül semmi
nagyok. Es mint hogy nem kedues áldozat a'
helynek végig meg maradásra való ie-
ninch; engedd nekem ezt a' végig meg ma-
Be radás-

radásnak aiándékát, hogy örökké néked szolgálgallyak, oh én meg mérhetetlen jutalmom, él és uralkodol a szenteknek fényességében, örökkön örökké, Amen.

(A fogyatkozásokért imádkozzál, (fol.33.)

IX. VASARNAPON.

72. ELMELKEDES

AZ ÜDVÖSSÉGNEK
jeleiről.

Nemén minnyáiunkat az Apostolok
 fejedelme (2. Pet. 1) Igyekezett
 (ugymond) hogy a jó chelekede-
 tek által bizonyossá tegyék a
 ti hűuralotokat, és válaíztált
 kat: mert semmit nagyobb szorga-
 matossággal ennél nem chelekedhetünk; nagyobb
 gasztalással ennél semmit nem érihetünk a mi sz-
 rándokiasunkban.

Első iele azért az űduősségnek az cleuem
egyűgű hit, mely által szinel hiszűnk az igaz
sagra; szájjal léfzen pedig a' vallás tétel az űm
vősségre. (Rom. 10.)

Mi

Második iele. Az Istennek parancholatit
 elhatározni meg tartani, és a' súlyosb vétke-
 met el távoztatni. mert meg vagy on irua: *Ha
 akarsz menni az életre, tarts meg a' paranchola-
 tat.* (Matt. 19.) És ha a' mi szivünk nem fedd
 niainket, bizodalmunk vagy on az Istenhez; és
 salamat kérünk, el vesztjük ő tőle: mert az ő
 parancholatit meg ő rizzük. (1. Joan. 3.)

Harmadik iele. A háboruság: mert ha Kri-
 stusnak szénedni kellet, és úgy menni bé az ő országá-
 bába; (Luc. 24.) és ha fok háboruság által kell
 mennünk az Isten országába: bódogok
 szivünk a' sz. Martyrokkal, ha a' Krisztussal eg-
 yüt szenuedünk és a' szentekkel; hogy eg-
 yüt dichőitessünk meg. (Rom. 8.) *Mert a' há-
 boruság tőrét szerez, a' tőr pedig próbálást, a'
 próbálás pedig reménységet, a' reménység pedig meg-
 nyom szégyenit.* (Rom. 5.) *Ísmét: A' kit szeret az
 Isten, meg sanyargattya: meg ostoroz pedig
 minden fiat, a' kit hozzája fogad.* (Hebr. 12.)
*Ísmét Urunkis: A' kiket en szeretek, meg feddem,
 mert meg ostorozom.* (Apoc. 3.) *Lehetetlen (ugymond
 a' sz. Hierő.) hogy valaki itt a' gyomrát meg töl-
 tse, és ott az elméjét; és gyönyörűségből gyö-
 nyörűségbe költőzzék. Tulaidona az Anya-
 nczentegy háznak (ugymond Hilar de Trin.) hogy
 akkor légye győzedelmes, midőn meg ferte-*

tik; akkor érchen, midőn feddetik; akkor végyen, a midőn el hagyatik. Sz. Ambrus emelkedése pedig ilyen: A mint a szőlő, ha kötöztetik, fel emelkedik, és ha megmetcztetik, nem fogyatkozik, hanem öreg bedik; ugyan a szent nép, midőn kötöztetik, fel emelkedik; midőn meg aláztatik, fel magasztaltatik; midőn metcztetik, koronáztatik.

Negyedik iele, az Irgalmaffagra auagy alámifnas kodáfra való hailandóffág. Bódog á. és szefen gondolkodik á székolkódóról, és á szegényről: á gonosz napon meg szabadittya őtet az I. (Psal. 40.) Mert az alamifna meg szabadittya haláltól, és ő, az mely meg tisztittya bűnöket, és irgalmaffagot 's örök életet talál tat. (Tob. 12.) Annnyual tökéletesb az ember á mennyiuel inkább érzi, más nyaualyait. (Greg. 14. Mor.)

Ötödik iele, az Alázatoffag mert ebbenn mutattya magát Kriftus tanituányának á keresztyén ember. Tanullyatok (ugymond) tölem, mert szelid vagyok, és alázatos szívű. (Matt. 11.) Bizony mondom néktek, ha meg nem tértek, és nem léfztek mint a' kisdedek, nem mennek be' mennyeknek országába. (Matt. 18.) Így kezével azért (akar ki légy) az utóllo helyen ülőni: mert minden a' ki magát meg alázza, fel magasztaltatik.

szaltatik; és a'ki magát fel magasztallja, meg
 aláztatik (Luc. 14) Nyilván való iele a meg ve-
 rítetteknek, a kevélység, az el választottaknak
 pedig, az alázatosság, (ugymond Sz. Gergely.)

A Hatodik iele, az Atyafiúi szeretetet: Ebben
 tanítanak meg minnyáian, hogy az én tani-
 tanányim vattok, ha egymás szeretők lesztek;
 éwáltképpen pedig ellenségeseknek meg bo-
 rítatani, és vélek iót chelekedni. *Meg bocsás-
 tatok (ugymond Luc. 6.) és meg bocsáttatik
 nektek.* Naponként eszünkbe iutattya a'
 Atyánk: hogy a' melly mértékkal mérünk,
 a' az őn mértékkal mérnek nekünkis: ne itillye-
 tek, és nem itiltettek. Ennek iele, ha feleba-
 rított felől, gonoszt nehezen hallasz, és hiszz.
 mint mint nehezen gyanakodik gonoszt a' ió
 ember; ugy nehezen gyanakodik iót, a' go-
 nost ember. mert a' miben valaki mást meg
 bírál, abban kárhoztattya magát.

A Hetedik iele, a Gyónásnak és Kommuniká-
 ciónak gyakorlása. mert Urunk tanította: *A'ki
 az én testemet, és iszja az én véretem, én
 benne marad, és én ő benne.* Es visszont. *A'ki ész-
 i az a' kenyeret örökké el.* (Ioā. 6.) De ezt ugy ér-
 tésed ha méltán és áitatosán léfzen; mert ha
 méltatlan: azt mondgya Sz. Pál, hogy *itilletet
 a' és iszik magának, meg nem választván az Úr
 vétét.* (1. Cor. 11.)

Nyolczadik jele. Örömeit elmélkedni az Isten igéiéről, főképpen a Krisztus szennvedéséről. Aki Istenről vagyon, Istennek igéjét halgattya, (1. ad. 1.) De nem csak halgatni kell az Isten igéjét, hanem meg is tartani: mert bódogok azok a kik halgattyak az Isten igéjét és azt meg őrizik. Az Isten igéjét a Krisztus üldözois halgatták, de csak külső, nem belső fülökkel. Holott nem a törvénynek halgatói, igazak az Istennek, hanem a törvénynek chelekedői, igazulnak meg. (Röm. 2.) Eledele a leleknek az Isten igéie, és mint a bé vőtt eledel a beteg gyomorbol ki vetterik, midőn az ige az emlékezetnek a gyomrába meg nem marad. De valaki az eledelt meg nem tartya, veszedelembe van eledte. Azokáért az örök halálnak veszedelmétől féltetek, hogy ha az életnek értékét meg nem tartjátok. (ugymond Sz. Gerg. hom. 15.)

Kilenczedik jele. Kétszen lenni az Isten akarattya követésére: mert azont akarni, s nem akarni bizonyos jele az Istennel való barátságának. Azert mondgya: Valaki meg chelekeszi az én atyám akarattya, ki menyben vagy, ő az én atyám fia, és nénem és anyám. (Mat. 12.) Ezo-
 káért szól az irás David kiraly felől imigyen: Meg találtam Davidot az én szüem szerent való fiát, a ki meg chelekeszi minden akaratomat. (Ald. 13.)

Tíz.

Tizedik iele az űduősségnek a Bódog szűz
 MARIANAK bőchűlete; kit az Isten őrk idők
 őt el választot arra a meltofágra, hogy Isten
 Anya lenne; kinek az égnek földnek terem-
 őie engedelmes volt. Mindē kételkedés nél-
 űl, valamit az Anya dichiretiben szólunk, a
 nat illeti. (ugymond Sz. Ber. hō. 4. sup. M. s. s.) A'
 mint iele az iduősségnek a Bódog Afzonyhoz
 űllő áitatossá, úgy a meg vetésnek iele, a ki-
 nek ninc aitatossága ő hozzá (ugymond S. Bo-
 aventura.) A' mint, őh bódogfagos szűz, minden
 ed el fordult és meg vettetet, szűkség, hogy el
 szűzen; vgy. minden te hozzád fordult, és tőled
 tekintetet, lehetetlen hogy el veszűzen.
 Mond el a' fogyatkozásokert az Imad: fol. 33.)

*****
 AZON NAPON.

3. ELMELKEDES.

AZ űDVŐZűLŐKNEK

kevésségekről.

A Z űduőzűlőknek kevéssége mindē
 időbē hirdettetet. A' természetnek
 tőrűnyebē, Noē bárkájában chak
 nyolcz lélek szabadűla meg az
 egész emberi nemzetből. Sodo-
 diában, Gomorrában, és a környűl való tar-

tományban, csak tíz igaz ember sem találtatik, csak hárman szabadulának meg. Harminczszor való száz ezer lelket hozot vala, kik Egyiptusból Moyses, (*ugymond Barradius in Itinerario.*) de ehyi sok ember között csak Kaleb és Josue méne az igiretnek földére; a többi mind eggyig a pusztaság emészté meg. Az a Sidok meg szabadulása a Farao rablásából, példázta az emberi nemzetnek meg szabadulását, a pokolbéli fejedelem rablásából, Kristus által; úgy Josue és Kaleb, az űduőzőknek keűslegét. Jeriko várását meg véűenn Josue, valami a városba volt, tűzzel vassal, mind elűeszté, csak egy ház marada meg az őldőklés és éges között. Ezek mind példái és árnyékai voltak a iűuendő dolgoknak, és elői iároai a Kristus predikacioinak, mellyekbe szollott az űduőzőknek keűs számokról, monduán: *Sokan vannak a' hiatalosok, de keűsenn a' választottak.* (Matth. 22.)

Az ő törűnybenn is ezen igazságot hirdették a' Proféták. *Ezek léfűnek* (*ugymond Isai: c. 24*) (*a' föld kűz epin a' népék kűz őt: mint ha a' keűs olai magok mellyek meg maradtak, le verettetének az olai fáról: és mint a' szűlő geredek, midőn a' szűret el végez tetet.* É profétálás által hasonlittatik a' ióknak keűs számok, az igen keűs olai magokhoz és szűlő geredekhez, mellyek a' taka-

oodás és szűret után predárahagyatnak a sze-
 nyeknek; A' gonoszoknak pedig sokasága, a'
 szőlő gerezdeknek és az olai magoknak bé-
 telkedéséhez. Mert a' mint voltak a' viz özön-
 lölöt, euén ás iuán &c. mind a' napig, mellyé bé-
 ment Noé a' bárkába, és nem tudták míg nem
 lil iőt a' viz özön, és el vitte minnyáiokat. Így
 rán mostis az állapot: *Az egész világ gonosz-
 an helyeztetet* (1. Joan. 5.)

Az új törvényben azt kérdi Sz. Péter; Ha az
 igaz chak alég űduőzúl, az itentelé's a' bűnös
 ol álhat elő? (1. Per. 4.) Sz. Pál sirua mondgya:
*Minnyájan a' magokét keresik, né a' mi a' IESVS Kri-
 stusé.* (Phil. 2) Ezt tanította Urunkis: *Mely szoros
 kapu, és keskeny az út, mely az életre visz: és
 kevesen vannak kik azt megtalállyák* (Mat. 7.) Ezt
 edikálá Sz. Lukachnak 17. részébennis, mon-
 uán, hogy chak negyed része eset a' ió mag-
 nak, a' ió földbe. *Sokan vannak a' hiatalosok, ke-
 vesen a' választottak.* Jai bizony kevesen! A' hi-
 sokan iónnek (ugymond Sz. Gergely. Hom. 19)
 le menyországba kevesen jutnak. Mert a' sze-
 dőbe több a' polyua a' buzánál. Több a' fának a'
 uzele a' gyümölcsnél. Sok a' szőlő több a' vész
 őz, keves a' szőlő. Sok a' tónis a' rósa fán, keves
 rosa. Sok a' kő, keves a' gyémánt. *Sokan vannak
 a' hiatalosok is de &c.* Elég a' kárhozatra chak

egy halálos vétekeis. Elő számlállyá Sz. Pál azokat, mellyeknek csak egyikeis elég a kárhozatra. Nyilván valók a testnek chelekedeti, mellyek ezek: Parázna-ság, tisztátalán-ság, szemtelenség, bűnhülés, ellenkezések, öszne vesztések, irigységek, parhiúságok, gyilkosságok, részegségek, tobzodások, és ezekhez hasonlók: a kik afféléket chelekefsznek, az Isten országát nem vesztik. (Gal. 5.) Sokan vannak a hiuatalosok, keuesen a választottak. mert széles a kapu, és tág az út, mely a veszedelére viszen, és sokan vannak, kik azon bé mennek. (Mat. 7.) Ne chudáld azért Sz. Pál szorgalmatos intést: Félelemmel és rettegéssel munkálkodgyatok a ti údvóssegetekért. (Phil. 2.) Ki akaria fül hegyre veni Urunk tanittását: Erőködgyetek bé menni a szoros kapun: mert mondom nektek, sokan kívánnak bé menni, és nem mehetnek. (Luc. 13.)

Nem elég a hit által az Anyaszentegyházba lenni, és Urunk megtestesülésének titkait vallani; nem elég a szülő töben a Krisztusban lenni a hit által, szükség béuelkődnünk is a io chelekedeteknek gyümölechiuel. Mert a Krisztus JESUSBAN sem a környűlmetélkedes, se a környűl me-reletlenség nem használ semmit, hanem a hit mely a szeretet által munkálkodik. De némelleyek el sem kezdik a jót; némelleyek ki fáradsnak belőle; némelleyek egész életekbe gonoszságba éltek. Ritka dolog ama ió latorral igaz penitécziat

...tartani, fokakat a bűn hágy el, nem ők a bűnt
...azért méltán fog az Istē nevetni afféleknek
...szedelmeken. (Pro. 1.) (Mond el az imád. f. 33)

✻✻✻✻✻✻✻✻✻✻✻✻✻✻✻✻

X. H E T F Ỏ N.

4. ELMELKEDES.

Az Istennek jelenlétéről tar-
tozunk gondolkodni.

M Egjelentem néked ob ember mi légyen a jó, és mit kívánnjon az Úr tőled: Nyilván hogy itéletet ebelekedgyel, és szeressed az irgalmasságot, és szorgalmatosan jary a te liteneddel. (Mich. 6.)

dehogya felfu ki a' bölcsejében marad, és a' ki a'
maga igazságáról elmélkedik, és értelmesen gon-
dolkozik, hogy az Isten minden felé néz. Eccli. 14.

T A N V S A G O K.

A Z Isten jelen létéről hogy gondolkodjunk; kívánnya először maga az Isten. Ezt kívánnya az Úr mi tőlünk hogy szorgalmasan járjunk a' mi Istenünkkel. (Micha: 6.)

száz, mindenkor elménkben hordozzuk je-
nőn létét. Ezt tanította meg az irás: *szere-
resek*

reſſed a' te uradat Iſtenedet, tellyes lelkedből, és tellyes elmédből. (*Matth. 22.*) Ennek a' parancsolatnak tökéletes bé tellyesítése, magában foglallya az Iſtennek ſzűntelen való emlékezetit, mert azt kívánnya az Iſten, hogy mindenkor ő róla gondolkodgyal, őtet mindenkor ſzeretted, őtet (a' mennyire lehet) mindenekben keretted. É végre rendelte volt az ő törvényben, az innep napokat az eſzten-dőnek kezdetin, közepin, és a' végén, hogy az a' teſti köſſég, leg alább bizonyos időkbén, az Iſtenről meg emlékeznek és néki ſzolgálna, s minketis intene azon dologra, életünknek kezdetin, közepin, és végén. Ugyan ezen okért rendeltettek, a' malasztuak törvényébe ennyi rend tartások, és inneplések; hogy a' köſſég édesdeden vezettnék az Iſtennek emlékezetire, jelenlétére.

II. Az Iſtenről ſzűntelen gondolni kén ſzerit minket a' ſzűnetlen világi ſok nyomorúság, kéfertet, és veſzedelem, mert ő mondáſa. *Ő vele vagyok a' haboruságban, meg ſzabadítottam őtet, és meg dichéittem.* (*Pſ. 90.*) Enok és Illyés elevenenn ragadtattak bizonyos chendes és gyönyörűſeges tartományban: s mind a' kettő dichéretes az Iſtennek jelen léteért, avagy ſzűnetlen való emlékezetieért.

Enokrol

Enokról így szól az írás: És jára Enok az Isten-
 mel. (Gen. 5.) Illyés pedig így szóla: Éla' sere-
 nyeknek űra, kinek színe előtt állok. (3. Reg. 15.)
 Jónas a' Czethal gyomrába, Daniel az orosz-
 anyok barlangiába, Ananias, Azarias, Mi-
 chaél, az égő kemenczébe lelkeknek chendese-
 get sem vesztették el, sem az Istennek emle-
 kezetit; és azokáért a' jelen való infégekből
 meg szabadultak. Abrahamot az Isten sok
 memzetségnek atyává valasztván, ezt mon-
 dának: En a' mindenható Isten: járy előttem, és
 elég tökéletes (Gen. 17.) Mert mi lehet (ugy-
 mond Sz. Hieron.) az erőtlennek hasznosb,
 mint az erőshez ragzkodni, a' szegénynek az
 hatalmas király előtt meg jelennyi? Nagy
 haszna ván ugymond ennek az Isten előtt va-
 loló járásnak, az Istennek erőssége minden nya-
 valakból ki hoz. Ha minden szem pillantás-
 ba ezt nem művelheted; akar csak gyakor-
 tyad, követvén azokat, kik a' nagy hideg idő-
 be, mennél gyakrabban lehet, a' meleg ke-
 menczéhez közelgetnek; te is ehez a' meg-
 nemészto, vilagositto, melegitto tűzhez, az
 Istenhez járulton járuly, ő véle járy, ő róla
 gondolkodgyál, mert ninc egy szem pillan-
 tásis ő hogy jót nem vennél tőle. Azert, a'
 mint egy szem pillantas sem lehet melyben
 Isten-

Istennek jó voltával és irgalmasságával nem
élni; úgy, egy szem pillantásnak sem illik
lenni, melyben Istennek jelenlétéről meg ne
emlekezzünk. Ezért mondá Sz. David: *Az
én szemeim mindenkor az úrra; mert ő vonzza le
a' labaimat a' törvől. (Pf. 24.)* Ha az Istennek
gonviseletével akar sz élni, és sok nyomoru-
ságokból meg szabadulni: *Légyen bizodalma
az Úrban, minden útaidban őtet gondoldjad, és ő
igazgattya lépésidet. (Prov. 3.)*

III. Az Istennek jelen létére intetünk a'
szentek példájából is, kik a' szentségben és az
Istennek malasztjában nem külömben erő-
födtek, hanem az ő jelen létének emlékezeti-
ből, és mihént e' gondolatból ki léptek, ottan
meg borlottak. Adam az Isten jelen létéhez
ragazkodván, az ártatlanfágban állandó
volt: a' felesége szavához fordulván pedig,
szentségét el tékozla, az Isten parancholat-
tyát meg szegé. Evat hasonlóképpen az Isten
jelenlété ártatlanfágba tartá; de mihént sze-
meit a' kigyóra és a' gyümölcshre fordítta, el
esék, és minnajunkat el cite. Imhól az első
emberek az Isten jelenlétére ártatlanok vol-
tak; tavúl létére, bűnösök. Melyből nyilván
vagyon, hogy az Istennek jelen léteről való
gondolkodás, a' szentek hivatala.

Noét

előt az írás: *Noé igaz és tökéletes férfi volt az
nemzetségi között, az Istennel járt. (Gen. 6)*
Móysesről azt írja Sz. Pál, hogy a' láthatat-
lant mint ha látta volna, úgy várta, az az, úgy
járt az Istennek jelen létére, mint ha testi sze-
necével látta volna. (Heb. 11.) Innen jön,
hoggy az Isten népét meg szabadítaná Egip-
tusból, és az üldözőket a' tengerbe ölné. Eze-
kias Király életének hosszabittását, ilyen
bőnyörgéssel nyeré: *Kérlek Uram emlékezzél
meg kérlek mi módon jártam előtted igazságban,
és tökéletes szível. (Is. 38.)* Mivel az Isten előt
járt, azért járt igazságban. Tobias tanítván
fiát, így szól vala: *Életednek minden napiai-
ban, elmédben légyén az Isten. (Tob. 4.)* Mintha
ezt mondotta volna: Ha ezt chelekedsz a'
Istennel sem engedsz, az Isten parancsolát-
ját sem hagyod el.

A' malaszt törvényének kezdetin, Zaka-
rias és Ersebet. *Isten előt mind a' ketten igazak
vannak, járván az Úrnak minden parancsolati-
n. (Luc. 1.)* Sőt Zakarias tanítottais a' mit
chelekedet. *Ellenségink kezéből meg szabadul-
tunk, szolgáljunk neki. Szentségben és igazságban
előtte minden mi napjainkban. Az Istenizűlő
jóódog szűz MARIA, tellyes életrebe chak
gygy szempillantáig sem tavozot el az Isteni
jelen-*

jelenléteitől. Bizonyára az Angyal mondta, minek előtte Urunk fogantatott volna: *Úr vagyon veled.* Véle volt az Úr beufégesb mai laizt által: őis az Úrral, az Isteni méltóságának szűnetlen való jelenléte által.

Az Apostolokról emlekezik Sz. Pál: *Á mer nyajafágunk mennyekben vagyon.* (Phil. 3.) És: *Tisztán szolljunk a Krisztusban, ugymint Isten előtt, az Isten előtt.* (2. Cor. 2.) Az Istenről szollottak, mert a mit Istentől hallottak, azt hirdikálták: *Es Isten előtt:* mert jelen léte szemléltek. A szentek követik az Udvari hiu szolgálkat, kiknek kedves, mindenkor a Fejedelethez előtt állani; és az erős vitézeket kik, a Chálzához előtt örömeit harezolnak. A gonoszoknak pedig tulaidonok Istent el feleiteni mint ha jelen sem volna, hogy bizuást vétkezzenek. Ezeket jelenti amá tékozló hiu, ki el tavoztat az Attya elől, minden jószágát fel sipola, fakiztalanúl élve. Ha azért a szenteket követni akarjuk, el ne feletkezzünk David Kiraly intéséről: *Keressétek az Urat, és erősödgyetek meg, keressétek az ő szívet mindenkor.* (Psal. 104.) Ő ember ha mindenkor szűkölködöl az ő segítői fége nélkül, mindenkor keresd őtet: mindenkor eszedbe légyen az ő jelen léte, hogy mindenben segitchen. *Mond el a szokat imad. fol. 313.*

X. KEDDEN.

ELMELKEDES.

AZ ISTEN IELEN LÉ-
tének hasznáról.

Váruljatok hozzája, és világosodjatok meg, és
a' ti orczaitek meg nem szégyenülnek, (Psf. 33.)
A' testi gyakorlás kevésre hasznos, az Istent
tiszteltet pedig mindentekre hasznos, (Tim. 4.)
Bádog ember a' ki engem balgat, és a' ki vigyáz az
aitomnál naponként. A' ki engem meg talál,
életet talál, és áldozófejet merít az Úrtól,
(Prov. 8.)

TANVSAG.

Ném csak sok gonosztól szabadít
meg, (az az sok bűntől) az Isten-
nek ielen léte, hanem minden jó-
tis szerez az emberbe. Mindenre
hasznos az Isteni tiszteltet, auagy
az Istenről való emlékezet. mert nem csak el-
kerget mindeu gonoszt, a' mint meg muta-
F f tám;

tám; de minden jótis hoz magával. Ez az Isteni tisztelet, avagy az Istennek szüntelen való emlékezete hasonló a Chatornához mely által minden jó származik reánk. Mert az Isten minden jónak kút feje, kitől minden jó adomány és tökéletes ajándék foly. Hasznos először az Isteni félelemnek kezdetire, megtartására, őregbittéjére. Mert ha a szolga attya előtt, a fiu az attya előtt valami illetlen dolgot chelekedni, fél; hogy ne félne a lélekis a mennyei atya, és mindenek Ura előtt olyan chelekedni, a' mit éktelelnek ítélné? Á mint, kik a Király palotájába mennek (ugymint a főrendbeliek) nem kevéssé félnek, mint földelleyenek, hogy a' feleletben való tantorodást fért kissebseget ne nyerjenek: a' parasztlap pedig és a' kösleg, a' kik soha nem járnak udvarhoz, ninchenek a' féle rettegésben: Ugy a világon a' hol szegények, bodogok vannak, nemelleyek csak a' világi szorgalmatosságok baa mulatnak; ritkan gondolkoznak az itélet napiáról, bátran észnek ísznak. Á kik pedig gondolkodásokkal a' Krisztus ítélnő szelenceibe mennek udvarlani, szüntelen álván a' ő színe előtt; szüntelen való félelemben vannak, hogy valamiként el ne hajolnának az ő sz. parancholatitól.

Másodszor az Isten jelenlétének emléke-
 zete nem csak fiui félelmet nemz, hanem igaz
 mennyei bölcheséget is: *mert a' bölcheségnek*
igérete az Úr felelme. (Eccli. 1.) Mennél in-
 dább a Naphoz közelget valaki, annyival in-
 dább részesül annak világosságában; úgy a ki
 közel az igaz világosság mellett van, a ki
 a bölcheséget szemléli, a ki alázatosan hal-
 gatja, a ki barátságosan vele nyajalkodik,
 hogy ne részesülne annak bölcheségében, a
tanítománya tanította az embert? (Pf. 93.) Já-
 rullatok hozzája (egymond) és világosod-
 natok meg, és a ti orszáitok meg nem szé-
 sönülnek. (Pf. 33.) Járuhatatok nem testi lé-
 nyekkel, hanem szívbéli indulattal, és a' böl-
 heségének világosságával meg világosítat-
 atok, és a' mit kerendetek, elvézitek. Azt
 mondá régen Salamonnak: *Kérv a' mit akarsz,*
adgyaktenéked. (3. Reg. 3.) Bölcheséget
 kért Salamon, és nem csak azt nyerte meg,
 hanem a' mit nem kért is. Úgy a' ki igaz böl-
 heséget kér, elvézi, hogy a' kire néz meg il-
 lennie: és annak fölötté valami szükséges lé-
 nyben. Az ő igérete ez: *Keressétek először az Isten*
igazságát, és az ő igazságát, és ezek hozzá adat-

Hozzá adgya Harmadszor az alázatosság-
 nak

nak ajándékát. Mert ha egy chekély tudó
 manyu ember, a' hatalmas tudós emberhez
 hasonlítván tudományát, meg vallya tudat-
 lanfágát meg alázza magát. Ha mijs méltán
 elmélkedünk az Isteni véghetetlen méltóság-
 ról, kinek előtte minden nemzetségek úgy
 vannak mint ha nem volnának, és mint sem-
 minek és heában valonak alittyá azokat,
 (If. 40.) ő hozzá képest michodák leszünk?
 mit mondhatunk egyebet Abrahammal: *Por*
és hamu vagyok? (Gen. 18.)

Negyedszer. Az Isten jelenlete, mit hozhat
 egyebet magával a' tisztaságnal? és minden
 jószágos chelekedeteknél. Mert a' tűznek cre-
 je meg tisztittya az érczet; mennyivel inkább
 a' mi lelkünknek szennyét meg tisztittya,
 ama teremtetlen tűz, kiről Sz. Pál? *A' mi Iste-*
nünk meg emészto tűz? (Heb. 12.) Meg emész-
 vén a' bűnt.

Ötödször igaz szeretetre gericszti az em-
 bert. Mert ki ne szeresse azt, a' ki midőn nem
 volnánk, teremtet, és teremtet hasonlatos-
 ságára? Midőn el vészünk volna, fel kereset,
 érettünk emberré lőt, kint halált szenvedet.
 Es chak egy szempillantás sem múlik hog-
 meg szűnnék jó téteményétől, ő benne va-
 gyunk, élünk, mozgunk, és soha szemeit ró-
 lunk

lunk el nem fordította; úgy tart hogy semmi-
vé ne légyünk, mint ha náponként újjonnan
teremtene.

Végezetre (*hogy rövid szóval éljek*) Az
Isten jelenlétének ereje, a' lelekről a' testre is
szál, chendes maga viselésével, környül véén,
midőn tudni illik az Isten előtt állunk, és meg
gondoljuk, hogy őis szüntelen reánk vigyáz.
A chillagok a napra néznek, és onnan része-
sülnek a világozlágba, onnan ékefek és kedvé-
sek: a' mi szemeinknek; Ugy a' szentek az
Istennek látásából nevelkednek magokban a'
jószágos chelekedetekkel, és az emberek-
előt chendes magok viselésének ékefégével, fé-
nyeskednek. Ez, mondam az Isten jelen léte-
lenek elmélkedéséből chirázik és nevelkedik;
Főlötte hasznos dolog mindenkor az Istenről
gondolni. Hogy tudnya illik valamit más-
nak jelenlétében nem mivelnél; ha jelen nin-
chenis, és egyedül vagy ne miveld: mert *jelen
vagy az Isten*. Szép tanuságot adot *Senéka*
noha pogany volt. Hogy tudnya illik úgy éllý
úgy viseld magad mindenűt, mint ha valame-
ly jambor ember gondviselése alatt volnál, és
szüntelen reád nézne. Minden gonofzt a' ma-
gan valóság tanacholt az embernek. Azoká-
ért ha a' poganyok tanittáfais annyira érke-

zet, hogy a bűnnek el távoztására, valakinek jelen léteiről való gondolkodásra intet, hogy zabolául lennie a jámborságra; mennyivel inkább segítse gúnk léfzen minden jó erkölcsnek chelekedetire, ha meg gondollyuk, hogy az Istennek szemei minden helyen nézik a jókat és gonoszokat.

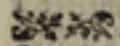
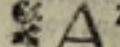
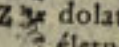
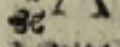
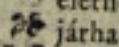
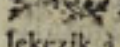
I M A D S A G.

Vram halgass meg, (fol. 32.)

OH meg foghatatlan Isteni méltóság, ki az eget és földet dűchőlegednek jelenlétevel bé töltöd, kinek szemei fokkal fényesbek a Napnál szemlélvén az embernek minden útát, és a tengernek mélységét; mindeneket bé töltvén, mindenűt egészfzen jelen lévén: ki az én őrizetemre éjjel nappal úgy vigyáfsz, mint ha minden teremtet állatidról el feleltkeztél volna: mert mindenkor jelen vagy, valamely felé fordúlok, el nem hatfsz, hanem ha én hadlak el. Meg vallom, hogy valamit chelekefzem, te előtted chelekefzem; és akar mi légyen a mit chelekefzem, jobban látod, hogy sem én, a ki chelekefzem. Oh öröktől fogva való szépség, mely meg foghatatlan vagy. Mindeneket, kívül környűl vélsz, de belőlis bé töltessz; úgy igazgatod a fölső dolgokat, hogy az alsókat el ne hadgyad; úgy vagy jelen az alsóknak, hogy a fölsőktől el ne távoz-

T A N V S A G.

 Isteni Ielenléteiről való gon-
 A Z dolat a keresztyéni tökéletes-
 életnek sommája, mert az által
 járhatunk el a keresztyéni igaz-
 ságnak tisztiben. melyről em-
 lekezik a Proféta: *Térv el a' gonoszról, és chele-*
kedgye' iót. (Pí. 33.) Mert az Istennek ielen léte
 a bűnöktől meg tartoztat, és segitt a jó che-
 lekedetre. Nínch hatalmasb eszköz a gonosz-
 nak el rontására az Isteni méltóságnak ielen-
 lérénel; a mint viszontag az ő el feleltésénél
 nagyobb eszköz minden gonoszságnak ki ter-
 jedésére. *Nínch az Isten az, ő színe előtt: meg-*
feresztettek az ő urai, minden időben. (Pí. 9.) Ezt
 miuélc régen a Sidoság. *El feleltkez et Isráel az*
ő teremőjéről, és báluány templomokat épitet.
 (Oseá. 8.) Ezt chelekeszűk mijs, kik midőn
 el feleltkezűnk az Istenről, mint egy neminé-
 mű báluányt emelűnk fel, midőn a teremtet-
 állatokban helyhez tettyűk indulatunkat.
 Embert se ni úgy el nem veszi mint az Isten-
 nek el feleltése, és semmi úgy meg nem őrizi
 mint a szűnetlen reá nézés. Hallyad a bűnre
 ventemedet emberek bolondságát Ezekiel
 Profétánál: Azt mondották: El hadta az űr
 a földet, és az űr nem lát. Mert oly szemre-
 lenné

lenné téfzi a bűn az embereket, hogy az Isté-
nek ielenléteről meg sem emlekeznek. Mit
mondanak? *nem lát az Úr?* De hallyak mit
mond Isaias által, a ki mindenekeket lát: *Iai a'
kik mély színel vattok, hogy az Úr előtt el reichétek
a' tanáchoz, kiknek chelekedetek sétéiben vannak,
és mondgyak: ki lát minket, és ki ismér minket? Go-
nosz ez a' ti gondolatotok, mint ha a' sár a' fazekat
ellen gondolna, és mondaná: Nem chináltál engem;
nem értesz Bizonyára minden veszedelemnek
oka, ez a' gondolat: Az Isten nem lát engem: a'
mint viszont az üduőslégnek oka az ellenkő-
ző gondolat: Az Isten mindenekeket lát. Sz. gon-
dolat ez. Mert az Isten közel vagyon, sőt ben-
nünk vagyon, és mi ő benne, mint a' hal a' víz-
be, a' madár a' leugó égbe. Akar mely felé
ufzkállyon a' hal, környül öntetett a' vízzel;
akar houá rőpüllyön a' madár, a' leugó égtől
környül bé földetett. Feddi Sz. Agoston az
önnöm maga régi vétkét. *Ténelgettem és sokat
fáradtam keresnén téged magam kívül, te pedig
én bennem lakol; velem voltál, és nem voltam ve-
led; roszszúl kerestem kívül a' mi belől volt. (So-
liloq. cap. 31.)* Minden gonoszfágnak ártalmas-
ősztonc, el hinni, hogy senki nem lát. Mert
mind a' lopo 's mind a' faitalan ember. azt
mondgya magában: senki nem lát, senki nem*

rudgya. *Es mondanak: Hogy tudgya az Isten és nagyot tudomány a magasságban? (Psf. 72.)* *Es mondanak: Nem látja az Úr, és nem érzi a lakó Istené.* De keményen dorgállyá őket Sz. David: *Erchetek esztelenek a nép között, és boldok valaha esztűllyetek meg. A ki a földet plántalta nem halle? anagy a ki a szemet alkotta nem látte? (Psf. 91.)* Bizony lát, mindenecket lát, lépésünket számlállyá. (Job. 31.) Tudván ezt a tiszta életű Susanna, midőn a gonoszságra kényszeritetnék, az Istennek ielen letéről gondolkodván, a bűntől irtozuán, nagy bátran ezt mondá: *Iobb nékem chelekedet nélkül kezeitekben esnem, hogy sem vétkem az Úr színe előtt.* (Daniel. 13.) Azt mondották vala a gonosz férfiak magok között: *a kert aitari bézárna vannak és senki minket nem lát.* De az Isten felő Zuzánna lelkiismereti látták azt, a ki mindenecket lát. Es azért inkább választá a halált, hogy sem a vétket. *Iobb nékem chelekedet nélkül kezeitekben esnem, (az az meg halnom) hogy sem vétkem az Úr színe előtt.*

II. Az Istennek ielenléte nem csak a jókat oltalmazza a bűntől, hanem a gonoszokat is tartoztattya. Azt írja Sz. Antoninus. (*parte 2. hist. tit. 15. c. 1. §. 3.*) Egy Alexandriaí Thais nevű gonosz életű Afzonymról, hogy lát-
uán

uán ennek, és ő miatta sokaknak veszedelmét Pafnutius nevű Remete; és szánakodván sokaknak veszedelmén, katonaruhába öltöztet, és magát másnak tettetvén, a Kuruához ment, titkos kamorát kiánuván hogy senki őtet ne latná. Ottan bé viűé az Aszszony egy magán való kamorába; de nem tetteczék az embernek. Az után más helyre viűé; de amaz az sem iauallá szinten titkosnak lenni. Végte szinten az utolsó házba viűé. Akkor monda a katonaruhába öltöztet Remete: Vélede, hogy itt senki minket meg nem lát? Monda az Aszszony: Itt senki meg nem lát, hanem az ördög és az Isten. Felele Pafnutius: *Hiszede az Isten?* Monda az Aszszony: *hiszem.* És ismét kérdé: *Hiszede ielen lenni mindenűt és mindneket látni?* az is *hiszem* ugymond. És ismét Pafnutius: Nem kelzitte a gonoszoknak örökké való tüzet? Ugy vagyon ugymond. És ismét amaz: *Te bát hiszszünk mind ezeket; s megis vétkezünké ily ochmanyul az igaz bíró elöt, a' ki mindeneket lát?* Es te vakmerő, istentelen, hádnősségedről el feleltet, azon mesterkedel, hogy veled együtt az utálatos étellel annyi embert vagy az örök kárhozatra. Nem félsze az Istentől a' ki bíró; és az ördögtől, a' ki vádolo? Meg kelsereduén az Aszszony, terdre esék, penitencziara fogadást tőn;

tón; minden kurua öltöztet meg égetvén. Klastrombament, kenyérrel, vízzel élvén, az Istent nevezni nem meret; szüntelen monduán: *Te, a ki teremtetted, könyörűly raitam.* Három esztendő múlva, nagy töredelmességgel, megholt. Váihá lelki szemeinkel mijsnéznők azt, a ki mindenkor reánk néz: figyelmesben imádkoznánk; A piaczon, a templomba, házukba, szemeink minden felé né szemtelenkednének; magunk viselése helyesb, gondolatunk tisztább volna. Azért a ki emberek előtt fedhetetlennek mutatod magadat, el ne fordíhd szemeidet az Istentől. Mert nem felelt el ő semmi gondolatot, és nem reátek, ik el ő előtte semmi beszéd. (Eccli. 42.) Fáitalan gondolat ütközik-e szívedbe? Eszedbe iussón, hogy látja az Isten. Ochmány dolgot szollasz? Az Isten hallja. Illetlen dologra nyitod kezeidet? Az Isten ielen vagyon. Annak fölötte ielen vagyon az őriző Angyalis. Mídon aítodat be zárlod, gyertyadat el óltod; Ne mond: *magam vagyok.* Nem vagy magad: mert otbenn az Isten, otbenn az őriző Angyalis. Ha mindenkor gondolkodol az Istennek ielen léteről, el felelkezel a bűnökről. Sz. Doroteus inez igekkel vitt a Remete életre egy feslet életű vitézt: *Mindenkor eszedben legyen,*

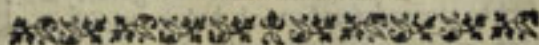

...en, hogy az Isten ielen vagyon, és te ő előtt állasz.
 Bizonyára, minden helyen az Istennek szeméi
 emlélik a' iokat és gonoszokat. (PROV. 15.) Lel-
 kek fontoloia az Ur. (PRO. 16.) Mindenek me-
 telenek pedig és ki nyilatkoztatva vannak az ő
 szeméi előtt.

I M A D S A G.

Vram halgádmeg, &c. (fol. 32.)

Oh Uram Isten mikor apolgatlak édeslé-
 ges szeretettel?
 Mikor szeretlek buzgólagosan meg oldozha-
 tatlan szerelemmel?
 Mikor ragozkodom tellyeséggel hozzád?
 (Mond el a' fogyakozásokért való Imadst: fol. 33.)

X. CHÓTÓRTÓKÖN.

77. ELMELKEDES.

*****
 AZ ISTENNEK ISMERETIRŐL
 a' teremtetett állatokból.
 *****

Huságosok az emberek, kikben az Isten m-
 tudományja nincsen: mert a' szépségnek
 és a'

és a' teremtet állatnak nagy voltából, elég nyilván meg ismértezhetik azok teremtménye. (Sap. 1.)
 Iai a' kik reggel felkeltek a' részegség és éfére, és az
 Úr dolgait meg nem tékénték. Se az ő kezét
 alkotmányit meg nem gondollyátok. (Isa. 5.)

TANVSAGOK.

***** Isten, az ő dűchőségére és a' mi
 ***** **A** ***** z *****
 ***** hasznunkra teremtetett minden
 ***** látható állatokat, nem csak
 ***** hogy e' halandó életben segít-
 ***** tetnénk azok által, de, kivált-
 képpen, hogy ezekből az ő méltóságát és
 szentiségét elzűnkbe vennők, és az ő elvá-
 laszthatatlan szeretetire, és szolgálattýára
 serkegettetnénk. Ezt sok helyen tanittya az
 írás. Mert az ő láthatatlan dolgait a' világ te-
 remtet állattýától meg értetűen, meg láttatnak; az
 ő örökké való ereje s Isteniségeis. (Rom. 1.) Hogy
 azért hívágosok ne legyűnk, és a' mint az ok-
 talá barmok, csak e' ielö valókra ne nézzűnk;
 hogy az Istennek szeretetire szívűnk fel ger-
 iedgyen, és naponkent ielen letéről elmél-
 kedhessűnk; gondolkodgyunk a' teremtet áll-
 latoknak chudálatos természetekről. Ezt
 chelekefzi vala David Király: *Es monder, most
 kezdtem: ez a' földéges job kezdűnk meg változ-
 tatása.*

tatása. De midőn változott meg Sz. David?
Meg emlekeztem (ngymond) az Úrnak chele-
kedetiről: mert meg emlekezem kez dettől fogva a'
a te chuda tévelidről. Es elmélkedem minden chele-
kedetiről, és a' te találmanyidról gondolkodom.
 (Ps. 76.) Így töltözik vala leiski örömökkal, ez
 a világi szorgalmatoslagban epedő ember.
Mert győzörkődtettél engem vram a' te alkot-
mányodban: és az kezaid chelekedetiben öründe-
zek (Ps. 3.) Ekképpen végre álmelkodásra
 ragadtatik vala: *Mely igen fel magasztaltak*
a' te chelekedetid vram: mindeneket bölcseséggel
chelekedtetél tőled a' föld a' te íőszagoddal (Ps. 103)
 De mint hogy egy elmélkedes, a' sok külömb-
 bőző chudálatos, földi, vízi, leuegő égi álla-
 tokról, nem elegendes, no ost nagyobb értelm-
 nek okáért, csak egy virágochkat hozok elő,
 melyben annak tulajdonfágiból 's tökelle-
 tességből, a' teremőnek tökéletessége, chu-
 dálatos képpen tűnődik.

II. Vedd észedbe hogy midőn a' terem-
 tet állatok tökéletességekből az Isteni tökel-
 letességekre akar sz jutni; a teremtet tulajdon-
 fágokat és tökéletességeket, határozatlan-
 érched az Istenben. Ennek értelmére, tanuly
 egy szép tudományt: A teremtet állatok
 avagy nyomdéli az Istennek, úgy mint a chu-

pa testi állatok; avagy képei, úgy mint az Angyal és az ember. És a mint az emberek lábnyoma között némely mélyebb a másikonál; úgy a teremtet állatokban, némeltyekben világosban, némeltyekben homályosban fénlik a teremtető nyomdoka, az ő tökéletességei szerént. Hasonlóképpen kell szólnunk a képről, hogy, tudni illik némely gorombáb, némely mesterfészesb. Azokáért, elmelkedgyel akár mely kichiny teremtetett állatról, úgy mint egy virágról, és valamit ő benne találj, tulajdoníhd az Istennek.

Abban a virágban, ugymint egy Rózában jelen vagyon az Isten, mert bizony állat; az Isten is állat, de nem határozot mint a virág, hanem határozatlan és véghetetlen. Az a virág semmiből lő: Menny el, hidd őszve a világnak minden bölcheit, minden Fejedelmeket, valakik e világon vóltak, vannak, és léfzenek; hidd egy helyre őket, és kérd meg hogy avagy magok által, avagy egyebek által minden kincheket ki adván, csak egy virágot teremchenek semmiből. Ha pedig az nem lehet tőlek, az ő tudományokat és hatalmokat semminek véllyed, és chudálkozzál az Istennek veghetetlen hatalmáról, a ki nem egy virágochát, hanem minden látható és láthatatlan

szatlan állatokat, az eget az Angyalokkal, a földet, és a földön mindeneket egy igéjével teremtet. Abban a virágban chudálatos rend van. Á levelekhéknek, bizonyos száma, színtkos creje vagyon, mind a maga megtartására, mind a nedveslégnek magához vonására hogy nevelkedgyék, 's mind valami bizonyos nyavalyának orvoslására, hogy mi-
 nekünk segítségünkre légyen. *Ihol az Istennek bölcsesége.* Annak a virágnak lételt és erőt adott az Isten, nem valami szűkségből, hanem bölcsélegesb adakozásból, hogy a mennyire a virághoz férhető, az ő lételét velé közöllye. *Ihol az Istennek jó volta.* Azt a viragot valami okaszonra adta az embereknek. *Ihol az Istennek szeretete.* Abban a virágban vagyon az Isten, minten ugy mint egyebekben; Allattya, Jelenlétele, és Hatalma szerént. *Ihol az Istennek megmérhetetlensége.* Annak a virágnak szépségében, nézzed az Istennek szépségét; az ő gyönyörűségében, gyönyörűségét, színében, tisztaságát; az illendő adományában, igazságát; annak megtartásában gondviselését; óltalmazásában, gondviselését. Ha az a virag te-
 gged gyönyörködöt; az Istenről azt mondgya az irás: *A te gyönyörűségednek parakiából mutatod őket, (Pf 25.)* Mondám hogy a teremtet

állatok tökéletességét határ nélkül találod teremtetőben, a mint csak egy virágból is észre veheted, mert az Istenben úgy mint teremtetőben fölkül halladó módon vagyon minden tökéletesség mellyben részefitti a teremtetett állatokat. Ezt értvén gondolkodgyal mégis tovább.

Á föld állandó az Isten inkább állandó, sőt változhatatlan, a ki azt mondgya: *En változom az Úr, és meg nem változom. A' tenger tága, és maid ugyan meg mérhetetlen: Az Isten pedig tellyelleggel meg mérhetetlen, a ki az eget és földet be tölti. A' levegő eg életünknek ez köze; úgy élünk ő benne, mint a halak a vízben.* Azt mondgya az irás, hogy *az Istenben mozognak élünk és vagyunk.* Á tűz hatalmas, mindent meg emész. *Az Isten meg emészti a földet.* (Heb. 12.) Az ég rothadatlan; az Isten halhatatlan. Á nap, a hold szépek; Az Isten mindennél szebb, *kinek szépséget a' Nap és a' hold csudállyák.* Így mehetíz az Istennek ismérteire a teremtet állatok által, tudván: *mennyire velszebb azoknak az Úr, mert a' szépség alkotója rendelte mind ezeket.* (ugymond bölch Salomon. Sap. 13.)

I M A D S A G.

Vram halgassd meg. &c. (fol. 32.)

OH minden tökéletességnek ki merithet-
 retlen kútfeje. Noha Isteni természeted-
 ben részesítettél, és minden tőled szár-
 mazó javainkat benned ismériük lenni főllő
 halladó teremtetlen módon: De bizonyára a
 teremtet állatid között semmit hozzád né ha-
 sonlíthatni. hasonlíthatatlan vagy természe-
 tedben. Mert mindenek te általad vannak; te,
 magadtól vagy. Hasonlíthatatlan vagy *abúlche-
 ségbe*. Ez által fondáltatod a föld, meg erősöd-
 tek az egek, a vizek kútai ki fakadtak, a fölthők
 harmatoznak. Hasonlíthatatlan vagy *a hata-
 lombba*. Te uralkodol a tenger hatalmosságán: az
 ő habjainak indulatját pedig te chédelített
 le. Hasonlíthatatlan vagy *a szentségbe*. Ninc
 szent mint az Úr, mert nincis más kívüled: és
 ninc erős mint a mi Istenünk. Kichoda ha-
 sonló hozzád Uram az erősségekbe? Kichoda
 hozzád hasonló? nagyságos a szentségbe, ret-
 tenetes és díchéretes, chudákat chelekedő.
 Bizony tudó, és úgy vagyó, es hogy meg néni
 igazittatik az Istéhez hasonlítator ember. Ha
 vetekedni akar véle, nem felelhet neki ezre
 egyet. Azert tavol légyen tőle hogy maga-
 mot chak valaminek is mondgyam, holot semni
 vagyok Testemet lelkemet, mindenemet lá-
 bad alá veté. Néked legyen díchőség örökkön
 örökke. Amen.

X. PENTEKEN.

78. ELMELKEDES.

*****
 * Az Istennek ismertetiről a' malaszt-
 * nak és dűchőségnek chelekedetiből. *
 *****

T I pedig ő tőle vastok a' Krisztus JESUSBAN,
 ki nekünk az Istentől bölcheség löt, és igaz-
 ság. (1. Cor. 1.)

Ki minel hogy az ő dűchőségének fenyessége, és állat-
 tyának ábrázattya, és mindeneket visel az ő
 ereiének igéjével. (Heb. 1.)

A chelekedetek mellyeket én chelekeszem, bizony-
 ságot tesznek felőlem, hogy az Atya küldöt
 engem. (Ioan. 5.)

TANVSAG.

H Ogy ha az Isteni tőkélletességek
 a' természetnek chelekedetiből,
 meg ismértetnek (a' mint meg mu-
 tatam a' fölő elmélkedésben) men-
 nyiuel inkább a' malasztanak és dű-
 chőségnek chelekedetiből? a' mint hogy a'
 tisztább tükörben is inkább meg tetczik em-
 ber-

bernek ábrázattya. A' malasztanak chelekedeti között pedig első helyt tart a' mi Urunk JESVS Krisztus: mert ő emberfége szerént leg főb alkotmánya a' Sz. Lelek Istennek, kinél szebbet és drágábbat, soha az Isten nem alkotot. Azokaért a' mi természetünknek felvétele által garadich lőtt, mellyen az ő Isten-ségéhez juthatnánk. Es azokaért a' mi édes-űdűözöttünkbe sok képpen fénylenek az Istennek tulaidonsági.

Először az ő meg foghatatlan jóuolta és szeretete, ki nem csak mindenét adta nekünk, hanem önnön magatis, sok nyomorúságot vállalván érettünk magára. Oh mely nagy volt az ő szeretete! Az Isten (ugymond Sz. Pal. Eph. 2.) a' ki gazdag az irgalmasságban, az ő igen nagy szeretetiért, mellyel szeretet minket, és mikor meg holtunk volna a' bűnök miá, egyjűt elevenített meg minket a' Krisztus által (kinék malasztából szabadúztatok meg) és egyjűt támasztot fel, és egyjűt ültetett mennyekben a' Krisztus JESVS által. E' világi tésti Atyák az ő engedetlen feslet erkölchű fiokat az öröklégtől meg fosztyák, vereséggel tömlőczőzellel, büntetik, és néha a' törvény alá vetik, törvény szerént hóhér kezébe adgyák. Az Isten pedig atyánknál nagyobb, minket a' kik ellenségi

voltunk, midőn ellenségi volnánk meg békéltet-
tünk az Istennel az ő fiának halála által. (Rom. 5.)

Másodszor fénlik üdűszítottunk be az Isten-
nek nag igazsága, kinek minden úta irgalmas-
ság és igazság. Ki elégtételt vévén a bűnert,
nem akart különben meg békélni, hanem az
ő egyetlen egy fiának vére és halála által.
Ennek az igazságnak súlyosságát érzette az
ártatlan JESVS sok idővel az előt fel iedzet-
tén a Királi Proféta által. *Meg erősödöt rai-
zam a te bűsülésod, és minden habiaidat reám-
hozad. Tavul vitted tölem ismerőimet: utálatos-
sággá törték engem magoknak.* (Ps 87.)

Harmadszor lártjuk Urunk Krisztus ember-
ségébe az Istennek nagy hatalmát, ki a ke-
relztnek fájával rontatta meg az ellenségnek
fejét; hogy a ki a fa által lőn győzedelmes, az
első emberek ellen, viszont a fa által győzet-
tetnek meg.

Oh mely véghetetlen bölcheség volt, az
emberi természetet az Isteni természethez
foglalni egy Isteni személyben, oly chudála-
tos módon, hogy ugyan azon egy Krisztus Isté
és ember lenne; halandó és halhatatlan, örök
től fogva való, és idő szerént való: hogy a
személyek se sokasodnának, a természetek se
élegyitetnének, hogy az Isteniség se változ-
nék

nék emberiségre, az Isteniség se emésztené meg az emberiséget! Es hogy kevés szóval sokat mondgyak; Ninh oly tökéletességg az Istenben, mely a mi űduőzittó JESUSUNKBAN világosan nem tündőklenék, hogy sem minden teremtet állatokban. Ezekből vedd eszedbe, hogy valami iofzágot, es tökéletességet, és szeretetre méltó dolgot találsz a' Krístus emberiségébe; az határozatlan vagyon az Istenben: és azért e' malaszt chelekedete által, tökéletésben meg ismèred a' malasztnak Urát, hogy sem a' természetnek chelekedetiből. Es mint hogy az Isten az ő Sz. fiában minden akarattját ki ielentette, ennek az ő követségéért, könyörögy.

I M A D S Á G.

Vram halgassd meg. (fol. 32.)

Obólcheségnek és Isteni tudománynak tárháza, Atya Istennek örök igéie, ki által ki ielentette magát a' láthatatlan teremttő a' mennyire ki ielenthető vőlt; és a' ki által minden teremtet állatok, a' mint vannak, ki ielentettek. Oh bölcheséges ige, ki ben az Isten tudományának minden tárhaza el vagyó reitue, tanich engem a' te akaratodra, vilagossítsd meg homalyos elmém, hogy

a' te látásod által ismerhessem a' mindenható
 meg foghatalan Istent, és örökké dicsérhes-
 sem, magasztalhasam, a' ki engem semmiből
 teremtet, és fel akar magasztalni. *Te vagy* én
 meg váltom az Atyának képe ki az ő termé-
 szetit, és minden tökéletességét ielented. De
 mint hogy testi szemeimmel azt, a' kinek képe
 vagy nem láthatom, erősíts a' te dűchőséged
 világosságaual, hogy lathasam értelmemnek
 szemeinel. *Te vagy* az Atya fényességének dű-
 chősége és állattyanak ábrázattya. Taníts
 engem hadd érthessem á mennyire lehet mi-
 képpen származtál az Atyától? Tudom hogy
 miolta a' Nap vagyon, attól fogva szolgál-
 tattya az ő fényességét, faradság, változás
 nélkül; Így érthetom, hogy te is öröktől fog-
 va a' teremtetlen Napnak, teremtetlen fé-
 nyessége, el válhatatlanul, és egyenlőül, min-
 den változás nélkül, és munka nélkül szület-
 tél. *Te az Atya Isten dicsőségének makula nel-
 kál való tüköre vagy:* mert a' mint a' tiszta tük-
 örből a' kép, nem csak az ékecséget mutattya
 a' tükörbe nézőnek, hanem minden forgoló-
 dásáti; úgy te benned is nem csak minden
 szépsége vagyon az Atyának, hanem a' mit ő
 chelekecszik, te is chelekecszed. Es mint hogy á
 láthatatlan Isten képe vagy, testben öltöztél,
 hogy

hogyan látható lennél, és hogy a kik téged lát-
nának, látnák az Atyát. Az embernek ábrá-
zattya meg tetszik ugyan a tükörben; és a sze-
münk fényébe az égnek nagy volta; ugyan a tö-
led felvő emberiségbe, minden erő és szent-
ség meg jelent, hogy a kik az Istennek íó vol-
tat, irgalmasságát, szeretetét, igazságát és a
több tökéletességit nem láthattuk, azokat az
Isten emberbe látjuk. Kérlek én Uram, hogy á
ki engem képedre teremtettél, öltöztetés a
malasztnak hasonlatosságába, és ezt új aián-
dekiddal ékecsited. Amen.

X. SZOMBATON.

79. ELMELKEDES.

*****

* AZ EMBERRŐL; MI VOLT? *

* Michoda? 's Mi léfzen? *

*****

AZ ember a' hiúsághoz hasonlónálott: az ő na-
piai mint az árnyék elenyésznek (Psf. 143.)
Az ember rothadás, és az ember fia egy
féreg. (Job. 25.)

Meztelen írtam az anyám méhéből, és mez-
telen térek oda. (Job. 1.)

Michoda az ember? senmi. Michoda az ember?
Hamu és por. Michoda az ember? Álom. Micho-
da az ember? Árnyék. (S. Ephrē.) Sok

SOk féle tudományok vannak e földön mellyekben az emberi elme el fogyattya magát; de nincshasznosb tudomány, az embernek maga isméréstínél, mely által meg isméri magát, á maga meg vetésére. Ha minden titkoknak végere mennélis (*ugymond Sz. Bern. de confid. c. 1.*) Ha á földnek szélességét, az égnek magasságát, á tengernek mélységét, tudnádis: ha magadat nem tudod, hasonló léfzelz á fundamentom nélkül, építő-hez, romlást, nem épöletet szerezzén. Valamit építtesz magad kívül, hasonlo léfzen á szél eleibe vetett, porhoz. Nem bölch azért, á ki magának nem bölch. Á ki magának bölch, az léfzen (*ugymond*) bölch.

T A N V S A G O K.

HOgy meg ismérd és meg alázd magadat.
Gondold meg először, mi voltál? Á tisztelességes szemérmölég nem engedi meg neveznem miből lőtt az ember egy áltályába, nem akarok mulatnom elmélkedéssel e bűdösleghben. Hanem elmélkedgyűnk inkább á mi első szülénkről, ki az egész emberi nemzetnek kezdete volt; meg látod, hogy az sárból formaltatot. Formala azért az Úr Isten az embert á föld

A föld, agyagából. (Gen. 2.) Á léleket a levegőből teremtette Isten (*Agymond Innocent. de contemptu muni. c. 2.*) a halakat és madarakat, a vizből; az embereket és a barmokat a földből. Gondolkodván azért a vízi állatokról az ember, alá valónak talállya magát; gondolkodván az égi madarokról, alá valónak itili magát: mert hasonlónak láttya magát a barmokhoz. Á földből teremtett az ember, hogy a fárba békóztot kevély lélek, ismérje meg alá valóságát, és engedjen teremtőjének. Imhol azért a mi őszünk eredete a föld. Kerdezkedgyünk az őszünk Apjánakis a földnek eredetiről, miből lőtt? Bizonyára semmiből. Mert az Égh, a föld, és a viz (mellyekből lőtt a fár) semmiből teremtettek. *Kerdesthen teremté Isten az eget és a földet (Gen. 1.)* Á teremtés pedig semmiből való alkotás. Azért szól vala imígyen amaz bator szívű Afzonyállat (2. Mach. 7.) *Kérlek siam hogy tekénch az égre, és a földre, és mindeneke, mellyek azokban vannak és érched, hogy semmiből teremtette azokat az Isten, és az emberi nemzetetis.* Semmiből lőtt, semmi volt. Nem volt fa, nem volt kő, se por, se gané, se árnyék, mind ezeknél alá való, oly volt a mellyet nem szerethetni, nem érthetni, meg sem gondolhat.

dolhatni, tudnya illik semmi. (*Aug. 1. Hypog. c. 5.*) Ő azért emberi nemzetnek nemes ősi, gané, fár, és semmi! 'S mégis keüélykedike a' föld és hamu, nagyra tartya magát a' gané, föld emelkedike a' fár, föld fualkodik a' semmi? Nem rohdadhate meg tisztesség nélkül a' gané? a' fár bőchület nélkül nem búszódhetike? a' semmi dichiret nélkül nem maradhate meg? Óh ember, óh föld, óh féreg óh hamu, óh semmi! erről a' te gyalázatos kezdetedről gyakran meg emlekezzel, soha az első alávalóságodról el ne felekezzel, és minden kéfirtetnek ellene állhatsz.

III. *Gondold meg másodszor.* Michoda az ember? Mellyet hogy eszedbe vehess, tudod hogy az ember testből és lélekből szerkesztet; mind a' két részé, a' test és lélek framtalan nyomorúság alá holdultatott. Test szerént mihént fogantatik szenuedésnek tárgya lézen. Bűdös és homalyos tömlőczbe fogantatik, ugymint annyának méhében, és abban kilencz holnapig mint egy rabfágban tartatik, soha ott leg kisebb világosságot sem lát, nem hall semmi vigasztalást, semmi könnyeblége ninc a' szorongatásnak el szenuedésére. A' minemű eledellel táplálatik; az chupa tisztátalanság, bűdösség, útalatosság

világ. Illyen ochmány eledellel taplálatnak
 annyok méhében a Kiralyok és fejedelmek,
 kiknek szájok izire annyi fok fele étkek szol-
 gálnak. Ha immar e' vilagra születnek az ő
 annyok kinnyával; e' vilagra jövéen mezite-
 lenek, Siralommal hirdetik a reájok köverke-
 zendo fok világi nyumorúságokat. Egyéb ál-
 latok mingyárt járnak, eledelt kerelnek; az
 egy ember nem járhat, nem ehetik, kezét szá-
 jahoz nem viheti; az annya, auagy daikája ad
 ennyi fok ideig, más mofogattya ganeját aló-
 la. Nem szólok most a fok fele betegségekéről
 mellyek egesz életében kinnozzák az embert.
 Nem szólok a lélekről is most ki az ő teremté-
 se után mingyárt az eredendő bűnert átok-
 ban élők, nagy tudatlansággal jő e' vilagra,
 fok esztendeigis elég juthat valami tudomá-
 nyra; sőt az emberi színek érzékenységi és gondo-
 lattya a gonoszra hailandó kisérségétől fogva (Gen.
 8.) Bizonyára, (akar mely állapatról gondol-
 kodgyalis;) *merő búság minden élő ember Ps 38.*

III. *Elmélkedgyel arról is, mi léjzen az ember?*
 Mert e' világi fok nyumorúság és betegség
 utan minden bizannyal megköl halnod. Mi
 léfzész óh ember mond meg ha lehet? Senki
 azt jobban meg nem mondhattya azoknál,
 a kiké a keferű a halál hatalmat vőtt. Halljad

azért

azért egyyiket: (Eccli. 38.) *Megemlekezzél az én iteletemről, mert így léfzen a' tiedis: tegnap nekem, és ma neked.* Halandó vagy mint én, azokáért meg kel halnod; Agyag edeny vagy, azért el törettetel; Föld vagy, földé léfzel. Ne igiry magadnak hozszu időt: mert a' halál tegnap engem tapodot meg, téged pedig ma. Most azért (*ugymond*) Meg emlekezzél az én iteletemről. Valólagosan gondolkodjál én reám nézvén, mi léfzel testedbe, s mi léfzel lelkedbe, és tudom hogy meg alázkod magadat. Mi léfzel testedbe? Dög. Michoda a' dög? Elő állat teste, melyben az élet volt? Michoda az ember döge? Á lelektől el választator test, érzékenység nélkül, szó nélkül, mozgás nélkül, szépség nélkül: bűdösséggel tellyes test; rothadásnak bátya, hamunak kezdete férgek eledele. Hallyad Sz. Jóbor (13.) *Mint a' rothadás meg fogok emésztenni, és mint a' ruha, mely a' molytúl meg étetik. A' rothadásnak mondék: Atyám vagy; a' férgeknek, anyám, és néném.* (Iob. 17.) Hóltod után óh ember, nem dichekedel a' te eleidnek Nemességekbe, sem gazdagfágokba, hanem rothadás és férgek eledele lévén, a' rothadást atyadnak ismérd: mert rothadando ezközből lóttél; és a' férgeket oly buzgosággal szerezted, a' minéművel

művel szeretik a fiak anyyokat, és Nénnyéket: mert azok között mint atyadfiak között és rokonfájd között, kell maradnod. Fel kiált itt Sz. Agoston. Mély rút atyánk, mely alá való anyánk, mely utálatos Nénénk léfzen. Mi lehet az emberi testnél ochmányb, mi lehet szörnyebb a meg holt testnél? A kinek ölelete kedves volt éltebe, tekinteteis ifonyatos léfzen holta után. Mit használnak az eledelek, a gazdagfág, a gyönyörködöt? Meg nem szabaditnak a haláltúl, meg nem oltalmaznak a bűdösségtől. Azokáért minden ember holta után rothadás léfzen, és féreg, pór, és hamu: mert *az ember rothadás, és az embernek fia, féreg.* (Job. 21.) Ettől az itilettől se nemmes, se gazdag, se tudós, se tudatlan ki nem vétetik. Most nagy külömbfég vagyon az emberek között, de a koporsóba, minnyájan pórrá hamuva, léfznek. Emlekezzél meg azért természetedről, es fel ne fualkodgyal. Meg emlekezel pedig, ha magadra tekintesz, mi voltál, mi vagy, mi léfzész. Bizonyára semmi vóltál, földből lórtel, mezitelen jöttel e világra; E világon minden nymoruságnak hailéka vóltál. A világi szenvedések után féreg es a férgek eledele léfzész a koporsóba.

I M A D S A G.

Vram halgassd meg. &c. (f. 32.)

Igaz.

Igaz bíró JESVS Krisztus ki semmiből alkot
 tal engem, bőrrel és hússal meg ruházván,
 chontokkal és inakkal egybe raggatván.
 Tudom hogy por és hamu vagyok, tudó hogy
 mint árothadás rövid nap meg emészttetem;
 azokáért hád szoltyak szívemnek keferűsé-
 ből: En Istenem, én szeretetem, azt kívánom
 hogy a te akaratod légyen én akaratom, és az
 én akaratom nem énym, hanem tiéd légyen.
 Valamit akarsz, azt akarom, valamit nem
 akarsz, nem akarom. Akarodé hogy beteges-
 kedgyem? *Én is akarom.* Akarodé hogy fáid-
 mak által fanyargattá lálam? *akarom én is.* Aka-
 rodé hogy meg halljak? *azt is akarom.* Akarsz é-
 űdvőziteni? *felőtta ő akaró.* Akarsz é-
 tatni? Ah! Édes JESVSOM, hogy a te sz. akara-
 tod bé tellyesfedgyék, jobb nékem el kárhoz-
 tatnó, hogy sem űdvőzül nóm az te akaratod-
 nak bé nē tellyesfittésével. De óh irgalmas JE-
 svS, tudó nem akarod halálomat, a ki érettem
 ki ontád véredet. Kérlek azért a te szentféges
 halálodért, szabadich meg engé az őrók halál
 túl. Nē tagadom vétkeztem, és te engé mint a
 fazokas engedetlen cherép edényedet el tör-
 het sz, és a tűzbe vethet sz; *(mert rége meg érdem-*
eztem) de mint hogy nagyob a te jó voltod az
 én gonoszlágomnál, engedd Urā, engedd en-
 ratod b

ggedd: Hadd éllyek itt a te malasztod báz. a k-
 ratod szerént, holtom után a dűchőségben, de
 nem az én akarató, hanem a tied legyen. Am.

*****

VTÓLSÓ VASARNAPON.

880. ELMELKEDES.

*****

AZ EMBERNEK VEGÉRŐL

és tisztiról.

*****

Mindenket ő magaért teremtet az Úr.
 (Prov. 16.)

Vigy engem a' te parantholatiának ősué-
 nyére: mert azt kedvelletem. (Ps. 118.)

Az te útaidat Uram mutasd meg nekem: és a' te
 ősuényidre taníth meg engem. (Ps. 124.)

Lepejimet igazgasd a' te beszéded szerént: és ne
 uralkodgyék raitam semmi hamisság. (Ps. 118.)

TANVSAGOK.

AZ embernek vége amaz örök idő-
 vendő bódogság, mellyet é ha-
 lando világ után menyország-
 ba akar el venni. Mert noha az
 Isten mindenket magaért teremtet.

(Prov. 16.) mindaz által az embert és Angyalat

Hh

ugy

úgy teremtetette magáért, hogy örökké véle-
 uralkodnának. Abban ábódogfágban *nem*
tákor által tártuk az Isten homályban, hanem
szinről szinre (1. Cor. 13.) El törli ott az Isten a
 konyhullatást a' szentek szemeiről: és a' halál
 többé nem leszen, se iaigatás, se kiáltás, se fá-
 dalom nem leszen többé. (Apoc. 21.) Abban
 a' bodogfágban minden jó meg leszen, mel-
 lyet kívánhatnánk; minden gonosz távol
 leszen, melytől irtózkodhatnánk; semmi ott nem
 következik, melytől félhetnénk. *Ez a' balan-*
dóság halhatatlanságba öltözik, és a' rohadandó-
ság rohadatlanságba. (1. Cor. 15.) Akkor az iga-
 zak (a' kik az Isten parancholati szerént él-
 tek) félnének mint a' nap, az ő attyok országába.
 (Matth. 13.) Az Angyaloknak pedig tárfai
 léfznek 's a' Krisztusnak Attyafiai, és az Isten-
 nek fiai, hogy ha fiai örökösök. Nagy méltó-
 ságos ez az embernek vége, mindenek fölött
 a' mit mondhatnánk, avagy, gondolhatnánk.
 Ez az ember vége, minden jó: Én (ugymond)
 minden jót mutatok néked. (Exod. 33) Minden
 élet fölött való élet, mellyet semmi halál el
 nem vész, minden egészég fölött való egéf-
 teg, mellyet a' betegség el nem fogyat: Kinch,
 tisztesség, gazdaglág, minden kinchek, tisz-
 tésegek, gazdaglágok fölött. Ez vége az em-
 beri

beri teremtelnek, melynek meg nyerése az Isten malasztáual az ember hatalmában van. *Először töltse a vizet, és a tüzet: a melyre akartod nyuich ki kezedet. Az ember előtt az élet és a halál, a jó és a gonosz, a mellik neki tesznek, az adatik neki. (Eccli. 15.)* Azokáért alhatatosan el rendeld magadban, hogy ezt a meg mondhatatlan iót el ne veszed, és annak meg nyeréséért, életednek végeig harczolj minden bűn ellen.

II. Az örök bodogságnak el nyeréséért (mely az embernek vége) *szükség tudnod tisztasodnod. A te tisztod az, hogy Istenedet megismerd, mindeneknek fölőtte szeressed, az ő parancholatának utában gyönyörködgyél a Kirali Profétáual, az ő beszédét meg tarchad, mert ez iele az Isteni szeretetnek. (Ioan. 14.)* Chak é szerént iuthatunk a bodogságnak végére. Meg vagy on irua: *Az Istent félted, és az ő parancholatit meg tarchad, mert ez az egész ember. (Eccli. 12.)* A Kiralyok uduarába, sok féle tisztok vadnak, és sok féle tiszt viselők. Némely komornyik, némely Secretarius, némely Uduarbito, némely tanách. &c. de egygyl egygyl azon igyekeznek, hogy a királynak engedgyenek: Hasonlóképpen az Isten házába az Anyaszentegyházba, sok hiuata-

lők vannak, de mind egy végre szolgálnak tudni illik, Istennek szolgálni az ő akarattya-
bé tölteni, és végre a' bódogságot meg nyer-
ni. Gyönyörűséges és chendes ez az emberi
tízt, szép, és könnyű az Isten szeretőknek:
mert nem a' sár és téglavetésben, az az, a' gaz-
dagfág vadászásában áll, hanem az Isten aka-
rattyanak értésében, és bé töltségében. Oly
méltóságos ez a' tízt, hogy, ha alá valóis a'
szolgálat, a' mellyet ezért föl vészünk, az örök
élet iuralmára, méltó. Könnyű ez a' tízt, mert
a' gyermekekis, és a' tudatlan együgyű embe-
rekis meg chelekedhetik: Holott a' testnek
és az ördögnek szolgálni, fölötte nehéz, a'
mint magok bizonyfágot tesznek, az Isten-
telenek. *Mert el fáradtunk (ugymond)*
a' hamisságnak és veszedelemnek után, hemény
útakon jártunk, és az Úrnak útát nem tudtuk
(Sap. 5.) É világi fő renden valók, kívánua
kiváncognak a' király szolgálattára; Az
Istenis kíván minket erre az ő böchület-
szolgálattára, és kerue kér. *Sőjetei által*
hozzánk minnyájan a' kik engem kívántok és győ-
mölchimmel töltőzsetek (az az a' bódogságnak
gyümölchivel) (Eccli. 24.) Bolond a' ki Isten-
nek nem akar szolgálni, hasonló ahoz, a' ki
mag vetvén a' böchületet tíztet, gyalázatos
tísfat

tisztre adná magát; avagy elhagyván az igaz utat, verembe ugranék.

Hogy azért el járhasz hivatalodban és tisztedben, és az örök bódogságot el vegyed; mindeneknek előtte kéry Istentől malasztot a' keresztyeni igaz életre, az Isteni, buzgó Izeretetre: melyre mely igen segítnek a' mindennapi áitatos *Elmelkedések*; bizonyfágot téfzen még a' világi fok gondok között búfolgó David Királis az ő törvényből: *Meghevült én bennem a' szívem: és az én elmelkedésemben fölgyúlad a' tűz. (Psf 38.)* Michoda tűz, hanem az Isteni Izeretetnek tüze?

I M A D S A G.

Vram halgassd meg &c. (fol. 32.)

E Örök mindenható Isten, ki mindeneket semmidől teremtetted, hatalmas kezedd, és engem a' te képedre és hasonlatoslagodra formáltál, adgyad kérlek, hogy soha rólad el ne felelkezsem, és az én eredetemről; hogy szünetlen előttem forogion az én teremtésemnek vége: Mert ha azt nem chelekepszem örök gyötrellemmel fenyegetsz; és ha meg chelekedendem oly jutalmat igitél, mellyet szem nem látott, fül nem hallott.

Nyívh ki azért kezedet a' te kezed alkotmányának, hogy mindenha te rólad gondolkodgyam, te rólad szóllyak, és úgy munkálodgyam, hogy te hozzád mennyek az öröke való halmoknak kívánságához. Igazgás Iltam a' te parancholatidnak után, hogy el ne hajollyak a' te parancholatidtul, melyeket szerettem inkább az aranyból és a' Topazius drága kőnél. Imé, te előtted és a' te udvarod népe előtt el végezem, hogy a' te malasztod által néked akarok szolgálnom. életemnek minden napiaiban; mindeneket Isteni dűchőségédre chelekefzem. Néked légyen díchéret és tisztesség mind örökké. Amen.

Az Elmélkedésekben történt fogatkozásokért, és az utolsó Elmélkedésnek befejezéséért mond el a' Bulchus Imádságot; (fol. 33.) és lelki épületedért, kezd el újjobban az Elmélkedéseket.

(fol. 24.)

SOMMAIA.

E KÖNYVECHKÉBE FOG- lalt Dolgoknak.

T Artozunk minnyáján elmélkedni. fol. 11.	
Az Elmélkedésnek hasznáról. f. 2. & 8.	
Urunknak tizenkét szennedéséről. f. 16	
Az Oltári szentségnek rendeléséről. f. 24.	
A' láb mosásról. f. 35	
A' vérrel verittékezéséről. f. 41	
Judas árultatásáról. f. 47	
Urunk arczúl veréséről. f. 53	
A' Hamis tanukról Kaifas előtt. f. 58	
A' Hamis vádolokról Pilatus előtt. f. 63	
Urunk meg chufoltatásáról Herodesnél. f. 69	
Urunk ostromoztatásáról. f. 75.	
Urunk koronázattyáról. f. 82	
Urunk ki hozásáról. f. 89	
A' keresztnék hordozásáról. f. 94	
Kristus meg meztelenítettéről. f. 100	
Kristus meg feszítettéről. f. 104	
Kristus temetéséről. f. 116	
Kristus fel támadásáról. f. 120	
Kristus meg jelenéséről. f. 127	
H h 4	Kristus

Kristus követéséről.	fol. 133
A' Szentek követéséről.	f. 140
Az Isteni szeretetről.	f. 145
Az Atyafiúi szeretetről.	f. 152
Az Istennek jelenlétéről.	f. 158.
A' Bűnről.	f. 163
A' bűnnek büntetéséről.	f. 169
Oruosság minden bűn ellen.	f. 176
A' Keuelységről.	f. 179
Az Alázatosságról.	f. 186
A' Fősuénységről.	f. 194
Az Adakozásról.	f. 201
A' Buiafágról.	f. 209
A' Tiszta létről.	f. 214
Az Engedelmeslégről.	f. 220
Az Irigységről.	f. 226
Atya nui szeretetről.	f. 232
A' Haragról.	f. 235
A' Szelidségről.	f. 241
A' Torkosságról.	f. 243
A' Mértékletességről.	f. 249
A' Jóra való restlégről.	f. 252
Az Isteni félelemről.	f. 259
A' Nyelvnek gonoszságáról.	f. 262
A' Rágalmazásról.	f. 268
A' Rágalmazás ellen oruosság.	f. 274
A' Hazugságról.	f. 277
A' Sokszólásról.	f. 285.

Az Igazságról.	f. 283
A' Halgatásról.	f. 291
A' Készedelmes penitencziáról.	f. 294
Az örök időről.	f. 301
Az öt érzékenységekről.	f. 305
A' Látásról.	f. 307
A' Hallásról.	f. 313
A' Szagolásról.	f. 318
A' Kendőzékről.	f. 321
A' Kóstolásról.	f. 324
Az Illetékről.	f. 330
A' Tánczról.	f. 336
A' Világnak, rövid, chalárd, és keserű állapot- tyáról.	f. 343
A' Világnak, erőtlenségéről, nyomorúságá- ról, veszedelméről.	f. 349
A' Halálról.	f. 356
A' Halalhoz való készülről.	f. 361
Az Itiletről.	f. 366
Az Istennek jó téteményiről.	f. 371
A' Pokolbéli kínokról.	f. 375
A' Lelki számvetelről.	f. 382
A' Mindennapi számvetelnek öt részeiről.	f. 387
Az üdülőségnek eszköziről.	f. 393
A' mennyei dühöségről.	f. 398
Az Istennek házaról.	f. 403
Az érzékenységek örömről.	f. 409

A' testnek fanyargatásáról.	f. 415
Az óltőzetről.	f. 420
A' meg dűhőült testnek aiándekiról.	f. 426
Az űduófségnek ielciről.	f. 432
Az űduőzűlőknek keuésfégekről.	f. 437
Az Istennek ielen léteről tartozunk gondol- kodni.	f. 442
Az Isten ielenlétének hafznáról.	f. 447
Az Isteni ielenlétel tartoztat a büntől.	f. 453
Az Istennek isméretiről a teremtet allatok- ból.	f. 459
Az Istennek isméretiről a' malasztnak chele- kedetiből.	f. 466
Az Emberről, mi volt, michoda, 's mi leszen?	f. 471
Az Embernek végeről és tiszttiről.	f. 479

A' NYOM-

A NYOMTATASBAN

történet foglalkozásoknak meg
igazítása.

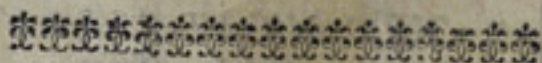
Folio 5. Linea 21. iriad (ugymint) Fol. 27. lin. 3.
(Gen. 14.) fol. 41. lin. 9. (nérenek) fol. 86.
lin. 13. (fiain) fol. 71. lin. 4. (chufolá) fol. 106.
lin. 14. (nala) fol. 136. lin. 25. (gondolhatat-
lan) fol. 172. lin. 12. (bűncid) fol. 179. lin. 4.
(néret) fol. 190. lin. 20. (fogynere) fol. 248.
lin. 3. (terbeled) fol. 367. lin. 26. (emberek)
Vannak több foglalkozások is melyeket a
szemes olvasó könnyen megjobbitthat.

V E G E.

Légyen á JESVS Krátságának és a Bódog Szűz
MARIANAK nagyobb tisztességére, és dachó-
ségére.

A P P R O.

A P P R O B A T I O

Illustrissimi Domini Ordinarij.

STEPHANVS SENNYEI,
Episcopus Iauriensis, lo-
ciq; eiusdem Comes per-
petuus, Sacr. Cæs. Regiæq;
Maiestatis Consiliarius; per
Vngariam Aulæ Cancellaria-
rius Sequentes pias Medita-
tiones & preces, utpotè saluta-
res, Christiano Lectori per-
utiles; typis mandandas cen-
seo, & permitto in Domino.
Datū in Kismarton. 20. Octo.
Anno salutis humanæ. 1633.

STEPHANVS SENNYEI

qui supra. m. p.

FACULTAS.

*Reuerendissimi Patris Fratris
Michaëlis Chumar, totius Or-
dinis Minorum Patris, Theo-
logi, Prædicatoris, necnon per
regnum Germaniæ ac circum-
jacentia cum plenitudine po-
testatis Generalis Commissarij.*

Quandoquidem Libellus iste Meditatio-
num, à Patre Fratre Martino Bonauen-
turæ Kopchani, ex lucubrationibus
Doctorum Ecclesiæ, & scriptura sacra fide-
liter collectus, reuissus sit à deputato eiusdem
Instituti Concionatore; necnon ab Illustris-
simo Regni Vngariæ Cancellario, & Iauriensi
Episcopo approbatus; Ego porro indubiè
credam, deuotis animabus pro mentis in-
deum eleuatione, & bonorum morum cu-
stodiâ.

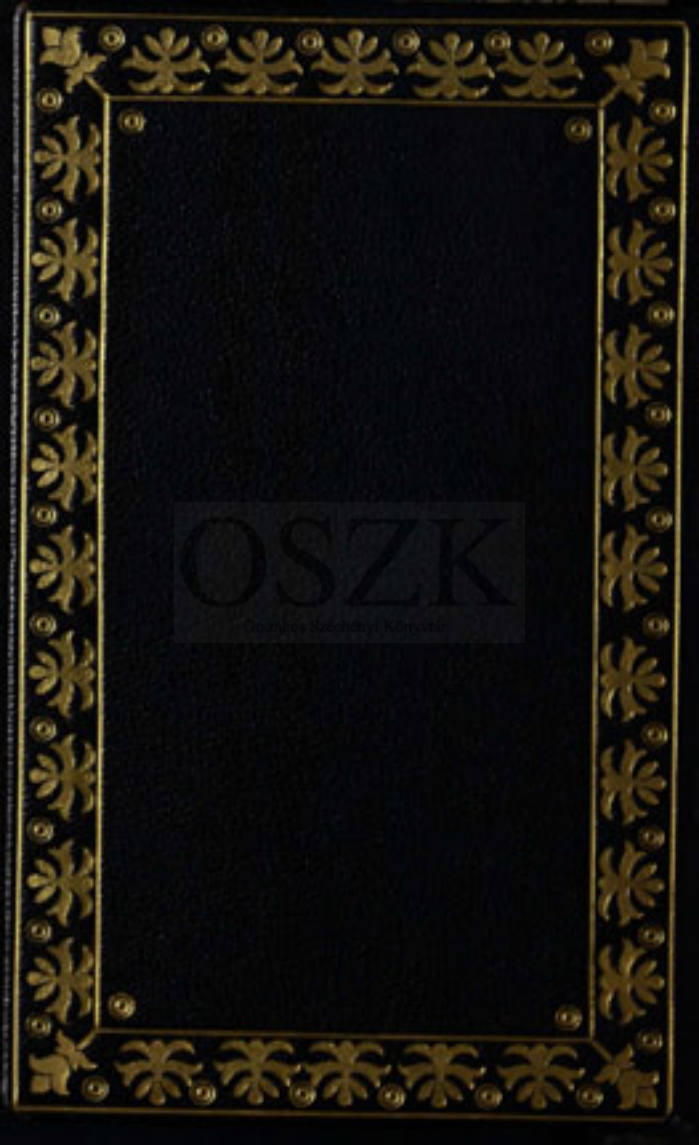
rodia, per quàm utilem fore: In lucem dati
 & Christi fidelibus cum benedictione De
 distribui, permitto. Viennæ in Conventu no-
 stro S. Hieronymi. 12. Febr. Anno Virginis
 partus M. DC. XXXIV.

Michael Chumar qui sup. m. p.

OSZK

Nemzeti Széchényi Könyvtár

OSZK

Országos Széchényi Könyvtár